

SBÍRKA  
SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ A STANOVISEK

NEJVYŠŠÍHO SOUDU  
ČESKÉ REPUBLIKY

7/2014

**OBSAH**  
**Rozhodnutí ve věcech trestních**

Dokazování	č. 34
Maření úkolu úřední osoby z nedbalosti	č. 35
Nahrazení vazby peněžitou zárukou	č. 36
Odvolání	č. 38
Podvod	č. 33
Pomluva	č. 37
Porušení práv k ochranné známce a jiným označením	č. 33
Poškozený	č. 38
Řízení o odvolání	č. 32
Výrok rozhodnutí	č. 37
Zákaz reformace in peius	č. 38

## OBSAH

### Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Advokacie	č. 70
Akciová společnost	č. 79
Datové schránky	č. 68
Dokazování	č. 72
Doručování	č. 68
Dovolání	č. 75, 76, 80
Exekuce	č. 74, 76
Insolvence	č. 80
Náhrada cestovních, stěhovacích a jiných nákladů	č. 76
Odpovědnost státu za škodu	č. 77
Poplatky soudní	č. 73
Právo Evropské unie	č. 66
Pravomoc soudu	č. 66
Přechodná (intertemporální) ustanovení	č. 80
Překážka zahájeného řízení (litispendence)	č. 66
Přípustnost dovolání	č. 74, 80
Příslušnost soudu místní	č. 71
Příslušnost soudu věcná	č. 69
Rozhodčí řízení	č. 68
Rozhodnutí cizích soudů	č. 66
Řízení před soudem	č. 71
Srážky ze mzdy	č. 76
Styk s dítětem	č. 66
Účastníci řízení	č. 72
Určení otcovství	č. 71
Vady řízení	č. 72
Valná hromada	č. 79
Věcná břemena	č. 78
Výchova nezletilých dětí	č. 66
Výkon rozhodnutí	č. 75
Výživné	č. 66
Základní jmění	č. 79
Zástavní právo soudcovské	č. 74
Zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce)	č. 75
Změna návrhu na zahájení řízení	č. 69
Žaloba vylučovací (excindační)	č. 70
Žaloba pro zmatečnost	č. 67



## ROZHODNUTÍ VE VĚCECH TRESTNÍCH

Z ustanovení § 253 a § 254 odst. 1 tr. ř., vyplývá, že odvolací soud je vázán v přezkumné činnosti zásadně tím, který výrok rozsudku odvolatel napadl a jaké vady v jeho rámci vytýká. Toto výchozí vymezení a (omezení) přezkumné pravomoci odvolacího soudu ve vztahu k napadeným výrokům však rozšiřuje ustanovení § 254 odst. 2 tr. ř., a to pro případy, když vada, která je vytýkána napadenému výroku rozsudku, má svůj původ v jiném výroku, který nebyl napaden odvoláním. Pak je odvolací soud povinen přezkoumat i tento jiný (odvoláním nenapadený) výrok za předpokladu, že odvolatel mohl též proti němu podat odvolání, i když tak neučinil. Přesah přezkumné povinnosti odvolacího soudu podle § 254 odst. 2 tr. ř. je podmíněn vztahem původu (příčiny) a projevu zjištěné vady nenapadeného výroku rozsudku, jestliže důvodně vytknutá vada napadeného výroku má původ v jiném než napadeném výroku rozsudku. Oba výroky musí na sebe navazovat, a proto z toho vyplývá, že nestačí zjištění vady v jiném nenapadeném výroku rozsudku bez toho, že by zároveň byla dána uvedená návaznost na výrok napadený odvoláním, tedy že by důvodně vytknutá vada jednoho výroku měla původ v jiném nenapadeném výroku.

Výrok o trestu sice obecně vždy navazuje na výrok o vině, to však k naplnění podmínek ustanovení § 254 odst. 2 tr. ř. nestačí, neboť odvolací soud se může a je povinen se zabývat dalším výrokem, který není odvoláním napaden, jen v případě, že v takto přezkoumávaném výroku skutečně zjistí vytýkanou vadu, jež má původ v jiném výroku, než který byl napaden odvoláním (např. v odvolání státního zástupce podaném v neprospěch obžalovaného je napaden výrok o trestu odnětí svobody jako nepřiměřeně mírný a tato vada zjištěná odvolacím soudem má svůj původ v mírnější právní kvalifikaci použité soudem prvního stupně, která by odůvodňovala přísnější trest odnětí svobody). Jestliže však je napadán odvoláním státního zástupce podaným v neprospěch obžalovaného výrok o peněžitém trestu, který nebyl uložen vzhledem k tomu, že by byl údajně zjevně nedobytný nebo že by jeho uložení bylo v rozporu s možností poškozeného domoci se priznané náhrady škody, a odvolací soud se s touto argumentací ztotožní, nejsou splněny podmínky v ustanovení § 254 odst. 2 tr. ř. pro zrušení výroku o vině, byť by výrok o vině obžalovaného byl vadný z důvodu, že byla použita mírnější právní kvalifikace.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2013,  
sp. zn. 5 Tdo 462/2013)

Nejvyšší soud k dovolání obviněného J. H. podle § 265k odst. 1 tr. ř. ohledně tohoto obviněného zrušil v celém rozsahu rozsudek Vrchního soudu v Olomouci

ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. 5 To 49/2011, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na tuto zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Vrchnímu soudu v Olomouci přikázal, aby věc obviněného J. H. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Dovolání obviněného R. R. proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. 5 To 49/2011, Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

### Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. 30 T 8/2008, byl obviněný R. R. uznán vinným trestným činem poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 trestního zákona (zák. č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jen „tr. zák.“) a obviněný J. H. byl uznán vinným pomocí k trestnému činu poškozování věřitele podle § 10 odst. 1 písm. c) k § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák., kterého se měli dopustit způsobem v rozsudku uvedeným. Za tento trestný čin byl obviněnému R. R. uložen podle § 256 odst. 3 tr. zák. nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 10 (deseti) měsíců. Podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. byl pro účely výkonu tohoto trestu zařazen do věznice s dozorem. Obviněnému J. H. byl podle § 256 odst. 3 tr. zák. uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 10 (deseti) měsíců. Podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. byl pro účely výkonu tohoto trestu zařazen do věznice s dozorem. Obviněným R. R. a J. H. byl podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. každému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu působení ve statutárních orgánech obchodních společností všeho druhu a družstev v trvání 5 (pěti) let. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. a § 229 odst. 2 tr. ř. bylo rozhodnuto o povinnosti obviněných k náhradě škody.

Vrchní soud v Olomouci, který projednal jako soud odvolací ve veřejném zasedání odvolání státního zástupce a obviněných R. R. a J. H., rozhodl rozsudkem ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. 5 To 49/2011, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. d), e), odst. 2 tr. ř. z podnětu odvolání státního zástupce částečně zrušil napadený rozsudek nalézacího soudu, a to ohledně obviněného J. H. v celém rozsahu a ohledně obviněného R. R. ve výroku o trestu. Za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněný J. H. je vinen, že

poté, co M. d. z. R., s. r. o., se sídlem O., K. 1380/15, zastoupené jeho osobou jakožto jednatelem, uzavřely dne 3. 5. 2004 s SSKA – s. s. K., s. r. o., smlouvu o postoupení směnečné pohledávky ve výši 816 000 Kč s příslušenstvím ze směnky vlastní vystavené Ing. V. K. na řad postupitele bez protestu dne 11. 6. 2002 se splatností směnečné částky dne 30. 9. 2003, převedla dne 25. 5. 2004 Ing. V. K. na základě pokynu obviněného J. H. obchodní podíl ve společnosti NKS-l. k.,

s. r. o., se sídlem M. O., T. 27, jako úhradu výše zmíněné pohledávky na jím určenou osobu obviněného R. R., a poté, co zajistil všechny formality ohledně převodu obchodního podílu ze společnosti NKS, změny jednatele z Ing. V. K. na R. R., jakož i další úkony s tím spojené, vedl i další aktivity potřebné k vyvedení majetku ze společnosti NKS ve prospěch společnosti MDZR prostřednictvím obviněného R. R. níže popsaným způsobem, kdy

R. R. jako jednatel společnosti NKS-I. k., s. r. o., se sídlem O., ul. T. 27 (dále jen „NKS“), a jako většinový společník obchodní společnosti M. d. z. R., s. r. o., se sídlem O., K. 1380/15, (dále jen „MDZR“), po předchozí domluvě s J. H., jednatelem obchodní společnosti MDZR, a na základě instrukcí J. H., přestože si byli na základě informací bývalé jednatelky NKS Ing. V. K. a předaného účetnictví NKS vědomi splatných závazků společnosti NKS vůči níže uvedeným subjektům, v úmyslu získat neoprávněný majetkový prospěch ke škodě níže uvedených věřitelů po vzájemné dohodě vyvedli ze společnosti NKS zpeněžitelný majetek této společnosti, a to tak,

že dne 25. 5. 2004 v O. uzavřela společnost NKS prostřednictvím svého jednatele R. R. jako prodávající kupní smlouvu s obchodní společností MDZR jako kupujícím, jejímž předmětem byl veškerý movitý a nehmotný majetek společnosti NKS, za celkovou částku ve výši 506 965 Kč, a přestože v článku III. kupní smlouvy deklarovali, že kupní cena byla kupujícím MDZR uhrazena při podpisu smlouvy, tak ve skutečnosti společnost MDZR žádnou kupní cenu neuhradila, čehož si byli R. R. a J. H. vědomi, již dne 31. 5. 2004 společnost MDZR opětovně pronajala na základě smlouvy o nájmu movitých věcí tyto movité věci NKS, a to za nevýhodné měsíční nájemné ve výši 86 703,40 Kč včetně DPH, čímž si vytvořila mechanismus k postupnému vyvážení majetku z NKS, a dále společnost NKS prodala společnosti MDZR dne 15. 6. 2004 zboží v hodnotě 202 414 Kč specifikované na faktuře č. FO 172004 s datem splatnosti 29. 6. 2004 a dne 30. 6. 2004 zboží specifikované na faktuře č. FO 182004 v hodnotě 208 232 Kč s datem splatnosti 14. 7. 2004, kdy majetek společnosti NKS specifikovaný na těchto daňových dokladech byl ze společnosti oběma obviněnými vyveden, přestože si oba obvinění byli vědomi, že společnost MDZR za toto zboží neuhradí kupní cenu a níže uvedení věřitelé nebudou moci uspokojit z tohoto majetku své níže uvedené pohledávky, a tyto transakce uskutečnili,

přestože společnost MDZR dlužila společnosti NKS finanční prostředky ve výši 590 619,99 Kč za dodávky zboží a služeb v období od 25. 2. 2004 do 24. 5. 2004, tedy k datu 14. 7. 2004 činila pohledávka NKS vůči MDZR 1 508 231 Kč, kdy obvinění J. H. a R. R. následně poté, co se v období od 16. 9. 2004 do 26. 10. 2004 dozvěděli, že Okresní soud v Ostravě nařídil usnesením ze dne 30. 7. 2004 pod sp. zn. 49 Nc 10250/2004-5 exekuci na majetek NKS a jejím výkonem pověřil soudního exekutora Exekutorského úřadu v K. JUDr. J. P., který následně dne 20. 8. 2004 vydal exekuční příkaz č.j. EX 1272/04-5/To ze dne



20. 8. 2004, který byl opraven přípisem ze dne 31. 8. 2004, příkázáním jiných pohledávek NKS vůči MDZR, a dále tentýž exekutor vydal exekuční příkaz prodejem movitých věcí NKS ze dne 24. 9. 2004 pod sp. zn. EX 1272/04-25/To, tak čestnými prohlášeními ze dne 26. 10. 2004 nepravdivě R. R. a J. H. předstírali, že již zmiňovaná pohledávka NKS ve výši 1 508 231 Kč zanikla uhrazením ze strany MDZR, přestože si byli vědomi toho, že tato pohledávka uhrazena nebyla, a takto jednali v úmyslu poškodit níže uvedené věřitele, kteří mohli být z tohoto majetku uspokojeni a jejichž pohledávky po výše popsaných majetkových a simulovaných úkonech R. R. a J. H. nemohly být uspokojeny z vyvedeného a odstraněného majetku NKS,

čímž byla následujícím věřitelům majícím pohledávky vůči NKS ke dni 26. 10. 2004 způsobena tato škoda: J. P. C., s. r. o., se sídlem T., Na R. 866, ve výši 30 750 Kč, M. M., s. r. o., se sídlem O. – P., T. 365, ve výši 1 074 198 Kč, V+H VMD G., s. r. o., se sídlem G., V. m. D. č. p. 318, ve výši 14 729 Kč, ČR – Č. s. s. z., KSSZ pro M. k. ve výši 54 147 Kč, společnosti S. T., spol. s r. o., se sídlem P. 2, S. 66, ve výši 27 669 Kč, Finančnímu úřadu O. 1 ve výši 239 902 Kč, T. O2 C. R., a. s. (dříve Č. T., a. s.), se sídlem Za B. 266/2, P. 4, ve výši 7752 Kč, H. z. p., se sídlem J. 11, O. – V., ve výši 11 858 Kč, JUDr. J. Š., O., M. 16, ve výši 36 489 Kč a bývalým zaměstnancům spol. NKS K. B., trvale bytem V. P., O. 64, ve výši 2386 Kč, J. R., trvale bytem O. – P., F. 742/6, ve výši 6760 Kč, D. M., trvale bytem R., V. 857, ve výši 1591 Kč, kdy všem výše uvedeným poškozeným vznikla škoda v celkové výši 1 508 231 Kč, neboť bez adekvátního protiplnění byl ze společnosti NKS vyveden shora uvedený majetek společnosti NKS v celkové výši nejméně 1 508 231 Kč, který mohl být použit k jejich poměrnému uspokojení,

příčemž poté, co byl usnesením Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 13 K 38/2005 ze dne 26. 9. 2005 prohlášen konkurz na majetek společnosti NKS, tak v úmyslu zastřít skutečnost, že veškerý majetek společnosti NKS byl z této společnosti vyveden bez jakéhokoliv protiplnění a jimi vydaná čestná prohlášení jsou nepravdivá, správkyňi konkurzní podstaty JUDr. J. M. předložil dne 6. 1. 2006 R. R. antidatovanou smlouvu o postoupení pohledávky mezi společností NKS jako postupníkem a MDZR jako postupitelem, antidatovanou ke dni 15. 5. 2004, kdy tuto smlouvu za NKS podepsal R. R. a za MDZR J. H., jejímž předmětem bylo údajně postoupení pohledávky vzniklé na základě směnky vystavené v M. dne 23. 10. 2001 a splatné dne 30. 11. 2001 společností V. L. K. P., s. r. o. na směnečnou sumu 5 000 000 Kč na řad J. H., za sjednanou úplatu ve výši 1 500 000 Kč, a dále antidatované účetní doklady na částku ve výši 500 000 Kč datovanou dne 25. 5. 2004, na částku 500 000 Kč datovanou dne 10. 6. 2004 a na částku ve výši 500 000 Kč datovanou dne 16. 6. 2004, kterými nepravdivě předstírali úhradu NKS za tuto směnku, přičemž tyto listiny správkyňi konkurzní podstaty předložili, přestože si byli vědomi, že k těmto transakcím ve skutečnosti nedošlo,

čímž spáchal organizátorství trestného činu poškozování věřitele podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. k § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák.

Za to byl obviněný J. H. odsouzen podle § 256 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 2 (dvou) roků. Podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému výkon uloženého trestu odnětí svobody podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 (pěti) roků. Podle § 59 odst. 2 tr. zák. bylo obviněnému uloženo omezení, aby ve zkušební době podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložena trest zákazu činnosti spočívající v zákazu působení ve statutárních orgánech obchodních společností všeho druhu a družstev v trvání 5 (pěti) let. Podle § 53 odst. 1 a § 54 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložen peněžitý trest ve výměře 1 500 000 (jeden milion pět set tisíc) Kč. Podle § 54 odst. 3 tr. zák. byl obviněnému stanoven pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, náhradní trest odnětí svobody v trvání 1 (jednoho) roku. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému J. H. uložena povinnost společně a nerozdílně s obviněným R. R. zaplatit níže uvedeným poškozeným škodu, a to:

- J. P., C., s. r. o., se sídlem T., Na R. 866, ve výši 30 750 Kč,
- České republiky – Č. s. s. z., KSSZ pro M. k., ve výši 54 147 Kč,
- S. T., spol. s r. o., se sídlem P. 2, S. 66, ve výši 27 669 Kč,
- JUDr. J. Š., O., M. 16, ve výši 36 489 Kč,
- J. R., trvale bytem O. – P., F. 742/6, ve výši 6760 Kč,
- D. M., trvale bytem R., V. 587, ve výši 1591 Kč.

Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byli poškození J. P. C., s. r. o., Česká republika – Č. s. s. z., KSSZ pro M. k., S. T., spol. s r. o., JUDr. J. Š., J. R. a D. M. odkázáni se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Obviněný R. R. byl odsouzen za trestný čin poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák., ohledně něhož zůstal napadený rozsudek nezměněn, podle § 256 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 18 (osmnácti) měsíců. Podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému výkon uloženého trestu odnětí svobody podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 (čtyř) roků. Podle § 59 odst. 2 tr. zák. bylo obviněnému uloženo omezení, aby ve zkušební době podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložena trest zákazu činnosti spočívající v zákazu působení ve statutárních orgánech obchodních společností všeho druhu a družstev v trvání 5 (pěti) let. Podle § 53 odst. 1 a § 54 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložena peněžitý trest ve výměře 60 000 Kč. Podle § 54 odst. 3 tr. zák. byl obviněnému stanoven pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, náhradní trest odnětí svobody v trvání 6 (šesti) měsíců.

Podle § 256 tr. ř. byla odvolání obviněných R. R. a J. H. zamítnuta.

Proti uvedenému rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. 5 To 49/2011, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne

22. 3. 2011, sp. zn. 30 T 8/2008, podali obviněný R. R. prostřednictvím obhájce Mgr. J. J. a obviněný J. H. prostřednictvím obhájce JUDr. V. J. dovolání, a to obviněný R. R. z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. e) a g) tr. ř. a obviněný J. H. z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. e), g) a l) tr. ř.

Nejvyšší soud z důvodů v rozhodnutí podrobně rozvedených se vypořádal s dovolacími námitkami obviněného R. R. a protože je shledal zjevně neopodstatněnými, tak jeho dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Obviněný J. H. ve svém dovolání odůvodnil porušení ustanovení § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. mimo jiné tím, že nepřipustnost trestního stíhání je dána nedovoleným postupem odvolacího soudu, který k odvolání státního zástupce proti výroku o trestu změnil i výrok o vině rozsudku. Odvolání proti rozsudku podaná obviněnými odvolací soud zamítl, takže rozhodoval pouze o odvolání státního zástupce, které bylo podáno pouze do trestu. V takovém případě odvolací soud nemůže měnit výrok o vině. Odvolací soud zde odkazuje na ustanovení druhého odstavce § 254 tr. ř. Podle přesvědčení dovolatele však nelze předpokládat neznalost práva u státního zástupce a mimoto v daném případě neexistuje mezi výrokem o vině a výrokem o trestu takový vztah, že by si změna výroku o trestu vyžadovala změnu výroku o vině, neboť u obou dvou použitých kvalifikací – tj. u „obyčejné“ pomoci podle ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. (podle krajského soudu) a u organizátorství podle ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. (podle vrchního soudu) je stanovena stejná trestní sazba. Vzhledem k tomu, že organizátorství je hodnoceno jako závažnější forma trestné součinnosti než pomoc, změnil odvolací soud v dovolatelův neprospěch výrok o vině, aniž proti tomuto výroku bylo podáno odvolání státním zástupcem.

Nejvyšší soud ve vztahu ke shora uvedené dovolací námitce dospěl k těmto závěrům.

V rámci dovolacího důvodu podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. (pozn. ačkoliv správně měla být tato námitka podřazena pod dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g/ tr. ř.) obviněný J. H. v podstatě namítl, že odvolací soud k odvolání státního zástupce proti výroku o trestu změnil i výrok o vině v rozsudku nalézacího soudu, ačkoliv mezi výrokem o vině a výrokem o trestu neexistoval takový vztah, že by si změna výroku o trestu vyžadovala změnu výroku o vině.

Odvolací soud v odůvodnění svého rozsudku k tomu uvedl, že v případě obviněného J. H. dospěl soud prvního stupně ke správným závěrům, obsaženým zejména na str. 65 – 66 napadeného rozsudku, podle kterých právě tento obviněný byl onou osobou, která zajišťovala všechny formalities ohledně převodu obchodního podílu ve společnosti NKS, změny jednatele z Ing. V. K. na R. R., jakož i další úkony s tímto spojené, a byl to právě on, kdo jako jednatel společnosti MDZR uzavíral po nesporné a logické předchozí dohodě s R. R., jednatelem společnosti NKS, kupní smlouvu ze dne 25. 5. 2004, smlouvu o nájmu movi-

tých věcí ze dne 31. 5. 2004 mezi stejnými účastníky, tj. NKS a MDZR, jakož i další aktivity potřebné k vyvedení majetku od společnosti NKS ve prospěch společnosti MDZR, za kterou jednal jen a pouze obviněný J. H., a to konkrétním protiprávním jednáním popsáním ve skutkové části napadeného rozhodnutí. Nesprávně však dovodil, že tímto jednáním obviněný J. H. poskytl obviněnému R. R. pomoc k spáchání trestného činu, zejména odstraněním překážek a radou ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. Z uvedeného je totiž naopak zřejmé, že obviněný J. H., jakožto osoba mající k dispozici předmětnou směnku na směnečnou částku 5 mil. Kč a vystupující jako jednatel obchodní společnosti MDZR, jakož i s ohledem na postavení obviněného R. R. ve společnosti MDZR (pro společnost prováděl montáž oken), spáchání trestného činu zosnoval a řídil, čímž spáchal organizátorství trestného činu poškozování věřitele podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. k § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák. Vzhledem ke skutečnosti, že odvolání státního zástupce bylo podáno v neprospěch obou obviněných do výroku o trestu, mohl odvolací soud z titulu tohoto oprávněného prostředku uvedené pochybení soudu prvního stupně napravit, neboť podle § 254 odst. 2 tr. ř. mají-li vytýkané vady svůj původ v jiném výroku než v tom, proti němuž bylo podáno odvolání, přezkoumá odvolací soud i správnost takového výroku, na který v odvolání napadený výrok navazuje, jestliže oprávněná osoba proti němu mohla podat odvolání.

Nejvyšší soud k tomu považuje za potřebné uvést, že podle ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř., nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 tr. ř., přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání. Podle § 254 odst. 2 tr. ř. mají-li vytýkané vady svůj původ v jiném výroku než v tom, proti němuž bylo podáno odvolání, přezkoumá odvolací soud i správnost takového výroku, na který v odvolání napadený výrok navazuje, jestliže oprávněná osoba proti němu mohla podat odvolání. Z toho vyplývá, že odvolací soud je zásadně vázán v přezkumné činnosti tím, který výrok rozsudku odvolatel napadl a jaké vady v jeho rámci vytýká (§ 254 odst. 1 tr. ř.). Toto výchozí vymezení (a omezení) přezkumné pravomoci odvolacího soudu ve vztahu k napadeným výrokům však rozšiřuje citované ustanovení § 254 odst. 2 tr. ř., a to pro případy, když vada, která je vytýkána napadenému výroku rozsudku, má svůj původ v jiném výroku, který nebyl napaden odvoláním. Pak je odvolací soud povinen přezkoumat i tento jiný (odvoláním nenapadený) výrok za předpokladu, že odvolatel mohl též proti němu podat odvolání, i když tak neučinil. Přesah přezkumné povinnosti odvolacího soudu podle 254 odst. 2 tr. ř. je podmíněn vztahem původu (příčiny) a projevu zjištěné vady nenapadeného výroku rozsudku, jestliže důvodně vytknutá vada napadeného výroku má původ v jiném než napadeném

výroku rozsudku. Oba výroky musí na sebe navazovat, a proto z toho vyplývá, že nestačí zjištění vady v jiném nenapadeném výroku rozsudku bez toho, že by zároveň byla dána uvedená návaznost na výrok napadený odvoláním, tedy že by důvodně vytknutá vada jednoho výroku měla původ v jiném nenapadeném výroku. Přitom musí jít o takové výroky, které je tentýž odvolatel oprávněn napadnout svým odvoláním, což v daném případě bylo splněno, neboť státní zástupce byl nepochybně ve smyslu § 246 odst. 1 písm. a) tr. ř. oprávněn napadnout i výrok o vině J. H. v rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. 30 T 8/2008 (obviněným tvrzená neznalost práva u státního zástupce, resp. nemožnost jejího předpokladu, zde nemá žádný význam).

Pokud jde ovšem o další podmínky, považuje Nejvyšší soud za potřebné zdůraznit, že odvolací soud se zabývá dalším výrokiem, který není odvoláním napaden, jen v případě, že v takto přezkoumávaném výroku skutečně zjistí vytkanou vadu, jež má původ v jiném výroku, než který byl napaden odvoláním. Bylo by vybočením z principu vázanosti soudu obsahem podaného odvolání, kdyby odvolací soud přezkoumával navazující (nenapadený) výrok rozsudku přímo bez dalšího a zjišťoval existenci případných vad tohoto výroku či předcházejícího řízení, a to bez souvislosti s napadeným výrokiem. Podmínkou přezkoumání nenapadeného výroku je právě vada zjištěná ve výroku napadeném, která spojuje svým původem oba výroky. Odvolací soud svůj závěr o splnění podmínek ustanovení § 254 odst. 2 tr. ř. žádným způsobem neodůvodnil, pouze konstatoval, že v projednávaném případě vzhledem ke skutečnosti, že odvolání státního zástupce bylo podáno v neprospěch obou obviněných do výroku o trestu, mohl odvolací soud z titulu tohoto opravného prostředku uvedené pochybení soudu prvního stupně napravit, neboť podle § 254 odst. 2 tr. ř. mají-li vytkané vady svůj původ v jiném výroku než v tom, proti němuž bylo podáno odvolání, přezkoumá odvolací soud i správnost takového výroku, na který v odvolání napadený výrok navazuje, jestliže oprávněná osoba proti němu mohla podat odvolání (srov. str. 18 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu). Podle názoru Nejvyššího soudu však v projednávané věci nelze takovýto závěr učinit. Výrok o trestu sice obecně vždy navazuje na výrok o vině, neboť podle § 39 odst. 1 tr. zákoníku soud při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédne zejména k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele a k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy (srov. i § 125 odst. 1, věta třetí, tr. ř.). Takováto obecná souvislost však k naplnění podmínek ustanovení § 254 odst. 2 tr. ř. nestačí, neboť jak již bylo shora uvedeno, odvolací soud se zabývá dalším výrokiem, který není odvoláním napaden, jen v případě, že v takto přezkoumávaném výroku skutečně zjistí vytkanou vadu, jež má původ v jiném výroku, než který byl napaden odvoláním.

Státní zástupce podal odvolání v neprospěch obviněných R. R. a J. H., a to výslovně do výroku o trestu v odsuzujícím rozsudku Krajského soudu v Ostravě

ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. 30 T 8/2008. V odůvodnění tohoto odvolání uvedl, že má zato, že soud provedl úplné dokazování, kdy provedené důkazy pečlivě hodnotil v souladu s kritérii stanovenými v § 2 odst. 6 tr. ř. a na základě takto provedeného hodnocení dospěl ke správným skutkovým závěrům. Taktéž i s právní kvalifikací stanovenou nalézacím soudem se ztotožnil. Plně souhlasí i s uložením nepodmíněných trestů odnětí svobody oběma obviněným. Takto uložené tresty odpovídají promyšlenému způsobu páčání trestné činnosti, postojům obviněných k trestní věci a jejich snahou podvést soud předkládaním nepravdivé a antidatované listiny. Ztotožnil se i s délkou uloženého trestu zákazu činnosti. S ohledem na skutečnost, že obvinění se dopustili majetkové trestné činnosti, kdy výše škody činí 1 508 231 Kč, měl soud oběma obviněným ukládat vedle výše uvedených trestů i trest peněžitý. Bez uložení tohoto trestu je trest uložený oběma obviněným nepřiměřeně mírný, neboť by v konečném důsledku na páčání trestné činnosti vydělali již zmíněnou částku korespondující se způsobenou škodou. Za nesprávný považuje závěr soudu, že u obou obviněných by byl peněžitý trest zjevně nedobytný. U obviněného J. H. byly zjištěny mnohamilionové příjmy v letech 2008 – 2010 a rozsáhlý nemovitý majetek a u R. R. bylo zjištěno, že je zaměstnán. Státní zástupce dále zdůraznil, že v souvislosti s činností J. H. ve společnosti I., s. r. o., mu byla vyplacena v letech 2008 – 2010 nejméně částka ve výši 5 534 932 Kč, přičemž podle vlastní výpovědi měl tehdy příjem 300 000 Kč měsíčně. Kromě toho je J. H. majitelem řady nemovitostí v pořizovací ceně 19 386 487 Kč, což více než 8x převyšuje výši exekučně vymáhaných pohledávek (2 389 170 Kč), dále je jednatelem v obchodní společnosti P. O., s. r. o., a zaměstnancem společnosti R. CZ, a. s. Z toho je zřejmé, že případný uložený peněžitý trest je u něj zcela vymožitelný.

Nejvyšší soud považuje za nutné především zdůraznit, že obecně je třeba k tomu uvést, že státním zástupcem napadený výrok o neuložení peněžitého trestu bez dalšího nenavazuje na odvoláním nedotčený výrok o vině obviněného J. H., jestliže je vada spatřována v závěru soudu prvního stupně, že u obou obviněných by byl peněžitý trest zjevně nedobytný, resp. že nebyl ukládán s ohledem na současně vyslovený výrok o náhradě škody.

Ohledně obviněného J. H. odvolací soud na základě tohoto odvolání státního zástupce (odvolání obviněných J. H. i R. R. zamítl) jednak zmírnil trest odnětí svobody z nepodmíněného v trvání deseti měsíců na podmíněný v trvání dvou roků se zkušební dobou pět let, trest zákazu činnosti ponechal beze změny a navíc mu uložil peněžitý trest ve výměře 1 500 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání jednoho roku. K tomu Nejvyšší soud podotýká, že podle ustálené judikatury je nepodmíněný trest odnětí svobody nutno vždy pokládat za přísnější trest než trest odnětí svobody, jehož výkon byl podmíněně odložen (podmíněné odsouzení), třebaže byl nepodmíněný trest odnětí svobody podstatně kratší (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. října 2006, sp. zn. 7 Tdo



1252/2006, publikované pod č. T 949 v sešitě 31/2007 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C.H. Beck, 2007), proto je bez významu poznámka odvolacího soudu v odůvodnění u trestu odnětí svobody, že při ukládání tohoto mírnějšího trestu přihlédl i k povaze jeho účasti na spáchání trestného činu obviněným R. R., neboť jestliže ukládá mírnější trest, nemůže mít vada výroku o trestu svůj původ ve výroku o vině, spočívající v tom, že obviněný J. H. byl uznán vinným nalézacím soudem jen pro pomoc k trestnému činu poškozování věřitele podle § 10 odst. 1 písm. c) k § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák., zatímco odvolací soud shledal v jinak správně zjištěném skutkovém stavu soudem prvního stupně organizátorství trestného činu poškozování věřitele podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. k § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák. jako přísnější formu účastenství.

Zpřísnění u obviněného J. H. oproti rozsudku soudu prvního stupně tedy spočívalo pouze v uložení peněžitého trestu ve výměře 1 500 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání jednoho roku. K odůvodnění tohoto výroku o peněžitém trestu u obviněného J. H. (ale i obviněného R. R.), který mu odvolací soud uložil také k uvedenému odvolání státního zástupce, protože mu tento druh trestu nebyl nalézacím soudem uložen (srov. str. 68 odůvodnění rozsudku nalézacího soudu), ve svém rozsudku uvedl: „Současně v intencích návrhu státního zástupce Vrchní soud v Olomouci oběma obviněným uložil i peněžitě tresty, a to podle § 53 odst. 1 tr. zák. a § 54 odst. 1 tr. zák. obviněnému J. H. ve výměře 1 500 000 Kč, přičemž podle § 54 odst. 3 tr. zák. tomuto obžalovanému stanovil pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, náhradní trest odnětí svobody v trvání jednoho roku ...“ (obviněnému R. R. uložil peněžitý trest ve výměře 60 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání šesti měsíců). Dále odvolací soud zdůraznil, že „při výměře peněžitých trestů přihlédl odvolací soud k osobním a majetkovým poměrům obou obžalovaných tak, jak je v průběhu veřejného zasedání před odvolacím soudem doložil státní zástupce, kdy příslušnými doklady odvolací soud doplnil dokazování“. Z tohoto odůvodnění je zřejmé, že v žádném směru při ukládání peněžitého trestu obviněnému J. H. nepřihlížel k shora uvedené současně provedené změně právní kvalifikace z pomoci podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. na organizátorství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. k trestnému činu poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák., jako přísnější formě účastenství.

Z těchto důvodů ve věci obviněného J. H. Nejvyšší soud neshledává mezi výrokiem o vině a výrokiem o trestu takový vztah, že by vady výroku o trestu zjištěné odvolacím soudem, které se pak projeví v jeho novém rozhodnutí o trestu u obviněného J. H., měly svůj původ ve výroku o vině, a to i s přihlédnutím k tomu, že na trestnost účastníka bez ohledu na to, zda se jedná o organizátora, návodce nebo pomocníka, se užije ustanovení o trestnosti pachatele (§ 10 odst. 2 tr. zák.). Proto je důvodná námitka obviněného J. H., že pokud změnil odvolací

soud v jeho neprospěch výrok o vině v tom směru, že místo pomoci podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. uznal jmenovaného obviněného vinným organizátorstvím podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. k trestnému činu poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák., jako přísnější formě účastenství, aniž proti tomuto výroku bylo podáno odvolání státním zástupcem, porušil zákon v jeho neprospěch v ustanovení § 254 odst. 2 tr. ř.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud poté, co se vypořádal i s ostatními dovolacími námitkami obviněného, shledal, že jsou u obviněného J. H. naplněny dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že rozhodnutí odvolacího soudu na základě výše uvedeného spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z tohoto důvodu Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. částečně zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. 5 To 49/2011, a to pouze ohledně obviněného J. H. v celém rozsahu, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Vrchnímu soudu v Olomouci přikázal, aby věc obviněného J. H. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.



**Jednočinný souběh trestných činů porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 tr. zákoníku a podvodu podle § 209 tr. zákoníku není vyloučen.**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013,  
sp. zn. 5 Tdo 811/2013)

Nejvyšší soud k dovolání obviněného D. C. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 5 To 507/2012, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 92 T 99/2011, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc obviněného D. C. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 92 T 99/2011, byl obviněný D. C. uznán vinným přečinem porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1 trestního zákoníku (zák. č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jen „tr. zákoník“), a zločinem podvodu podle § 209 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, kterých se dopustil tím, že jako jednatel společnosti W. I. P. D., s. r. o., se sídlem R. 188/37, P., kancelář odkud byla společnost skutečně řízena: C. 32, B. (dále jen společnost WI., s. r. o.), úmyslně poskytoval služby neoprávněně označené logem zaměnitelným s ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, a to tak, že po zápisu společnosti do obchodního rejstříku dne 9. 6. 2010 si nechal úmyslně vytvořit logo společnosti WI., s. r. o., které bylo zcela podobné a tudíž snadno zaměnitelné s logem organizace W. I. P. O. (dále jen organizace WIPO) – S. o. d. v. se sídlem v Ž., které je chráněno jako ochranná známka na základě článku 6ter Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví, dále nechal vytvořit internetové stránky společnosti WI., s. r. o., které byly vzhledově podobné internetovým stránkám organizace WIPO, a následně nechal písemně oslovovat majitele ochranných známek a patentů v různých zemích světa s nabídkou obsahující číslo registrace oslovené společností registrované u organizace WIPO, kdy celkovou podobností zaměnitelného loga, stejným vzhledem písemností a internetových stránek, u oslovených společností vyvolal dojem, že se jedná o nabídku organizace WIPO, a nabízel osloveným subjektům za poplatek zařazení do databáze patentů a ochranných známek

provozované společností WI., s. r. o., takto jednal do 31. 1. 2011, kdy došlo ke změně loga a názvu společnosti WI., s. r. o., přičemž v důsledku neoprávněného použití ochranné známky a v důsledku omylu, ve který byly uvedeny oslovené společnosti, které zaplatily poplatek za službu v důsledku jejího neoprávněného označení, získal prospěch ve výši 2 745 131,28 Kč, a to v podobně zisku po zdanění.

Za tyto trestné činy byl obviněný D. C. odsouzen podle § 209 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 2,5 (dvou a půl) roku. Podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku byl obviněný pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s dozorem. Podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku byl obviněnému uložen peněžitý trest ve výši 500 denních sazeb, kdy výše jedné denní sazby byla stanovena na částku 2000 Kč, tedy celkem 1 000 000 (jeden milion) Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku mu byl stanoven pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, náhradní trest odnětí svobody v trvání 1 (jednoho) roku.

Krajský soud v Brně, který projednal odvolání obviněného D. C. jako soud odvolací, rozhodl usnesením ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 5 To 507/2012, tak, že podle § 256 tr. ř. odvolání obviněného jako nedůvodné zamítl.

Proti uvedenému usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 5 To 507/2012, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 92 T 99/2011, podal obviněný D. C. prostřednictvím svého obhájce Mgr. T. D. dovolání datované 4. 4. 2013 z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., které posléze doplnil dovoláním ze dne 17. 5. 2013, v němž rozšířil uplatněné dovolací důvody o ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. Ve svém prvním dovolání obviněný uvedl, že usnesení odvolacího soudu obsahuje minimální údaje a informace o právním posouzení skutku a jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Současně požádal o odložení výkonu trestu odnětí svobody. Závěrem dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 5 To 507/2012, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 92 T 99/2011, a vrátil věc tomuto Městskému soudu v Brně k dalšímu řízení, případně aby při zrušení napadených rozhodnutí sám hned rozhodl ve věci rozsudkem tak, že obviněný D. C. se v plném rozsahu zproštuje obžaloby, a to jak z důvodu, že se nestal údajný skutek, pro který bylo v této věci vedeno trestní stíhání, tak i z důvodu, že v této věci rozhodně nebylo prokázáno, že jakýkoliv takový skutek D. C. spáchal.

V doplnění svého mimořádného opravného prostředku dovolatel namítal, že usnesení odvolacího soudu obsahuje pouze minimální údaje a informace o právním posouzení skutku a jiném hmotně právním posouzení, což nejenže má mimo jiné za následek nesprávnost a nepřezkoumatelnost tohoto předmětné-

ho usnesení, ale tato nesprávnost a nepřezkoumatelnost předmětného usnesení způsobuje i to, že pro D. C. je složité konkrétně specifikovat příslušné dovolací důvody a rozhodné skutečnosti. Krajský soud v Brně věc nesprávně právně posoudil zejména v tom směru, když mimo jiné i výrok o údajné vině D. C., který byl obsažen v předmětném rozsudku, potvrdil jako údajně správný, a to jak s ohledem na údajné důvody uvedené v předmětném usnesení, tak i vzhledem k údajným důvodům uvedeným v předmětném rozsudku, na které Krajský soud v Brně odkázal a s nimiž se nesprávně ztotožnil. Dovolatel rozhodně nesouhlasí s tím, že by naplnil v úmyslu přímém znaky přečinu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku a údajně i zločinu podvodu podle § 209 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku. Podle dovolatele právní závěry a právní posouzení věci a skutku ze strany soudu prvního stupně a soudu odvolacího jsou v extrémním nesouladu s vykonanými skutkovými zjištěními, přičemž z odůvodnění předmětného rozsudku a předmětného usnesení rozhodně nevyplývá řádný vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry učiněnými uvedenými soudy na straně druhé. Následně D. C. doplnil, že v této věci jeho jednáním rozhodně nebyly naplněny veškeré obecné nezbytné a obligatorní znaky přečinu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 tr. zákoníku a zločinu podvodu podle § 209 tr. zákoníku, ale tímto jeho jednáním mimo jiné nebyly naplněny ani konkrétní znaky přečinu porušení práv k ochranné známce a jiným označením konkrétně podle § 268 odst. 3 tr. zákoníku a zločinu podvodu podle § 209 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku. Soud prvního stupně i odvolací soud dospěly mimo jiné k závěru, že údajné obohacení je v řádu téměř 3 000 000 Kč s tím, že tvrzeným činem tak D. C. údajně získal „značný prospěch“, který by tak měl přesahovat příslušnou částku ve výši nejméně 500 000 Kč, jež je příslušným kvalifikačním znakem. Soudy vycházely z nesprávných závěrů znaleckého posudku z oboru ekonomika, odvětví účetní evidence, vypracovaného Mgr. J. L.

Tento znalecký posudek a následný výslech znalkyně nemohou být dostatečně právně relevantním podkladem pro to, aby na jejich základě mohlo být reálně a řádně zjištěno jeho údajné obohacení, neboť nejenže posudek nebyl řádně zadán, ale nebyl ani řádně vypracován. Znalkyně nesprávně zpracovala veškeré příjmy společnosti od 9. 6. 2010 do 30. 1. 2011, tedy od zápisu společnosti do obchodního rejstříku až do změny loga a názvu společnosti WI., s. r. o., na WD., s. r. o., a to s tím, že příjmy byly připsány na účty uvedené společnosti jak v USD, tak v EUR, přičemž celkové příjmy v EUR a v USD za sledované období činily 3 780 769,05 Kč. Předmětný znalecký posudek je totiž zpracován tak, že tento vychází a priori z toho, že veškeré příjmy, které společnost WI., s. r. o., v uvedeném období obdržela, byly získány na základě údajného protiprávního jednání, což však neodpovídá skutečnosti. V této souvislosti D. C. předně pou-

kazuje na skutečnost, že je nesprávný závěr soudu prvního stupně, resp. i soudu odvolacího, o tom, že by oslovované firmy byly údajně uvedeny v omyl tím, že jim byla poskytována nabídka údajně napodobující nabídku od organizace WIPO a tyto zasílaly registrační poplatky na účty společnosti WI., s. r. o., v omylu, přičemž existuje značné množství subjektů (společností), které v rozhodném období projevily zájem o služby společnosti WI., s. r. o., opakovaně, přičemž z tohoto mimo jiné plyne, že tyto subjekty by tak rozhodně nečinily v případě, že by měly být údajně jakkoliv uvedeny v omyl. Ve znaleckém posudku jsou zohledněny příjmy, které společnost WI., s. r. o., obdržela v USD, tedy především od společností ze Spojených států amerických (USA), avšak tyto společnosti z USA v naprosté většině případů organizaci WIPO vůbec neznají. S ohledem na uvedené skutečnosti je tak zřejmé, že zejména u příslušných amerických subjektů (avšak nejen u nich) nemohla tvrzená zaměnitelnost společnosti WI., s. r. o., a jejich služeb s organizací WIPO a s jejími službami vyvolat nebezpečí záměny a tyto subjekty v této souvislosti nemohly být uvedeny v omyl, a proto mimo jiné ani příjmy, které společnost WI., s. r. o., od těchto subjektů získala, neměly být v předmětném znaleckém posudku a v tomto řízení vůbec zohledněny. Znalce ve znaleckém posudku zpracovala veškeré příjmy společnosti WI., s. r. o., od 9. 6. 2010 do 30. 1. 2011, tedy od zápisu společnosti do obchodního rejstříku až do údajné změny loga a názvu společnosti z WI., s. r. o., na WD., s. r. o.; není možné a priori předpokládat, že všechny subjekty, které hradily společnosti WI., s. r. o., příslušné platby, je po dobu, kdy byla v obchodním rejstříku zapsána obchodní firma této společnosti v původním znění, hradily v důsledku jejich omylu.

Nesprávnost předmětného posudku a právních závěrů a posouzení soudu prvního stupně i soudu odvolacího je pak dána nejen nesprávným stanovením konečného data sledovaných příjmů, ale i tím, že nesprávně byl určen i jejich počátek, neboť ani soudem prvního stupně ani soudem odvolacím nebylo řádně zjištěno, od kterého data mohly příslušné subjekty, a to právě v důsledku údajného tvrzeného omylu či záměny, předmětné platby společnosti WI., s. r. o., hradit. Předmětem znaleckého posouzení byly příjmy společnosti WI., s. r. o., nikoliv však příjmy, které měl předmětnou činností společnosti WI., s. r. o., získat přímo D. C., přičemž toto ani ze strany soudu prvního stupně, ani ze strany soudu odvolacího, zjišťováno nebylo vůbec. Nesprávným právním závěrem a právním posouzením skutku a skutkového stavu věci bylo a je ze strany soudu prvního stupně i soudu odvolacího to, že by údajně v tomto případě přicházel do úvahy i jednočinný souběh se zločinem podvodu podle § 209 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, což by podle soudu prvního stupně v tomto případě mělo být dáno podle judikatury u případů, jestliže neoprávněně dojde k použití ochranné známky a zároveň k neoprávněnému obohacení v důsledku uvedení v omyl odběratele.

Závěrem svého mimořádného opravného prostředku dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 5 To 507/2012-353, v celém jeho rozsahu zrušil, stejně jako rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 92 T 99/2011, a vrátil věc tomuto Městskému soudu v Brně jako soudu prvního stupně k dalšímu řízení, případně aby rozhodl při současném zrušení napadených rozhodnutí ve věci sám, a to tak, že se obviněný D. C. zprošťuje obžaloby, a to jak z důvodu, že se nestal údajný skutek, pro který bylo v této věci vedeno trestní stíhání D. C., tak i z důvodu, že v této věci rozhodně nebylo prokázáno, že jakýkoliv takový údajný skutek D. C. spáchal.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., a na základě tohoto postupu shledal, že dovolání ve smyslu § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou (§ 265d odst. 1 písm. b/, odst. 2 tr. ř.), řádně a včas (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.) a splňuje náležitosti dovolání. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným D. C. vznesené námitky naplňují jím tvrzené dovolací důvody, a shledal, že dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. byly uplatněny v souladu se zákonem vymezenými podmínkami. Následně se Nejvyšší soud zabýval důvodem odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., tedy zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné, přičemž ani tento důvod pro odmítnutí dovolání neshledal. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud neshledal ani jiné důvody pro odmítnutí dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo toto dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadeným částem rozhodnutí předcházející. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání.

Obviněný D. C. uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Obviněný D. C. také uplatnil dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. Dovolacím důvodem zde je rozhodnutí o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k) ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř.

Trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle ustanovení § 268 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo uvede do oběhu výrob-

ky nebo poskytuje služby neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou s ní zaměnitelnou nebo pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nabízí, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává, anebo takovou službu nabídne nebo zprostředkuje. Uvedením do oběhu výrobků nebo služeb neoprávněně označovaných ochrannou známkou nebo známkou s ní zaměnitelnou je zejména prodej takových výrobků nebo poskytování takových služeb, jejich směna apod. Uváděním do oběhu není jen prodej konečnému spotřebiteli, ale i převod takového zboží od výrobce na velkoobchodníka, neboť již tím výrobek obíhá na trhu, kterým se míní nejen trh maloobchodní, ale i velkoobchodní. Výrobky nebo služby neoprávněně takto označené mohou však být uváděny do oběhu jakýmkoli způsobem, např. i jako prémie při zakoupení většího množství zboží jiného druhu. Ustanovení § 268 odst. 1 tr. zákoníku nově postihuje i jednání pachatele, který pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nabízí, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává, anebo takovou službu nabídne nebo zprostředkuje.

Jednotlivé uvedené formy jednání pachatele mohou být činěny, jak ve prospěch samotného pachatele, tak vůči jinému, přičemž některé z nich může pachatel provést jak ve vztahu k sobě nebo jinému (např. vyrobení, dovezení či vyvezení), ale jiné může učinit jen vůči jinému (např. nabízení). Nabízením se rozumí i jednorázová nabídka (srov. i slova „službu nabídne“), kterou pachatel projeví ochotu některé výrobky nebo služby neoprávněně označované ochrannou známkou nebo známkou s ní zaměnitelnou poskytnout jinému. Je jím jakýkoli, ať výslovný, nebo konkludentní návrh směřující vůči jiné osobě. Nabídka bude nejčastěji směřovat k prodeji takových výrobků nebo poskytnutí služeb, ale může to být i nabídka obdarování, „půjčení“ výrobků apod. Z časového hlediska může být nabídka formulována tak, že k plnění z ní může dojít okamžitě po její akceptaci nebo i v budoucnu, přičemž však pro dokonání trestného činu není třeba, aby k akceptaci nabídky vůbec kdy došlo. Po subjektivní stránce se vyžaduje úmysl. Úmysl se musí vztahovat i na pachatelovo vědomí, že jde o neoprávněně označené výrobky nebo poskytovaných služeb ochrannou známkou nebo známkou s ní zaměnitelnou a že se jedná o uvádění do oběhu takových výrobků nebo poskytování služeb.

Trestného činu podvodu podle ustanovení § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku značnou škodu. Podvodné jednání, tj. uvedení v omyl nebo využití omylu, popř. zamlčení podstatných skutečností, může směřovat nejen vůči poškozenému, ale i vůči jiné osobě. Omyl je rozpor mezi představou a skutečností. O omyl půjde i tehdy, když podváděná osoba nemá o důležité okolnosti žádnou představu nebo se domnívá, že se nemá čeho obávat. Omyl se může týkat

i skutečností, které teprve mají nastat, pachatel však musí o omylu jiného vědět již v době, kdy dochází k jeho obohacení. Škodou na cizím majetku je újma majetkové povahy. Jde nejen o zmenšení majetku (*damnum emergens*), tedy úbytek hospodářské hodnoty, ale i o ušlý zisk (*lucrum cessans*), tedy o to, o co by jinak byl majetek oprávněně zvětšen. Obsahem škody tu může být peněžitá částka, nějaká věc, ale i konání nebo opomenutí, které má určitou majetkovou hodnotu. O škodu jde i tehdy, když věc nemá dohodnuté vlastnosti a nelze ji použít pro zamýšlený účel, pro nějž byla nabízena a kupována, a to přesto, že zaplacená cena odpovídá skutečné hodnotě věci. Značnou škodou je škoda ve výši nejméně 500 000 Kč, což vyplývá z výkladového pravidla v § 138 odst. 1 tr. zákoníku pro určení hranic výše škody. Obohacením se rozumí neoprávněné rozmnožení majetku (majetkových práv) pachatele nebo někoho jiného, ať již jeho rozšířením nebo ušetřením nákladů, které by jinak byly z majetku pachatele nebo někoho jiného vynaloženy. Zásadně platí, že obohacení, a to ať už pachatele nebo někoho jiného, se nemusí shodovat se škodou, která je způsobena poškozenému. Může být menší, ale i větší než způsobená škoda. Zákonný znak „obohacení jiného“ je naplněn i obohacením blíže neurčené osoby anebo skupiny osob, neboť pod pojmem jiného nutno rozumět jen osobu nebo osoby odlišné od pachatele. Ze zákonného znaku „obohatí jiného“ v ustanovení postihujícím podvodné jednání totiž nevyplývá, že by se úmysl obviněného musel vztahovat jen na konkrétně určenou osobu.

Nejvyšší soud předně konstatuje, že v případě, jestliže neoprávněné použití ochranné známky ve smyslu § 268 odst. 1 tr. zákoníku vedlo zároveň k neoprávněnému obohacení pachatele nebo jiné osoby v důsledku omylu odběratele či spotřebitele, který zaplatil značně vyšší cenu za výrobek nebo cenu, poplatek nebo jiné majetkové plnění za službu v důsledku jejich neoprávněného označení, čímž došlo u něho k způsobení nejméně škody nikoli nepatrné, přichází v úvahu při splnění všech zákonných znaků jednočinný souběh trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 tr. zákoníku s trestným činem podvodu podle § 209 tr. zákoníku. Znamená to tedy, že souběh trestných činů podle ustanovení § 268 tr. zákoníku a ustanovení § 209 tr. zákoníku obecně vyloučený není. Ve vlastním použití souběhu uvedených trestných činů Nejvyšší soud neshledává pochybení soudů nižších stupňů. To vyplývá zejména z toho, že ustanovení § 268 tr. zákoníku a ustanovení § 209 tr. zákoníku chrání každé jiné právní státek (zájem ve smyslu trestního zákoníku). Objektlem trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle ustanovení § 268 tr. zákoníku je zájem na ochraně práv k ochranné známce a jiným označením. Objektivní stránka prvé skutkové podstaty ustanovení § 268 odst. 1 tr. zákoníku totiž záleží v tom, že pachatel uvede do oběhu výrobky nebo poskytuje služby neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou s ní zaměnitelnou nebo pro tento účel sobě nebo jinému



takové výrobky nabízí, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává anebo takovou službu nabídne nebo zprostředkuje. Objektem trestného činu podvodu podle ustanovení § 209 odst. 1 tr. zákoníku je cizí majetek. Objektivní stránka podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku spočívá v tom, že pachatel sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Předmětem ochrany, tj. objektem trestného činu, jsou v případě obou trestných činů odlišné společenské vztahy (k tomu přiměřeně srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 5. 1994, sp. zn. 1 To 43/94, publikovaný pod č. 23/1995 Sb. rozh. tr.). V té souvislosti je třeba zdůraznit, že u trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle ustanovení § 268 odst. 1 tr. zákoníku zákon především nevyžaduje uvádění někoho v omyl, využití něčího omylu nebo zamlčení podstatných skutečností. Obecně nelze totiž vyloučit, že osoba, které je nabízena služba neoprávněně označená ochrannou známkou zaměnitelnou s ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, může vědět, že se jedná o službu neoprávněně označenou ochrannou známkou zaměnitelnou s ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému. Oproti tomu u trestného činu podvodu podváděná osoba musí být uváděna v omyl nebo musí být jejího omylu využíváno, popř. jí musí být zmlčeny podstatné skutečnosti, tedy jinými slovy v tomto případě nesmí vědět, že je jí nabízena služba neoprávněně označená ochrannou známkou zaměnitelnou s ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému. V tomto směru si nalézací soud a následně ani odvolací soud dostatečně neujasnily, zda jednáním popsáním ve výroku rozsudku soudu prvního stupně došlo k uvedení v omyl nebo jen k využití omylu, přičemž i těmito znaky trestného činu podvodu je třeba se náležitě zabývat na podkladě provedeného dokazování a nespokojit se s pouhým tvrzením o uvedení oslovených společností v omyl, resp. o využití jejich omylu.

Nejvyšší soud považuje za nutné zdůraznit, že ustanovení § 268 tr. zákoníku hovoří v kvalifikovaných odstavcích, tj. v odstavci 3 písm. a) a odstavci 4 písm. a) o prospěchu (získání značného prospěchu nebo prospěchu velkého rozsahu), zatímco podvod v ustanovení § 209 odst. 1 tr. zákoníku požaduje mimo obohacení sebe nebo jiného způsobení škody nikoli nepatrné a v použitém § 209 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku i způsobení značné škody. Podle ustálené judikatury zákonným znakem trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle ustanovení § 268 odst. 1 tr. zákoníku není způsobení škody, proto ani případné vyčíslení způsobené škody nositeli dotčených práv nemá význam pro rozhodování o vině tímto trestným činem či o trestu za tento trestný čin (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 8. 2011, sp. zn. 5 Tdo 751/2011, publikované pod č. T 1415 Souboru tr. rozhodnutí Nejvyššího soudu). Proto v obžalobě bylo protiprávní jednání obviněného D. C. kvalifikováno



v souladu se zákonem pouze jako trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle ustanovení § 268 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, zatímco nalézací soud rozšířil právní kvalifikaci rovněž o trestný čin podvodu podle ustanovení § 209 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku (správně § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d/ tr. zákoníku), aniž by měl objektivně zjištěnou škodu, kterou obviněný D. C. svým jednáním jednotlivým poškozeným způsobil. To vyplývá i z výroku o vině v rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 92 T 99/2011, kde se hovoří jen o tom, že obviněný získal prospěch ve výši 2 745 131,28 Kč, a to v podobně zisku po zdanění. Uvedená částka odpovídá znaleckému posudku z oboru ekonomika zpracovaným Mgr. J. L., ze kterého se podává, že společnost WI., s. r. o., měla v období od 9. 6. 2010 do 30. 1. 2011 čistý zisk 2 745 131,28 Kč. V návaznosti na tento znalecký posudek Nejvyšší soud zdůrazňuje, že nalézací soud se dopustil i dalšího pochybení v tom směru, že tento zisk společnosti WI., s. r. o., bez dalšího připsal obviněnému D. C., a to jak ve skutkové větě, tak i v právní větě výroku rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 92 T 99/2011, ač z uvedeného znaleckého posudku se podává, že šlo o čistý zisk společnosti WI., s. r. o. Úvaha státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obviněného, že obviněný své jednání zjevně směřoval – v konečném důsledku – ke svému obohacení, když navíc jeho korekce ve smyslu tvrzení obviněného by neměla na zásadní závěry žádný vliv, dostatečně nereflektuje majetkovou samostatnost zmíněné společnosti, a to přesto, že se o ní v tomto vyjádření státní zástupce zmiňuje.

V neposlední řadě je třeba oběma soudům vytknout, že nalézací soud při právním posouzení skutkového děje použil pouze právní kvalifikaci podle § 209 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, ač správně by bylo třeba užít ustanovení § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, neboť kvalifikovaná skutková podstata trestného činu je konstruována tak, že k základní skutkové podstatě (zde vyjádřené v § 209 odst. 1 tr. zákoníku) přistoupí kvalifikační okolnost, která typovou škodlivost takového činu podstatně zvýší (značná škoda ve smyslu odst. 4 písm. d/ § 209 tr. zákoníku způsobená trestným činem uvedeným v § 209 odst. 1 tr. zákoníku). Obecně lze tedy říci, že kvalifikovaná skutková podstata je souhrnem znaků základní skutkové podstaty, kde je nutno se především náležitě a podrobně vypořádat s uvedením v omyl, resp. využitím omylu odběratelů poskytované služby, a jednoho nebo více kvalifikujících znaků, což je třeba, pokud bude obviněný opětovně uznán vinným tímto trestným činem, vyjádřit i správnou citací zákonného ustanovení, jehož bylo v posuzovaném případě použito, jímž by bylo v případě náležitě zjištěné značné škody ustanovení § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku (srov. § 120 odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

Z těchto důvodů Nejvyšší soud po přezkoumání věci shledal, že jsou naplněny dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., neboť rozhodnu-

tí odvolacího soudu, kterým bylo zamítnuto odvolání obviněného D. C. proti uvedenému rozsudku Městského soudu v Brně, jímž byl uznán vinným přečinem porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1 tr. zákoníku a zločinem podvodu podle § 209 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, kterých se dopustil v jednočinném souběhu, spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, neboť zejména nebyla ve výroku rozsudku, ale ani v jeho odůvodnění zjištěna a vyčíslena trestným činem podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku způsobená škoda, a to včetně značné škody, jako kvalifikačního znaku ve smyslu odstavce 4 písm. d) § 209 tr. zákoníku, tedy odvolací soud rozhodl o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Z tohoto důvodu Nejvyšší soud k podanému dovolání obviněného D. C. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2013, sp. zn. 5 To 507/2012, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, sp. zn. 92 T 99/2011, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc obviněného D. C. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V novém řízení se Městský soud v Brně vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi a právními závěry, na které Nejvyšší soud shora poukázal, a zejména zváží, jestli se obviněný D. C. za daných okolností, kdy provedeným dokazováním nebyla vůbec zjištěna výše škody, kterou měl svým jednáním obviněný jednotlivým poškozeným způsobit, mohl dopustit rovněž trestného činu podvodu podle ustanovení § 209 tr. zákoníku, který hovoří v odstavci 4 písm. d) dokonce o značné škodě, když se zejména nalézací soud dostatečně nevypořádal ani s ostatními znaky tohoto trestného činu. Zisk společnosti, a to i vzhledem k jeho výpočtu provedenému znaleckým posudkem z oboru ekonomiky zpracovaným Mgr. J. L., v daném případě neodpovídá poškození jednotlivých poškozených subjektů, když na rozsah způsobené škody nebylo dosud provedené dokazování ani zaměřeno. Pokud jde o znak „prospěchu“ u trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením, je třeba ve skutkové větě uvést, že tento získala společnost WI., s. r. o., neboť pokud by se ve skutkové větě i nadále uvádělo, že obohacen byl obviněný D. C., musel by nalézací soud zjistit, jaký prospěch mu z tohoto zisku předmětné společnosti konkrétně připadl. Zisk, jehož výše byla vyčíslena ve znaleckém posudku Mgr. J. L., je ziskem společnosti WI., s. r. o., což by měl nalézací soud vyjádřit nejen v odůvodnění svého rozsudku, ale rovněž i ve skutkové a právní větě výroku svého rozsudku. Pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že v případě, pokud by nebyla v novém rozhodnutí použita právní kvalifikace zločinu podvodu podle ustanovení § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, nic by nebránilo, aby byl obviněný uznán vinným přeči-

---

nem porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, neboť tato právní kvalifikace je nepochybně mírnější než souběh přečinu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1 tr. zákoníku a zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, a proto by nebyla v rozporu se zákazem reformationis in peius ve smyslu § 265s odst. 2 tr. ř.

Pokud byly za využití oprávnění celního úřadu nebo celního ředitelství podle § 41 odst. 3 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění účinném do 31. 12. 2012, vstoupit za účelem kontroly do každé provozní budovy, místnosti nebo místa, kde jsou vyráběny, zpracovávány nebo skladovány vybrané výrobky, včetně prostor, o kterých je známo nebo se dá důvodně předpokládat, že se v nich vybrané výrobky vyrábějí, zpracovávají nebo skladují, a to i bytu, který je užíván pro účely podnikání, provedeny v souladu se zákonem úkony, které předcházely zahájení trestního stíhání, jsou výsledky těchto úkonů využitelné i pro dokazování v následujícím trestním řízení.

Stejně závěry platí i pro další subjekty, které mají na základě zákona obdobné oprávnění, např. policisté (srov. § 40 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů), obecní policisté (srov. § 16 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů) nebo hasiči (srov. § 5 zákona č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru, ve znění pozdějších předpisů).

V případě, že je dáno odůvodněné podezření ze spáchání trestného činu, nesmí být svévolným využitím oprávnění provádět kontrolu nebo jiným výkonem pravomoci příslušného orgánu podle zvláštního zákona obcházeny podmínky podle trestního řádu pro provedení domovní prohlídky (§ 82 odst. 1 a § 83 tr. ř.), prohlídky jiných prostor a pozemků (§ 82 odst. 2 a § 83a tr. ř.), osobní prohlídky (§ 82 odst. 3, 4 a § 83b tr. ř.) apod.

*Poznámka redakce:*

*Po novele provedené zákonem č. 407/2012 Sb., která s účinností od 1. 1. 2013 vypustila odstavec 3 § 41 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, srov. oprávnění správce daně (úřední osoby) uvedená v ustanovení § 81 odst. 1 a § 86 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů.*

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2013,  
sp. zn. 5 Tdo 1010/2013)

Nejvyšší soud podle § 265j tr. ř. zamítl dovolání nejvyššího státního zástupce podané v neprospěch obviněného V. V. B. proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 6 To 56/2013, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Lounech pod sp. zn. 2 T 75/2012.

Rozsudkem Okresního soudu v Lounech ze dne 21. 11. 2012, sp. zn. 2 T 75/2012, byl obviněný V. V. B. uznán vinným přečinem porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1, alinea 2, trestního zákoníku (zák. č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jen „tr. zákoník“), kterého se dopustil tím, že od blíže nezjištěné doby do 27. 1. 2012 v objektu prodejny potravin „Smíšené zboží“ nacházející se v L., okr. L., v ul. Š. č. p. 78, skladoval celkem 41 ks balení tabákové směsi zn. G. o celkové váze 6,15 kg, a to bez nálepek k jeho označení pro daňové účely, což je v rozporu s ustanovením § 114 odst. 2 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění, čímž způsobil České republice, zastoupené Celním úřadem v Ch., škodu na spotřební dani nejméně ve výši 8610 Kč.

Za tento přečin byl obviněný V. V. B. odsouzen podle § 244 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvanácti (12) měsíců. Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku byl obviněnému povolen podmíněný odklad výkonu trestu a podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku mu byla stanovena zkušební doba na dvacet čtyři (24) měsíců. Podle § 70 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí věci, a to 41 ks balení tabákové směsi zn. G. o celkové váze jednoho balení 150g.

Krajský soud v Ústí nad Labem, který projednal odvolání obviněného jako soud odvolací, rozhodl usnesením ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 6 To 56/2013, tak, že podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a podle § 222 odst. 2 tr. ř. žalovaný skutek, spočívající v tom, že obviněný V. V. B. od blíže nezjištěné doby do 27. 1. 2012 v objektu prodejny potravin „Smíšené zboží“ nacházející se v L., okr. L., v ul. Š. č. p. 78, skladoval celkem 41 ks balení tabákové směsi zn. G. o celkové váze 6,15 kg, a to bez nálepek k jeho označení pro daňové účely, což je v rozporu s ustanovením § 114 odst. 2 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění, čímž způsobil České republice, zastoupené Celním úřadem v Ch., škodu na spotřební dani nejméně ve výši 8610 Kč, postoupil Celnímu úřadu pro Ú. k., neboť ve věci nejde o trestný čin, avšak žalovaný skutek by mohl být tímto orgánem posouzen jako správní delikt, o němž je tento orgán příslušný rozhodovat.

Proti uvedenému usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 6 To 56/2013, podal nejvyšší státní zástupce dovolání v neprospěch obviněného V. V. B. z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. V podrobnostech nejvyšší státní zástupce uvedl, že vstup do různých objektů není jen výsadou orgánů činných v trestním řízení. Mimo režim trestního řádu jsou oprávněni vstoupit do bytu nebo do jiného uzavřeného objektu například policisté (srov. § 40 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky), obecní policisté (srov. § 16 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii) nebo hasiči (srov. § 5 odst. 2 zákona č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru). Podle

§ 41 odst. 3 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „ZSD“), příslušelo takové právo rovněž celním úřadům. Zásadní otázkou je, zda poznatky opatřené při shora popsaných vstupech do bytů či jiných prostor mohou být využity jako důkaz v trestním řízení. Nutno předepsat, že dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu, Nejvyššího soudu i Ústavního soudu se zabývala jak legálností a ústavností takových vstupů, tak i využitelností při nich opatřených informací jakožto důkazů v trestním řízení. V prvé řadě nejvyšší státní zástupce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2010, č.j. 8 Afs 51/2010-60, v němž se uvedený soud zabýval povahou výzvy k poskytnutí výkonu správy spotřební daně, jíž se celní orgán domáhal, aby podle § 41 odst. 3 ZSD žalobce umožnil jeho pracovníkům vstup do provozní budovy, do místností nebo míst, kde jsou vyráběny, zpracovávány nebo skladovány vybrané výrobky žalobce. Nejvyšší správní soud v souvislosti s tím plně akceptoval oprávnění celníků do provozovny a skladu vstoupit. V téže věci byla podána ústavní stížnost a ani Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 25. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 3598/10, proti předmětnému vstupu nic nenamítal a v tomto směru jen ocitoval tehdy platné ustanovení § 41 odst. 3 ZSD. Prvním závěrem tedy je, že pokud hlídka Celního úřadu Ch. vstoupila za účelem kontroly podle zákona o spotřebních daních do předmětného objektu, postupovala v souladu s právními předpisy České republiky, včetně předpisů ústavních. Jednalo se o řádný a legální výkon pravomoci státního orgánu.

Ohledně využitelnosti informací z takové kontroly pro trestní řízení je třeba zdůraznit, že na popsanou situaci se zjevně nemohou vztahovat rozhodnutí, která se zabývají prohlídkou jiných prostor nebo pozemků policejním orgánem podle § 83a tr. ř. (srov. např. rozhodnutí publikované pod č. 54/2011 Sb. rozh. tr. nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. 5 Tdo 539/2010). V předmětné věci celní orgán postavení policejního orgánu neměl a vstup do objektu se vůbec neuskutečnil podle trestního řádu, neboť ve věci ani nebylo konáno trestní řízení. Obdobnou situaci řeší usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1363/2011, publikované pod č. 60/2012 Sb. rozh. tr., byť nikoliv jako otázku hlavní, z odůvodnění uvedeného usnesení je zřejmé, že v předmětné věci prováděl celní orgán (hlídka mobilního dohledu) celní prohlídku podle zákona č. 185/2004 Sb., o celní správě České republiky. K tomu využili celníci svých oprávnění ke kontrole osob a dopravních prostředků podle § 37 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2012. Druhým závěrem tak je, že jako důkaz v trestním řízení je možno využít i poznatky, které při zákonném výkonu své působnosti opatřily jiné orgány než orgány činné v trestním řízení a podle jiných předpisů než podle trestního řádu.

Samozřejmě podmínkou přirozeně zůstává, že tímto postupem podle jiných předpisů nesmí být obcházeny podmínky domovní a osobní prohlídky, prohlídky jiných prostor a pozemků podle trestního řádu. Tak by tomu bylo například

v případě, pokud by onen jiný orgán vůbec neměl důvod k výkonu své působnosti – policista, pokud by se v domě nenacházel zemřelý ani týrané zvíře, hasič, aniž by v domě došlo k požáru, celník, aniž by měl důvod kontrolovat odvod spotřební daně. Obdobně pokud by onen jiný státní orgán vykonal vstup do objektu pouze v návaznosti na žádost orgánu činného v trestním řízení a v reakci na jeho potřeby zjednat si tam při šetření nějaké trestní věci vstup mimo podmínky stanovené trestním řádem. Tedy pokud by byl výkon působnosti svévolný a sloužil jen k vyhnutí se podmínkám vstupu do předmětného prostoru či objektu podle trestního řádu. Nic takového však v předmětné věci zjištěno nebylo. Celníci zde provedli obvyklou kontrolu zaměřenou na značení tabákových výrobků a lihu. Objekt vytypovali náhodně. Neznačené tabákové výrobky na místě skutečně našli. Nic tak nenasvědčuje tomu, že by se z jejich strany jednalo o svévolné zneužití jejich pravomocí za účelem obejití podmínek pro vstup do objektu podle trestního řádu. Do objektu vstoupili v souladu se svým vlastním oprávněním při řádném plnění svých služebních povinností. Jelikož jednali v rámci své pravomoci, mohou být jimi získané podklady použity jako důkazy v trestním řízení ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř.

Závěrem svého mimořádného opravného prostředku nejvyšší státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání za užití § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř., za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř., zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 2. 2013, č.j. 6 To 56/2013-138, zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále postupoval podle § 2651 odst. 1 tr. ř. a přikázal Krajskému soudu v Ústí nad Labem, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Pokud by Nejvyšší soud shledal, že v posuzované věci je nutno rozhodnout jiným způsobem, než předpokládaným v § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř., vyjádřil i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Obviněný V. V. B., jemuž bylo dovolání nejvyššího státního zástupce doručeno ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř., se k němu vyjádřil s tím, že použitá argumentace nejvyšším státním zástupcem neodpovídá uplatněnému dovolacímu důvodu podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. Svědek J. L., vedoucí mobilní hlídky, která provedla předmětnou kontrolu, v rámci hlavního líčení, mj. uvedl, že měl informaci, že tam dochází k prodeji tabákových výrobků nadále, přičemž dále uvedl, že dříve byla v předmětných prostorech prováděna kontrola policejním orgánem, který měl povolení státního zástupce k prohlídce jiných prostor a měli s sebou i překladatele. Z citovaného je patrné, že existuje přinejmenším důvodné podezření, že kontrola ze strany celní správy byla provedena „na objednávku“ policejního orgánu a že měla zajistit možné důkazy pro trestní řízení bez toho, aby bylo nutno splnit podmínky pro provedení prohlídky jiných prostor. Toto důvodné podezření vyplývá z časového sledu událostí, kdy mobilní hlídka



provedla kontrolu dne 27. 1. 2012 a již dne 9. 2. 2012 byly prováděny úkony v trestním řízení (viz úřední záznamy o podání vysvětlení, která podal obviněný a pan N. T. M.). S jistotou však lze prohlásit, že vedoucí mobilní hlídky věděl, že má nadále docházet k prodeji tabákových výrobků a že ve věci byl dříve činný policejní orgán, který si byl nucen zajistit povolení k provedení prohlídky jiných prostor. Přesto přistoupil k provedení kontroly a pokračoval v ní, ačkoli mělo dojít k nálezu tabákové směsi. Nejpozději v tomto okamžiku měla být přítom kontrola přerušena, mělo dojít k zajištění objektu a měla být provedena řádná prohlídka jiných prostor. Nelze klást k tíži obviněného, že celní orgán nedbal toho, že vzniklo důvodné podezření (které vzhledem dřívějším událostem hraničilo s jistotou), že se v daných prostorách může nacházet věc důležitá pro trestní řízení, a mělo se tedy postupovat podle trestního řádu. Za zkrácení svých práv obviněný považuje rovněž i to, že mu nebyla dána možnost věc dobrovolně vydat, nebyl před provedením „prohlídky“ vyslechnut, ani nebyl k dispozici tlumočnick. Kontrola byla zahájena v okamžiku, kdy nebyl na místě vůbec přítomen, a než na místo dorazil, bylo v ní po významnou dobu pokračováno. Přestože na místě byla přítomna pouze osoba, která však podle svědka Š. R. moc nerozuměla, nebyl zajištěn tlumočnick. Za takového stavu pak jen stěží může dojít k řádnému poučení o právech a povinnostech. Dovolil si přitom upozornit, že podání vysvětlení dne 9. 2. 2012 byl již tlumočnick přítomen, z čehož je patrné, že si celní orgán (který prováděl počáteční úkony v trestním řízení včetně zmíněných podaných vysvětlení) byl vědom toho, že ani obviněný, ani svědek N. T. M. neumí dostatečně česky.

Pokud jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1363/2011, je třeba poznamenat, že drtivá většina tohoto rozhodnutí a v podstatě veškerá pozornost je věnována zcela jiné otázce. Na rozdíl od případu, kterého se týká citované rozhodnutí, kdy došlo k namátkové kontrole, byla v případě obviněného provedena kontrola způsobem, který vzbuzuje přinejmenším důvodné podezření o tom, že provedení kontroly bylo cílené s úmyslem zajistit důkazy pro případné trestní řízení. Přestože nepochybně platí, že podle ustanovení § 89 odst. 2 tr. ř. za důkaz slouží vše, co může prospět k objasnění věci, provedení prohlídky jiných prostor má svá jasně daná pravidla, na která nelze rezignovat. Pokud tato pravidla nebyla, a to dost možná úmyslně, dodržena, nelze akceptovat, aby zjištění z takového nezákonného postupu bylo shledáno použitelnými. Pakliže by se takový postup měl stát běžnou praxí, povede to nepochybně k masivnímu obcházení ustanovení trestního řádu.

Obviněný V. V. B. tedy shrnul, že dovoláním napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem je správné, neboť zohledňuje tu okolnost, že došlo k provedení zákroku, který jednoznačně vykazuje znaky prohlídky jiných prostor, přičemž k jejímu provedení nebyly splněny nezbytné podmínky. Dovolání nejvyššího státního zástupce není důvodné, když užitě argumenty, vzhledem



k tomu, že vedou k neakceptovatelnému stavu a probace obcházení zákona ze strany orgánů státní moci, je třeba důrazně odmítnout. Usnesení Nejvyššího soudu, na které nejvyšší státní zástupce v dovolání odkazoval, není s ohledem na odlišné výchozí předpoklady na případ obviněného aplikovatelné. Navrhl tedy, aby dovolání bylo Nejvyšším soudem odmítnuto, neboť nesplňuje náležitosti obsahu, případně aby bylo dovolání jako nedůvodné zamítnuto. Tímto souhlasil s projednáním dovolání v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., a na základě tohoto postupu shledal, že dovolání ve smyslu § 265a odst. 1, 2 písm. d) tr. ř. je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou (§ 265d odst. 1 písm. a/ tr. ř.), řádně a včas (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.) a splňuje náležitosti dovolání. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda nejvyšším státním zástupcem vznesené námitky naplňují jím tvrzený dovolací důvod, a shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. byl uplatněn v souladu se zákonem vymezenými podmínkami. Následně se Nejvyšší soud zabýval důvodem odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., tedy zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné, přičemž ani tento důvod pro odmítnutí dovolání neshledal. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud neshledal ani jiné důvody pro odmítnutí dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo toto dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadeným částem rozhodnutí předcházející. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání.

Nejvyšší státní zástupce uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Pokud jde o postoupení věci (§ 222 odst. 2, § 231, § 257 odst. 1 písm. b/, § 314c odst. 1 písm. a/, § 314p odst. 3 písm. b/, § 314r odst. 5 tr. ř.), dovolací důvod lze spatřovat např. v tom, že soud rozhodl o postoupení věci jinému orgánu k rozhodnutí o přestupku, o jiném správním deliktu či o kárném provinění, přestože se jedná o trestný čin, nebo že v době rozhodování soudu o postoupení věci již nelze takové jednání projednat jako přestupek, jiný správní delikt či kárné provinění, neboť uplynula zákonná lhůta, a proto měl soud obžalovaného zprostit obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř.

Nalézací soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že kromě výpovědi obviněného u hlavního líčení a z přípravného řízení, výpovědi svědků L., R., J., N. T. M.

a N. V. L., měl k dispozici i listinné důkazy, a to trestní oznámení, protokol o ústním jednání, fotodokumentaci, rozhodnutí o zajištění, odborné vyjádření, doklad o úhradě a usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání v jiné věci. Dále si soud vyžádal na návrh obhájce metodický pokyn Celní správy pro mobilní dohled, zprávu Celního úřadu v Ch. o provedení instruktáže pro mobilní dohled a hlášení o průběhu mobilního dohledu. Soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i ve vzájemné souvislosti a dospěl k závěru, že vina obviněného byla prokázána. Soud má ucelený řetěz důkazů, že obviněný V. V. B. v předmětné době skladoval ve svých skladových prostorech náležejících k prodejně tabákové směsi, u kterých chyběly nálepky užívané pro daňové účely, v důsledku čehož vznikla České republice škoda spočívající v uniklé spotřební dani ve výši uvedené tak, jak je ve výrokové části rozsudku. Pytle s touto tabákovou směsí byly pracovníky Celní správy nalezeny v prostorách náležejících k předmětné prodejně. Tyto prostory je oprávněn Celní úřad kontrolovat ve smyslu § 41 odst. 3 ZSD, v tomto nemůže obstát obhajoba obviněného, kdy bylo tvrzeno, že se pohybovali v místech bytu obviněného, neboť tento zákon umožňuje vstup do prostor sousedících s prodejnou, které mohou sloužit jako skladové prostory. Jednáním obviněného bylo porušeno ustanovení § 114 odst. 2 ZSD, který výslovně stanoví, že všechny tabákové výrobky dovezené, dopravené, či vyrobené na území České republiky, musí mít příslušnou nálepkou a touto musí být označeny. Nebylo prokázáno, že by zboží skladoval u obviněného někdo jiný. Úmysl obviněného je vyvozován nejméně ve formě nepřímého úmyslu ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, kdy obviněný byl již za totožnou trestnou činnost v minulosti stíhán. Trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno a obviněný si tedy musel být vědom případných následků svého jednání. Z těchto důvodů je jednání obviněného kvalifikováno jako přečin porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1, alinea 2, tr. zákoníku a soud obviněného uznal vinným. To, že obviněný uhradil zjištěný nedoplatek spotřební daně, potvrzuje skutečnost, že si byl vědom, čeho se dopustil, a trestnou činnost doznává (srov. str. 4 – 5 odůvodnění rozsudku nalézacího soudu).

Oproti tomu odvolací soud uvedl, že zásah hlídky mobilního dohledu Celního úřadu Ch., ve složení J. L., Š. R. a P. J., na místě samém je třeba hodnotit jako nezákonný, když na místě byla fakticky provedena prohlídka jiných prostor ve smyslu ustanovení § 83a tr. ř., a to bez předchozího souhlasu soudce na základě jím vydaného příkazu k prohlídce jiných prostor, který by byl vydán podle návrhu státního zástupce. Souhlas soudce nebyl vyžádán prostřednictvím státního zástupce ani dodatečně, pokud by se jednalo o věc, která nesnese odkladu. Ve spise není založen rovněž ani písemný souhlas obviněného jako uživatele dotčených prostor s provedením jejich prohlídky. Jak vyplývá z rozkazu ke službě č. 0863UL-17/2012, žurnalizovaného na č. l. 112 spisu, prováděla výše zmíněná hlídka mobilního dohledu kontrolní činnost, ve skutečnosti však šlo o zajišťo-

vání důkazů ve smyslu trestního řádu. Pokud členové hlídky mobilního dohledu prohlídku prostor fakticky provedli a zajistili důkazy důležité pro trestní řízení, není možno se spokojit s tím, že tak učinili na základě rozkazu. Daný postup je nepřipustným obcházením zákona a důkazy takovým postupem získané jsou pro další trestní řízení ve věci a zejména pro rozhodnutí o vině zcela nepoužitelné. Uvedeným postupem, bez příkazu k prohlídce jiných prostor, byli členové hlídky mobilního dohledu oprávněni zajistit důkazy pro trestní řízení výhradně v prostorech prodejny samotné, které je místem veřejně přístupným, nicméně pokud jde o skladiště a prostor za prodejnou u vstupu do sklepních prostor, kde byla balení tabákové směsi nalezena, místem veřejně přístupným nejsou a postup, jakým byl důkaz – balení tabákové směsi, a to navíc důkaz zcela zásadní pro rozhodnutí o vině, zajištěn, akceptovat nelze, jelikož tento byl zajištěn v rozporu s trestním řádem a jako takový je pro trestní řízení nepoužitelný. Přihlížet potom nelze ani k obsahu svědeckých výpovědí na místě zasahujících členů hlídky mobilního dohledu J. L., Š. R. a P. J., neboť jejich poznatky vycházejí z nezákonně provedené prohlídky. Zajištěná balení tabákové směsi jsou však použitelná jako důkaz ve správním řízení, a tudíž jednání obviněného neneso znaky bez-trestnosti, a proto odvolací soud shledal, že zažalovaný skutek může být posouzen jako správní delikt proti značení tabákovými nálepkami podle § 135 odst. 1 písm. b) ZSD, a proto jej postoupil Celnímu úřadu pro Ú. k., který je ve smyslu § 135 odst. 1 ZSD, o předmětném správním deliktu, příslušný rozhodovat (srov. str. 3 – 4 odůvodnění usnesení odvolacího soudu).

Nejvyšší soud přezkoumal jak rozhodnutí soudů nižších stupňů, tak i předložený spisový materiál, a došel k následujícím zjištěním. Podle ustanovení § 41 odst. 3 ZSD, ve znění účinném do 31. 12. 2012, kterýkoliv celní úřad nebo celní ředitelství byly oprávněny vstupovat do každé provozní budovy, místnosti nebo místa, kde jsou vyráběny, zpracovávány nebo skladovány vybrané výrobky. Celní úřad nebo celní ředitelství byly také oprávněny vstupovat do prostor, o kterých je známo nebo se dá důvodně předpokládat, že se v nich vybrané výrobky vyrábějí, zpracovávají nebo skladují. Toto právo měli také, šlo-li o byt, který je užíván pro účely podnikání. Nejvyšší státní zástupce ve svém dovolání odkázal především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2010, sp. zn. 8 Afs 51/2010, z nějž se podává, že na základě ustanovení § 43 a § 31 odst. 9 daňového řádu jsou správci daně oprávněni vyzvat daňový subjekt k určité součinnosti. Při použití výkladu „ad maiori a minus“ je třeba konstatovat, že nepovažuje-li se za rozhodnutí výzva, která daňovému subjektu ukládá aktivní plnění (§ 43 daňového řádu: vyjádřit se k určitým pochybnostem správce daně ohledně správnosti, průkaznosti nebo úplnosti podaného daňového přiznání nebo hlášení, a předložení důkazních prostředků, § 31 odst. 9 daňového řádu: prokázat určité skutečnosti), pak zásadně nemůže jít o rozhodnutí, je-li subjekt toliko vyzván k umožnění vstupu do určitých objektů a umožnění provést šetření správním

orgánem. Stěžovatel byl vyzván k plnění povinnosti umožnit žalovanému vstup do objektů sloužících k provozu jeho podniku a k umožnění realizovat oprávnění žalovaného podle § 15 daňového řádu; povinnost spolupráce ostatně daňovým subjektům ukládá § 2 odst. 9 daňového řádu. Z uvedeného je zřejmé, že Nejvyšší správní soud posuzoval případ, kdy stěžovatel byl vyzván k poskytnutí součinnosti při výkonu správy spotřební daně, kdy celní orgán se domáhal, aby žalobce podle § 41 odst. 3 ZSD umožnil jeho zaměstnancům vstup do provozní budovy, do místností nebo míst, kde jsou vyráběny, zpracovávány nebo skladovány vybrané výrobky žalobce. Nejvyšší správní soud přitom vyhodnotil, že celníci mohou vstupovat do provozoven a skladů daňového subjektu. V téže věci byla podána ústavní stížnost, kterou Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 25. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 3598/10, odmítl. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že podle § 41 odst. 3 ZSD platí, že kterýkoliv celní úřad nebo celní ředitelství jsou oprávněny vstupovat do každé provozní budovy, místnosti nebo místa, kde jsou vyráběny, zpracovávány nebo skladovány vybrané výrobky. Celní úřad nebo celní ředitelství jsou také oprávněny vstupovat do prostor, o kterých je známo, nebo se dá důvodně předpokládat, že se v nich vybrané výrobky vyrábějí, zpracovávají nebo skladují. Toto právo mají také, jde-li o byt, který je užíván pro účely podnikání. Ve věci stěžovatelky tedy nedošlo uložením povinností, jak jsou uvedeny ve výzvě k poskytnutí součinnosti Celního úřadu Ž. n. S. k nezákonnému zásahu do jejích základních práv. Pokud stěžovatelka poukazuje na to, že některé z povinností jí byly uloženy v rámci místního šetření – byt vůči stěžovatelce není vedeno žádné daňové řízení – pak Ústavní soud odkázal na ustanovení § 15 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků, podle něhož platí, že správce daně je oprávněn v souvislosti s daňovým řízením provádět místní šetření jak u subjektu daně, tak i u jiných osob; podle § 15 odst. 5 téhož zákona jsou daňový subjekt a třetí osoby povinny poskytnout pracovníku správce daně všechny přiměřené prostředky a pomoc potřebnou k účinnému provedení místního šetření, zejména mu podat potřebná vysvětlení.

Při řešení otázky, zda je možné jako důkaz v trestním řízení využít i poznatky, které při výkonu své působnosti opatřily jiné orgány než orgány činné v trestním řízení podle jiných předpisů než podle trestního řádu, nejvyšší státní zástupce odkázal také na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1363/2011, publikované pod č. 50/2012 Sb. rozh. tr. Byť v tomto rozhodnutí neřeší Nejvyšší soud totožnou otázku, je možné z něj dovodit, že v předmětné věci prováděl celní orgán (hlídka mobilního dohledu) celní prohlídku podle zákona č. 185/2004 Sb., o celní správě České republiky. K tomu využili celníci svých oprávnění ke kontrole osob a dopravních prostředků podle ustanovení § 37 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2012. V rozhodnutí se konkrétně uvádí, že v projednávané věci bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání obviněné na základě kontroly prove-

dené celním úřadem. Ve smyslu § 5 odst. 3 písm. a), p), q) zákona č. 185/2004 Sb., o celní správě České republiky, celní úřad, který je oprávněn provádět dohled a kontrolu, provádí řízení o porušení celních předpisů, stanoví-li tak zvláštní právní předpis, a rozhoduje o zajištění zboží důležitého pro řízení o porušení celních předpisů. Pravomoci celníka jsou upraveny v hlavě třetí zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, kde je mezi jinými právy a povinnostmi v ustanovení § 37 zakotveno i oprávnění ke kontrole osob a dopravních prostředků, v rámci něhož je při výkonu své působnosti celník oprávněn zastavovat osoby a dopravní prostředky, provádět kontrolu zavazadel, dopravních prostředků, jejich nákladů, přepravních a průvodních listin. Při kontrole dopravních prostředků a jejich nákladů je rovněž oprávněn použít speciální rentgenovou techniku. Při zastavování dopravních prostředků postupuje celník obdobně jako příslušník Policie České republiky. S ohledem na uvedené skutečnosti je zřejmé, že v daném případě úkony, které předcházely zahájení trestního stíhání, byly provedeny státními orgány v rámci jejich pravomoci, a jsou tudíž využitelné i pro toto trestní řízení. Podklady, které byly v rámci tohoto postupu celními orgány zpracovány, mohou být použity jako důkazy ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., podle něhož za důkaz slouží vše, co může přispět k objasnění věci. V daném případě nebyly zjištěny skutečnosti, které by podle § 89 odst. 3 tr. ř. vylučovaly použití takového důkazu, neboť nebylo prokázáno, že by uvedenými celními postupy došlo k získání důkazu nezákonným způsobem nebo donucením. Soudu proto ve smyslu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1363/2011, nic nebránilo, aby opřel své rozhodnutí i o důkazy, které vplynuly z předmětné celní kontroly.

Z ustanovení § 41 odst. 3 ZSD podle Nejvyššího soudu lze v návaznosti na uvedenou ustálenou judikaturu obecně dovodit, že hlídka mobilního dohledu Celního úřadu Ch. je oprávněna vstoupit za účelem kontroly podle ustanovení § 41 odst. 3 ZSD do každé provozní budovy, místnosti nebo místa, kde jsou vyráběny, zpracovávány nebo skladovány vybrané výrobky, včetně prostor, o kterých je známo nebo se dá důvodně předpokládat, že se v nich vybrané výrobky vyrábějí, zpracovávají nebo skladují, a to i bytu, který je užíván pro účely podnikání. Pokud v té souvislosti hlídka provedla zákonným způsobem úkony, které předcházely zahájení trestního stíhání, v rámci své pravomoci, jsou výsledky těchto úkonů využitelné i pro následující trestní řízení. Proto podklady, které jsou v rámci takového postupu celními orgány zpracovány, mohou být použity jako důkazy ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., podle něhož za důkaz slouží vše, co může přispět k objasnění věci. Obdobné závěry platí i pro další subjekty, které mají na základě zákona obdobné oprávnění, např. policisté (srov. § 40 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky), obecní policisté (srov. § 16 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii) nebo hasiči (srov. § 5 zákona č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru).

V návaznosti na tento obecný závěr se Nejvyšší soud v souladu s napadeným rozhodnutím odvolacího soudu dále zaměřil na to, zda uvedeným postupem hlídky mobilního dohledu Celního úřadu Ch. podle jiných právních předpisů nebyly obcházeny podmínky domovní a osobní prohlídky, prohlídky jiných prostor a pozemků podle trestního řádu, což i nejvyšší státní zástupce ve svém dovolání považuje za samozřejmý předpoklad pro použití výsledků předmětné kontroly provedené hlídkou mobilního dohledu (viz str. 4 dovolání). Nejvyšší státní zástupce svůj závěr, že nedošlo k obcházení zákona, opřel o tvrzení, že celníci zde provedli obvyklou kontrolu zaměřenou na značení tabákových výrobků a lihu. Objekt vytipovali náhodně. Neznačené tabákové výrobky na místě skutečně našli. Nic tak nenasvědčuje tomu, že by se z jejich strany jednalo o svévolné zneužití jejich pravomocí za účelem obejítí podmínek pro vstup do objektu podle trestního řádu. S tímto závěrem nejvyššího státního zástupce však nelze souhlasit, a to i přes tvrzení svědka P. J., který uvedl, že jeli na kontrolu značení lihu a tabákových výrobků do obce L. do konkrétního krámu a tam provedli kontrolu, obchod vytipovali náhodně, nebylo to na konkrétní podnik (srov. č. 1. 104 spisu). Z výpovědi svědka J. L., pracovníka celní správy, učiněné v hlavní líčení totiž vyplývá, že v tomto obchodě už jednou na kontrole byl, výsledek kontroly byl podobný. Měl informaci, že tam dochází k prodeji tabákových výrobků nadále, proto tam on sám naplánoval kontrolu a proto tam jeli. Pokud jde o předchozí kontrolu, tak předtím ta kontrola byla prováděna také celníky, ale i policejním orgánem, a ti měli i povolení státního zástupce k prohlídce bytových prostor a měli s sebou překladatele, bylo to v rámci jiného institutu (v podrobnostech srov. č. 1. 83 p. v. a násl. spisu). Podle názoru Nejvyššího soudu z toho vyplývá, že nešlo o kontrolu v náhodně vytipovaném obchodu, jak tvrdí nejvyšší státní zástupce v podaném dovolání.

Z obsahu spisu se dále podává, že na základě předchozí kontroly bylo vedeno proti obviněnému V. V. B. trestní stíhání pro přečiny porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 tr. zákoníku a porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1 tr. zákoníku, které bylo následně podle § 307 odst. 1 tr. ř. podmíněně zastaveno ohledně skutků, jichž se měl v podstatě dopustit tím, že v rozporu s ustanovením § 114 odst. 2 ZSD, v objektu rodinného domu, jehož je vlastníkem, v ul. Š. č. p. 78 v obci L., okres L., prodal ve dnech 4. 1. 2011, 14. 2. 2011, 28. 3. 2011 a nadále v období od 4. 1. 2011 do 3. 5. 2011 skladoval neznačené cigarety značek L., V. a C. v celkovém počtu 26 920 ks, tabákové směsi značek G. a D. a tabákové směsi bez označení o celkové váze 81.430 g, čímž měl způsobit České republice, zastoupené Celním úřadem v Ch., škodu na spotřební dani ve výši 163 230 Kč, a v rozporu s ustanovením § 8 zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, prodal ve dnech 4. 1. 2011, 14. 2. 2011, 28. 3. 2011 v objektu rodinného domu, jehož je vlastníkem, v ul. Š. č. p. 78 v obci L., okres L., a v období od 4. 1. 2011



do 3. 5. 2011 přechovával tabákové výrobky označené ochrannou známkou L. v počtu 40 ks cigaret ke škodě firmy P. M. P. S.A., dále tabákové výrobky označené ochrannou známkou C. B. v počtu 15 080 ks cigaret a C. R. v počtu 7000 ks cigaret ke škodě firmy I. T. ČR, s. r. o., ačkoli se nejednalo o výrobky shora uvedených firem, přičemž mu byla stanovena zkušební doba v trvání 10 měsíců. Toto usnesení nabylo právní moci 20. 9. 2011 (č. l. 58 až 59 spisu).

Z uvedené výpovědi svědka J. L. je tak zřejmé, že zákrok naplánoval sám tento svědek v podstatě pro podezření z opakování uvedené trestné činnosti, neboť měl podle vlastní výpovědi informaci, že tam dochází k prodeji neznáčených tabákových výrobků. Proto v poměrně krátké době po předchozí kontrole, na základě níž se pak vedlo trestní stíhání pro přečiny porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 tr. zákoníku a porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 odst. 1 tr. zákoníku s následným podmíněným zastavením trestního stíhání, naplánoval ještě ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání další kontrolu (byť ze spisu nevyplývá, že by jej policie k tomu vyzývala), která zjevně směřovala k prokázání trestné činnosti obviněného, zvláště když z hlediska naplnění znaků přečinu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku není rozhodný objem či rozsah skladovaného zboží bez nálepek. Z tohoto hlediska je pak bezvýznamné jeho tvrzení ve zmíněné svědecké výpovědi, že on „nerozhoduje o tom, zda je to trestný čin či ne, reaguje až na to, když ho policie vyzve, zda-li to chce nebo nechce“ (č. l. 84 spisu). Nelze totiž přehlédnout, že každý státní orgán je povinen podle § 8 odst. 1, věta druhá, tr. ř. neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, a proto, měl-li J. L. konkrétní poznatky o podezření z opakování uvedené trestné činnosti u obviněného V. V. B., měl postupovat uvedeným způsobem, aby nedošlo k obcházení příslušných ustanovení trestního řádu, nehledě na to, že přímo v rámci celní správy působí jako policejní orgány pověřené celní orgány, a to mimo jiné v případech porušení předpisů daňových, jsou-li celní orgány správcem daně podle zvláštních předpisů (srov. § 12 odst. 2 písm. d/ tr. ř. a § 1 odst. 3 DSZ).

Správnosti těchto závěrů Nejvyššího soudu a vědomosti J. L., jako referenta mobilního dohledu Celního úřadu Ch., o povinnosti oznamovat skutečnosti nasvědčující spáchání trestného činu svědčí i jeho vlastní činnost v rámci této věci, která vyplývá z obsahu spisu, když to byl právě on sám, který krátce po provedení kontroly zaměřené na značení tabákových výrobků v prodejně Potravin – smíšené zboží, Š. 78, L., dne 31. 1. 2012 za Celní úřad Ch. podává oznámení o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 tr. zákoníku (č. l. 2 spisu). Na základě tohoto oznámení pak podle § 158 odst. 3 tr. ř. Celní ředitelství

Ú. n. L., Odbor pátrání a dohledu, sepsalo dne 1. 2. 2012 záznam o zahájení úkonů trestního řízení (č. 1. 3 spisu).

S ohledem na shora uvedené konkrétní okolnosti, které vyplývají z provedeního dokazování a dalších skutečností vyplývajících z přezkoumávaného spisu, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že je správný závěr odvolacího soudu, že popsaný postup je nepřipustným obcházením zákona v ustanovení § 83a tr. ř. a důkazy takovým postupem získané jsou pro další trestní řízení v této věci a zejména pro rozhodnutí o vině zcela nepoužitelné, když na místě byla fakticky provedena prohlídka jiných prostor, a to bez předchozího souhlasu soudce na základě jím vydaného příkazu k prohlídce jiných prostor, který by byl vydán podle návrhu státního zástupce. Souhlas soudce nebyl vyžádán prostřednictvím státního zástupce ani dodatečně, pokud by se jednalo o věc, která nesnese odkladu. Ve spise není založen rovněž ani písemný souhlas obviněného jako uživatele dotčených prostor s provedením jejich prohlídky. Jak vyplývá z rozkazu ke službě č. 0863UL-17/2012, žurnalizovaného na č. 1. 112 spisu, prováděla výše zmíněná hlídka mobilního dohledu kontrolní činnost, a to výslovně zaměřenou i na neznačené tabákové výrobky, avšak ve skutečnosti šlo s ohledem na uvedené okolnosti o zajišťování důkazů ve smyslu trestního řádu. Pokud členové hlídky mobilního dohledu prohlídku prostor fakticky provedli a zajistili důkazy důležité pro trestní řízení, není možno se spokojit s tím, že tak učinili na základě rozkazu. Daný postup je nepřipustným obcházením zákona a důkazy takovým postupem získané jsou pro další trestní řízení ve věci a zejména pro rozhodnutí o vině zcela nepoužitelné. Pro úplnost Nejvyšší soud v této souvislosti dodává, že pokud nejvyšší státní zástupce v podaném dovolání uvádí příklady „obcházení zákona“, spočívající např. v tom, že jiný orgán vůbec neměl důvod k výkonu své působnosti (policista, pokud by se v domě nenacházel zemřelý ani týrané zvíře, hasič, aniž by v domě došlo k požáru, celník, aniž by měl důvod kontrolovat odvod spotřební daně), anebo by takový orgán vykonal vstup do objektu pouze v návaznosti na žádost orgánu činného v trestním řízení a v reakci na jeho potřeby zjednat si tam při šetření nějaké trestní věci vstup mimo podmínky stanovené trestním řádem, nejde podle názoru Nejvyššího soudu v těchto případech o obcházení zákona, ale o přímé a svévolné vykonávání pravomoci uvedených orgánů v rozporu se zákonem, tedy o přímé porušení zákona (§ 40 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 5 zákona č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru, § 41 odst. 3 ZSD).

Nejvyšší soud k tomu považuje za nutné zdůraznit, že uvedený závěr o obcházení zákona a nepoužitelnosti takovým postupem získaných důkazů se týká pouze této konkrétní trestní věci na základě konkrétně uvedených skutečností, které tuto kontrolu provedenou podle rozkazu ke službě č. 0863UL-17/2012 provázely. Není totiž pochyb o tom, jak již bylo shora uvedeno, že pokud jde o obdobné kontroly prováděné, aniž by v posuzovaném případě bylo



dáno odůvodněné podezření o spáchání trestného činu kontrolovanou osobou nebo kontrolovanými osobami, je hlídka mobilního dohledu příslušného celního úřadu oprávněna vstoupit za účelem kontroly podle ustanovení § 41 odst. 3 ZSD do každé provozní budovy, místnosti nebo místa, kde jsou vyráběny, zpracovávány nebo skladovány vybrané výrobky, včetně prostor, o kterých je známo nebo se dá důvodně předpokládat, že se v nich vybrané výrobky vyrábějí, zpracovávají nebo skladují, a to i bytu, který je užíván pro účely podnikání. Pokud v té souvislosti hlídka provede zákonným způsobem úkony v rámci své pravomoci, jsou výsledky těchto úkonů, které pak teprve vedou k takovému důvodnému podezření ze spáchání trestného činu, využitelné i pro následující trestní řízení (po novele provedené zákonem č. 407/2012 Sb., která s účinností od 1. 1. 2013 vypustila odstavec 3 § 41 ZSD pro nadbytečnost z důvodu úpravy totožných pravomocí v § 81 odst. 1 daňového řádu v případě místního šetření, nebo v § 86 odst. 4 daňového řádu v případě daňové kontroly, srov. uvedená ustanovení § 81 odst. 1 a § 86 odst. 4 daňového řádu). Proto podklady, které jsou v rámci takového postupu celními orgány (správcem daně) zpracovány, mohou být použity jako důkazy ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., podle něhož za důkaz slouží vše, co může přispět k objasnění věci (srov. shora citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1363/2011). Obdobné závěry platí i pro další subjekty, které mají na základě zákona obdobné oprávnění, např. policisté (srov. § 40 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky), obecní policisté (srov. § 16 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii) nebo hasiči (srov. § 5 zákona č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru).

Z těchto důvodů Nejvyšší soud po přezkoumání věci shledal, že dovolání nejvyššího státního zástupce není důvodné, a proto je podle § 265j tr. ř. zamítl.

**Zmařením důležitého úkolu ve smyslu § 330 odst. 1 tr. zákoníku se rozumí také porušení povinnosti oprávněné úřední osoby projednat správní delikt a rozhodnout o něm v zákonné prekluzivní lhůtě. Proto v případě, že oprávněná úřední osoba způsobí svou nečinností zánik správní odpovědnosti konkrétních osob za takový delikt, lze vůči ní vyvodit trestní odpovědnost za trestný čin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 tr. zákoníku\*.**

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2013,  
sp. zn. 8 Tz 97/2012)

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona ministra spravedlnosti podané v neprospěch obviněného R. H. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 5. 2012, sp. zn. 3 To 38/2012, rozhodl tak, že napadeným usnesením Krajského soudu v Ostravě byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a) a § 260 tr. ř. a v řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo, také v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., a to ve prospěch obviněného.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Obviněný R. H. byl rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 7. 11. 2011, č.j. 74 T 58/2011-545, uznán vinným trestným činem maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2009 (dále jen „tr. zák.“), kterého se dopustil tím, že

„v období od 1. 1. 2004 do 30. 6. 2008 jako referent na úseku přenesené působnosti, oddělení přestupků odboru právního Úřadu městského obvodu O. – j., se sídlem v O. – H. na ulici H. č. 791/3,

I.

nezjištěným způsobem vynesl z předepsaných úložných prostor 243 přestupkových spisů, které měl přiděleny ke zpracování, a s těmito spisy pak naložil nezjištěným způsobem (jednotlivé přestupkové spisy byly ve výrokové části rozsudku dále přesně specifikovány),

II.

a dále u 260 jemu přidělených spisů (jednotlivé přestupkové spisy byly opět ve výrokové části rozsudku přesně specifikovány) nedošlo pro jeho nečinnost k jejich projednání v prekluzivní lhůtě dané ustanovením § 20 zák. č. 200/1990

---

\* Při úmyslném zavinění není vyloučena trestní odpovědnost za zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku.

Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších novel, přičemž uvedeného jednání se dopustil vědom si toho, že opomine-li do spisů v rozporu se základními zásadami správního řízení konat, může nastat nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupek projednat právě z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty stanovené v ustanovení § 20 odst. 1, 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších novel“.

Za uvedený trestný čin soud obviněnému uložil podle § 159 odst. 1 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání třiceti šesti měsíců, a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu povolání či zaměstnání spojených se samostatným rozhodováním o právech a povinnostech jednotlivých osob v trvání čtyř let.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný prostřednictvím svého obhájce včas odvolání, které zaměřil proti výroku o vině a trestu. Na jeho podkladě Krajský soud v Ostravě projednal věc v neveřejném zasedání a usnesením ze dne 17. 5. 2012, č.j. 3 To 38/2012-579, podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a věc podle § 260 tr. ř. vrátil státnímu zástupci k došetření.

V odůvodnění tohoto usnesení soud druhého stupně (mimo jiné) uvedl, že po přezkoumání věci v intencích ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř. dospěl k závěru, že v dané věci došlo již v přípravném řízení k závažným pochybením, a to v souvislosti se zahájením trestního stíhání obviněného podle ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř., neboť popis skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání neobsahuje vyjádření znaků daného trestného činu. Z popisu skutku totiž nevyplývá, na základě jaké skutečnosti (tedy např. pověření, pracovní smlouvy) bylo třeba obviněného jako odpovědného pracovníka na úseku přestupků považovat za veřejného činitele, když chybí specifikace rozsahu jeho pravomocí či povinností podle rezortních předpisů nebo pracovní smlouvy.

Z tohoto důvodu pak nebylo možno zjistit, v čem byl spatřován znak zmaření či podstatného ztížení důležitého úkolu z nedbalosti, když navíc část jednání obviněného pod bodem I. je prý popsána jako jednání úmyslné a část jeho jednání pod bodem II. jako jednání nedbalostní. Popis obou jednání je pak podle názoru tohoto soudu také v rozporu s následnou právní kvalifikací jednání obviněného podle ustanovení § 159 odst. 1 tr. zák., neboť u nedbalostního trestného činu je vyloučeno pokračování v trestném činu ve smyslu ustanovení § 89 odst. 3 téhož zákona. U nedbalostních trestných činů totiž nelze dovést jednotný záměr pachatele, tedy subjektivní souvislost spočívající v postupném uskutečňování jednotného záměru, který musí být dán již na počátku pokračování trestného činu, tj. již při prvním dílčím útoku.

Podle názoru Krajského soudu v Ostravě by tak v posuzované trestní věci, při správném popisu skutku a správně zahájeném trestním stíhání, mohlo jít eventuálně pod bodem II. o opakování trestného činu, kdy se jednotlivé útoky

posuzují samostatně, odděleně, podle zásady o vícečinném souběhu trestných činů, které jsou také často mírnější než zásady platné pro pokračování, a to např. pro případ promlčení. Krajský soud proto dospěl k závěru, že skutek (jak byl popsán v usnesení o zahájení trestního stíhání, převzat do obžaloby a následně do rozsudku nalézacího soudu) je co do svého popisu v rozporu s ustanovením § 160 odst. 1 tr. ř., neboť nevykazuje znaky daného, ani jiného trestného činu a jeho popis je následně i v rozporu s právní kvalifikací jednání obviněného. Pokud došlo k zahájení trestního stíhání proti obviněnému výše popsáním způsobem, byla porušena zásada řádného zákonného procesu, vyjádřená v čl. 8 Listiny základních práva svobod a také v § 2 odst. 1 tr. ř., podle které nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví trestní zákon.

Z těchto důvodů a v kontextu zásady zákazu reformace in peius, když odvolání podal pouze obviněný, Krajský soud v Ostravě po zrušení napadeného rozsudku vrátil věc státnímu zástupci k došetření. V té souvislosti vyjádřil názor, že by mohlo být řádně zahájeno trestní stíhání zejména pro jednání popsané pod bodem II. za situace, že budou naplněny znaky trestného činu podle § 159 odst. 1 tr. zák., to znamená, že obviněný v pozici veřejného činitele z nedbalosti zmařil či ztížil splnění důležitého úkolu, pokud však již nebudou jednotlivé útoky promlčeny.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Ostravě podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného, v níž uvedl, že s rozhodnutím soudu druhého stupně nesouhlasí.

Ministr spravedlnosti poté, co citoval ustanovení § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a), § 260 a § 2 odst. 6 tr. ř., konstatoval, že těmito zákonnými ustanoveními se Krajský soud v Ostravě při svém rozhodování důsledně neřídil. Dále pak uvedl, že zákon v ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. stanoví, že nasvědčují-li prověřováním podle § 158 tr. ř. zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného, pokud není důvod k postupu podle § 159a odst. 2 a 3 nebo § 159b odst. 1 tr. ř. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonně označením trestného činu, který je v tomto skutku spatřován; obviněný musí být v usnesení o zahájení trestního stíhání označen stejnými údaji, jaké musí být uvedeny o osobě obviněného v rozsudku (§ 120 odst. 2 tr. ř.). V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.

S ohledem na takovéto zákonné vymezení ministr spravedlnosti především nesouhlasil se závěrem Krajského soudu v Ostravě, že popis skutku obsažený v usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání ze dne 4. 2. 2011,

č.j. KRPT-24095-8/TČ-2010-070741-796, který byl obviněnému doručen dne 9. 2. 2011, jenž byl následně převzat do obžaloby státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Ostravě ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. 5 ZT 565/2010, a nakonec do rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 7. 11. 2011, č.j. 74 T 58/2011-545, neobsahuje vyjádření všech znaků trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák. Ze znění skutkové věty všech těchto rozhodnutí totiž jednoznačně vyplývá, že obviněný jednal jako referent na úseku přenesené působnosti na oddělení přestupků odboru právního Úřadu městského obvodu Ostrava – jih a že jednáním v popisu skutku uvedeným porušil ustanovení § 20 odst. 1, 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, přičemž si byl vědom toho, že opomine-li do spisů v rozporu se základními zásadami správního řízení konat, může nastat nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupek projednat právě z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty ve smyslu naposledy citovaného zákonného ustanovení.

Ministr spravedlnosti proto vyslovil přesvědčení, že z popisu skutku je zřejmé, že obviněný jednal a vystupoval jako veřejný činitel ve smyslu ustanovení § 89 odst. 9 tr. zák. (od 1. 1. 2010 jako úřední osoba podle ustanovení § 127 odst. 1 písm. d/ zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů). Jednal totiž jako odpovědný pracovník orgánu státní správy, který byl oprávněn rozhodovat v rámci přestupkového řízení, což je zřejmé jak z jeho pracovní smlouvy, tak i z jeho pracovní náplně (viz č. l. 453 až 457, resp. 458 až 461 spisu). Byl tedy osobou oprávněnou rozhodovat o přestupcích, takže o jeho postavení jako veřejného činitele nelze pochybovat. V této souvislosti ministr spravedlnosti poukázal na judikaturu Nejvyššího soudu, který opakovaně rozhodoval v trestních věcech, v nichž skutky byly právně kvalifikovány jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák. či jako trestný čin maření úkolu veřejného činitele podle § 159 odst. 1 tr. zák. a z jehož rozhodnutí je zřejmé, že v popisech skutku nikdy není blíže specifikována a rozepisována pracovní smlouva a konkrétní pracovní náplň a ve většině případů se jedná o to, jakým způsobem měl pachatel porušit či ohrozit zájem chráněný právě těmito ustanoveními trestního zákona (např. v rozhodnutí pod sp. zn. 7 Tdo 71/2011 je postavení obviněného popsáno tak, že jednal jako referent státní správy, a to vedoucí technik registru vozidel odboru dopravy a hospodářství městského úřadu, v rozhodnutí pod sp. zn. 7 Tdo 991/2005 tak, že obviněná jednala jako vedoucí stavebního úřadu, v rozhodnutí pod sp. zn. 4 Tz 17/2000 tak, že obviněný jednal v postavení náměstka primátora města a byl pověřen zprovozněním evakuačních středisek v objektu škol a předškolských zařízení na území města, a v rozhodnutí pod sp. zn. 3 Tdo 710/2005 tak, že obviněný jednal jako ředitel finančního úřadu).

Za této situace ministr spravedlnosti zdůraznil, že ze samotného popisu skutku v usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání obviněného je zcela zřejmé, v jakém postavení obviněný v rozhodné době byl a z jakého titu-

lu vyplývá, že jednal v postavení veřejného činitele. Proto nelze mít za to, že usnesení o zahájení trestního stíhání trpí procesními vadami, na základě nichž by nebylo možno podat obžalobu, event. následně ve věci meritorně rozhodnout v řízení před soudem, jak to v odůvodnění svého rozhodnutí chybně konstatoval Krajský soud v Ostravě. Tento soud naopak mohl o odvolání obviněného rozhodnout jinak, neboť došlo k řádnému zahájení trestního stíhání ve smyslu ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. a usnesení policejního orgánu netrpí neodstranitelnými procesními vadami.

Ministr spravedlnosti se neztotožnil ani se závěry Krajského soudu v Ostravě vztahujícími se k právní kvalifikaci jednání obviněného.

Pokud jde o jednání obviněného popsané pod bodem I., pak ministr spravedlnosti nesouhlasil s názorem tohoto soudu, že jednání je popsáno jako úmyslné, neboť obviněnému není kladeno za vinu, jakým způsobem naložil s jednotlivými 243 přestupkovými spisy, když toto nebylo zjištěno a je zřejmé, že ke spáchání trestného činu došlo nejméně právě jeho nedbalostním jednáním.

Pro úmyslné spáchání trestného činu totiž v těchto případech chybí jeden ze znaků trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák., a to úmysl způsobit jinému škodu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch. Z jednání obviněného lze naopak zcela jednoznačně dovodit, že jednak zmařil, jednak podstatně ztížil splnění důležitého úkolu, tedy samotné projednání spáchaných přestupků a rozhodnutí, event. potrestání osob páchajících přestupky.

K jednání obviněného, které je popsané pod bodem II. rozsudku, a k názoru soudu druhého stupně, že se nejedná o pokračování v trestném činu maření úkolu veřejného činitele podle § 159 odst. 1 tr. zák., neboť u nedbalostních trestných činů je vyloučeno pokračování v trestném činu ve smyslu ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., takže se jedná o opakování trestného činu, kde se jednotlivé útoky posuzují samostatně, odděleně podle zásady o vícečinném souběhu trestných činů, které jsou také často mírnější než zásady platné pro pokračování, a to např. pro případ promlčení, ministr spravedlnosti uvedl, že ani s takovýmto názorem soudu nemůže souhlasit. Zdůraznil, že vezme-li se v úvahu samotný způsob spáchání vytykaného trestného jednání, je zřejmé, že se jedná o trestný čin trvajícím, neboť obviněný svým laxním přístupem a svojí nečinností vyvolával a prodlužoval protiprávní stav na daném oddělení. Jednal totiž způsobem, který je popsán v odborné literatuře a judikatuře, v níž se uvádí, jakým způsobem je možno právě nejméně opominutím protiprávní stav udržovat. Obviněný takový protiprávní stav neodstranil a přidělené přestupkové věci nevyřizoval v důsledku své nedbalosti a laxního přístupu k práci.

V důsledku tohoto přístupu obviněného k práci docházelo k prekluzi v jednotlivých přestupkových věcech. Za tohoto stavu je nutno konstatovat, že došlo-li by k jednání pouze v ojedinělých případech, byla by situace zcela jiná než

v daném případě, kdy obviněný svým přístupem způsobil, že v 260 přestupkových spisech nedošlo k projednání přestupků v jednoroční lhůtě, v důsledku čehož došlo k následné prekluzi.

Po posouzení všech shora uvedených skutečností a při vědomí toho, že stížnost pro porušení zákona směřuje v neprospěch obviněného, ministr spravedlnosti v závěru svého podání navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil, že usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 5. 2012, č.j. 3 To 38/2012-579, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a) a § 260 tr. ř., a v řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo, také v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., a to ve prospěch obviněného R. H.

Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že zákon byl porušen v ustanoveních označených ministrem spravedlnosti, jimiž se Krajský soud v Ostravě při svém rozhodování důsledně neřídil.

K úvahám o vrácení věci státnímu zástupci k došetření odvolací soud přistoupí poté, co zruší napadený rozsudek zpravidla z důvodů uvedených v ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. (srov. shora). Zkoumá přitom nejprve, zda není dán důvod pro jiné rozhodnutí ve věci ať už přímo jím samotným, nebo soudem prvního stupně.

Ustanovení § 260 tr. ř., jež navazuje na ustanovení § 258 tr. ř., je ve vztahu speciality k ustanovení § 259 odst. 1 tr. ř., protože upravuje výjimečný postup odvolacího soudu, jímž se věc vrací zpět až do stadia přípravného řízení. Napadené usnesení odvolacího soudu však nemohlo obstát. Jestliže důvodem pro zrušení napadeného rozsudku měly být podstatné vady řízení, které rozsudku předcházely, jak to požaduje ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř., pak je třeba přisvědčit podané stížnosti pro porušení zákona, že takovými procesními vadami dosavadní řízení netrpí.

Trestní stíhání se podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahajuje pro konkrétně vymezený skutek, nikoli pro jeho právní kvalifikaci. Rozhodující pro posouzení, zda bylo usnesením zahájeno trestní stíhání, je popis skutku, nikoli jeho právní kvalifikace, a proto pokud byly od počátku trestního řízení známy a v usnesení o zahájení trestního stíhání popsány všechny potřebné znaky trestného činu – tedy objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka a protiprávnost, jedná se již od počátku trestního stíhání o řízení o tomto skutku, bez ohledu na to, že by posléze mohl být skutek jinak právně kvalifikován, než jaká právní kvalifikace byla zvolena např. policejním orgánem. Vrátit věc podle § 260 tr. ř. státnímu zástupci k došetření s pokynem, aby bylo zahájeno trestní stíhání, by bylo důvodné jen v případě, že by státní zástupce podal obžalobu pro skutek, pro který vůbec nebylo zahájeno trestní stíhání. V případě takového právního stavu by byl



požadavek na došetření důvodný, neboť by šlo o před soudem neodstranitelnou procesní vadu.

Dosavadní trestní řízení žádnou podstatnou vadou netrpí. Pokud soud druhého stupně dospěl k závěru, že popis skutku v usnesení, kterým bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání obviněného, „neobsahuje vyjádření znaku daného trestného činu“, nelze mu v takové argumentaci přisvědčit. I když si samozřejmě lze představit formulačně přesnější a výstižnější popis takového skutku, výše uvedené zákonné znaky stíhaného trestného činu jsou v něm vyjádřeny. Domníval-li se stížnostní soud, že „z popisu skutku ... nevyplývá, na základě jaké skutečnosti (tedy např. pověření, pracovní smlouvy) bylo třeba obviněného jako odpovědného pracovníka na úseku přestupků považovat za veřejného činitele, když chybí specifikace rozsahu jeho pravomocí, či povinností podle rezortních předpisů nebo pracovní smlouvy“, pak je třeba připomenout, že pracovní zařazení obviněného je dostatečně výstižně vyjádřeno již tím, že se stíhaného jednání dopustil „jako referent na úseku přenesené působnosti, oddělení přestupků odboru právního Úřadu městského obvodu O. – j.“.

Je-li pak v popisu skutku dále rozvedeno, že obviněný tam popsáním jednáním porušil ustanovení § 20 odst. 1, 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, přičemž si byl vědom toho, že opomine-li do spisů v rozporu se základními zásadami správního řízení konat, může nastat nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupek projednat právě z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty ve smyslu naposledy citovaného zákonného ustanovení, pak nelze pochybovat o tom, že jednal a vystupoval jako veřejný činitel ve smyslu § 89 odst. 9 tr. zák., neboť jednal jako odpovědný pracovník orgánu státní správy, který byl nadán rozhodovací pravomocí v rámci přestupkového řízení. To je ostatně zřejmé jak z jeho pracovní smlouvy, tak i z jeho pracovní náplně (tyto dokumenty jsou založené na č. l. 453 až 457, resp. 458 až 461 spisu). Lze proto souhlasit s argumentací ministra spravedlnosti, že obviněný byl osobou oprávněnou rozhodovat o přestupcích, takže o jeho postavení jako veřejného činitele nelze pochybovat (ministr spravedlnosti v této souvislosti přílehlavě poukázal i na aktuální judikaturu Nejvyššího soudu – srov. shora).

Nejvyšší soud však nemohl přisvědčit stížnostnímu soudu ani v názoru stran právní kvalifikace jednání obviněného. I v tomto směru se identifikoval – s dílčími modifikacemi – se v zásadě správnou argumentací ministra spravedlnosti.

Ve vztahu k jednání obviněného popsánému pod bodem I. odsuzujícího rozsudku nelze souhlasit s názorem soudu, že část tohoto jednání je popsána jako jednání úmyslné (byť lze připustit, že zejména použití slovesa „vynesl“ /z předepsaných úložných prostor 243 přestupkových spisů/ může takový dojem vyvolávat]. Jelikož však nebylo zjištěno, jakým způsobem obviněný s těmito spisy naložil, bylo mu kladeno za vinu i u této části skutku pouze nedbalostní zavinění (pro případný závěr o jeho úmyslném zavinění totiž chyběl jeden ze



znaků trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák., a to úmysl způsobit jinému škodu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch). Tato část jednání obviněného však svědčí přinejmenším pro závěr, že z nedbalosti jednak zmařil, jednak podstatně ztížil splnění důležitého úkolu, tedy samotné projednání spáchaných přestupků a rozhodnutí, event. potrestání osob páchajících přestupky.

Pokud jde o jednání obviněného, které je popsáno pod bodem II. odsuzujícího rozsudku, nelze souhlasit s názorem odvolacího soudu, že se jedná o opakování trestného činu, kde se jednotlivé útoky posuzují samostatně, odděleně podle zásady o vícečinném souběhu trestných činů (byť jeho úvaha, že se nejedná o pokračování v trestném činu maření úkolu veřejného činitele podle § 159 odst. 1 tr. zák., neboť u nedbalostních trestných činů je vyloučeno pokračování v trestném činu ve smyslu ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., je jinak správná). Nejvyšší soud se však beze zbytku neztotožnil ani s argumentací ministra spravedlnosti, že „vezme-li se v úvahu samotný způsob spáchání vytýkaného trestného jednání, je zřejmé, že se jedná o trestný čin trvajícím s odůvodněním, že obviněný svým laxním přístupem a svojí nečinností vyvolával a prodlužoval protiprávní stav na daném oddělení, neboť jednal způsobem, který je popsán v odborné literatuře a judikatuře, v níž se uvádí, jakým způsobem je možno právě nejméně opomínutím protiprávní stav udržovat; obviněný takový protiprávní stav neodstranil a přidělené přestupkové věci nevyřizoval v důsledku své nedbalosti a laxního přístupu k práci, v důsledku čehož docházelo k prekluzi v jednotlivých přestupkových věcech“.

Nejvyšší soud poté, co podrobně rozvedl teoretická východiska pro posouzení otázky, zda ten který trestný čin byl spáchán za podmínek pokračování, nebo naopak za podmínek opakování, konstatoval, že na posuzovaný skutek jako celek, ohledně něhož orgány přípravného řízení a soud prvního stupně použily právní kvalifikaci jako trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák., nelze vztáhnout v krystalicky čisté podobě žádný z výše uvedených pojmů. Závěru, že jde o pokračující trestný čin, brání absence úmyslného zavinění na straně obviněného, a nejedná se ani o opakování trestných činů, neboť právní závěr, že by obviněný nedbalostním nakládáním s cca pěti sty spisy spáchal stejný počet trestných činů maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák., je naprosto nepředstavitelný.

Ostatně některý z výše naznačených právních závěrů by žádný z orgánů činných v trestním řízení nemohl v budoucnu učinit i proto, že mu v tom brání zásada zákazu reformationis in peius (soud druhého stupně totiž rozhodoval z podnětu odvolání, které podal pouze obviněný – srov. § 259 odst. 4 tr. ř.). Tato esenciální zásada (které si byl odvolací soud nepochybně vědom, jak je zřejmé z odůvodnění jeho rozhodnutí, ale nedocnil ji) je integrální součástí komplexu práv na spravedlivý proces podle čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod

a znamená, že postavení obviněného se nemůže zhoršit jen tím, že využije práva na podání opravného prostředku.

Dospěl-li Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů k závěru, že jednání obviněného nelze posuzovat ani jako jeden pokračující trestný čin, ani jako několik (stovek) opakujících se trestných činů, pak – s výhradami výše zmíněnými – lze soudit, že jde o jednání, které vykazuje převážně rysy trvajících trestného činu s některými prvky hromadnosti. Obviněný totiž svým opomenutím vyvolal protiprávní stav, který pak svou další nečinností po dobu několika měsíců udržoval, čímž z nedbalosti zavinil, že u cca pěti set přestupkových věcí, které měl přidělené k rozhodnutí, nastal nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupek projednat z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty stanovené v ustanovení § 20 odst. 1, odst. 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Takový pohled na charakter skutku a trestného činu, pro který je obviněný stíhán, však pro rozhodnutí o podané stížnosti pro porušení zákona není zásadní. Rozhodující naopak je, že odvolací soud z důvodů výše rozvedených pochybil, pokud po zrušení odsuzujícího rozsudku vrátil věc státnímu zástupci k došetření. Pro takový postup totiž neměl zákonný podklad.

Nejvyšší soud proto na základě podané stížnosti pro porušení zákona podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 5. 2012, č.j. 3 To 38/2012-579, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a) a § 260 tr. ř., a v řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo, také v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., a to ve prospěch obviněného R. H.

Po přijetí složené peněžité záruky je soud povinen za trvání vazebních důvodů, za nichž byla peněžitá záruka přijata, průběžně zkoumat i důvody jejího trvání. Jestliže soud nerozhodl o připadnutí peněžité záruky státu podle § 73a odst. 4 tr. ř. včas za trvání trestního stíhání a vazebních důvodů, nelze tak učinit až poté, co byl obviněný pravomocně zproštěn obžaloby. Pokud v té době již neexistují důvody vazby, rozhodnutí o připadnutí peněžité záruky státu vylučuje povaha peněžité záruky jako institutu nahrazujícího vazbu. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že v takovém případě před pominutím důvodů vazby byly splněny podmínky pro její připadnutí státu (např. bylo vedeno řízení proti uprchlému).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013,  
sp. zn. 8 Tz 22/2013)

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona ministra spravedlnosti podané ve prospěch obviněného Ing. E. L. proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 6 To 110/2007, podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným pravomocným usnesením a v řízení, jež tomuto usnesení předcházelo, byl porušen zákon v neprospěch obviněného v ustanoveních § 73a odst. 3 písm. a), § 147 odst. 1, § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2007). Podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil a zrušil též všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Stížnost pro porušení zákona podaná ministrem spravedlnosti směřuje proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 6 To 110/2007, jímž bylo podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušeno usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 29. 10. 2007, sp. zn. 53 T 22/2001, a nově rozhodnuto, že podle § 73a odst. 3 písm. a) tr. ř. peněžitá záruka složená E. L. ve výši celkem 10 000 000 Kč, která byla přijata usnesením Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 22. 2. 2002, č.j. 53 T 22/2001-840, připadá státu.

Ministr spravedlnosti ve stížnosti pro porušení zákona podané ve prospěch obviněného E. L. proti tomuto usnesení Vrchního soudu v Olomouci shledal porušení zákona v neprospěch obviněného v ustanoveních § 73a odst. 3 písm. a),

§ 147 odst. 1, § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř., jakož i v § 73a odst. 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2007.

V obsahu tohoto mimořádného opravného prostředku ministr spravedlnosti poukázal na to, že rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 23. 10. 2006, sp. zn. 53 T 22/2001, byl obviněný E. L. zproštěn obžaloby Krajského státního zastupitelství v Ostravě – pobočky v Olomouci pro trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. a trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. Tento zprošťující rozsudek byl potvrzen usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. 6 To 27/2007, jímž bylo podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítnuto odvolání státního zástupce. Následně soudy rozhodovaly o obviněným složené peněžité záruce tak, že nejprve Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci usnesením ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 53 T 22/2001, podle § 73a odst. 4 tr. ř. tuto záruku zrušil, s čímž se však neztotožnil stížnostní soud, který opakovaně usnesení soudu prvního stupně zrušil a naposledy usnesením ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 6 To 110/2007 (proti němuž nyní stížnost pro porušení zákona směřuje), podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. sám rozhodl, že podle § 73a odst. 3 písm. a) tr. ř. peněžitá záruka složená obviněným E. L. připadá státu.

Ministr spravedlnosti s odkazem na zákonnou úpravu ustanovení § 73a odst. 1, 4, 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2007, § 147 odst. 1 tr. ř. a § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. považoval uvedené rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci o případnutí peněžité záruky státu za nesprávné. Zdůraznil, že peněžitá záruka je institutem trestněprávního procesu, jenž slouží k nahrazení vazby a ponechání obviněného na svobodě či k jeho propuštění z vazby na svobodu. Z tohoto titulu je peněžitá záruka nerozlučně spojena s vazbou a nemůže působit samostatně bez propojení s vazbou jako prostředkem sloužícím k zajištění osoby obviněného pro účely trestního řízení. Proto není-li vazba pro zákonné překážky možná, nelze uplatnit prostředek sloužící k jejímu nahrazení, tj. slib obviněného a peněžitou záruku, neboť není možné nahrazovat to, co již fakticky neexistuje. Opíral se o názor vyslovený Nejvyšším soudem v rozhodnutí ze dne 20. 5. 2003, sp. zn. 4 Tz 24/2003, že „instituty, jimiž je možno vazbu obviněného nahradit, uvedené v ustanovení § 73 a § 73a tr. ř., jsou vždy neoddělitelně spjaty s existencí konkrétních vazebních důvodů“. Jestliže v nyní napadené trestní věci soud rozhodoval o peněžité záruce až po právní moci zprošťujícího rozsudku, bylo to v době, kdy již netrval žádný důvod vazby a další vazba obviněného E. L. byla i pro futuro v této věci vyloučena. Z těchto důvodů byl soud povinen postupovat podle § 73a odst. 4 tr. ř. a mít na zřeteli, že obviněný byl v plném rozsahu pravomocně zproštěn obžaloby; nebylo již rozhodné, zda svým přístupem v předchozím řízení zavedl příčinu k rozhodnutí o tom, že peněžitá záruka připadá státu, pokud následně důvod, resp. samotná možnost vazby zanikla.

Ministr spravedlnosti zdůraznil, že soud byl povinen postupovat podle § 73a odst. 3 tr. ř. a rozhodnout podle tohoto ustanovení bez zbytečného odkladu v době, kdy zjistil, že obviněný podmínky složené záruky neplnil, a kdy ještě objektivně vazební důvody mohly být pro jejich existenci shledány. V případě, že obviněného již s ohledem na procesní stav věci vůbec není možné vzít do vazby, nelze než peněžitou záruku zrušit a vrátit složiteli, neboť to je obligatorní postup stanovený v § 73a odst. 4 tr. ř. (v tehdy účinném znění).

Porušení zákona ministr spravedlnosti shledal rovněž v řízení předcházejícím vydání stížností napadeného rozhodnutí, a to v ustanovení § 73a odst. 6 tr. ř., neboť vzhledem k tomu, že v době konání trestního řízení v roce 2002 nebyla vyžadována osobní účast obviněného při jednání o dalším trvání jeho vazby, je zjevné, že upozornění, jež má na mysli citované ustanovení, nemohlo být ve vztahu k obviněnému učiněno ústně. Ze spisového materiálu přitom nevyplývá, že by byl obviněný E. L. písemně soudem upozorněn na důvody, pro které může peněžitá záruka připadnout státu. Tuto skutečnost přitom nelze dovozovat z přípisu obhájce obviněného založeného na č. l. 830, jak to učinil vrchní soud, zvláště za situace, kdy obviněný je cizinec neovládající český jazyk.

Z uvedených důvodů ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil, že usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 12. 2007, č.j. 6 To 110/2007-1899, byl v neprospěch obviněného E. L. porušen zákon v ustanoveních § 73a odst. 3 písm. a), § 147 odst. 1, § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. a v řízení předcházejícím též v § 73a odst. 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2007, a dále aby napadené rozhodnutí zrušil a zrušil rovněž všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a aby přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející, a shledal, že stížnost pro porušení zákona je důvodná.

Vzhledem k tomu, že stížnost pro porušení zákona směřuje proti usnesení, jímž bylo Vrchním soudem v Olomouci rozhodnuto o připadnutí peněžité záruky státu, je nutné z obsahu spisu nejprve konstatovat, že obviněný E. L. byl v projednávané věci vzat do vazby usnesením Okresního soudu v Olomouci ze dne 20. 6. 2001, sp. zn. Nt 647/2001. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci usnesením ze dne 17. 1. 2002, sp. zn. 53 T 22/2001, u obviněného E. L. rozhodl podle § 72 odst. 3 tr. ř., že se propouští z vazby při existenci důvodu podle § 67 písm. c) tr. ř., a to podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř. za současného přijetí peněžité záruky ve výši 10 000 000 Kč složené na účet Krajského soudu v Ostravě. Podle § 73 odst. 1 písm. b) tr. ř. přijal slib obviněného, v jehož rámci obviněnému uložil, aby „se po dobu trestního řízení zdržoval a přebíral poštu v místě bydliště

v České republice na adrese Č. B., M. č. 13, a v případě zamýšlené služební cesty mimo území České republiky si vždy, po dobu trestního řízení, vyžádal předchozí souhlas podepsaného soudu“.

Poté, co byl obviněný za těchto podmínek, při trvání důvodu vazby podle § 67 písm. c) tr. ř., propuštěn z vazby na svobodu, prostřednictvím svého obhájce několikrát požádal o souhlas soudu s přechodným opuštěním republiky a jeho vycestováním do zahraničí (Ruska), čemuž soud opakovaně vyhověl. Poslední souhlas s opuštěním republiky byl obviněnému udělen dne 7. 6. 2002 s platností do 18. 6. 2002. Podle sdělení obviněného mu byly dne 14. 6. 2002 v M. ukra-deny cestovní doklady, a proto oznámil soudu, že se bez pasu a víza nemůže do republiky vrátit. Na den 19. 6. 2002 bylo ve věci nařízeno hlavní líčení, které bylo z důvodu nepřítomnosti obviněného odročeno na 7. až 9. 8. 2002. Obviněný se nedostavil a ani později se již do České republiky nevrátil. Nestalo se tak ani po dalších jednáních a zjišťování, které byly ze strany našich justičních orgánů činěny. Dne 22. 3. 2004 krajský soud obviněného vyzval k účasti na hlavním líčení s upozorněním, že jeho chování lze považovat za obstrukční, a tudíž v rozporu s jeho písemným slibem, za což mu hrozí propadnutí složené kauce podle § 73a odst. 3 písm. a) tr. ř.. Jelikož se obviněnému prostřednictvím orgánů Ruské federace nepodařilo doručit, bylo hlavní líčení dne 21. 11. 2005 opět odročeno na 4. až 6. 6. 2007. Současně krajský soud obviněného opět důrazně upozornil na možné následky nedostavení se k tomuto hlavnímu líčení, zejména na možnost vést proti němu řízení proti uprchlému a možnost rozhodnutí o propadnutí peněžité záruky. Policie České republiky zjistila, že obviněnému bylo vízum k pobytu do 90 dnů uděleno 27. 8. 2004 s platností od 2. 9. 2004 do 12. 9. 2004 s předpokládaným pobytem v České republice v P., O. a Č. B., avšak v evidencích se nenašel žádný záznam o tom, že obviněný na toto vízum do České republiky přicestoval.

Dne 16. 12. 2005 proto Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl usnesením sp. zn. 53 T 22/2001, že za podmínek § 305 tr. ř. se bude proti obviněnému konat podle § 302 tr. ř. řízení proti uprchlému. Obhájce obviněného JUDr. R. R. toto rozhodnutí převzal dne 21. 12. 2005. Ve dnech 27. až 29. 3. 2006 bylo ve věci konáno hlavní líčení za účasti jmenovaného obhájce. Dne 23. 10. 2006 vyhlásil Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudek sp. zn. 53 T 22/2001, jímž obviněného podle § 226 písm. b) tr. ř. v plném rozsahu zprostil obžaloby. Proti citovanému rozsudku podal státní zástupce odvolání, které Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. 6 To 27/2007, podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

Dne 6. 8. 2007 obviněný E. L. prostřednictvím obhájce podal žádost o vrácení peněžité záruky, na základě níž Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci usnesením ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 53 T 22/2001, podle § 73a odst. 4 tr. ř. peněžitou záruku zrušil. Vrchní soud v Olomouci na podkladě stížnosti státního

zástupce usnesením ze dne 10. 9. 2007, sp. zn. 6 To 84/2007, podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. toto rozhodnutí soudu prvního stupně týkající se obviněného E. L. zrušil a soudu prvního stupně přikázal, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci i poté usnesením ze dne 29. 10. 2007, sp. zn. 53 T 22/2001, opět rozhodl, že se peněžitá záruka podle § 73a odst. 4 tr. ř. zrušuje. Vrchní soud v Olomouci z podnětu stížnosti státního zástupce toto rozhodnutí soudu prvního stupně usnesením ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 6 To 110/2007, podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušil a nově rozhodl tak, že podle § 73a odst. 3 písm. a) tr. ř. peněžitá záruka obviněného E. L. připadá státu.

Na základě uvedených skutečností je zřejmé, že stížností pro porušení zákona ministr spravedlnosti brojil proti tomu, že odvolací soud napadeným usnesením rozhodl o propadnutí peněžitě záruky státu v době, kdy již byl obviněný zproštěn obžaloby. Nejvyšší soud nejprve zdůrazňuje, že jak soud prvního stupně, tak i odvolací soud až do uvedeného konečného napadeného usnesení rozhodoval podle trestního řádu před jeho novelou zákonem č. 345/2007 Sb., účinnou od 1. 1. 2008, a proto i Nejvyšší soud správnost jejich postupu posuzuje podle § 73a tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2007.

Podle § 73a odst. 3 tr. ř. soud rozhodne, že peněžitá záruka připadá státu, jestliže obviněný a) uprchne, skrývá se nebo neoznámí změnu svého pobytu, a znemožní tak doručení předvolání nebo jiné písemnosti soudu, státního zástupce nebo policejního orgánu; b) zaviněně se nedostaví na předvolání k úkonu trestního řízení, jehož provedení je bez jeho přítomnosti vyloučeno; c) opakuje trestnou činnost nebo se pokusí dokonat trestný čin, který dříve nedokonal nebo který připravoval nebo kterým hrozil, nebo d) se vyhýbá výkonu uloženého trestu odnětí svobody nebo peněžitého trestu nebo výkonu náhradního trestu odnětí svobody za peněžitý trest.

Peněžitá záruka, vyjádřená v ustanovení § 73a odst. 1 tr. ř. tím, že „je-li dán důvod vazby uvedený v § 67 písm. a) nebo c) tr. ř., může orgán rozhodující o vazbě ponechat obviněného na svobodě nebo ho propustit na svobodu též tehdy, jestliže přijme složenou peněžitou záruku, jejíž výši určil“, představuje opatření, kterým lze nahradit vazbu. Je proto neoddělitelně spjata s trváním vazebních důvodů podmíněných stanovenou maximální délkou vazby. Právě proto, že se jedná o alternativní zajišťovací instrument, kterým má být zajištěna dostupnost a dosažitelnost obviněného pro orgány činné v trestním řízení, aniž by současně musel být obviněný fyzicky omezen na svobodě vazbou, je nutné posuzovat možnost použití peněžitě záruky především s ohledem na to, zda v době, kdy je o ní rozhodováno, trvají důvody vazby. Ze smyslu ustanovení § 73a odst. 4 tr. ř. vyplývá, že pokud pominuly důvody, které k jejímu přijetí vedly, nebo se změnilы okolnosti rozhodné pro určení její výše, soud (nebo státní zástupce) peněžitou záruku zruší nebo změní její výši na návrh obviněného nebo osoby, která ji složila, anebo i bez návrhu. Rozhodne-li o zrušení peněžitě záru-



ky nebo o jejím připadnutí státu, přezkoumá zároveň, zda nejsou dány důvody pro rozhodnutí o vzetí do vazby, a případně provede potřebné úkony.

Z povahy tohoto opatření je proto zřejmé, že zaniknou-li důvody vazby, nelze peněžitou záruku přijmout a v případě, že již přijata byla a vazební důvody zanikly až poté, nelze již rozhodnout o jejím propadnutí státu, a to ani v případě, že obviněný v předchozích stádiích trestního řízení naplnil některý z důvodů, pro něž bylo tehdy možné rozhodnout, že připadá státu.

S ohledem na skutečnosti, které byly zjištěny v projednávané věci, v níž o peněžitě záruce rozhodovaly soudy až poté, co byl obviněný na základě rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 23. 10. 2006, sp. zn. 53 T 22/2001, podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby, a tento rozsudek nabyl právní moci ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. 6 To 27/2007, je nepochybné, že tímto dnem již pominuly v projednávané věci důvody vazby. Bylo proto nutné v této souvislosti o peněžitě záruce rozhodnout v souladu s § 73a odst. 4 tr. ř. a zrušit ji.

Tak tomu však v projednávané věci nebylo, neboť Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 6 To 110/2007, poté, co zrušil podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. usnesení soudu prvního stupně, rozhodl sám tak, že podle § 73a odst. 3 písm. a) tr. ř. peněžitá záruka připadá státu. Svě závěry o tom, že je nutné takto rozhodnout, vystavěl zásadně na okolnostech, které předcházely vydání zprošťujícího rozsudku. K úvahám stížnostního soudu je potřeba zdůraznit, že nejsou namístě v době, kdy bylo vydáno meritorní rozhodnutí, jímž byl obviněný pravomocně obžaloby zproštěn (28. 6. 2007). Vytknout je třeba, že k takovému rozhodnutí došlo s velkým časovým odstupem od okamžiku, kdy byla přijata peněžitá záruka, na základě níž byl obviněný z vazby propuštěn (17. 1. 2002), a kdy obviněný v průběhu konaného řízení před soudem prvního stupně neplnil podmínky, za nichž byla přijata, a kdy nakonec přestal se soudem České republiky stále při pobytu v Ruské federaci spolupracovat. I když tato okolnost vyústila dne 16. 12. 2005 k rozhodnutí o konání řízení proti uprchlému, soudy na postup podle § 73a tr. ř. zcela v této době rezignovaly. Je tedy zřejmé, že soudy v době konání řízení před soudem prvního stupně za podmínek § 302 a násl. tr. ř. neplnily svou povinnost vyplývající z ustanovení § 73a tr. ř. Soudy především nesplnily povinnost při existenci trvání vazebních důvodů, za nichž byla peněžitá záruka jako institut nahrazující tuto vazbu přijata, zkoumat důvody trvání peněžitě záruky v průběhu celého trestního řízení obdobně jako tato zásada platí i pro důvody trvání vazby. Je v rozporu se zásadami vyplývající z ustanovení § 73a tr. ř., jestliže po dlouhou dobu řízení soud nepřezkoumává trvání důvodu vazby a plnění podmínek, jimiž bylo přijetí peněžitě záruky podmíněno. Obzvláště je pak nutné považovat za pochybení soudu, pokud tak nečiní, je-li evidentní, že nastaly ve věci skutečnosti, které pro rozhodnutí o vazbě nebo peněžitě záruce mají podstatný význam.



Lze jen připomenout, že okolností mající za následek zánik vazebních důvodů je i zprošťující rozsudek, jímž je pravomocně skončeno trestní řízení, a tudíž z logiky věci jsou vyloučeny jakékoli důvody pro další trvání vazby. Pominou-li vazební důvody, nelze dodatečně, tím spíše po právní moci zprošťujícího rozsudku, rozhodnout o případnutí peněžitě záruky státu podle § 73a odst. 3 tr. ř., nýbrž tato musí být podle § 73a odst. 4 tr. ř. zrušena a obviněnému, resp. osobě, která peněžitou záruku složila, vrácena (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2003, sp. zn. 4 Tz 24/2003, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2005, sp. zn. 20 Cdo 470/2004, či usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 11. 2002, sp. zn. 4 To 86/02)\*.

Soud druhého stupně tyto zásady neakceptoval a uvedeným postupem nedostál své povinnosti vyplývající z ustanovení § 147 odst. 1 tr. ř., podle něhož při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a řízení předcházející napadenému usnesení, a nesprávně považoval přezkoumávané rozhodnutí soudu prvního stupně za vadné, a tudíž podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. nezamítl stížnost proti věcně správnému rozhodnutí soudu prvního stupně.

S ohledem na tento závěr je již v daných souvislostech zcela bezpředmětné, že podle § 73a odst. 6 tr. ř., jak namítal rovněž ministr spravedlnosti v podané stížnosti pro porušení zákona, nebyl obviněný řádně v rozhodnutí o přijetí peněžitě záruky poučen a upozorněn na důvody, pro které peněžitá záruka může připadnout státu. Tato vada nemá pro rozhodnutí o vrácení peněžitě záruky obviněného v tomto stadiu trestního řízení žádný význam.

Z rozvedených důvodů Nejvyšší soud z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona vyslovil, že pravomocným usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 6 To 110/2007, a v řízení, jež tomuto usnesení předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 73a odst. 3 písm. a), § 147 odst. 1, § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 6 To 110/2007, jakož i všechna další rozhodnutí na ně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, zrušil a Vrchnímu soudu v Olomouci přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

---

\* Poznámka redakce: Právní názor vyslovený Nejvyšším soudem zajišťuje vyšší standard ochrany práv obviněného, proto ob stojí i v konfrontaci s právním názorem obsaženým v usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2008, sp. zn. III. ÚS 567/08, jakož i v rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 20. 6. 2013 ve věci Lavrochov proti České republice (stížnost č. 57404).

**„Nepravdivý údaj“ jako znak skutkové podstaty přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku je právní pojem, jehož obsah a význam soud hodnotí na základě učiněných skutkových zjištění. Proto nepostačuje, je-li ve skutkové větě výroku o vině pouze uvedeno, že obviněný sdělil „nepravdivý údaj“, aniž by z ní současně vyplývalo, o jaké konkrétní sdělení se jednalo. Jestliže takový údaj ve skutkovém zjištění výroku o vině konkretizován není, soud jeho povahu ve smyslu požadavků na posouzení jeho pravdivosti a způsobilosti značnou měrou ohrozit vážnost poškozeného nemůže řádně zhodnotit a vyvodit z něj potřebné právní závěry.**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2013,  
sp. zn. 8 Tdo 1107/2013)

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného Ing. P. Č. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2013, sp. zn. 3 To 12/2013, a rozsudek Okresního soudu v Prachaticích ze dne 4. 12. 2012, sp. zn. 4 T 88/2012, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Prachaticích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Prachaticích ze dne 4. 12. 2012, sp. zn. 4 T 88/2012, byl obviněný P. Č. uznán vinným přečinem pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. a), c) tr. zákoníku. Za uvedené přečiny byl obviněný odsouzen podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku.

Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací usnesením ze dne 3. 5. 2013, sp. zn. 3 To 12/2013, odvolání obviněného podané proti uvedenému rozsudku zamítl podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Obviněný proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal prostřednictvím obhájce JUDr. T. F. z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. dovolání a namítl, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Tuto vadu obviněný spatřoval v tom, že podle obviněného skutek ve výroku o vině popsany nedává potřebný podklad pro závěr o naplnění všech znaků skut-

kových podstat přečinů pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku a nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. a), c) tr. zákoníku, jak po formální, tak i materiální stránce, neboť soudy jeho vinu řádně neposuzovaly z hledisek zásady subsidiarity trestní represe. Odvolacímu soudu vytkl, že pochybil, jestliže při existenci vážných pochybností o vině s ohledem na nedostatek jeho trestní odpovědnosti, ale i z důvodů nedodržení podmínek spravedlivého procesu, pokud nedoplnil dokazování, odvolání obviněného jako nedůvodné zamítl. Pro uvedené vady napadeného rozhodnutí obviněný v závěru dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2013, sp. zn. 3 To 12/2013, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud jako soud dovolací po přezkoumání formálních podmínek pro podání dovolání zjistil, že dovolání obviněného je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit, a ani neshledal takové vady, pro které by bylo nutné dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonost a odůvodněnost rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a posuzoval, zda je dovolání důvodné.

Obviněný dovolání podal v souladu s důvodem obsaženým v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., pokud namítal, že neměl být uznán vinným přečiny podle § 184 odst. 1, § 353 odst. 1 tr. a podle § 354 odst. 1 písm. a), c) tr. zákoníku, protože činem, který mu je kladen za vinu, nenaplnil zákonem vymezené znaky těchto přečinů. Existence tohoto dovolacího důvodu zakládá možnost podání dovolání i podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho druhé alternativě, tj. že došlo soudem druhého stupně k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku, ačkoli v řízení předcházejícím tomuto usnesení byl dán některý z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.

V projednávané věci byl obviněný uznán vinným třemi výše uvedenými přečiny, jejichž skutkový základ je vymezen skutkem popsáním v rozsudku soudu prvního stupně tak, že „v časovém rozmezí od 1. 12. 2011 do 22. 3. 2012, tedy dlouhodobě, pronásledoval poškozenou I. Č. tím způsobem, že ji kontaktoval prostřednictvím SMS zpráv z mobilního telefonu a prostřednictvím e-mailových zpráv, kdy jí vyhrožoval usmrcením a ublížením na zdraví, a dále o jmenované zasílal prostřednictvím e-mailových zpráv nepravdivé údaje do jejího zaměstnání, firmy S., s cílem poškodit její jméno a pověst v tomto zaměstnání tak, aby byla propuštěna, přičemž jeho jednání bylo takového charakteru, že to v poškozené vzbuzovalo vážnou obavu o její život a zdraví a také o její další budoucnost“.

Jestliže soudy na podkladě provedeného dokazování učinily uvedené skutkové závěry, bylo jejich povinností zkoumat, zda tímto jednáním obviněný naplnil

znaky přečinů, jimiž jej uznaly vinným, neboť předmětem trestního stíhání je vždy skutek, v němž je spatřován trestný čin. Jeho podstatou je trestně právně relevantní jednání a jím zapříčiněný trestněprávně významný následek. Již na počátku trestního stíhání je třeba skutek popsat tak, aby nemohl být zaměněn s jiným a především aby vyjadřoval všechny okolnosti významné z hlediska jeho právní kvalifikace a znaků konkrétního trestného činu, jenž je v něm spatřován. Od skutku je nutno odlišovat jeho popis, který musí obsahovat ty skutkové okolnosti, které jsou právně významné z hlediska naplnění jednotlivých znaků skutkové podstaty stíhaného trestného činu. Skutková věta vyjadřuje stručně a výstižně žalovaný skutek, kterého se obviněný podle zjištění soudu dopustil (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2001, sp. zn. 11 Tz 129/2001, publikované pod č. 41/2002-I. Sb. rozh. tr., a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 15 Tdo 1198/2012).

Popis skutku ve skutkové větě výroku o vině musí být uveden tak, aby jednotlivé části odpovídaly příslušným znakům skutkové podstaty trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným. O takový případ však nejde, jestliže ve výroku o vině skutková věta neobsahuje úplný popis skutečností rozhodných pro naplnění všech znaků skutkové podstaty trestného činu ve smyslu ustanovení § 120 odst. 3 tr. ř. (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. II. ÚS 83/04, uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu ve sv. 39, roč. 2005, pod č. 195). Nestačí, aby se soud při popisu jednání obviněného omezil, byť jen v některých směrech, na citaci zákonných znaků tvořících tzv. právní větu výroku rozsudku (srov. rozhodnutí č. 43/1994-I. Sb. rozh. tr.).

Na základě takto vymezených zásad však soudy v projednávané věci nepostupovaly a nerespektovaly je, neboť u každého přečinu, jímž obviněného uznaly vinným, důsledně neposuzovaly naplnění všech znaků u každé ze skutkových podstat přečinů, jimiž byl uznán vinným. Porovná-li se totiž popsany skutek se znaky skutkových podstat přečinů podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, § 353 odst. 1 tr. zákoníku a § 354 odst. 1 písm. a), c) tr. zákoníku je zřejmé, že skutková věta neobsahuje dostatek podkladů pro závěr, že znaky těchto přečinů byly naplněny, protože v uvedených skutkových zjištěních nejsou dostatečně obsaženy a vyjádřeny všechny skutečnosti a okolnosti rozhodné z hlediska závěrů o naplnění všech znaků každé z uvedených právních kvalifikací.

Přečin pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku spáchá ten, kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu.

Podle této skutkové podstaty je znakem objektivní stránky sdělení nepravdivého údaje, jímž je informace o jiném, která je v rozporu se skutečností, a to byť jen jedné osobě rozdílné od pomlouvaného, za předpokladu, že taková zpráva je způsobilá značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů. Musí jít o sdě-

lení údaje nepravdivého, a proto sdělení pravdivých skutečností, byť k němu došlo v úmyslu ohrožit vážnost jiného u spoluobčanů, není pomluvou. Nepravdivý údaj se může týkat projevů (ústních, písemných, výtvarných i skutkem) pomlouvané osoby, jejích vlastností nebo smýšlení a musí být způsobilý značnou měrou ohrožit vážnost pomlouvaného u spoluobčanů, což je třeba hodnotit podle okolností konkrétního posuzovaného případu, zejména s přihlédnutím k postavení dotčené osoby, jejím charakterovým a mravním vlastnostem, dále k povaze sdělovaného údaje, okolnostem sdělení, rozšíření takové informace apod. K ohrožení vážnosti u spoluobčanů nemusí dojít, stačí, že nepravdivý údaj je k tomu způsobilý, i když v konkrétním případě nic takového nehrozí (např. pro zcela zjevnou nepravdivost nebo nesmyslnost takového údaje nebo pro mimořádnou důvěru, kterou požívá pomluvená osoba). K tomu, aby byly naplněny znaky objektivní stránky trestného činu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, musí být sdělení nepravdivého údaje schopno ohrožit poškozeného ve značné míře. Nepostačuje tedy ohrožení jakékoli, tj. i v nízké či obvyklé intenzitě, ale musí se jednat o ohrožení zásadnějšího charakteru. Protože jde o trestný čin ohrožovací, je třeba hodnotit též další hrozící následky a s nimi související okolnosti, nikoli jen následky skutečně vzniklé. Zákonným znakem trestného činu pomluvy je též skutečnost, že sdělený údaj je nepravdivý, přičemž jde o skutkovou okolnost, která musí být obsažena v popisu skutku, v němž je trestný čin pomluvy spatřován (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2003, sp. zn. 5 Tdo 83/2003, uveřejněný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, ročník 2003, svazek 24, pod č. T 560.).

Z toho, jak je skutek v projednávané věci popsán, je však zřejmé, že uvedenému požadavku na vymezení znaků skutkové podstaty přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku učiněná skutková zjištění nevyhovují. Znakům „sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrožit jeho vážnost u spoluobčanů“ by mohla odpovídat část, v níž je popsáno, že obviněný „zasílal prostřednictvím e-mailových zpráv nepravdivé údaje do jejího zaměstnání, firmy S., s cílem poškodit její jméno a pověst v tomto zaměstnání tak, aby byla propuštěna“. Toto skutkové zjištění je však nepostačující, protože v něm absentuje především obsah či jakákoliv konkretizace těch „nepravdivých údajů“, o něž se v projednávané věci jednalo.

Znak skutkové podstaty přečinu pomluvy podle § 184 tr. zákoníku „nepravdivý údaj“ je právním pojmem, který soud učiní na základě dalších zjištěných skutkových okolností, jež nejprve musí vyhodnotit a posoudit. Proto nepostačuje, je-li ve skutkové větě při absenci konkrétního údaje uvedeno jen, že obviněný sdělil „nepravdivý údaj“.

V dané věci však Nejvyšší soud zjistil nejenom to, že skutková věta neobsahuje dostatek skutkových okolností pro závěr o tom, zda údaj obviněným sdělený byl nepravdivý, ale ani tuto skutečnost nelze zjistit z odůvodnění napa-

dených rozhodnutí, kde rovněž soudy žádný autentický údaj, jež obviněný užil, nekonstatovaly. Soud prvního stupně i zde jen souhrnně na základě výpovědi svědků shrnul, že „obsah zpráv měl za účel, aby poškozená byla trestně stíhána, byla propuštěna ze zaměstnání, a jednalo se o nepravdivé údaje, nebylo potvrzeno, že by poškozená páchala jakoukoliv trestnou činnost“ (srov. stranu 3 a 4 rozsudku soudu prvního stupně). Žádná konkretizace „nepravdivého údaje“ jako znaku trestného činu pomluvy není specifikována ani v rozhodnutí odvolacího soudu, který rovněž jen povšechně uvedl, že úvahy nalézacího soudu ohledně této právní kvalifikace jsou správné (srov. strany 3 a 4 usnesení soudu druhého stupně). Je tedy patrné, že nejenže tento znak „nepravdivého údaje“ vůbec ve skutkovém zjištění není uveden, což je vada, jíž trpí již samotný popis skutku, ale nelze jeho skutečný obsah zjistit ani z přezkoumávaných rozhodnutí. Není tak možné na základě žádného objektivního poznatku dospět k závěru, jakou povahu tento údaj měl a zda splňuje požadavky, jak byly shora rozvedeny. Pro jejich splnění nepostačuje závěr soudu opírající se o výpovědi svědků hodnotící, event. jinak komentující obsah tohoto údaje, slovy „z výpisu e-mailových zpráv bylo potvrzeno, že chodily ze strany obviněného poškozené a dalším osobám e-mailly s obsahem, který je prezentován ve výpovědích svědků...“ (viz strana 3 rozsudku soudu prvního stupně). Nepostačuje v tomto případě ani povšechné shrnutí a vlastní úvaha soudu, že „obviněný o poškozené uváděl nepravdivé údaje, zejména pokud jde o její zaměstnání“.

Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že v něm jsou potřebné důkazní podklady obsaženy, neboť na č. l. 144 a 212 se nachází výtisky e-mailových zpráv, které obviněný zasílal do zaměstnání poškozené, z nichž se podává jejich doslovný obsah a autentické znění. Jedná se jednak o zprávu ze dne 24. 8. 2012, již obviněný zaslal na pracovní e-mailovou adresu poškozené do jejího zaměstnání, společnosti S., s. r. o., a v kopii současně rovněž na e-mailovou adresu jejího nadřízeného Ing. M. M., a jednak zprávu ze dne 6. 1. 2012, která byla adresována přímo Ing. M. M. Soud prvního stupně obsahem těchto zpráv jako listinným důkazem za podmínek § 213 odst. 1 tr. ř. provedl důkaz při hlavních líčeních konaných dne 27. 9. 2012 a 4. 12. 2012 (č. l. 148 verte, 213 verte). Na druhou stranu však z těchto protokolů již jednoznačně neplyne, že by soud provedl důkazy dalšími listinnými doklady obsahujícími e-mailly zasílané zaměstnancům společnosti S., s. r. o., obsažené na č. l. 17, 20 až 21, 22 až 26, 60 až 70, ač potřebné informace rovněž obsahují.

Nejvyšší soud ze všech uvedených důvodů ve vztahu k přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku shledal, že soudy pochybily, jestliže ve vztahu k němu neprovedly všechny ve věci zajištěné důkazy a své rozhodnutí opřely jen o některé z nich, a navíc v rozsudku zcela pominuly ve skutkovém zjištění uvést, o které nepravdivé údaje se jednalo, a tyto údaje ve vztahu k jejich nepravdivosti vyhodnotit způsobem, který jak zákon, tak i praxe soudů na jejich posouzení

klade, jak bylo výše popsáno. V důsledku těchto vytknutých nedostatků nemůže uvedená právní kvalifikace, a tudíž ani přezkoumávané rozhodnutí obstát.

Pokud soudy obviněného uznaly vinným rovněž i přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. a), c) tr. zákoníku, i ve vztahu k těmto přečinům soud nesplnil své povinnosti ohledně dostatečně konkrétního vyjádření všech rozhodných skutečností ve skutkových zjištěních ve smyslu shora vymezených zásad. Nejvyšší soud v podrobnostech upozornil na zjištěné nedostatky soudů nižších stupňů, vytkl, že se spokojily jen s neúplným dokazováním a že podrobněji nezkoumaly u srovnávaných přečinů obsah obviněným zasilaných zpráv a jejich dopad na poškozenou z hlediska každé z uvažovaných skutkových podstat, které se právě ve způsobeném následku více či méně odlišují. Je zřejmé, že obviněný zasilal zprávy jednak na telefon poškozené I. Č. a jednak i e-mailové zprávy do zaměstnání, tj. firmě S. Jak se však z jejich textu podává, ne všechny tyto zprávy byly způsobilé naplnit znaky všech tří přečinů, ale bylo nutné rozlišit podle jejich obsahu, které z nich kterou z uvedených skutkových podstat naplňovaly. Takto však soudy neuvažovaly a takovou selekci či rozlišení neprovedly a potřebnou konkretizaci různých projevů, výrazů, urážky či výhrůžek neposuzovaly a dostatečně je nepodřadily pod příslušný znak některého z uvažovaných přečinů.

Ze všech výše uvedených důvodů jsou podle Nejvyššího soudu dosud účinné závěry soudů nižších stupňů, že obviněný svým jednáním naplnil zákonné znaky skutkových podstat všech tří jemu za vinu kladených trestných činů, předčasné, protože vycházejí z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci a jsou jen formálně posouzeny bez uvážení všech potřebných okolností. Proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2013, sp. zn. 3 To 12/2013, a rozsudek Okresního soudu v Prachaticích ze dne 4. 12. 2012, sp. zn. 4 T 88/2012, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Prachaticích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.



**Zákaz reformace in peius (§ 259 odst. 4 tr. ř.) se vztahuje jen k rozhodnutí o odvolání, které bylo podáno výlučně ve prospěch obviněného, nikoli též ve prospěch jiných osob, např. poškozeného. Nic proto nebrání odvolacímu soudu, aby na základě odvolání poškozeného zrušil výrok, jímž mu byl soudem prvního stupně přiznán nárok na náhradu škody, a odkázal poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, byť jde o rozhodnutí pro poškozeného nepříznivější.**

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 9. 2013,  
sp. zn. 7 Tz 43/2013)

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona ministryně spravedlnosti podané ve prospěch obviněného MUDr. P. H. proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 3. 2013, sp. zn. 4 To 831/2012, podle § 268 odst. 2 tr. ř., § 269 odst. 2 tr. ř., § 271 odst. 2 tr. ř. rozhodl tak, že napadeným pravomocným usnesením, pokud jím bylo zamítnuto odvolání poškozené H. K., rozené M., byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř., § 256 tr. ř. a v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněného. Toto usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ve výroku, jímž bylo zamítnuto odvolání poškozené H. K., rozené M., a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 7. 2012, sp. zn. 5 T 12/2012, ve výroku o náhradě škody ohledně poškozené H. M., provdané K., zrušil. Zrušil také další rozhodnutí na zrušené části obou rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poškozená H. K. s nárokem na náhradu škody a nemajetkové újmy odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 7. 2012, sp. zn. 5 T 12/2012, byl obviněný MUDr. P. H. odsouzen pro přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku s tím, že v rámci odsuzujícího rozhodnutí mu byla podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena mimo jiné povinnost zaplatit poškozené H. M. částku 87 102 Kč, přičemž podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená se zbytkem nároku na náhradu škody odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 3. 2013, sp. zn. 4 To 831/2012, byla podle § 256 tr. ř. zamítnuta odvolání, která podala obviněný MUDr. P. H. proti výroku o trestu, poškozená H. K., rozená M.



(poškozená H. M. uvedená v rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích se mezitím provdala, přijala příjmení K. a pod tímto příjmením vystupovala v řízení před Krajským soudem v Českých Budějovicích), proti jí se týkajícímu výroku o náhradě škody a další poškozený proti jinému výroku o náhradě škody.

Ministryně spravedlnosti podala ve prospěch obviněného dne 2. 8. 2013 u Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích. Napadla výrok, jímž bylo zamítnuto odvolání poškozené H. K., rozené M. Vytkla, že Krajský soud v Českých Budějovicích ponechal beze změny výrok o náhradě škody, který se týkal této poškozené, ačkoli sám zjistil, že škoda, jejíž náhrada byla poškozené přiznána Okresním soudem v Českých Budějovicích, byla poškozené uhrazena pojišťovnou. Vyjádřila názor, že Krajský soud v Českých Budějovicích měl výrok o náhradě škody ohledně poškozené H. K., rozené M., zrušit a odkázat ji na řízení ve věcech občanskoprávních. Ministryně spravedlnosti navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil namítané porušení zákona, ke kterému došlo v neprospěch obviněného v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř., § 256 tr. ř. v souvislosti s ustanoveními § 228 odst. 1 tr. ř., § 2 odst. 6 tr. ř., aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil vadnou část napadeného usnesení včetně dalších obsahově navazujících rozhodnutí a aby dále postupoval podle § 271 odst. 1, 2 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku, proti němuž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a shledal, že zákon byl porušen.

Přečin těžkého ublížení na zdraví podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku, jímž byl obviněný uznán vinným, spočíval podle zjištění Okresního soudu v Českých Budějovicích v podstatě v tom, že obviněný dne 3. 9. 2011 kolem 15.10 hodin na silnici č. I/3 v katastru obce L., okr. Č. B., při řízení osobního automobilu zn. Mazda 6 GH způsobil dopravní nehodu, při které se v protisměru čelně střetl s vozidlem zn. Ford Fiesta, v němž kromě poškozeného V. K. jako řidiče utrpěla zranění také poškozená H. M. jako spolujezdkyně.

Pokud Okresní soud v Českých Budějovicích v adhezním řízení přiznal poškozené z podnětu jejího návrhu učiněného podle § 43 odst. 3 tr. ř. náhradu škody v částce 87 102 Kč, odůvodnil výši této částky tím, že se jedná o bolestné ve výši 21 480 Kč, náhradu za ztrátu na výdělku (míněno po dobu pracovní neschopnosti) ve výši 46 569 Kč a náklady léčení ve výši 19 053 Kč. Přiznání dalších požadovaných částek nebylo podle Okresního soudu v Českých Budějovicích důvodné, a proto poškozenou odkázal se zbytkem jejího nároku na řízení ve věcech občanskoprávních.

Krajský soud v Českých Budějovicích výrokem podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání poškozené, která se – vzhledem k závěrečnému návrhu svého zmoc-

něnce ve veřejném zasedání před odvolacím soudem – domáhala jednak přiznání další částky 504 Kč jako zbytku náhrady za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti a jednak přiznání částky 200 000 Kč jako náhrady za nemajetkovou újmu. Krajský soud v Českých Budějovicích odůvodnil toto rozhodnutí závěrem, že Okresní soud v Českých Budějovicích rozhodl správně, pokud poškozené tyto nároky nepřiznal. Jinak ale Krajský soud v Českých Budějovicích po doplnění důkazů zjistil, že poškozené byla částka 87 102 Kč uhrazena v rámci odškodnění poskytnutého pojišťovnou, v návaznosti na toto zjištění konstatoval, že odvolání poškozené není z hlediska požadovaných částek 504 Kč a 200 000 Kč důvodné, a dodal, že žádné odvolání nesměřovalo proti výroku, jímž byl poškozené přiznán nárok ve výši 87 102 Kč. Podle Krajského soudu v Českých Budějovicích „jde jen o to, že přiznaný nárok této poškozené byl pojišťovnou uhrazen“.

S úvahami Krajského soudu v Českých Budějovicích, které vyústily v rozhodnutí ponechat výrok o náhradě škody ohledně poškozené H. K., rozené M., beze změny a zamítnout její odvolání, se Nejvyšší soud nemohl ztotožnit. Podstatou pochybení, kterého se v tomto směru dopustil Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací, bylo to, že si náležitě neujasnil rozsah a obsah své přezkumné povinnosti (§ 254 odst. 1 tr. ř.).

Zjevnou dezinterpretací odvolání poškozené je již samotné konstatování Krajského soudu v Českých Budějovicích, že toto odvolání nesměřovalo proti výroku, jímž jí byl přiznán nárok ve výši 87 102 Kč. Zmocněnec, který podal odvolání za poškozenou H. K., rozenou M., a za další dva poškozené (z nichž jeden vzal odvolání zpět), výslovně v odvolání uvedl, že „poškození ... napadají pouze výrok o náhradě škody, v rámci něhož bylo o jejich nároku na náhradu škody rozhodováno“. V závěru podaného odvolání zmocněnec uvedl, že s ohledem na uplatněné námítky „poškození navrhuji, aby odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně podle § 258 odst. 1 písm. f) tr. ř. zrušil a podle § 259 odst. 1 tr. ř. rozhodl v souladu s návrhem poškozených, který byl doplněn v průběhu odvolacího řízení“. Z hlediska poškozené H. K., rozené M., tedy evidentně byl jí se týkající výrok o náhradě škody tím výrokem, který byl napaden jejím odvoláním. Pokud by tomu tak nebylo, pak by se Krajský soud v Českých Budějovicích nemohl odvoláním poškozené meritorně vůbec zabývat (odvolání obviněného bylo omezeno jen na výrok o trestu). Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací se ovšem odvoláním poškozené meritorně zabýval a přezkoumal z jeho podnětu napadený rozsudek s tím, že předmětem jeho přezkumu byl výrok o náhradě škody ohledně poškozené.

Nepříjemné je také to, že Krajský soud v Českých Budějovicích nevyvodil ve vztahu k výroku o náhradě škody, který se týkal poškozené H. K., rozené M., žádné důsledky ze zjištění, že pojišťovna z titulu pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla poskytla poškozené takové odškod-

nění, které zahrnovalo i vyplacení částek, které jí v celkové výši 87 102 Kč byly jako bolestné (21 480 Kč), náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti (46 569 Kč) a náklady léčení (19 053 Kč) přiznány rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích. Za tohoto stavu byl výrok o náhradě škody, který se týkal poškozené, nesprávný a měl být podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. zrušen. Nic na tom nemění okolnost, že vadný výrok o náhradě škody byl přezkoumáván z podnětu odvolání poškozené. Podle § 254 odst. 1 tr. ř. (druhá věta) k vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání. Zrušení výroku o náhradě škody z podnětu odvolání poškozené by sice bylo rozhodnutím v její neprospěch, avšak v této spojitosti je nutné zdůraznit, že pokud je odvolací řízení ovládáno zásadou vyjadřující zákaz reformace in peius (zákaz změny k horšímu), vztahuje se tato zásada k odvolání obviněného, resp. k odvolání podanému ve prospěch obviněného, a nikoli k odvolání poškozeného (§ 259 odst. 4 tr. ř.).

V souvislosti se zjištěním, že pojišťovna odškodnila poškozenou v rozsahu zahrnujícím její nárok na náhradu škody uplatněný v adhezním řízení, měl Krajský soud v Českých Budějovicích dát průchod zásadě, že soudním rozhodnutím není možné přiznat nárok, který již byl uspokojen. Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v rozporu s touto zásadou, nesprávně ponechal výrok o náhradě škody ohledně poškozené beze změny a vadně zamítl odvolání poškozené. Jestliže byl přiznaný nárok na náhradu škody před rozhodnutím soudu uspokojen, není to žádnou bezvýznamností, jak se patrně domníval Krajský soud v Českých Budějovicích. Nelze pominout, že rozhodnutím Krajského soudu v Českých Budějovicích výrok o náhradě škody nabyl právní moci, stal se vykonatelným a získal povahu titulu, na základě kterého by mohl být nařízen výkon rozhodnutí (exekuce). Závažné je např. to, že v exekučním řízení zásadně není možné namítat okolnosti, ke kterým došlo před rozhodnutím, protože by to znamenalo přezkoumávání exekučního titulu. To se promítá např. v ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) tr. ř., které stanoví, že výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané (tj. nikoli jestliže přiznané právo zaniklo před vydáním rozhodnutí).

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud vyslovil, že napadeným usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích, pokud jím bylo zamítnuto odvolání poškozené H. K., rozené M., byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř., § 256 tr. ř. a v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněného, zrušil vadnou část napadeného usnesení a předcházejícího rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, a odkázal poškozenou H. K., rozenou M., s nárokem na náhradu škody a nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

Nejvyšší soud dodal, že namítané porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. nevyslovil. Pochybení Krajského soudu v Českých Budějovicích nespočívalo v nesprávném hodnocení důkazů, nýbrž v tom, že ze zjištění, která učinil na podkladě správného hodnocení důkazů, nevyvodil odpovídající právní závěry ve vztahu k výroku o náhradě škody ohledně poškozené.





ROZHODNUTÍ VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH,  
OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH

**Řízení zahájené dříve u jiného soudu členského státu EU ve věci rodičovské zodpovědnosti, v němž bylo vydáno pouze opatření podle ustanovení čl. 20 Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 (nařízení Brusel II bis) nezakládá překážku věci zahájené ve smyslu ustanovení čl. 19 odst. 2 nařízení Brusel II bis k řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti zahájené později u českého soudu.**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014,  
sp. zn. 30 Cdo 2554/2013)

O b v o d n í s o u d pro Prahu 5 usnesením ze dne 29. 3. 2013 zamítl návrh matky na přerušení řízení do rozhodnutí o příslušnosti španělského odvolacího soudu (výrok I) a dále zamítl návrh matky na vyslovení nepřislušnosti Obvodního soudu pro Prahu 5 a na zastavení řízení o úpravu poměrů k nezletilému M. J. (výrok II). Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že ve Španělsku bylo řízení ve věci úpravy výchovy a výživy nezletilého poprvé zahájeno dne 23. 7. 2010 španělským soudem Juzgado de Violencia sobre la Mujer N Tres, Madrid (jako soudem prvního stupně), kdy bylo rozhodnutím ze dne 28. 2. 2011 nařízeno předběžné opatření a zároveň vysloveno, že španělský soud nemá mezinárodní příslušnost k projednání věci a toto rozhodnutí bylo po odvolání obou rodičů rozhodnutím Audiencia Provincial de Madrid, Seccion 22 (jako soudem odvolacím), ze dne 10. 7. 2012 potvrzeno včetně nařízených předběžných opatření. Soud prvního stupně dále uvedl, že rozhodnutím španělského odvolacího soudu (Audiencia Provincial de Madrid, Seccion 24) ze dne 25. 4. 2012 bylo zrušeno rozhodnutí o navrácení (repatriaci) nezletilého do České republiky (dále též „ČR“). Matka opětovně podala dne 23. 7. 2012 v Madridu návrh na zahájení řízení ve věci úpravy poměrů k nezletilému, ale protože otec podal návrh na zahájení řízení v téže věci u českých soudů již dne 24. 8. 2010, neshledal překážku věci zahájené dříve u španělského soudu a návrhy matky zamítnul.

M ě s t s k ý s o u d v Praze usnesením ze dne 7. 6. 2013 usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že soud prvního stupně prohlásil za nepřislušný a řízení zastavil a rozhodl o nákladech řízení. Odvolací soud posuzoval mezinárodní příslušnosti soudů podle článku 8 Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (dále jen „nařízení Brusel II bis“, nebo jen „nařízení“) a ohledně obvyklého bydliště nezletilého vyšel z usnesení č. 445 Zemského soudu v Madridu, sekce 24, ze dne 25. 4. 2012, v němž „byly podrobně rozebrány důvody, které



vedly Zemský soud v Madridu k závěru, že obvyklým bydlištěm nezletilého je Madrid“, a bylo zrušeno usnesení soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 18. 5. 2011 o „repatriaci“ nezletilého do ČR a zamítnuta žádost o navrácení nezletilého do Prahy, a to ve spojení s usnesením Zemského soudu v Madridu, sekce 24, ze dne 21. 5. 2012. Na základě citovaných rozhodnutí dospěl odvolací soud k závěru, že ve věci je dána obecná příslušnost španělských soudů podle článku 8 odst. 1 nařízení Brusel II bis, založená obvyklým bydlištěm nezletilého na území Španělska. Odvolací soud „neměl důvod“ se odchylovat od závěrů Zemského soudu v Madridu v citovaném rozhodnutí, že na straně nezletilého nedošlo k protiprávnímu přemístění, ani k protiprávnímu zadržování nezletilého podle článku 3 Haagské úmluvy, neboť „k přestěhování matky s nezletilým došlo se souhlasem otce, jak k němu obvykle docházelo, matka se nezletilému věnovala a vykonávala bezprostřední péči a do Madridu se přestěhovala tři měsíce před porodem, nezletilý se zde narodil a má zde rodinné zázemí“. Z týchž premis vycházel též soud prvního stupně č. 93 v Madridu v rozsudku ze dne 25. 1. 2013, v němž s odkazem na článek 8 nařízení Brusel II bis vyslovil příslušnost španělských soudů ve věci úpravy poměrů nezletilého. Odvolací soud neshledal důvodnou námitku otce ve vztahu k rozsudku soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 8. 3. 2013, jímž soud prvního stupně č. 93 v Madridu odmítl odvolání podané soudní prokurátorkou jménem otce nezletilého proti rozsudku ze dne 25. 1. 2013 s odůvodněním, že odvolání bylo podáváno s odkazem na článek 19 nařízení Brusel II bis a soud shledal, že ve věci nejde o předpoklad obsažený v článku 19 nařízení Brusel II bis, neboť bydlištěm nezletilého je město Madrid. Dále uvedl, že již před usnesením Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 17. 5. 2012, a to dne 28. 2. 2011, byl vydán Soudem pro násilí na ženě č. 3 v Madridu rozsudek o předběžném opatření, v němž byl vysloven souhlas mimo jiné též s ustanovením matky k péči a výchově nezletilého, který byl potvrzen rozsudkem vydaným Provinčním soudem v Madridu, sekce 24, ze dne 25. 4. 2012 a objasněn rozsudkem ze dne 21. 5. 2012. Rozsudek soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 8. 3. 2013 obsahuje poučení o nepřípustnosti odvolání proti tomuto rozsudku s tím, že odvolání bude při splnění procesních předpokladů možné podat proti konečnému rozsudku. Odvolací soud „neměl důvod pochybovat o tom, že příslušný soud v Madridu postupoval podle španělských procesních předpisů z hlediska své funkční příslušnosti k projednání odvolání a námitku otce v tom směru, že takový postup není možný, proto neshledal důvodnou“. Odvolací soud uzavřel, že vzhledem k zahájení řízení u soudu ve Španělsku, který je příslušný k projednání věci podle článku 8 odst. 1 nařízení Brusel II bis, neboť nezletilý má v obvodu španělského soudu obvyklý pobyt, postupoval odvolací soud podle článku 19 odst. 3 nařízení Brusel II bis a prohlásil Obvodní soud pro Prahu 5 za nepřísušný a pro překážku věci zahájené ve smyslu § 83 odst. 1 o. s. ř. řízení ve smyslu § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil.

Proti usnesení odvolacího soudu podal dovolání otec nezletilého (dále též „dovolatel“). Dovolatel podrobně rekapituluje průběh dosavadního řízení a za stěžejní považuje rozdělení dílčích řízení ve Španělsku a České republice do jednotlivých časových fází.

Za „řízení č. 1“ označuje řízení ve Španělsku, zahájené k návrhu matky ze dne 23. 7. 2010 u madridského Soudu pro násilí na ženách č. 3, jehož předmětem bylo svěřeni dítěte do její péče. V řízení bylo rozhodnuto tak, že 28. 2. 2011 soud vyslovil svou místní nepříslušnost s tím, že rozhodovat má český soud. V předmětném rozhodnutí bylo rovněž řečeno, že matka zahájila řízení s úmyslem zadržet, tedy nevrátit nezletilého zpět do jeho obvyklého bydliště, tedy do České republiky. Soudy Španělského království v této otázce shledaly svou nepříslušnost, která byla s konečnou platností konstatována usnesením Soudu Provincie Madrid, oddělení č. 22, spis. č. 1119/11, ze dne 10. 7. 2012. „Řízení č. 1“ tak dle dovolatele bylo pravomocně skončeno.

Za „řízení č. 2“ označuje řízení u Obvodního soudu pro Prahu 5, zahájené k návrhu otce dne 24. 8. 2010 pod sp. zn. 50 Nc 749/210, o úpravu poměrů k nezletilému M. J. Důvodem pro podání návrhu na zahájení „řízení č. 2“ bylo protiprávní zadržení syna matkou ve Španělsku. Otec podal návrh na požadavek svěřeni nezletilého M. do své péče. Obvodní soud pro Prahu 5 zkoumal místní příslušnost ihned na počátku řízení a shledal se jako místně příslušný ve věci rozhodovat.

Za „řízení č. 3“ označuje řízení zahájené prostřednictvím Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí (dále jen „ÚMPOD“) dne 31. 8. 2010 ve Španělsku o navráceni dítěte zpět do České republiky (dovolatelem též označované jako řízení o repatriaci). V „řízení č. 3“ nařídil soud č. 93 v Madridu rozsudkem sp. zn. 280791 D097845/2011, ze dne 18. 5. 2011, matce povinnost nezletilého bezodkladně navrátit do jeho bydliště v České republice, nejpozději však do 20. 6. 2011, a to s odkazem na skutečnost, že byla prokázána tvrzení otce, že došlo k protiprávnímu přemístění nezletilého. Na základě odvolání matky nezletilého byl rozsudek Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu přezkoumáván Soudem Provincie Madrid, oddělení č. 24, který usnesením č. 445, spis. č. 1148/11, ze dne 24. 4. 2012 rozhodl původně tak, že odvolání zamítl a zároveň rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, toto usnesení pak opravil usnesením ze dne 21. 5. 2012, kterým konstatoval, že úmyslem soudu bylo odvolání matky přijmout a shledat důvodným. Soud Provincie Madrid dospěl v „řízení č. 3“ k závěru, že k protiprávnímu přemístění nezletilého nedošlo, neboť jeho poslední přemístění do Španělska bylo učiněno za souhlasu otce.

Za „řízení č. 4“ označuje řízení zahájené ve Španělsku k tvrzenému návrhu matky ze dne 31. 7. 2012 ve věci péče o nezletilého. Matka svým návrhem ze dne 18. 2. 2013 požadovala v „řízení č. 2“ u Obvodního soudu pro Prahu 5 vy-

slovení místní nepříslušnosti soudu a zastavení řízení. Tento návrh byl Obvodním soudem pro Prahu 5 usnesením zamítnut. Usnesení o zamítnutí návrhu matky odůvodnil Obvodní soud pro Prahu 5 tak, že „řízení č. 2“ u Obvodního soudu pro Prahu 5 bylo zahájeno dříve, než byl podán „zcela nový“ návrh matky o úpravě poměrů k nezletilému ze dne 31. 7. 2012. Obvodní soud pro Prahu 5 tak rozhodl v souladu se stanoviskem kolizního opatrovníka nezletilého – ÚMPOD. Poslední citované rozhodnutí pak bylo změněno dovoláním napadeným usnesením odvolacího soudu.

Ohledně právního posouzení věci lze Městskému soudu v Praze dle názoru dovolatele vytýkat nesprávné právní posouzení otázky místní příslušnosti českých soudů a naprostý nesoulad v rozhodovací praxi soudů. Odvolací soud se dle názoru otce při posouzení obvyklého bydliště dítěte zcela odchýlil od Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí, uveřejněné pod sdělením MZV č. 34/1998 Sb. (dále jen „Úmluva“). Pojmem obvyklého bydliště dítěte se dle Úmluvy myslí místo, kde dítě pobývalo těsně předtím, než došlo k jeho protiprávnímu zadržení. Takto nelze nazývat místo ve státě, do kterého proběhlo nezákonné zadržení, i když z hlediska času mohlo dítě získat užší vztah i ke státu, kam bylo přemístěno. Na tomto nemění nic ani fakt, že zde má dítě nahlášeno trvalé bydliště nebo že se zde narodilo. Odvolací soud se tedy odchýlil od této interpretace a ztotožnil se závěrem španělského soudu v rozhodnutí č. 445 zemského soudu v Madridu, sekce 24, ze dne 25. 4. 2012, který došel k rozhodnutí, že obvyklým bydlištěm je Madrid, neboť tam má nezletilý trvalé bydliště. Odvolací soud se omezil pouze na zjištění, že dítě má bydliště na území Španělska. Odvolací soud se nezabýval samostatně otázkou místní příslušnosti a časovou posloupností „řízení č. 2“ a „řízení č. 4“, což je podstatné pro posouzení existence překážky litispendence. Odvolací soud zopakoval závěr soudu španělského, aniž by si uvědomil, že řízení ve Španělsku bylo pravomocně skončeno a návrh matky na zahájení „řízení č. 4“ je návrhem zcela novým a zahajuje zcela nové řízení ve věci. Odůvodnění napadaného usnesení trpí dále závažnými vadami, které se týkají nesprávného právního posouzení věci. Odvolací soud uvádí, že dne 28. 2. 2011 byl vydán Soudem pro násilí na ženě č. 3 v Madridu rozsudek o předběžném opatření, v němž byl vysloven souhlas mimo jiné též s ustanovením matky k péči a výchově nezletilého. Dle dovolatele odvolací soud nezohlednil zjištění, že v předmětném rozhodnutí z „řízení č. 1“ byla zejména vyslovena místní nepříslušnost španělských soudů s tím, že rozhodovat má český soud. V tomto rozhodnutí bylo rovněž řečeno, že matka zahájila „řízení č. 1“ s úmyslem zadržet, tedy nevrátit, nezletilého zpět do jeho obvyklého bydliště, tedy do České republiky, a že dokud nerozhodne ve věci Obvodní soud pro Prahu 5 v „řízení č. 2“, je nutné dodržovat předběžná opatření. „Řízení č. 1“ vedené ve Španělsku o úpravu poměrů k nezletilému bylo následně rozhodnutím ze dne 10. 7. 2012 Soudu Provincie Madrid, oddělení

č. 22, spis. č. 1119/11 pravomocně skončeno a španělský soud potvrdil svou místní nepřislusnost. Dovolatelem napadené usnesení tedy trpí tak závažnými vadami, že v odůvodnění odkazuje na rozhodnutí ve zcela jiném řízení, které s „řízením č. 1“ a rozhodnutím z tohoto řízení vůbec nekoresponduje a nemělo s ním zhola nic společného. Rozsudek ze dne 25. 4. 2012 vydaný v „řízení č. 3“ byl vydán v repatriačním řízení (*správně v řízení o navrácení dítěte, pozn. Nejvyššího soudu*) a nesouvisel nijak s „řízením č. 1“. Překážka litispendence je tedy jasně dána na straně španělského soudu. K zjištění odvolacího soudu, že s pobytem nezletilého po 20. 7. 2010 otec souhlasil, dovolatel uvádí, že ve věci nebyl vyslechnut, a soudy tedy nebylo nikdy najisto postaveno, že dal souhlas k zadržení či nikoliv. Výše uvedené dovolatel, aniž by tento důvod blížeji vyložil, shledává jako jeden z nedostatků při „přenášení judikatury Evropského soudu pro lidská práva a výkladů ustanovení Úmluvy o právech dítěte do rozhodovací praxe soudů“. Odlišné rozhodování a posuzování věci z pohledu jednotlivých stupňů českého soudnictví je dle dovolatele „znakem o nedostatečné informovanosti soudu“ a tímto postupem je významně zasahováno jak do rodičovských práv otce, tak do práv dítěte podle zákona o rodině a rozhodnutím Městského soudu v Praze došlo k odnětí zákonného soudce nezletilému i otci. Stejně povšechně dovolatel namítá, že odvolací soud se odchýlil od – nespécifikované – ustálené judikatury dovolacího soudu, Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva. Dovolatel dále namítá, že postupem soudu „zcela jistě došlo k diskriminaci otce“, spočívající v prodlužování rozhodnutí ve věci. Ze všech shora uvedených důvodů dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Matka ve vyjádření k dovolání otce uvedla, že dne 25. 1. 2013 vydal Soud prvního stupně č. 93 v Madridu rozhodnutí, kterým byly prohlášeny španělské soudy za příslušné ve věci samé rozhodnout, a to na základě článků 8, 9, 10 a 12 nařízení Brusel II bis a dále vzhledem k rozhodnutí Soudu pro násilí na ženách č. 3 v Madridu ze dne 28. 2. 2011, kterým byla přijata předběžná opatření, a k rozhodnutí Soudu Provincie v Madridu ze dne 10. 7. 2012, kterým byla tato předběžná opatření potvrzena, i s ohledem na rozhodnutí Soudu Provincie v Madridu ze dne 21. 5. 2012 o zrušení repatriace nezletilého. Dne 8. 3. 2013 vydal Soud prvního stupně č. 93 v Madridu rozhodnutí, kterým bylo odvolání otce proti rozhodnutí Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 25. 1. 2013 zamítnuto a toto rozhodnutí o příslušnosti bylo potvrzeno. Dne 11. 7. 2013 vydal Soud prvního stupně č. 93 v Madridu finální rozsudek ve věci péče o nezletilého, kterým svěřil nezletilého do péče matky, stanovil styk nezletilého s otcem vždy jeden víkend v měsíci s tím, že otec si může vybrat termín styku a oznámit jej matce nejpozději 10 dní předem, a to vždy od soboty 11 hod. do 20 hod. a v neděli od 11 hod., a otec odevzdá nezletilého matce s ohledem na hodinu odletu, bez přenocování. Styk se uskuteční za přítomnosti osoby

zvolené matkou; stanovil komunikaci nezletilého s otcem po Skypu dvakrát do týdne vždy v pondělí a ve čtvrtek v 17 hod. a stanovil povinnost otce platit nezletilému výživné ve výši 400 EUR měsíčně k rukám matky a dále 50 % veškerých mimořádných výdajů nezletilého. Dovoláním napadené usnesení odvolacího soudu tak považuje za správné a souladné s pravidly nařízení Brusel II bis. Matka dále ve vyjádření podrobně reaguje na řadu výtek dovolatele k průběhu řízení a jednání matky, které považuje za lživé. Protože v napadeném usnesení odvolací soud řešil otázku tzv. mezinárodní příslušnosti soudů, vyjímá dovolací soud jen takové skutečnosti, které se k předmětu řízení váží. Dle matky není pravdou, že by otcem označené „řízení č. 1“ bylo pravomocně skončeno.

Soud Provincie v Madridu vydal dne 10. 7. 2012 rozhodnutí, kterým zamítl odvolání matky i otce a rozhodnutí Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 28. 2. 2011 potvrdil, čímž byla potvrzena předběžná opatření. Po tomto rozhodnutí podala matka v zákonné lhůtě dne 31. 7. 2012 návrh na vydání finálního rozhodnutí ve věci samé (dovolatelem dle matky nesprávně označený jako návrh „nový“), na základě kterého byl vydán poslední rozsudek Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu ze dne 11. 7. 2013, kterým bylo finálně rozhodnuto ve věci péče o nezletilého. Není rovněž pravdou, že by nezletilý zůstal v Madridu bez svolení otce. Otec do Madridu nezletilého s matkou v červnu 2010 doprovodil, sám se přibližně po měsíci vrátil do ČR a nezletilý zde zůstal s matkou se svolením otce. Dále je potřeba podotknout, že vztah matky a otce se v průběhu jejich manželství začal rapidně zhoršovat, když otec matku fyzicky napadal, až se situace vyhrotila natolik, že matka podala na otce v Madridu dne 16. 7. 2010 trestní oznámení a dále předmětný návrh k Soudu pro násilí na ženách č. 3 v Madridu na svěření nezletilého do její péče ze dne 23. 7. 2010. S ohledem na vše shora uvedené je dle matky dán nepochybný závěr o příslušnosti španělských soudů k rozhodnutí ve věci péče o nezletilého, jenž je zcela v souladu s nařízením Brusel II bis, a to i s ohledem na prokázanou překážku litispendence; matka proto navrhla, aby dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu jako věcně správné potvrdil.

Kolizní opatrovník se k dovolání otce nevyjádřil.

N e j v y š š í s o u d změnil usnesení odvolacího soudu tak, že usnesení soudu prvního stupně potvrdil.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Jelikož napadené rozhodnutí bylo vydáno 7. 6. 2013, Nejvyšší soud České republiky jakožto soud dovolací při projednání dovolání a rozhodnutí o něm postupoval podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 (viz přechodné ustanovení čl. II, bod 7, zákona č. 404/2012 Sb.).

Podle ustanovení § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Zákonný census provedený v ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. se zde neuplatní, neboť nejde o věc zde uvedenou (věc upravenou zákonem o rodině), ale o otázku (mezinárodní) příslušnosti soudu.

Z obsahu dovolání je zřejmé, že dovolatel namítá nesprávné posouzení překážky zahájeného řízení (čl. 19 nařízení Brusel II bis), probíhá-li současně řízení v téže věci před vícero soudy členských států Evropské unie. Protože tato otázka dosud v rozhodovací činnosti dovolacího soudu vyřešena nebyla, je dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné a z níže uvedených důvodů i opodstatněné.

Podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř., jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu; právní účinky spojené s podáním žaloby (návrhu na zahájení řízení) zůstávají přitom zachovány.

Podle ustanovení čl. 8 odst. 1 nařízení jsou soudy členského státu příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu.

Podle ustanovení čl. 2 bod 7. nařízení „rodičovskou zodpovědností“ se rozumějí veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou. Tento pojem zahrnuje především právo péče o dítě a právo na styk s dítětem.

Podle bodu 12 úvodních ustanovení nařízení, pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanovená tímto nařízením jsou formulována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte, zejména na blízkost. To znamená, že příslušným by měl být především soud členského státu, ve kterém má dítě své obvyklé bydliště, s výjimkou určitých případů změny bydliště dítěte, nebo soud určený dohodou nositelů rodičovské zodpovědnosti.

Podle ustanovení čl. 10 nařízení v případech neoprávněného odebrání nebo zadržení dítěte jsou soudy členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před svým neoprávněným odebráním nebo zadržením, příslušné do doby, kdy dítě získá obvyklé bydliště v jiném členském státě, a

a) každá osoba, orgán nebo jiný subjekt mající právo péče o dítě dá souhlas k odebrání nebo zadržení, nebo

b) dítě mělo bydliště v jiném členském státě po dobu nejméně jednoho roku poté, co se osoba, orgán nebo jiný subjekt mající právo péče o dítě dozvěděla nebo se měla dozvědět místo, kde se dítě nachází, dítě si ve svém novém prostředí zvyklo a byla splněna nejméně jedna z těchto podmínek:

i) do jednoho roku poté, kdy se nositel práva péče o dítě dozvěděl nebo se měl dozvědět místo pobytu dítěte, nebyla podána žádost o navrácení dítěte u příslušných orgánů členského státu, kam bylo dítě odebráno nebo kde je zadržováno;

ii) žádost o navrácení dítěte podaná nositelem práva péče o dítě byla vzata zpět a ve lhůtě stanovené v bodě i) nebyla podána nová žádost;

iii) věc projednávána u soudu v členském státě, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před svým neoprávněným odebráním nebo zadržením, byla uzavřena podle čl. 11 odst. 7;

iv) soudy členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před neoprávněným odebráním nebo zadržením, vydaly rozhodnutí o právu péče o dítě, které neobsahuje navrácení dítěte.

Podle ustanovení čl. 11 odst. 7 nařízení, pokud již před soudy v členském státě, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před neoprávněným odebráním nebo zadržením, nebylo řízení jednou ze stran zahájeno, musí soud nebo ústřední orgán, který obdrží hlášení podle odstavce 6, informace takto získané oznámit stranám a vyzvat je, aby v souladu s vnitrostátním právem do tří měsíců od tohoto oznámení doručily svá podání soudu, aby soud mohl prošetřit otázku práva péče o dítě.

Podle ustanovení čl. 19 odst. 1 nařízení, je-li u soudů různých členských států zahájeno mezi týmiž stranami řízení ve věci rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

Podle ustanovení čl. 19 odst. 2 nařízení, pokud je řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti ke stejnému dítěti v téže věci zahájeno u soudů různých členských států, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

Podle ustanovení čl. 19 odst. 3 nařízení, pokud je určena příslušnost soudu, který zahájil řízení jako první, prohlásí se soud, který řízení zahájil později, za nepřislušný ve prospěch tohoto soudu. V tom případě může strana, která podala návrh u soudu, který zahájil řízení později, podat tento návrh u soudu, který zahájil řízení jako první.

Za rozhodující v přezkoumávané věci Nejvyšší soud považuje, jak odvolací soud odůvodnil závěr o místě obvyklého pobytu nezletilého dítěte v době zahájení řízení, v němž bylo napadené usnesení odvolacího soudu vydáno, jakož i vymezení pojmu „táž“ věc, pokud jde o poměření řízení vedeného ve Španělsku



a České republiky (členských států Evropské unie), od něhož se následně odvíjí závěr o případné překážce věci zahájené ve smyslu čl. 19 nařízení Brusel II bis.

Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1686/2011, vyložil, že je-li obvyklý pobyt jednoho z účastníků řízení na území jiného členského státu, než ve kterém má proběhnout řízení, zakládá tato skutečnost mezinárodní prvek ve smyslu článku 81 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Odvolací soud správně uzavřel, že na projednávanou věc se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003, neboť úprava poměrů k nezletilému dítěti (výchova, styk s nezletilým) spadá pod pojem rodičovské zodpovědnosti podle čl. 2 bod 7 nařízení. V citovaném rozhodnutí Nejvyšší soud zdůraznil, že při posouzení otázek týkajících se výkladu nařízení Brusel II bis je třeba vycházet z judikatury Soudního dvora Evropské unie se sídlem v Lucemburku (dále jen „SDEU“), neboť z požadavků jednotného použití práva EU, tak ze zásady rovnosti plyne, že znění ustanovení práva EU, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Evropské unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím k souvislostem tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (viz zejména rozsudky ze dne 18. 1. 1984, Ekro, 327/82, Recueil, s. 107, bod 11, jakož i ze dne 6. března 2008, Nordania Finans a BG Factoring, C-98/07, Sb. rozh. s. I-1281, bod 17).

Zhodnocení judikatury SDEU váží se k ustanovení čl. 19 však napadené usnesení zcela postrádá. Přitom již v rozhodnutí ze dne 9. 11. 2010, sp. zn. C-296/10 (dále jen „Purrucker II“), SDEU otázky označené dovolacím soudem, jejichž vyřešení je rozhodující i v přezkoumávané věci, vyložil. S ohledem na cíle sledované nařízením č. 2201/2003 a na okolnost, že text čl. 19 odst. 2 tohoto nařízení namísto odkazu na pojem „litispendence“, jak je používán v různých vnitrostátních právních řádech členských států, stanoví několik materiálních podmínek jako definiční znaky, je třeba dospět k závěru, že pojmy použité v uvedeném čl. 19 odst. 2 za účelem vymezení situace, v níž se uplatní překážka věci zahájené, je třeba považovat za pojmy autonomní (viz v tomto smyslu, pokud jde o Bruselskou úmluvu, rozsudek ze dne 8. prosince 1987, Gubisch Maschinenfabrik, 144/86, Recueil, s. 4861, bod 11).

Sousloví „tentýž předmět“ a „táž věc“ musí být definována s přihlédnutím k cíli čl. 19 odst. 2 nařízení č. 2201/2003, kterým je předcházet vzájemně neslučitelným rozhodnutím. Soudní dvůr již v rámci Bruselské úmluvy rozhodl, že předmět sporu spočívá v účelu daného návrhu (viz rozsudek ze dne 6. 12. 1994, Tatry, C-406/92, Recueil, s. I-5439, bod 41). Za účelem ověření, zda mají dva návrhy stejný předmět, je třeba přihlédnout k tomu, jaké nároky si žalobci činí v každém z těchto sporů (rozsudek ze dne 8. 5. 2003, Gantner Electronic, C-111/01, Recueil, s. I-4207, bod 26). Krom toho podle výkladu Soudního



dvora zahrnuje pojem „věc“ skutečnosti a právní normy, které jsou uváděny jako základ návrhu (viz výše uvedený rozsudek Tatry, bod 39). Všichni zúčastnění, kteří předložili vyjádření, správně tvrdí, že překážka věci zahájené se nemůže uplatnit v případě návrhu směřujícího k vydání předběžných opatření ve smyslu článku 20 uvedeného nařízení a návrhu na zahájení řízení ve věci samé.

Rozhodnutí Purrucker II kromě shora zmiňovaného požadavku na autonomní výklad a výklad pojmu „táž“ věc formuluje i postup, který soudy členských států použijí v případě, že podle okolností případu lze přijmout závěr o překážce věci zahájené dle čl. 19 nařízení. To ústí do právní věty, že ustanovení čl. 19 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 nejsou použitelná v případě, že je za účelem vydání opatření ve věci rodičovské zodpovědnosti nejprve zahájeno řízení u soudu jednoho členského státu pouze za účelem nařízení předběžných opatření ve smyslu článku 20 tohoto nařízení a později je na návrh směřující k vydání těchto opatření – ať již ve formě předběžných opatření nebo konečného rozhodnutí – zahájeno řízení u soudu jiného členského státu příslušného k rozhodnutí ve věci samé ve smyslu téhož nařízení (první právní věta). Skutečnost, že je u soudu členského státu zahájeno řízení o předběžných opatřeních nebo že je v rámci takového řízení přijato rozhodnutí a že z informací obsažených v podaném návrhu nebo přijatém rozhodnutí nevyplývá, že je soud, před nímž probíhá řízení o předběžných opatřeních, příslušný ve smyslu nařízení č. 2201/2003, nemá nezbytně za důsledek vyloučení existence – v souladu s tím, co případně dovoluje vnitrostátní právo tohoto členského státu – návrhu na zahájení řízení ve věci samé souvisejícího s návrhem na předběžná opatření a obsahujícího poznatky mající prokázat, že soud, před nímž řízení probíhá, je příslušný ve smyslu tohoto nařízení (druhá právní věta). Pokud i přes úsilí vynaložené soudem, který zahájil řízení později, informovat se u účastníka řízení, který se dovolává překážky věci zahájené, u soudu, který zahájil řízení jako první, a u ústředního orgánu nedisponuje soud, který zahájil řízení později, žádnými poznatky, které by umožňovaly určit předmět návrhu podaného u jiného soudu, a věc, ve které byl návrh podán, a které by směřovaly zejména k doložení příslušnosti tohoto soudu v souladu s nařízením č. 2201/2003, a pokud z důvodů zvláštních okolností zájem dítěte vyžaduje přijetí rozhodnutí, které lze uznat v jiných členských státech, než je členský stát soudu, který zahájil řízení později, je nutné, aby posledně uvedený soud po uplynutí přiměřené lhůty za účelem obdržení odpovědi na položené otázky pokračoval v přezkumu návrhu, který mu byl předložen. Délka této přiměřené lhůty musí být určena v souladu se zájmem dítěte s ohledem na konkrétní okolnosti dotčeného sporu (třetí právní věta).

Výklad přijatý SDEU ve věci *Purrucker II* se plně uplatní i v přezkoumávané věci. Předně je třeba zohlednit povahu řízení, která by časově mohla předcházet řízení v přezkoumávané věci (dle označení dovolatele „řízení č. 2“) a zakládat tak – při splnění podmínek čl. 19 nařízení – překážku věci zahájené. Tímto řízením je řízení zahájené k návrhu matky dne 23. 7. 2010 u Juzgado de Violencia sobre la Mujer N Tres, Madrid (Soud pro násilí na ženách č. 3, dle českého překladu ve spisu), označované dovolatelem jako „řízení č. 1“. V tomto řízení bylo vydáno dne 28. 2. 2011 rozhodnutí, v němž Juzgado de Violencia sobre la Mujer N Tres, Madrid, mimo jiné vyslovil, že není mezinárodně příslušný k tomu, aby posoudil předloženou žádost (tzn. svěřeni dítěte do péče matky), neboť příslušné jsou české soudy. Současně s výslovným odkazem na čl. 20 nařízení Brusel II bis „stanovil předběžná opatření, přičemž se uvedenými opatřeními bude věc řídit, dokud soudní orgán členského státu nepřijme opatření, která bude považovat za vhodná“. K odvolání matky Audiencia Provincial de Madrid, Seccion 22 (Provinční soud v Madridu, Sekce 22, dle českého překladu ve spisu), rozhodnutím ze dne 10. 7. 2012 zamítnul odvolání matky i otce proti rozhodnutí Soudu pro násilí na ženách č. 3 ze dne 28. 2. 2011 a toto rozhodnutí potvrdil. Provinční soud uzavřel, že obvyklé bydliště manželů je v Praze a odmítl odvolání matky „nezávisle na tom, co nakonec vyplynulo z odmítnuté žádosti o navrácení nezletilého M., což proběhlo na základě spisu z 25. 4. 2012 u sekce 24. v Madridu, vydaného v odvolání č. 1.148/11“ (dovolatelkem označené jako „řízení č. 3“).

Z výše uvedeného, s přihlédnutím k systematicke nařízení Brusel II bis a judikatuře SDEU (věc *Purrucker II*), je zřejmé, že toto v pořadí první řízení (dovolatelkem označené jako „řízení č. 1“) překážku věci zahájené k řízení, v němž je přezkoumáváno usnesení odvolacího soudu (dovolatelkem označené jako „řízení č. 2“), založit nemohlo, za předpokladu, že bylo ukončeno rozhodnutím Provinčního soudu, sekce 22, ze dne 28. 2. 2011, čemuž nasvědčuje poučení o nepřipustnosti odvolání a absence tvrzení, že rozhodnutí Provinčního soudu, sekce 22, bylo následně odklizené jiným prostředkem. Je tomu tak proto, že španělský soud v řízení o péči o dítě (shodný předmět jako v tzv. „řízení č. 2“) nedovodil svoji příslušnost podle některého v úvahu přicházejících ustanovení nařízení Brusel II bis – a to ani poté, co v jiném řízení bylo zrušeno rozhodnutí o navrácení dítěte do ČR – a pokud stanovil otcí povinnosti dotýkající se jeho rodičovské zodpovědnosti a vyživovací povinnosti, činil tak s výslovným odkazem na čl. 20 nařízení. Jak totiž SDEU připomněl v bodě 61 rozsudku sp. zn. C-256/09 (dále jen „*Purrucker I*“), článek 20 nařízení č. 2201/2003 nelze považovat za ustanovení, které zakládá příslušnost k rozhodnutí ve věci samé. Je však třeba mít za to, jak uvedla generální advokátka v bodech 172 až 175 svého stanoviska, že systém uznávání a výkonu stanovený nařízením č. 2201/2003 se nepoužije na opatření, na která se vztahuje článek 20 tohoto nařízení. Zákodárce Unie si totiž takové použití nepřál. Jak

vyplývá z důvodové zprávy k návrhu Komise z roku 2002, který vedl k přijetí nařízení č. 2201/2003 (dokument KOM/2002/ 222 v konečném znění), čl. 20 odst. 1 tohoto nařízení vychází z článku 12 nařízení č. 1347/2000, který převzal článek 12 Úmluvy Brusel II. Jak důvodová zpráva k návrhu Komise z roku 1999, který vedl k přijetí nařízení č. 1347/2000 (dokument KOM/1999/ 220 v konečném znění), tak zpráva A. Borrás o Úmluvě Brusel II shodně uvádějí, pokud jde o tyto články, že „pravidlo stanovené v tomto článku omezuje územní účinky opatření na stát, ve kterém byla tato opatření přijata“. Jinými slovy, jestliže španělský soud předběžná opatření dle čl. 20 vydal – jak výslovně uvádí – „dokud soudní orgán členského státu nepřijme opatření, která bude považovat za vhodná“, nerozhodoval ve věci samé, když příslušným k takovému rozhodnutí byl český soud v přezkoumávané věci („řízení č. 2“). Uvedené rozhodnutí by ostatně ani na území ČR vykonatelné nebylo, neboť dle výše připomenutých závěrů SDEU ve věci Purrucker I nemá opatření podle čl. 20 nařízení extraterritoriální účinky. Z toho se pak podává závěr o absenci řízení zakládající překážku věci zahájené odpovídající výše citované první právní větě rozhodnutí SDEU Purrucker II, že ustanovení čl. 19 odst. 2 nařízení nejsou použitelná v případě, že je za účelem vydání opatření ve věci rodičovské zodpovědnosti nejprve zahájeno řízení u soudu jednoho členského státu pouze za účelem nařízení předběžných opatření ve smyslu článku 20 tohoto nařízení (zde „řízení č. 1“ ve Španělsku, pozn. dovolacího soudu) a později je na návrh směřující k vydání těchto opatření – ať již ve formě předběžných opatření nebo konečného rozhodnutí – zahájeno řízení u soudu jiného členského státu příslušného k rozhodnutí ve věci samé ve smyslu téhož nařízení (zde přezkoumávané „řízení č. 2“ v ČR, pozn. dovolacího soudu).

Překážku věci zahájené v přezkoumávané věci ve smyslu čl. 19 nařízení nemůže založit ani řízení vedené ve Španělsku u Juzgado de 1a Instancia no 93 (dále jen Soud prvního stupně č. 93 v Madridu, dle českého překladu ve spisu) o navrácení nezletilého dítěte do ČR (dovolatelem označované jako „řízení č. 3“, nebo též „řízení o repatriaci“). Je tomu tak již proto, že předmět řízení o navrácení dítěte se s předmětem řízení v přezkoumávané věci zcela míjí, neboť dle čl. 16 Úmluvy po obdržení oznámení o protiprávním přemístění nebo zadržení dítěte podle článku 3 soudní nebo správní orgány smluvního státu, do něhož bylo dítě přemístěno nebo v němž bylo zadrženo, nemohou věcně rozhodovat o právu péče o dítě, dokud nebude rozhodnuto, že dítě nemá být podle této úmluvy vráceno, nebo nebude-li podán návrh podle této úmluvy v přiměřené lhůtě po obdržení oznámení. Dle čl. 19 Úmluvy rozhodnutí o návratu dítěte, vydané podle této úmluvy, se nedotýká věcné úpravy práva péče o dítě. Protože však k protiprávnímu zadržení mělo dojít ve Španělsku poté, co dříve dítě mělo obvyklý pobyt v ČR, je zapotřebí pro účely přijetí závěru o mezinárodní příslušnosti soudů vycházet z nařízení Brusel II bis a vzít v úvahu i jeho ustanovení čl. 10 písm. b), alinea iii), odkazující na čl. 11 odst. 7 nařízení. To předpokládá,

že český soud by si podržel příslušnost ve věci samé do té doby, dokud by v ní nerozhodl. Teprve poté by mezinárodní příslušnost získal soud, kam bylo dítě původně protiprávně přemístěno, či kde bylo protiprávně zadrženo. Tuto podmínku je třeba mít za nesplněnou, neboť v „řízení č. 3“ dospěl Soud Provincie Madrid, oddělení č. 24, v usnesení č. 445, spis. č. 1148/11, ze dne 24. 4. 2012 k závěru, že k protiprávnímu přemístění nezletilého nedošlo, neboť jeho poslední přemístění do Španělska bylo učiněno za souhlasu otce, a rozhodl (opravným usnesením) ze dne 21. 5. 2012 tak, že úmyslem soudu bylo odvolání matky přijmout a shledat důvodným. Pak by opět bylo třeba identifikovat řízení ve Španělsku, které se týká „téže“ věci (Purrucker II), jako řízení v přezkoumávané věci, a které bylo zahájeno dříve než řízení v přezkoumávané věci.

Zbývá tak posoudit, zda jím může být řízení označované matkou jako pokračování „řízení č. 1“ a (dovolatelem označené jako „řízení č. 4“). V tomto řízení dne 25. 1. 2013 vydal Soud prvního stupně č. 93 v Madridu rozhodnutí, kterým byly prohlášeny španělské soudy za příslušné ve věci samé rozhodnout. Za věc samou, s ohledem na český překlad tohoto rozhodnutí, je třeba považovat „svěření nezletilého syna do péče a výchovy č. C 625/2012 o jiných záležitostech“. Z textu rozhodnutí dovolací soud nezjistil, kdy bylo řízení zahájeno a zda je či není pokračováním, či obnovením jiného řízení, zejména řízení označovaného dovolatelem jako „řízení č. 1“. V části druhé se španělský soud zmiňuje o řízeních označených dovolatelem jako č. 1, 2, 3 a prohlašuje příslušnými soudy Španělska, „aby se seznámily s případem a aby v současném řízení rozhodly, a konkrétně tento soud“. O odvolání dovolatele proti rozhodnutí ze dne 25. 1. 2013 rozhodl tentýž soud rozhodnutím ze dne 8. 3. 2013 tak, že „neshledal důvody pro postup podle čl. 19, neboť kromě toho, že bydlištěm nezletilého je město Madrid, před usnesením Obvodního soudu pro Prahu 5 (Česká republika) z 17. 5. 2012, v němž se vyslovuje souhlas s předběžnými opatřeními týkajícími se režimu návštěv, již rok předtím – 28. 2. 2011 – byl vydán Soudem pro násilí na ženě č. 3 v Madridu rozsudek o předběžných opatřeních, v němž byl vysloven souhlas, pokud jde o nezletilého M., s řadou opatření, mezi nimiž je ustanovení matky k péči a výchově uvedeného nezletilého. Rozsudek, který byl potvrzen jiným, vydaným Provinčním soudem v Madridu, sekce 24, v rámci odvolání 1148/11 ze dne 25. 4. 2012, byl objasněn dalším rozsudkem z 21. 5. 2012“.

Ve vztahu k tomu řízení matka ve vyjádření k dovolání poukazuje, že podle ustanovení § 771 španělského občanského soudního řádu o předběžných opatřeních, pokud jsou soudem přijata předběžná opatření, musí návrhatel do třiceti dnů od jejich přijetí podat žádost u soudu prvního stupně na vydání finálního rozhodnutí ve věci samé, jinak by přijatá předběžná opatření pozbyla platnosti. Matka má za to, že s ohledem na uvedené ustanovení splnila svoji zákonnou povinnost a dne 31. 7. 2012, v zákonné lhůtě, podala návrh na

vydání finálního rozhodnutí ve věci samé k Soudu prvního stupně č. 93 v Madridu (*pozn. Nejvyššího soudu: ve lhůtě třiceti dnů ode dne vyhlášení rozhodnutí Provinčního soudu v Madridu, Sekce 22, tj. od 10. 7. 2012*).

Nabízí-li tedy matka s odkazem na postup podle § 771 španělského občanského soudního řádu (srov. i bod 21 Purrucker II) závěr, že „řízení č. 4“ je pokračováním původního „řízení č. 1“, pak přehlíží, že pro posouzení mezinárodní příslušnosti soudů, resp. překážku věci zahájené ve smyslu čl. 19 nařízení se použijí výhradně autonomní pravidla v tomto nařízení obsažená. Jak totiž uvádí SDEU (věc Purrucker II, bod 79), existence soudního rozhodnutí, kterým se nařizují předběžná opatření, aniž je v tomto rozhodnutí uvedeno, zda soud, který tato opatření přijal, je příslušný k rozhodnutí ve věci samé, nemůže představovat důkaz existence návrhu na zahájení řízení ve věci samé na podporu uplatnění překážky věci zahájené bez dalších upřesnění ohledně příslušnosti soudu, který zahájil řízení jako první, a ohledně skutkových okolností obsažených v návrhu na zahájení řízení ve věci samé. Jestliže je však ze soudního rozhodnutí zřejmé, že jsou vydávána opatření jen podle čl. 20 nařízení, překážka věci zahájené se neuplatní. Tak je tomu v přezkoumávané věci s ohledem na obsah rozhodnutí Juzgado de Violencia sobre la Mujer N Tres, Madrid, ze dne 28. 2. 2011 a rozhodnutí Audiencia Provincial de Madrid, Sección 22, ze dne 10. 7. 2012.

Dovolací soud nepřihlížel k poukazu matky na rozhodnutí Juzgado de 1a Instancia no 93 ze dne 11. 7. 2013, kterým španělský soud rozhodl ve věci samé, neboť tomu brání ustanovení § 243f odst. 1 o. s. ř., podle něhož pro rozhodnutí dovolacího soudu je rozhodující stav v době vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu. Dále je třeba připomenout, že posouzení mezinárodní příslušnosti jsou rozhodné skutečnosti, které tu jsou dány v době zahájení řízení (čl. 16 nařízení), a že jedinou výjimkou ze zásady perpetuatio fori je postup podle čl. 15 nařízení o postoupení věci k projednání vhodněji umístěnému soudu. V této souvislosti dovolací soud poukazuje na skutečnost, že dosud nebylo soudem prvního stupně rozhodnuto o návrhu matky na postoupení věci podle čl. 15, učiněném do protokolu při jednání soudu prvního stupně dne 7. 3. 2011. Postup podle čl. 15 však nutně vychází z předpokladu, že příslušný je český soud a z důvodu vhodnosti postupuje mezinárodní příslušnost na soud španělský.

Nejvyšší soud tak uzavírá, že za okolností, jaké jsou v dané věci, měl český soud věc týkající se rodičovské zodpovědnosti k nezletilému dítěti a výživného (v řízení zahájeném dne 24. 8. 2010) věcně projednat a rozhodnout, neboť mu nebránila překážka věci zahájené, když řízení zahájené dříve ve Španělsku (23. 7. 2010) se týkalo opatření podle čl. 20 nařízení Bruselu II bis, které ve vztahu k řízení vedenému u českého soudu tuto překážku založit nemohlo. Bez ohledu na pozdější rozhodnutí španělských soudů a faktické opuštění ČR ne-

zletilým, nedošlo ke změně podmínek zakládajících mezinárodní příslušnost českého soudu (čl. 8 nařízení), ani k postoupení věci k soudu jiného členského státu EU a český soud by proto s nejvyšším urychlením měl rozhodnout ve věci samé.

Protože právní posouzení odvolacího soudu je z výše vyložených důvodů nesprávné a protože dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud postupem podle ustanovení § 243d písm. b) o. s. ř. změnil usnesení odvolacího soudu tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

Zamítá-li soud žádost o ustanovení zástupce (§ 30 o. s. ř.) žalobci, jenž podal u soudu žalobu, která trpí vadami, bránícími pokračovat v řízení, může ho ve smyslu ustanovení § 43 odst. 1 o. s. ř. usnesením vyzvat, aby žalobu opravil nebo doplnil, teprve v době, kdy usnesení o zamítnutí žádosti je v právní moci.

Účastník občanského soudního řízení uplatňuje ve smyslu ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. právo svévolně tehdy, činí-li procesní úkony nikoliv v zájmu ochrany svých subjektivních práv, ale jen zlovolně (při vědomí, že tím svá práva neochrání a ani ochránit nechce) a se záměrem způsobit jinému škodu nebo jinou újmu, popřípadě alespoň procesní obtíže. O zřejmě bezúspěšné uplatňování práva jde ve smyslu ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. zpravidla tehdy, je-li již ze samotných údajů (tvrzení) účastníka nebo z toho, co je soudu známo z obsahu spisu nebo z jiné úřední činnosti nebo co je obecně známé, bez dalšího nepochybné, že požadavku účastníka nemůže být vyhověno. O zřejmě bezúspěšné uplatňování (řádného nebo mimořádného) opravného prostředku pak jde zejména tehdy, jestliže byl podán opožděně, osobou, která k němu není (subjektivně) oprávněna, nebo je objektivně nepřijatelný, nebo jestliže (s přihlédnutím ke všemu, co je soudu známo) je bez dalšího nepochybné, že opravný prostředek nemůže být úspěšný.

Pro závěr, zda jde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování práva ve smyslu ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř., platí v řízení před soudem prvního stupně, v odvolacím řízení nebo v dovolacím řízení vždy shodná hlediska.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014,  
sp. zn. 21 Cdo 987/2013)

Žalobci a) a b) podali dne 3. 10. 2011 u Krajského soudu v Brně žaloby pro zmatečnost proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 1. 2011 ve výroku, kterým bylo potvrzeno usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2010. K odůvodnění žalob uvedli, že řízení „trpí takovými vadami, jež představují porušení základních principů ovládajících řízení před soudy“, a že jim bylo „odňato právo na spravedlivý proces“, a požádali o přiznání osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

K r a j s k ý s o u d v Brně poté, co usnesením ze dne 10. 4. 2012 vyzval žalobce a) a b) k opravení a doplnění žaloby ve lhůtě deseti dnů, usnesením ze dne 2. 5. 2012 zamítl žádost žalobců a) a b) o „ustanovení zástupce a osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobách pro zmatečnost“ a žádost žalobců a) a b) o „prodloužení lhůty k odstranění žalobních vad, určené usnesením ze dne 10. 4. 2012,“ a rozhodl, že „žaloby se odmítají“ a že žádný z účastníků nemá právo



na náhradu nákladů řízení. Dospěl k závěru, že žalobci a) a b) podali žaloby pro zmatečnost „nikoliv proto, že zde existují nějaké skutečnosti zakládající důvody pro podání žalob pro zmatečnost, nýbrž pouze proto, že právní řád upravuje teoretickou možnost využít mimořádný opravný prostředek v podobě podání žaloby pro zmatečnost“, a že „obsahy podaných zmatečnostních žalob neumožňují učinit závěr, že nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování práva, ba právě naopak“; žádosti žalobců a) a b) o ustanovení zástupce z řad advokátů a o osvobození od soudních poplatků proto musely být „pro nesplnění podmínek upravených v ustanovení § 30 odst. 1 a § 138 odst. 1 o. s. ř.“ zamítnuty a nelze vyhovět ani žádosti o prodloužení lhůty k doplnění žaloby do doby ustanovení zástupce. Vzhledem k tomu, že žalobci a) a b) přes výzvu soudu „neodstranili elementární nedostatky“ žalob pro zmatečnost (žalobci nezdůvodnili včasnost žalob, skutkově nevylišili „ani jeden z přípustných zmatečnostních důvodů“ a není „zřejmý rozsah napadení“ usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 1. 2011) a že tyto nedostatky brání pokračování v řízení, soud prvního stupně žaloby pro zmatečnost podle ustanovení § 235a odst. 2 „ve spojení s ustanovením § 43 odst. 2, větou první,“ o. s. ř. odmítl.

K odvolání žalobců a) a b) V r c h n í s o u d v Olomouci usnesením ze dne 20. 9. 2012 rozhodl o odmítnutí odvolání směřujícího proti usnesení soudu prvního stupně ve výroku, jímž byla zamítnuta žádost o „prodloužení lhůty k odstranění žalobních vad, určené usnesením ze dne 10. 4. 2012“; v dalších výrocích potvrdil usnesení soudu prvního stupně a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud dospěl shodně se soudem prvního stupně k závěru, že žaloby pro zmatečnost jsou „zjevně bezúspěšné“ a že proto žalobcům a) a b) nelze přiznat osvobození od soudních poplatků a ustanovit zástupce z řad advokátů. Protože žaloby pro zmatečnost trpí „základními vadami“, které soud prvního stupně „ve svém usnesení správně vymežil a vedl žalobce k jejich odstranění, což žalobci opět nesplnili“, soud prvního stupně správně žaloby pro zmatečnost odmítl. Odvolání proti usnesení soudu prvního stupně ve výroku, jímž byla zamítnuta žádost o „prodloužení lhůty k odstranění žalobních vad, určené usnesením ze dne 10. 4. 2012“, bylo odmítnuto podle ustanovení § 202 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu ve výroku, kterým bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí žalob pro zmatečnost, podali žalobci a) a b) dovolání. Namítají, že soudy měly „řádně přezkoumat“ jejich žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o žalobách pro zmatečnost, že soudy rozhodly o zamítnutí žádostí o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů současně s odmítnutím žalob pro vady, aniž by jim daly možnost odstranit vady žalob v době po pravomocném zamítnutí žádostí o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů, a že podání žalob pro zmatečnost nelze



pokládat za svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování práva. Žalobci a) a b) navrhli, aby dovolací soud zrušil v napadeném výroku usnesení soudů obou stupňů a aby věc vrátil v tomu odpovídajícím rozsahu soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání proti usnesení odvolacího soudu žalobci a) a b) podali prostřednictvím advokáta Mgr. P. P., který jim byl ustanoven „pro řízení o dovolání“ (současně s přiznáním osvobození od soudních poplatků pro řízení o dovolání) usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 25. 2. 2013. Své rozhodnutí soud prvního stupně zdůvodnil tím, že „v předcházejícím řízení o žalobách pro zmatečnost byla žádost žalobců o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pravomocně zamítnuta na podkladě závěrů soudů o zřejmě bezúspěšném uplatňování práva formou žalob pro zmatečnost“, že však „tento závěr na nynější řízení o dovolání vztáhnout nelze, neboť dovoláním je napadeno usnesení, kterým bylo potvrzeno usnesení o odmítnutí žalob pro zmatečnost pro jejich vady a proti takovému rozhodnutí je dovolání objektivně přípustné“; poměry žalobců a) a b) odůvodňují jejich osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu.

N e j v y š š í s o u d rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

#### Z o d ů v o d ň ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) projednal dovolání podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinných do 31. 12. 2012, neboť napadené usnesení bylo vydáno v době do 31. 12. 2012 (srov. čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnými osobami (účastníky řízení) a že jde o usnesení, proti kterému je podle ustanovení § 239 odst. 3 o. s. ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je zčásti opodstatněné, že řízení před soudy je postiženo vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 3 o. s. ř. a že rozhodnutí soudů je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Žalobu pro zmatečnost, kterou žalobci a) a b) podali proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 1. 2011 u soudu dne 3. 10. 2011, je třeba i v současné době, jak vyplývá z ustanovení čl. II bodu 6 zákona č. 404/2012 Sb., projednat a rozhodnout (stejně jako dovolání podané v projednávané věci) podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31. 12. 2012.

Žaloba pro zmatečnost je podání, kterým se zahajuje řízení před soudem o mimořádném opravném prostředku. Žaloba pro zmatečnost musí obsahovat kromě obecných náležitostí podání uvedených v ustanovení § 42 odst. 4 o. s. ř. také označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu je napadá, důvod žaloby (důvod zmatečnosti), vylíčení skutečností, které svědčí o tom, že je žaloba podána včas, označení důkazů, jimiž má být důvodnost žaloby prokázána, jakož i to, čeho se ten, kdo podal žalobu, domáhá (srov. § 232 odst. 1 o. s. ř.).

Rozsah, ve kterém žaloba pro zmatečnost napadá rozhodnutí, proti němuž tento mimořádný opravný prostředek směřuje, je ve smyslu ustanovení § 232 odst. 1 o. s. ř. označen tehdy, jsou-li k tomu zvoleny takové identifikátory, z nichž je (ve svém souhrnu) nepochybně zřejmé, zda je rozhodnutí napadeno ve všech nebo jen některých výrocích, popřípadě jaké z více výroků rozhodnutí jsou napadeny.

V projednávané věci bylo z podání žalobců a) a b) již za řízení před soudem prvního stupně obsahově zřejmé, že žalobci napadají žalobami pro zmatečnost usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 1. 2011 ve „výroku II“, tedy ve výroku, kterým bylo potvrzeno usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2010. Žaloby pro zmatečnost podané žalobci a) a b) tedy nebyly vadné proto, že by neobsahovaly označení rozsahu, v jakém bylo žalobou pro zmatečnost napadeno usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 1. 2011.

Uvedení důvodu žaloby pro zmatečnost v sobě zahrnuje požadavek, aby žaloba obsahovala jeho – po skutkové stránce (dostatečně určité a srozumitelné) – vylíčení tak, aby bylo nepochybné, jaký z důvodů zmatečnosti uvedených v ustanovení § 229 o. s. ř. se uplatňuje a v čem důvod zmatečnosti spočívá, tedy aby bylo možné taková skutková tvrzení subsumovat pod některý ze zákonem stanovených důvodů zmatečnosti; nepostačuje pouhý odkaz na ustanovení zákona, ve kterém je důvod zmatečnosti obsažen. Lze proto souhlasit se závěrem odvolacího soudu, že takovým způsobem uplatňovaný důvod zmatečnosti žalobci a) a b) v žalobě pro zmatečnost neuvedli, když toliko odkazovali všeobecně na „vady řízení“ či „odnětí práva na spravedlivý proces“. Závěr odvolacího soudu, že žaloby pro zmatečnost trpí v uvedeném rozsahu vadou, jež bránila pokračování v řízení, je proto správný.

Požadavek na vylíčení skutečností, které svědčí o tom, že žaloba pro zmatečnost je podávána včas, v sobě zahrnuje uvedení takových skutkových okolností, jež umožňují závěr o tom, zda žaloba je podána ve lhůtě uvedené v ustanovení § 234 o. s. ř. V projednávané věci – jak vyplývá z obsahu spisu – žalobou napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 1. 2011 nabylo právní moci (podle potvrzení vyznačeného ve spise) dnem 4. 3. 2011 a žalobci a) a b) proti němu vznesli dovolání, které bylo podáno k přepravě u držitele poštovní licence dne 30. 3. 2011 a o němž bylo rozhodnuto (až v době

po podání žalob pro zmatečnost) usnesením Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2012. S přihlédnutím k tomu, jaká je nejkratší lhůta pro podání žaloby pro zmatečnost uvedená v ustanovení § 234 o. s. ř., a k právní úpravě obsažené v ustanovení § 235 odst. 2 o. s. ř. (k tomu srov. též právní názor uvedený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1107/2007, které bylo uveřejněno pod č. 129 v časopise Soudní judikatura, ročník 2008), je v této věci nepochybné, že žaloby pro zmatečnost nebyly (nemohly být) podány opožděně. Závěr soudů o tom, že žaloby pro zmatečnost trpí v tomto směru vadou, jež brání pokračování v řízení, proto nemůže obstát.

Z výše uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu je z hlediska shledaných vad žaloby bránících pokračování v řízení správné toliko ohledně závěru o vadě žaloby spočívající v absenci skutkového vyličení důvodu zmatečnosti. To by samo o sobě mohlo vést k závěru, že (z celkového pohledu) rozhodnutí odvolacího soudu o vadnosti žalob pro zmatečnost je správné, neboť z uvedeného důvodu, na kterém je rovněž založeno, z hlediska právního posouzení obstojí.

Dovolatelé dále soudům vytýkají, že rozhodly o odmítnutí žalob pro zmatečnost podle ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. (za použití ustanovení § 235a odst. 2 o. s. ř.) současně se zamítnutím žádostí o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů, takže žalobci a) a b) po pravomocném zamítnutí jejich žádostí již neměli žádný „časový“ prostor k tomu, aby mohli vady žaloby odstranit jinak (například prostřednictvím zvoleného zástupce). Uvedené námitky je třeba přisvědčit. Zamítá-li totiž soud žádost o ustanovení zástupce žalobci, jenž podal u soudu žalobu, která trpí vadami, bránícími pokračovat v řízení, může ho ve smyslu ustanovení § 43 odst. 1 o. s. ř. usnesením vyzvat, aby žalobu opravil nebo doplnil, teprve v době, kdy usnesení o zamítnutí žádosti je v právní moci. Až v této době (v době, kdy žalobce již nemůže spoléhat na to, že mu bude soudem ustanoven zástupce z řad advokátů) lze od žalobce důvodně očekávat, že vady žaloby odstraní buď sám nebo prostřednictvím zástupce, kterého si zvolí, když teprve jeho nečinnost (neodstranění vady žaloby) v tomto období může být procesně sankcionována odmítnutím žaloby podle ustanovení § 43 odst. 2, věty první, o. s. ř. Nepostupuje-li tímto způsobem, je odůvodněn závěr, že soud odňal žalobci možnost jednat před soudem.

Za dovolacího řízení dále vyšlo najevo, že řízení před soudy obou stupňů je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. K této vadě dovolací soud ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3, věta druhá, o. s. ř. přihlédl, i když nebyla uplatněna v dovolání.

Soud prvního stupně usnesením ze dne 25. 2. 2013 ustanovil žalobcům a) a b) zástupce z řad advokátů „pro řízení o dovolání“, ačkoliv soudy dříve za řízení jejich žádostem v tomto směru – při nezměněném skutkovém základu o jejich poměrech – nevyhověly; zatímco zamítnutí žádostí soudy zdůvodnily tím, že žalobci a) a b) žalobami pro zmatečnost uplatňují právo „svévolně nebo zřejmě

bezúspěšně“, je při rozhodování o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o dovolání rozhodné, že dovoláním bylo napadeno usnesení soudu, proti němuž je dovolání přípustné. S těmito názory nelze souhlasit.

Účastník občanského soudního řízení uplatňuje ve smyslu ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. právo svévolně tehdy, činí-li procesní úkony nikoliv v zájmu ochrany svých subjektivních práv, ale jen zlovolně (při vědomí, že tím svá práva neochrání a ani ochránit nechce) a se záměrem způsobit jinému škodu nebo jinou újmu, popřípadě alespoň procesní obtíže. O zřejmě bezúspěšné uplatňování práva jde ve smyslu ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. zpravidla tehdy, je-li již ze samotných údajů (tvrzení) účastníka nebo z toho, co je soudu známo z obsahu spisu nebo z jiné úřední činnosti nebo co je obecně známé, bez dalšího nepochybné, že požadavku účastníka nemůže být vyhověno. O zřejmě bezúspěšné uplatňování (řádného nebo mimořádného) opravného prostředku se pak jedná zejména tehdy, jestliže byl podán opožděně, osobou, která k němu není (subjektivně) oprávněna, nebo je objektivně nepřipustný, nebo jestliže (s přihlédnutím ke všemu, co je soudu známo) je bez dalšího nepochybné, že opravný prostředek nemůže být úspěšný.

Pro závěr, zda se jedná ve smyslu ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování práva, je třeba použít v řízení před soudem prvního stupně, v odvolacím řízení nebo v dovolacím řízení stejná (shodná) hlediska. Je-li tedy například již ze samotných tvrzení žalobce zřejmé, že jím podané žalobě nemůže být vyhověno (a představuje-li tedy žaloba zřejmě bezúspěšné uplatňování práva), jde o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva též v odvolacím řízení a v dovolacím řízení, aniž by tu bylo významné, co je vlastním předmětem přezkumu odvolacího nebo dovolacího soudu. Uvedený závěr vyplývá již ze samotné povahy věci; nedává dobrý procesní smysl úvaha, že předmětem odvolacího nebo dovolacího řízení je (v nemeritorních otázkách) řádně uplatněné právo žalobcem, je-li bez dalšího nepochybné, že samotné žalobě nemůže být vyhověno.

V projednávané věci nelze – s ohledem na to, že dovolání žalobců a) a b) je proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 9. 2012 „objektivně“ přípustné – úspěšně dovozovat, že by nešlo ze strany žalobců a) a b) o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva, jestliže, jak dovodil soud prvního stupně a odvolací soud, zřejmě bezúspěšně uplatnili žaloby pro zmatečnost proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 1. 2011. Závěry soudů o tom, zda ze strany žalobců a) a b) se v projednávané věci jedná o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva, jsou tedy vzájemně si protičečící (vnitřně rozporné). V zájmu ochrany práv žalobců v řízení před soudy (podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy od počátku řízení) musí soudy znovu (požádají-li o to žalobci a/ a b/) uvážít, zda žalobci v projednávané věci vskutku uplatňují právo zjevně bezúspěšně, když – jak vyplývá

---

z výše uvedeného – hlediska pro rozhodování o ustanovení zástupce z řad advokátů účastníku podle ustanovení § 30 o. s. ř. jsou ve všech stupních občanského soudního řízení shodná.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu v napadeném výroku, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí žalob pro zmatečnost, není správné. Nejvyšší soud je proto v tomto výroku, jakož i v akcesorickém výroku o náhradě nákladů řízení zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud ve výrocích o odmítnutí žalob pro zmatečnost a o náhradě nákladů řízení i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Krajskému soudu v Brně) k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).

**Rozhodce může svůj rozhodčí nálezn vydaný v řízení podle zákona č. 216/1994 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) doručovat do datové schránky těch účastníků, kteří požádali Ministerstvo vnitra o umožnění dodávání dokumentů podle § 18a zákona č. 300/2008 Sb. (ve znění pozdějších předpisů).**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2014,  
sp. zn. 26 Cdo 282/2014)

K r a j s k ý s o u d v Ostravě (odvolací soud) usnesením ze dne 9. 7. 2013 změnil usnesení O k r e s n í h o s o u d u v Ostravě ze dne 1. 8. 2012 tak, že zamítl návrh na nařízení exekuce na majetek povinné podle rozhodčího nálezu vydaného rozhodcem Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „rozhodčí soud“) JUDr. J. S., ze dne 20. 1. 2012 (dále též jen „exekuční titul“), k uspokojení pohledávky oprávněné ve výši 133 821,80 Kč, nákladů předcházejícího řízení ve výši 71 964 Kč a nákladů exekuce, a pověřením Mgr. P. E., soudního exekutora Exekutorského úřadu Ostrava, provedením exekuce.

Odvolací soud měl za to, že účastníci uzavřeli rozhodčí smlouvu, že rozhodce byl určen řádně a transparentně, a měl tak pravomoc vydat rozhodčí nálezn, na jehož základě byla exekuce nařízena. Dospěl však k závěru, že exekuční titul není formálně vykonatelný, neboť při jeho doručování nebyl dodržen postup předpokládaný v § 45 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Povinná je právnickou osobou zapsanou v obchodním rejstříku, datovou schránku má zřízenou povinně, v průběhu rozhodčího řízení jí proto mělo být doručováno do datové schránky. Rozhodce však povinné tímto způsobem nedoručoval a rozhodčí nálezn jí zaslal prostřednictvím pošty, a protože zásilka byla uložena u pošty, nebyla řádně doručena. Zdůraznil, že doručování rozhodnutí stranám není součástí postupu, kterým rozhodci vedou řízení (odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1592/2006). Není-li exekuční titul dosud vykonatelný, není splněn jeden ze základních předpokladů nařízení exekuce.

Proti usnesení odvolacího soudu podala oprávněná dovolání, jehož přípustnost opřela o ustanovení § 237 zákona o. s. ř., s tím, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky doručování prostřednictvím datové sítě do datové schránky rozhodčím soudem, který není orgánem veřejné moci, která nebyla doposud v rozhodování Nejvyššího soudu vyřešena, a uplatnila dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. Měla za to, že není-li rozhodčí soud orgánem veřejné moci, ale soukromou osobou, je nutné postupovat podle § 18a zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů,

ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 300/2008 Sb.“), podle něhož je doručování datovou schránkou možné pouze v případě, že o tuto možnost (adresát) požádal Ministerstvo vnitra. Rozhodčí soud byl sice jako stálý rozhodčí soud zřízen zákonem (č. 301/1992 Sb.), je však soukromou právnickou osobou, nikoliv orgánem veřejné moci, a proto pro jeho doručování nelze použít § 17 zákona č. 300/2008 Sb., který upravuje doručování dokumentů orgánů veřejné moci prostřednictvím datové schránky, a bude nutné postupovat podle § 18a tohoto zákona. Namítala, že povinná podle sdělení rozhodčího soudu nemá nastaven příjem poštovních datových zpráv od jiné právnické osoby, nepožádala tedy o dodávání dokumentů z datové schránky jiné právnické osoby do své datové schránky podle § 18a zákona č. 300/2008 Sb. Rozhodčí soud nemusí mít podle zákona č. 300/2008 Sb. datovou schránku povinně, od 1. 7. 2012 si ji však zřídil dobrovolně a postup při doručování do datové schránky – umožnila-li takové dodání strana – upravuje jeho Řád účinný od 1. 7. 2012. Uzavřela, že rozhodčí soud, který vykonávaný rozhodčí nález doručoval povinné prostřednictvím provozovatele poštovních služeb do vlastních rukou, tak postupoval v souladu s § 49 o. s. ř., rozhodčí nález se stal vykonatelným a bylo podle něj možné nařídit exekuci. Navrhla, aby dovolací soud změnil usnesení odvolacího soudu tak, že usnesení soudu prvního stupně se potvrzuje, případně aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací projednal dovolání a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (srovnej čl. II bod 2. přechodných ustanovení zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony).

Otázka doručování v rozhodčím řízení prostřednictvím datové schránky, na níž spočívá napadené rozhodnutí odvolacího soudu, nebyla v rozhodování dovolacího soudu doposud vyřešena. Dovolání podané včas, subjektem k tomu oprávněným – účastníci řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění podmínky zastoupení advokátkou (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), je proto přípustné a je i důvodné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – s ohledem na to, že rozhodčí nález byl vydán dne 20. 1. 2012, podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění účinném do 1. 4. 2012 (viz čl. II bod 1. přechodných ustanovení zákona č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb.), dále jen „zákon č. 216/1994 Sb.“.

Podle ustálené judikatury (srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1612/2006, uveřejněné pod číslem 2/2008 Sbirky

soudních rozhodnutí a stanovisek) se pro doručování rozhodčích nálezů nebo usnesení uplatní ustanovení o doručování písemností v občanském soudním řízení (§ 30 zákona č. 216/1994 Sb.), neboť jejich doručování není v zákoně č. 216/1994 Sb. upraveno. Písemné vyhotovení rozhodčího nálezu (stejně jako rozsudku, viz § 158 odst. 2 o. s. ř.) se doručuje stranám (účastníkům rozhodčího řízení) do vlastních rukou a právní moc a vykonatelnost je podmíněna jeho účinným doručením.

Možné způsoby doručování, ale také jejich pořadí, v jakém má soud přistoupit k doručování listin, stanoví § 45 o. s. ř. Podle něj má soud listinu v první řadě doručit při jednání nebo jiném úkonu soudu a v případě, že nedošlo k tomuto doručení, přistoupí k doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky adresáta. Není-li ani to možné, stanoví o. s. ř. další způsoby doručování (prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu, prostřednictvím doručujícího orgánu nebo účastníka řízení či jeho zástupce). Předseda senátu (samosoudce), soudní komisař nebo jiná soudní osoba jsou stanoveným pořadím vázáni (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2013, sp. zn. 21 Cdo 3489/2012, které bylo na jednání občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu dne 12. 3. 2014 schváleno k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek).

Při doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky se postupuje podle zvláštního právního předpisu (srovnej § 47 odst. 1 o. s. ř.), a to podle zákona č. 300/2008 Sb. Ten upravuje elektronické úkony orgánů veřejné moci vůči fyzickým osobám a právnickým osobám, elektronické úkony fyzických osob a právnických osob vůči orgánům veřejné moci a elektronické úkony mezi orgány veřejné moci navzájem prostřednictvím datových stránek (§ 1 odst. 1 písm. a) a dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob prostřednictvím datových stránek (§ 1 odst. 1 písm. b/). V ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) je pak uveden výčet orgánů veřejné moci; rozhodci, ani rozhodčí soud k nim však nenáleží. Povahou rozhodčího řízení se zabýval ve svých rozhodnutích i Ústavní soud (srovnej např. nález ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07, usnesení ze dne 27. 6. 2013, sp. zn. II. ÚS 4314/12), a i když v nich překonal smluvní teorii povahy rozhodčího řízení a přiklonil se k jurisdikční koncepci (byť vycházející ze smluvní autonomie stran), ani on rozhodcům a stálému rozhodčímu soudu postavení orgánu veřejné moci nepřiznal. Při doručování rozhodčích nálezů se proto neuplatní § 17 o doručování dokumentů orgánů veřejné moci prostřednictvím datové schránky.

Zákon č. 300/2008 Sb. umožňuje i doručování dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob (které nejsou orgánem veřejné moci). Podle § 18a je však možné dodání dokumentů z datových stránek těchto osob do jejich datových stránek jen v případě, že o to požádaly Ministerstvo vnitra (§ 2 odst. 2, § 18a odst. 1).



---

Lze tak uzavřít, že rozhodce sice doručuje rozhodčí nález způsoby uvedenými v § 45 o. s. ř. v tam stanoveném pořadí, k doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky adresáta však může přistoupit jen tehdy, pokud o to tento adresát požádal. Není-li takové žádosti, tento způsob doručení se v rozhodčím řízení neuplatní.

Odvolací soud se však tím, zda povinný požádal rozhodce o doručování do datové schránky, nezabýval, jeho právní posouzení je proto neúplné a tudíž nesprávné. Dovolací soud proto napadené rozhodnutí podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a podle § 243e odst. 2, věty první, o. s. ř. věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Ustanovení § 95 odst. 2, věty první, o. s. ř. brání tomu, aby okresní soud připustil změnu návrhu (žaloby), jestliže by k projednání a rozhodnutí změněného návrhu (žaloby) byl (podle ustanovení upravujících věcnou příslušnost, zejména § 9 o. s. ř.) v prvním stupni věcně příslušný krajský soud; jestliže však soud změnu návrhu (žaloby) přesto (nesprávně) připustí, je svým usnesením vázán (§ 170 odst. 1 o. s. ř.).

Rozhodne-li vrchní soud postupem podle § 104a odst. 2 o. s. ř. o věcné příslušnosti, nemůže být otázka věcné příslušnosti znovu úspěšně nastolena ani tehdy, připustí-li následně soud prvního stupně změnu návrhu na zahájení řízení (§ 95 o. s. ř.), a to bez ohledu na to, jsou-li k projednání a rozhodnutí změněného návrhu věcně příslušné (podle ustanovení upravujících věcnou příslušnost, zejména § 9 o. s. ř.) soudy jiného stupně.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2014,  
sp. zn. 29 Cdo 2296/2013)

O k r e s n í s o u d v Liberci rozsudkem ze dne 30. 11. 2011 zamítl „žalobu“ o určení, že ke dni zániku manželství „žalobkyně“ a třetího „žalovaného“ byl tento „žalovaný“ jediným společníkem čtvrté „žalované“ (výrok I.), a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

K r a j s k ý s o u d v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci k odvolání navrhovatelky usnesením ze dne 29. 1. 2013 zrušil rozsudek okresního soudu a věc postoupil věcně příslušnému Krajskému soudu v Ústí nad Labem.

Odvolací soud vyšel z toho, že:

1) Navrhovatelka (žalobkyně) se návrhem (žalobou) ze dne 25. 8. 2008 domáhala vyslovení neúčinnosti „notářského zápisu sepsaného dne 11. 5. 2007 JUDr. V. Š., notářkou“.

2) Podáním ze dne 25. 3. 2009 změnila návrh (žalobu) tak, že se nadále domáhá určení neplatnosti rozhodnutí Ing. M. P., CSc., jakožto jediného společníka společnosti P., s. r. o. (dále jen „společnost“), v působnosti valné hromady, o zvýšení základního kapitálu a souhlasu s převzetím závazku k novým vkladům Ing. P. P. a Ing. P. P., a dále určení neplatnosti právního úkonu, jímž se Ing. M. P., Csc., vzdal přednostního práva na převzetí závazku ke zvýšení vkladu do společnosti.

3) Okresní soud v Liberci usnesením ze dne 16. 6. 2009 (mimo jiné) připustil změnu návrhu (žaloby).

4) Vrchní soud v Praze postupem podle ustanovení § 104a odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, rozhodl (usnesením ze dne 1. 6. 2010) tak, že jsou v prvním stupni příslušné okresní soudy.

5) Podáním ze dne 1. 9. 2010 navrhovatelka opětovně změnila návrh na zahájení řízení tak, že se domáhá určení, že ke dni zániku jejího manželství s Ing. M. P., Csc., byl posledně jmenovaný jediným společníkem společnosti se základním kapitálem ve výši 200 000 Kč.

6) Okresní soud v Liberci usnesením ze dne 12. 10. 2010 změnu návrhu připustil a následně věc opětovně předložil Vrchnímu soudu v Praze postupem podle § 104a o. s. ř. k rozhodnutí o věcné příslušnosti.

7) Vrchní soud v Praze předložený spis vrátil bez vydání rozhodnutí s tím, že případná změna skutečností, podle nichž se posuzuje věcná příslušnost, nastala v průběhu řízení, není pro určení věcné příslušnosti soudu rozhodná. Současně poukázal na již vydané usnesení o věcné příslušnosti.

Na takto ustaveném základě Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci uzavřel, že „předešlé rozhodnutí vrchního soudu se nemůže vztahovat na nový (od původního odlišný) předmět řízení“. V důsledku nesprávného postupu soudu prvního stupně (jenž připustil změnu „žaloby“, ačkoliv tím došlo ke změně věcné příslušnosti) došlo ke změně předmětu řízení; řízení o novém nároku bylo zahájeno až doručením návrhu na změnu „žaloby“ (za předpokladu, že změna byla soudem připuštěna). Okolnosti rozhodné pro posouzení věcné příslušnosti je tudíž nutné zkoumat k datu zahájení řízení o změněné „žalobě“. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze o věcné příslušnosti se změněné „žaloby“ nedotýká.

Jelikož řízení o určení, kdo je (byl) společníkem společnosti s ručením omezeným, je řízením podle § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2013), jsou k jeho projednání věcně příslušné krajské soudy.

Proti tomuto usnesení podala navrhovatelka dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 o. s. ř.

Namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, uplatňujíc tak dovolací důvod vymezený v ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. a navrhuje, aby je Nejvyšší soud zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatelka poukazuje na zásadu perpetuatio fori, ustanovení § 11 odst. 1, věty druhé, a § 104a odst. 2 o. s. ř., dovozujíc, že pro posouzení věcné příslušnosti jsou rozhodné okolnosti, jež tu byly v den zahájení řízení (podání „žaloby“ v původním znění). O věcné příslušnosti rozhodl Vrchní soud v Praze, pozdější změna „žaloby“ tudíž nemůže mít vliv na závěr o věcné příslušnosti okresních soudů.

Žalovaní považují závěry odvolacího soudu za správné a navrhují, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl.

N e j v y š š í s o u d usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

## Z o d ů v o d n ě n í :

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť dovoláním otevřenou otázku výkladu ustanovení § 11 odst. 1 a § 104a odst. 7 o. s. ř. posoudil odvolací soud v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu.

Podle § 11 odst. 1 o. s. ř. se řízení koná u toho soudu, který je věcně a místně příslušný. Pro určení věcné a místní příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení. Věcně a místně příslušným je vždy také soud, jehož příslušnost již není možné podle zákona zkoumat nebo jehož příslušnost byla určena pravomocným rozhodnutím příslušného soudu.

Podle § 104a odst. 7 o. s. ř. usnesením vrchního nebo Nejvyššího soudu o věcné příslušnosti jsou účastníci řízení a soudy vázáni.

Občanský soudní řád vychází při stanovení (věcné i místní) příslušnosti soudu ze zásady *perpetuatio fori*, podle níž se místní i věcná příslušnost posuzují podle okolností, které tu jsou v den zahájení řízení (§ 82 odst. 1 o. s. ř.), a takto určená příslušnost trvá až do skončení řízení; změny skutečností rozhodných pro posouzení věcné či místní příslušnosti, jež nastanou až v průběhu řízení, jsou (nestanoví-li zákon jinak) nerozhodné.

Touto zásadou se pak řídí i vrchní soudy, rozhodují-li o věcné příslušnosti postupem podle § 104a o. s. ř. Rozhodnutí o věcné příslušnosti vydané podle posledně označeného ustanovení je pro účastníky i soud závazné (jak ostatně plyne z § 104a odst. 7 o. s. ř.). Poté, kdy vrchní soud rozhodne postupem podle § 104a o. s. ř., tudíž nemůže být v dané věci otázka věcné příslušnosti znovu úspěšně nastolena, a to bez ohledu na to, změní-li se skutečnosti rozhodné pro posouzení věcné příslušnosti (srov. obdobně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2000, sp. zn. 33 Cdo 2657/99, uveřejněný pod číslem 22/2001 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, anebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1934/2009, či ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 29 Cdo 829/2010, nebo usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2011, sp. zn. 31 Cdo 365/2009, uveřejněné pod číslem 68/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, jež jsou veřejnosti dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu). Usnesení o věcné příslušnosti vydané postupem podle § 104a o. s. ř. je závazné i tehdy, je-li věcně nesprávné.

Rozhodl-li tudíž Vrchní soud v Praze tak, že věcně příslušné k projednání a rozhodnutí této věci jsou okresní soudy, byla otázka věcné příslušnosti v projednávané věci „jednou pro vždy“ vyřešena. Skutečnost, že soud prvního stupně následně připustil změnu návrhu na zahájení řízení, je pro posouzení věcné příslušnosti (jak plyne z výše řečeného) nerozhodná.

Pouze na okraj Nejvyšší soud podotýká, že ustanovení § 95 odst. 2 o. s. ř. brání tomu, aby okresní soud připustil změnu návrhu (žaloby), jestliže by k projednání a rozhodnutí změněného návrhu (žaloby) byl (podle ustanove-

ní upravujících věcnou příslušnost, srov. zejména § 9 o. s. ř.) v prvním stupni věcně příslušný krajský soud; jestliže však soud změnu návrhu (žaloby) přesto (nesprávně) připustí, je svým usnesením vázán (§ 170 odst. 1 o. s. ř.).

V projednávané věci okresní soud neměl připustit již první změnu žaloby (podáním ze dne 25. 3. 2009), neboť podle § 9 odst. 3 písm. b) o. s. ř. (ve znění účinném do 31.12. 2013) jsou k řízení ve statusových věcech obchodních společností (kam spadá i řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady) věcně příslušné krajské soudy. Obdobně pak jsou k řízení o „určení neplatnosti právního úkonu, jímž se společník vzdal přednostního práva na převzetí závazku ke zvýšení vkladu do společnosti“ v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy podle § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. (v témže znění).

Tato okolnost, stejně jako připuštění další změny návrhu usnesením č.j. 22 C 281/2008-89, však ničeho nemění na závěru, podle něhož byla otázka věcné příslušnosti v projednávané věci vyřešena („jednou pro vždy“) usnesením Vrchního soudu v Praze č.j. Ncp 658/2010-79.

Jelikož napadené usnesení je v řešení dovoláním otevřené otázky v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn důvodně, Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta první, o. s. ř.).

**Za tarifní hodnotu ve věci, v níž je předmětem vyloučení spoluvlastnického podílu na nemovitostech z exekuce, se považuje částka 50 000 Kč (§ 9 odst. 4 písm. b/advokátního tarifu).**

(Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích  
ze dne 10. 2. 2014, sp. zn. 5 Co 211/2014)

Napadeným rozsudkem ze dne 3. 9. 2013 zamítl **O k r e s n í s o u d** ve Strakonících žalobu, jíž se žalobce domáhal vyloučení spoluvlastnického podílu o velikosti jedné ideální poloviny na pozemcích č. 92 (stavební parcele) a p. č. 41/2 (zahradě) a rozestavěné budově na stavební parcele p. č. 92 v k. ú. J. Druhým výrokem bylo žalobci uloženo zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 9847 Kč.

Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil soud prvého stupně § 142 odst. 1 o. s. ř., kdy náhradu nákladů řízení přiznal žalované, která byla ve věci plně úspěšná. Náklady řízení tvoří dle soudu prvního stupně odměna za zastoupení žalované ve výši 4500 Kč dle § 9 odst. 1 ve spojení s § 7 bod 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen advokátního tarifu), když byly učiněny tři úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení, sepis žaloby a účast na jednání před soudem, dále náklady řízení tvoří tři paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, cestovné zástupkyně žalované za cestu Rakovník – Strakonice a zpět osobním automobilem v celkové výši 1938 Kč a náhrada za promeškaný čas za 8 půlhodin po 100 Kč podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu. Tyto částky je třeba zvýšit o 21 % DPH v souladu s ustanovením § 137 odst. 3 o. s. ř., neboť zástupkyně žalované je plátcem DPH. Výsledná částka činí 9847 Kč.

Proti tomuto rozsudku, a to pouze proti výroku o náhradě nákladů řízení, se včas odvolala žalovaná. Namítla, že předmětem daného řízení byl žalobní nárok žalobce na vyloučení věci, a to spoluvlastnických podílů shora uvedených. Hodnota tohoto spoluvlastnického podílu byla v exekučním řízení zjištěna částkou 1 203 060 Kč. Právě z této částky měla být určena odměna advokáta s odkazem na § 8 odst. 1 advokátního tarifu, kdy ve spojení s § 7 položky 6 téhož předpisu činí odměna za jeden úkon 13 140 Kč, tj. celkem 39 420 Kč za tři úkony právní služby. Žalovaná doložila soudu znalecký posudek o ceně spoluvlastnického podílu, z něhož jednoznačně vyplývá hodnota práva tak, jak presumuje ust. § 8 advokátního tarifu. Dané řízení není řízení ve věci, pro kterou by advokátní tarif měl specifickou úpravu odměny. Soud prvního stupně neakceptoval rozhodování Ústavního soudu týkající se dané právní problematiky. Žalovaná navrhl, aby napadený výrok rozsudku byl změněn tak, že žalované se přiznává náhrada

nákladů řízení před soudem prvního stupně v celkové výši 52 100 Kč včetně DPH.

K r a j s k ý s o u d v Českých Budějovicích rozhodnutí soudu prvního stupně v odstavci II. výroku změnil.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Odvolací soud projednal věc v mezích vyplývajících z odvolání (§ 212 o. s. ř.) a přezkoumal napadený výrok o náhradě nákladů řízení postupem dle § 212a odst. 1, 5 a 6 o. s. ř. a o odvolání rozhodl, aniž by ve věci musel nařizovat jednání (§ 214 odst. 2 písm. e/ o. s. ř.).

Odvolání žalované je opodstatněné jen částečně.

Soud prvního stupně správně rozhodl o tom, že žalobce je povinen zaplatit ve věci zcela úspěšně žalované plnou náhradu nákladů řízení (§ 142 odst. 1 o. s. ř.). Co do základu tyto náklady správně vymezil a s výjimkou odměny a výsledné daně z přidané hodnoty i správně vyčíslil.

Co do odměny byly úkony právní služby ze strany advokátky žalované učiněny v roce 2013, a proto je namístež použít advokátní tarif ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013. Soud prvního stupně nesprávně aplikoval co do výše odměny § 9 odst. 1 advokátního tarifu, dle něhož nelze-li hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích nebo lze-li ji zjistit jen s nepoměrnými obtížemi a není-li dále stanoveno jinak, považuje se za tarifní hodnotu částka 10 000 Kč.

Aplikovat však nelze ani § 8 odst. 1, věta první, advokátního tarifu, jak dovozovala žalovaná, dle něhož není-li stanoveno jinak, považuje se za tarifní hodnotu výše peněžitého plnění nebo cena věci anebo práva v době započetí úkonů právní služby, jichž se právní služba týká; za cenu práva se považuje jak hodnota pohledávky, tak i závazku.

Aplikovat je totiž nutno § 9 odst. 4 písm. b) advokátního tarifu, dle něhož částka 50 000 Kč se považuje za tarifní hodnotu ve věcech uvedených v odst. 3 písm. a), jde-li o právní vztah k podniku, nemovitosti nebo právu z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví. Podle odstavce 3 písm. a) téhož ustanovení se za tarifní hodnotu považuje částka 35 000 Kč ve věcech určení, zda tu je právní vztah nebo právo, určení neplatnosti právního úkonu, jde-li o určení práva k věci penězi neocenitelné nebo jde-li o určení neplatnosti právního úkonu, jehož předmětem je věc nebo plnění penězi neocenitelné.

V dané věci byla předmětem řízení vylučovací žaloba, kterou se žalobce domáhal vyloučení spoluvlastnického podílu na nemovitostech z exekučního řízení. Výší tarifní hodnoty a odměny v takových věcech se zabýval Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 7. 12. 2011, sp. zn. I. ÚS 1622/10. Zde Ústavní soud dovodil, že řízení o vylučovací žalobě je v podstatě sporem určovacím o tom, zda budou uvedené věci vyloučeny z výkonu rozhodnutí. Důvodem vylučovací žaloby je tedy takové právo třetí osoby, zpravidla právo vlastnické, které

nepřipouští výkon rozhodnutí. K předpokladům, za nichž lze vyhovět žalobě o vyloučení věci z výkonu rozhodnutí, přitom patří, aby osoba, která se ho domáhá, prokázala nejen to, že věc neměla být do soupisu zařazena, nýbrž i to, že právo, které její zařazení vylučovalo, svědčí jí. Cena věci nemá v této věci určující úlohu, rozhodující je její popis ve smyslu přesné individualizace. Ve věci projednávané Ústavním soudem dle jeho závěru obecné soudy nepochybily, pokud odměnu stěžovatelky určily bez ohledu na znalecký posudek, který nebyl pro řízení o vyloučení věci nutný a jeho důkazní hodnota spočívala snad jen v popisu věci, které tvoří předmět sporu.

Z těchto názorů lze s odkazem na znění § 9 odst. 4 písm. b) advokátního tarifu dovodit, že za tarifní hodnotu ve věci, v níž je předmětem vyloučení spoluvlastnického podílu na nemovitostech z exekuce, se považuje částka 50 000 Kč. Sazba odměny za jeden úkon právní služby pak činí z této tarifní hodnoty dle § 7 bod 5 advokátního tarifu 3100 Kč, tj. v dané věci za tři úkony 9300 Kč. Součet všech nákladů žalované tak představuje 12 938 Kč + 21 % DPH z této částky, tj. celkem 15 655 Kč.

Odvolací soud proto napadený rozsudek ve výroku o náhradě nákladů řízení za přiměřeného použití § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil tak, že žalobci uložil zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 15 655 Kč.



**Pro řízení o určení otcovství zahájené do 31. 12. 2013 se použije po účinnosti zákona č. 292/2013 Sb. až do skončení tohoto řízení zákon č. 99/1963 Sb. ve znění do 31. 12. 2013.**

(Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích  
ze dne 9. 4. 2014, sp. zn. 8 Nc 978/2014)

Usnesením ze dne 28. 1. 2014 Okresní soud v Sokolově vyslovil svou místní nepřislusnost s tím, že věc bude postoupena Okresnímu soudu v Českých Budějovicích. Učinil tak v reakci na účinnost zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (od 1. 1. 2014), dle jehož ustanovení § 417 odst. 1 je v řízení o určení a popření otcovství místně příslušným obecný soud dítěte, kterým je v dané věci Okresní soud v Českých Budějovicích. Dle ustanovení § 514 tohoto zákona se dle dosavadních předpisů dokončí toliko řízení o popření otcovství zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona na návrh nejvyššího státního zástupce.

Postoupení věci se brání Okresní soud v Českých Budějovicích s argumentací, že řízení bylo zahájeno již 27. 2. 2013, tedy v době, kdy aplikovaný zákon nebyl účinný, tudíž s odkazem na přechodná ustanovení zákona 293/2013 Sb. by místní příslusnost daného řízení měla být určena dle občanského soudního řádu platného v době zahájení řízení, tj. určena dle obecného soudu žalovaného, kterým je Okresní soud v Sokolově.

Krajský soud v Českých Budějovicích po přezkoumání věci dospěl k závěru, že nesouhlas předkládajícího soudu je důvodný.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Nutno přisvědčit postupujícímu soudu v tom, že od 1. 1. 2014 vešel v účinnost zákon č. 292/2013 Sb., který nadále upravuje postup soudů v taxativně vyjmenovaných řízeních, mimo jiné i v řízeních o určení a popření rodičovství, kdy místní příslusnost soudu je upravena v ustanovení § 417 odst. 1 tak, že místně příslušným k projednávání a rozhodnutí je obecný soud dítěte. Zákon obsahuje jediné přechodné ustanovení – § 514 shora citovaný. Podepsaný soud je však názoru, že výklad tohoto ustanovení provedený Okresním soudem v Sokolově není správný, tj. že výkladem a contrario nelze dovodit, že vyjma specifikovaného řízení (o popření otcovství zahájeného návrhem nejvyššího státního zástupce), které se dokončí podle dosavadních předpisů, se na všechna ostatní použije počínaje 1. 1. 2014 nový předpis. Současně s tímto zákonem totiž vešel v účinnost i zákon č. 293/2013 Sb. novelizující občanský soudní řád, dle jehož čl. II bod 2 Přejížděných ustanovení se pro řízení zahájená přede dnem nabytí

účinnosti tohoto zákona použije zákon č. 99/1963 Sb. ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Podepsaný soud obě ustanovení v jejich kontextu vykládá tak, že u řízení zahájených do 31. 12. 2013 se i po účinnosti zákona č. 292/2013 Sb. postupuje dle občanského soudního řádu ve znění do 31. 12. 2013, bylo-li jejich projednávání a rozhodování tímto zákonem (č. 99/1963 Sb.) upraveno.

Z uvedeného vyplývá, že bylo-li dané řízení zahájeno již 27. 2. 2013, je nutno otázku místní příslušnosti soudu posoudit dle tehdy platného předpisu, tj. dle § 84 a § 85 odst. 1 o. s. ř. ve znění do 31. 12. 2013. Je-li zároveň nezpochybněno, že žalovaný má bydliště v obvodu Okresního soudu v Sokolově, nelze než uzavřít, že nesouhlas Okresního soudu v Českých Budějovicích s postoupením věci je důvodný.

**Procesním nástupcem účastníka, jenž ztratil způsobilost být účastníkem řízení až po pravomocném skončení odvolacího řízení, leč v době, kdy ještě neuplynula lhůta k podání dovolání, je bez dalšího jeho právní nástupce, jenž podal dovolání; rozhodnutí podle § 107 o. s. ř. se nevydává.**

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2014,  
sp. zn. 32 Cdo 2368/2013)

V souzené věci se žalobkyně domáhala (po částečném zpětvzetí žaloby) zaplacení částky 550 436 Kč se zákonným úrokem z prodlení, a to z titulu práva na cenu prací, které provedla pro žalovanou (pro její právní předchůdkyni M., spol. s r. o.) na základě její objednávky na akci „Optimalizace trati Stříbro – Planá u Mariánských lázní – žst. Milíkov – nástupiště“. Provedení prací měla kontrolovat a potvrzovat společnost G., s. r. o., jako subdodavatel žalované na této akci (dále též jen „subdodavatel“).

Žalovaná založila svou procesní obranu na tvrzení, že její subdodavatel potřeboval využít mechanizace žalobkyně k provádění díla, protože však nebyl pro žalobkyni známým subjektem, bylo dohodnuto, že subdodavatel objedná mechanizaci „přes žalovanou“. Následně však došlo k praxi, že subdodavatel objednával mechanizaci přímo u žalobkyně. Cenu provedených prací žalobkyně vyúčtovala žalované a ta ji přeúčtovala subdodavateli. Z původně zažalované částky však subdodavatel žalované uhradil pouze částku 144 342 Kč s odůvodněním, že žalobkyně vyúčtovala výkony v takovém množství, které rozsah díla značně převýšily.

K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové rozsudkem ze dne 12. 8. 2011, ve znění opravného usnesení ze dne 4. 4. 2013, řízení v rozsahu částečného zpětvzetí žaloby stran částky 144 342 Kč zastavil a rozhodl o vrácení části zaplaceného soudního poplatku žalobkyni (výroky pod body I a II), žalobu o zaplacení částky 550 436 Kč s úrokem z prodlení zamítl (výrok pod bodem III) a uložil žalobkyni povinnost k náhradě nákladů řízení žalované a státu (výroky pod body IV a V).

Soud prvního stupně provedl dokazování daňovými doklady, jimiž žalobkyně vyúčtovala žalované práci stroji KOMATSU, CAT a JCB, a záznamy o provozu těchto strojů potvrzenými M. U., dále daňovými doklady, jimiž žalobkyně vyúčtovala žalované dopravu, a záznamy o provozu vozidla pořízenými řidičem, dále daňovými doklady, jimiž žalovaná přeúčtovala takto vyúčtované práce společnosti G., s. r. o., dopisem ze dne 15. 4. 2009, jímž tato společnost odmítla proplatit fakturu č. 010800391 ve výši 458 804,50 Kč a z faktury 010800424 částku 91 629 Kč, objednávkami č. 24/08 ze dne 1. 9. 2008 a č. 38/08 ze dne 17. 9. 2008, jimiž společnost G., s. r. o., objednala u žalované stroje s údajem

o ceně v hodinové sazbě, a dopisem ze dne 6. 2. 2009, jímž tato společnost informovala žalobkyni o tom, že odmítá proplatit ve shora uvedeném rozsahu faktury, jimiž jí žalovaná přeúčtovala práce. Dále soud prvního stupně vyslechl jednatele žalobkyně M. J. a jako svědky V. N., jednatele společnosti G., s. r. o., a M. U.

Soud prvního stupně zdůraznil, že aby mohla být žaloba shledána důvodnou, musela být mezi účastníky uzavřena smlouva o dílo obsahující minimálně ujednání o předmětu díla a o ceně. Písemná forma takové smlouvy předepsána není, bylo však na žalobkyni, aby prokázala, že k uzavření smlouvy o dílo mezi ní a žalovanou v ústní formě došlo a jaký byl její obsah alespoň v esenciálních náležitostech. Soud prvního stupně uzavřel, že se předloženými listinami a výpověďmi účastníka a svědků uzavření smlouvy o dílo prokázat nepodařilo. Dovodil zároveň, že žalobě nelze vyhovět ani z titulu bezdůvodného obohacení, neboť práce nebyly prováděny pro žalovanou, ale pro společnost G., s. r. o., a žalovaná se na úkor žalobkyně neobohatila ani tím, že by jí žalobkyní provedené práce tato společnost uhradila.

V r c h n í s o u d v P r a z e k odvolání žalobkyně rozsudkem ze dne 30. 5. 2012 rozsudek soudu prvního stupně změnil ve výroku pod bodem III tak, že žalované uložil zaplatit žalobkyni částku 401 864 Kč se zákonným úrokem z prodlení, a ve zbytku co do částky 148 572 Kč s úrokem z prodlení jej ve výroku pod bodem III potvrdil. Současně rozsudek soudu prvního stupně změnil ve výroci o nákladech řízení před soudem prvního stupně pod body IV a V a rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud zopakoval dokazování objednávkami č. 38/08 a č. 459, z nichž zjistil, že subdodavatel žalované G., s. r. o., objednávkou č. 38/08 ze dne 17. 9. 2008 objednal u žalované mechanizaci od firmy V., a to od 4. 9. 2008 traktobagr v ceně 650 Kč/hod, průběžně, na 4. 9. 2008 otočný bagr v ceně 1000 Kč/hod, 1x MIKO, 1x Valcano Tatra v ceně 550 Kč/hod a na 16. 9. 2008 Tatra v ceně 550 Kč/hod na místo určení žst. Milíkov. Objednávka obsahuje údaj, že kontaktní osobou je M. U. a že faktury mají být zasílány na adresu provozovny subdodavatele. Objednávkou č. 459 ze dne 10. 10. 2008 žalovaná objednala u žalobkyně dopravu na dobu neurčitou na akci „nástupiště Milíkov“ a žalobkyně objednávkou dne 22. 10. 2008 bez výhrad potvrdila otiskem razítka společnosti a nečitelným podpisem.

Odvolací soud dovodil, s odkazem též na další zjištěné skutečnosti, které vplynuly zejména z výpovědí svědků, že mezi účastníky byla uzavřena smlouva způsobem upraveným v ustanovení § 275 odst. 4 obč. zák. Zdůraznil významným nepochybně dohody mezi žalobkyní, žalovanou a jejím subdodavatelem, podle níž subdodavatel vznesl požadavek na poskytnutí stavební mechanizace a souvisejících prací u žalované a ta v postavení objednatele uplatnila shodný požadavek u žalobkyně, která po provedení prací podle dohody požadovala zaplacení u žalované a ta shodný požadavek k zaplacení přenesla na svého

subdodavatele, přičemž později byla zavedena praxe, že objednávky uplatňoval subdodavatel u žalobkyně přímo a fakturace probíhala podle počáteční dohody; osobou, která práce objednávala, kontrolovala a potvrzovala, byl stavbyvedoucí subdodavatele M. U. K oprávnění této osoby objednávat a potvrzovat za společnost G., s. r. o., provedení a rozsah prací odvolací soud argumentoval ustanovením § 15 obch. zák. S uvedenou dohodou podle jeho přesvědčení korespondují obě zmíněné objednávky, z nichž první obsahuje požadavek subdodavatele na konkrétní stroje žalované, dobu a navrhovanou cenu za hodinu práce a druhou žalovaná u žalobkyně objednala obecně dopravu na dobu neurčitou. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalobkyni bylo známo, jaké činnosti má provádět a za jakou cenu, když její fakturace odpovídala v objednávce uvedeným cenám. Žalobkyně práce, jejichž provedení i rozsah potvrdil stavbyvedoucí subdodavatele, řádně provedla a předala, splnila tak svou povinnost provést dílo a vzniklo jí právo na zaplacení. Odlišnou situaci odvolací soud shledal toliko u prací, které nebyly potvrzeny stavbyvedoucím subdodavatele, nýbrž pouze řidiči žalobkyně, vyúčtovaných daňovými doklady č. 28010381 a 28010403 (jednalo se o dopravu) na částky 135 482 Kč a 13 090 Kč, tj. celkem ve výši 148 572 Kč. V tomto rozsahu splnění podmínek pro vznik práva na zaplacení nedovodil.

Poté, co rozsudek odvolacího soudu nabyt dne 3. 8. 2012 právní moci, žalovaná M., spol. s r. o., v důsledku fúze sloučením se společností G., spol. s r. o., zapsanou v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze v oddíle C, vložka 4528, na niž přešlo jmění žalované, zanikla ke dni výmazu z obchodního rejstříku (srov. § 68 odst. 1, věta první, obch. zák.), tj. ke dni 27. 8. 2012, a společnost G., spol. s r. o., se vzhledem k ustanovení § 107 odst. 3 o. s. ř. stala procesním nástupcem původní žalované.

Tato společnost pak dovoláním podaným dne 3. 10. 2012 napadla rozsudek odvolacího soudu v té části výroku pod bodem I, již byl co do částky 401 864 Kč s úrokem z prodlení změněn rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem III a žalobkyni tato částka přisouzena, shledávajíc dovolání přípustným podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2012, a důvodným v rovině všech zákonem stanovených dovolacích důvodů (§ 241a odst. 2 písm. a/ a b/ a odst. 3 o. s. ř.), namítajíc, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Dovolatelka zdůrazňuje, že oproti dohodě, podle níž tu měly být vždy dva právní vztahy, činila společnost G., s. r. o., objednávky přímo vůči žalobkyni a ta přímo žalobkyni potvrzovala provedení jednotlivých výkonů. Skutečnost, že žalobkyně akceptovala objednávku třetí strany a pro tuto třetí stranu práce prováděla a třetí straně předávala, nemůže podle přesvědčení dovolatelky zakládat

její povinnost takové práce hradit. Dovolatelka tudíž zpochybňuje právní závěr odvolacího soudu o uzavření smlouvy mezi ní a žalobkyní ve smyslu ustanovení § 275 odst. 4 obch. zák., neboť neučinila ofertu, kterou by mohla žalobkyně konkludentně akceptovat. Namítá, že závěr o oprávnění M. U. činit objednávky jménem společnosti G., s. r. o., nemá oporu v provedeném dokazování, a argumentuje, že podle odvolacího soudu ostatně činil M. U. objednávky jménem uvedené společnosti, nikoliv jménem dovolatelky, smlouva podle ustanovení § 275 odst. 4 obch. zák. by tak byla uzavřena mezi žalobkyní a touto společností.

Dovolatelka vytýká odvolacímu soudu, že v rozporu s ustanovením § 213 odst. 2 o. s. ř. a judikaturou dovolacího soudu dospěl k jinému skutkovému zjištění než soud prvního stupně, aniž zopakoval důkazy výpověďmi svědků, z nichž podle odůvodnění svého rozhodnutí rovněž vycházel, a aniž tuto důkazní redukci vysvětlil. Má též za to, že pokud odvolací soud provedl důkaz stručným sdělením obsahu listiny, nepostupoval v souladu s ustanovením § 129 o. s. ř.

Dále dovolatelka namítá, že odvolací soud se vůbec nezabýval její obranou, podle níž žalobkyně výkony, které jsou předmětem žaloby, vůbec neprovedla.

Dovolatelka navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ve svém vyjádření ztotožnila se závěry odvolacího soudu a navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl. Poukázala na to, že dovolatelka proplatila několik faktur (i po podání žaloby), které vznikaly a byly podloženy stejným jednáním jako faktury, jejichž úhrada je předmětem tohoto sporu, své povinnosti opakovaně plnila a nezpochybňovala uzavřenou dohodu až do chvíle, kdy se ukázala být nevýhodnou. Subdodavatel nemá prostředky na zaplacení provedeného díla a dovolatelka se snaží přenést ztrátu na žalobkyni.

N e j v y š š í s o u d rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Se zřetelem k době vydání rozsudku odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení – v souladu s bodem 7. článku II., části první, přechodných ustanovení zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – občanský soudní řád ve znění účinném do 31. 12. 2012.

Vzhledem k tomu, že k právnímu nástupnictví na straně žalované došlo po skončení odvolacího řízení (poté, co rozhodnutí odvolacího soudu nabylo právní moci), avšak před tím, než bylo (podáním dovolání) zahájeno dovolací řízení, rozhodnutí podle ustanovení § 107 o. s. ř. se nevydává, neboť není splněna podmínka, aby právní nástupnictví nastalo v průběhu dovolacího řízení (srov. shodně Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 1965). Procesním nástupcem účastníka,

jenž ztratil způsobilost být účastníkem řízení až po pravomocném skončení odvolacího řízení, leč v době, kdy ještě neuplynula lhůta k podání dovolání, je (za předpokladu, že povaha věci umožňuje pokračovat v řízení) bez dalšího jeho právní nástupce (§ 107 odst. 2, 3 o. s. ř.), jenž podal dovolání.

Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (srov. závěry v předchozím odstavci), při splnění podmínek povinného zastoupení předepsaných ustanovením § 241 o. s. ř., Nejvyšší soud dovedl, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje proti té části výroku rozsudku odvolacího soudu, jíž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

Nejvyšší soud tedy přezkoumal napadené rozhodnutí z hlediska uplatněných dovolacích důvodů, jsa jimi v zásadě vázán, včetně toho, jak je dovolatelka obsahově vymezila (srov. § 242 odst. 3, větu první, o. s. ř.), a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Především je třeba přisvědčit dovolatelce, že odvolací soud zatížil řízení vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Odvolací soud není vázán skutkovým stavem, jak jej zjistil soud prvního stupně (§ 213 odst. 1 o. s. ř.), dospěje-li však k závěru, že tento skutkový stav neobstojí a je třeba jej změnit či doplnit, musí tak učinit způsobem předepsaným v ustanovení § 213 o. s. ř. Má-li za to, že je možné z dosud provedených důkazů dospět k jinému skutkovému zjištění, než které učinil soud prvního stupně, musí tyto důkazy zopakovat (srov. § 213 odst. 2 o. s. ř.). To platí ve světle ustálené rozhodovací praxe v každém případě tam, kde skutková zjištění soudu prvního stupně vycházejí z výpovědí účastníků řízení a svědků (k tomu srov. v bližším např. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 64/1966 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1546/99, uveřejněný v časopise Soudní judikatura, sešit č. 1, ročník 2001, pod číslem 11, a nález Ústavního soudu ze dne 29. 5. 2000, sp. zn. IV. ÚS 275/98, uveřejněný pod číslem 79/2000 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

Dospěl-li tedy odvolací soud k odlišným (právě opačným) skutkovým závěrům oproti soudu prvního stupně v otázce, zda žalobkyně unesla důkazní břemeno stran skutečností opodstatňujících závěr o existenci závazkového vztahu, z něhož má pocházet uplatněné právo, aniž zopakoval důkaz výslechem jednatele žalobkyně a výslechem svědků, postupoval v rozporu s ustanovením § 213 odst. 2 o. s. ř. Porušení stanoveného postupu při zjišťování skutkového stavu věci, zejména při dokazování, může mít vždy za následek nesprávná skutková zjištění a tedy též nesprávné rozhodnutí ve věci. Napadené rozhodnutí tedy nemůže již z tohoto důvodu obstát, neboť dovolací důvod stanovený v § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, byl uplatněn po právu.

Odvolací soud v této souvislosti zatížil řízení též další vadou, která může mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a k níž dovolací soud v případě přípustnosti dovolání přihlíží z úřední povinnosti, i když nebyla dovoláním uplatněna (§ 242 odst. 3, věta druhá, o. s. ř.), neboť nedostál důsledně povinnosti, jež mu ukládá ustanovení § 211 ve spojení s § 132 o. s. ř., hodnotit každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti a přihlížet přitom pečlivě ke všemu, co vyšlo v řízení najevo (popřípadě povinnosti vyplývající z § 211 ve spojení s § 157 odst. 2, věty první, o. s. ř. uvést v odůvodnění rozsudku, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil).

Námitku, že důkaz listinami odvolací soud neprovedl zákonným způsobem, Nejvyšší soud neshledal relevantní. Ve své rozhodovací praxi se totiž přiklání k názoru, že důkaz listinou s ohledem na jeho povahu není třeba opakovat (srov. závěry rozsudku ze dne 31. 8. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1546/99, uveřejněného v časopise Soudní judikatura, sešit č. 1, ročník 2001, pod číslem 11, a shodně např. rozsudky ze dne 6. 12. 2005, sp. zn. 26 Cdo 938/2005, ze dne 6. 6. 2006, sp. zn. 26 Cdo 228/2005, ze dne 27. 2. 2008, sp. zn. 26 Cdo 2363/2006, ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 28 Cdo 2401/2008, ze dne 15. 12. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3345/2009, a ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. 25 Cdo 5157/2009, které jsou, stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu zde citovaná, veřejnosti dostupná na jeho webových stránkách).

Prisvědčit nelze ani námitce dovolatelky, že odvolací soud opomenul tu část její procesní obrany, podle níž žalobkyně předmětné výkony neprovedla. Odvolací soud uzavřel, že žalobkyně práce řádně provedla a předala, přičemž vycházel ze zjištění, že provedení i rozsah prací potvrdil stavbyvedoucí subdodavatele.

V situaci, kdy byl skutkový stav věci, na němž je založeno napadené rozhodnutí, zjištěn procesně nekorektním způsobem, by bylo nadbytečné a tudíž procesně nevhodné zkoumat, zda má či nikoliv tento skutkový stav oporu ve výsledcích provedeného dokazování.

Ze stejných příčin je předčasně přezkoumávat správnost právního posouzení, jež z takto vadně zjištěného skutkového stavu věci vychází. Nejvyšší soud k této otázce – v zájmu hospodárnosti průběhu dalšího řízení – stručně konstatuje alespoň tolik, že skutkový stav věci, jak byl odvolacím soudem zjištěn a v napadeném rozhodnutí vylíčen, skutečně neumožňuje, jak důvodně namítá dovolatelka, takové právní posouzení, podle něhož konkludentním jednáním upraveným v ustanovení § 275 odst. 4 obch. zák. žalobkyně uzavřela smlouvu s dovolatelkou. Skutkové zjištění o tom, že práce u žalobkyně objednala dovolatelka, totiž ve skutkovém stavu věci zjištěném odvolacím soudem obsaženo není. Závěr o oprávnění stavbyvedoucího M. U. činit objednávky jménem společnosti G., s. r. o., je pro posouzení této otázky sám o sobě bezcenným a písemná objednávka učiněná dovolatelkou (č. 459 z 10. 10. 2008) se týká právě jen dopravy, cenu za



---

niž odvolací soud žalobkyni nepřiznal a rozhodnutí o ceně dopravy předmětem dovolacího přezkumu není.

Protože rozsudek odvolacího soudu není v dovoláním napadeném měnícím výroku o věci samé z uvedených důvodů správný, Nejvyšší soud jej bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) v tomto výroku zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř.), spolu se závislými výroky o nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 242 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.), a věc v tomto rozsahu podle ustanovení § 243b odst. 3, věty první, o. s. ř. vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

**Směřuje-li dovolání proti rozhodnutí, jímž odvolací soud (případně ve spojení s rozhodnutím soudu prvního stupně) nepřiznal dovolateli zcela nebo zčásti osvobození od soudních poplatků (§ 138 o. s. ř.), soudní poplatek z takového dovolání se neplatí.**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 4. 2014,  
sp. zn. 29 Cdo 1031/2014)

M ě s t s k ý s o u d v Praze usnesením ze dne 30. 8. 2013 přiznal žalobci osvobození od soudních poplatků do výše 50 % příslušného poplatku pro celé řízení.

K odvolání žalobce V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 7. 1. 2014 změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že žalobci přiznal osvobození od soudních poplatků v rozsahu 80 %.

N e j v y š š í s o u d dovolání odmítl.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Dovolání žalobce proti usnesení odvolacího soudu, jež může být přípustné jen podle § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, Nejvyšší soud odmítl podle § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 17. 7. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1301/2013, uveřejněném pod číslem 99/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vyložil, že účastníku nesmí být jen pro jeho nepříznivou majetkovou situaci znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo u soudu a naplnit své právo na právní pomoc v občanském soudním řízení od počátku řízení.

Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším podobným okolnostem. U fyzických osob bere v úvahu také jejich sociální poměry, zdravotní stav apod. Přihlédne nejen k výši příjmů žadatele a množství disponibilních finančních prostředků, ale též k jeho možnosti si tyto prostředky opatřit, jakož i k důsledkům, které by pro jeho poměry mohlo mít zaplacení příslušného soudního poplatku (nebo jiných plateb v příslušném řízení předpokládaných).

Shora uvedená kritéria odvolací soud při posuzování předpokladů pro osvobození dovolatele od soudních poplatků plně respektoval.

Dovolání je pouhou polemikou s úvahami odvolacího soudu (které Nejvyšší soud zjevně nepřiměřenými neshledal) a dovolatel jím žádnou otázku procesního práva, na jejímž řešení napadené rozhodnutí závisí a jež dosud nebyla Nejvyšším

soudem řešena (nebo na kterou se vztahují další kritéria přípustnosti dovolání vymezená ustanovením § 237 o. s. ř.), k posouzení neotevívá.

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zpoplatňuje (po novele provedené s účinností od 1. 9. 2011 zákonem č. 218/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony) i dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu jen procesní povahy, mezi něž formálně vzato patří i rozhodnutí, jímž soud zcela nebo zčásti nevyhoví návrhu účastníka, aby mu bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků (§ 138 o. s. ř.) – k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 10. 2011, sen. zn. 29 NSČR 53/2011, uveřejněné pod číslem 17/2012 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, a položku 23 odst. 2 Sazebníku poplatků. Povahou takového rozhodnutí je ovšem dáno, že jeho případný dovolací přezkum, jenž má na základě podaného dovolání vyšetřit, zda účastník (poplatník) nemá být osvobozen od placení soudních poplatků v jiném (širším) rozsahu, než v tom, jenž mu prostřednictvím dovoláním napadeného rozhodnutí přiznal odvolací soud, nemůže být (opět) podmiňován platbou soudního poplatku (z dovolání). Takový postup by ve svém důsledku vedl k popření podstaty práva, jehož přiznání se účastník (poplatník) domáhá (fakticky by tím byl zbaven reálné možnosti dovolacího přezkumu rozhodnutí, jímž mu bylo upřeno právo na přiznání osvobození od soudních poplatků).

Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že ustanovení zákona o soudních poplatcích, ve spojení s položkou 23 odst. 2 Sazebníku poplatků, je třeba vyložit tak, že směřuje-li dovolání proti rozhodnutí, jímž odvolací soud (případně ve spojení s rozhodnutím soudu prvního stupně) nepřiznal dovolateli zcela nebo zčásti osvobození od soudních poplatků (§ 138 o. s. ř.), soudní poplatek z takového dovolání se neplatí.

K odstranění pochybností v dotčeném směru deklaroval Nejvyšší soud (v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 zákona o soudních poplatcích in fine) pro tuto věc druhým výrokem usnesení, že povinnost zaplatit soudní poplatek za dovolání se dovolateli neukládá.

Rozhodné znění občanského soudního řádu, podle kterého Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm (do 31. 12. 2013), se podává z článku II. bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

**Ustanovení § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013 se uplatní i v případech, kdy dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o soudcovském zástavním právu nařízeném k vymožení peněžitého plnění nepřevyšujícího 50 000 Kč.**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014,  
sp. zn. 30 Cdo 1078/2014)

Usnesením ze dne 24. 9. 2014 **K r a j s k ý s o u d** v Praze (kromě toho, že ve výroku o náhradě nákladů výkonu je změnil) potvrdil usnesení z 22. 9. 2011, jímž **O k r e s n í s o u d** v Benešově nařídil výkon rozhodnutí.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala povinná dovolání.

**N e j v y š š í s o u d** dovolání odmítl.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud, jenž dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srovnej čl. II, bod 7. zákona č. 404/2012 Sb. a část první, čl. II, bod 2. zákona č. 293/2013 Sb.), se nejprve zabýval otázkou jeho přípustnosti a v tomto směru dospěl k závěru, že přípustné není.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. není dovolání podle § 237 o. s. ř. přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy nebo o věci uvedené v § 120 odst. 2; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

I když soudcovské zástavní právo má povahu institutu pouze zajišťovacího, nic to nemění na jeho charakteru samostatného a svébytného způsobu výkonu rozhodnutí (exekuce). Na uvedeném závěru se shodla judikatura i literatura; tak např. v odůvodnění usnesení publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 51/2004 Nejvyšší soud uzavřel, že soudcovské exekuční zástavní právo na nemovitosti je zvláštním způsobem exekuce, jehož zvláštnost spočívá v tom, že jeho zřízením nedochází k postižení majetku povinného a že takto zřízené zástavní právo má tedy jen funkci zajišťovací, jež věřiteli jednak umožňuje získat v rozvrhu výtěžku prodeje nemovitosti postavení zástavního věřitele (tj. výhodnější pořadí), a jednak působí vůči každému pozdějšímu nabyvateli nemovitosti. Týž závěr Nejvyšší soud vyslovil v rozsudku z 31. 7. 2012, sp. zn. 29 Cdo 984/2011, jakož i v mnoha rozhodnutích dalších. Stejného názoru

je i literatura (srov. např. publikace Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II., § 201 – 376. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 2571, 2572, nebo Kurka, V., Drápal, L. Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde Praha, a. s., Praha – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, Praha 2004, s. 656, či Tripes, A: Exekuce v soudní praxi. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, s. 486).

Je-li soudcovské zástavní právo samostatným způsobem výkonu rozhodnutí (exekuce), není při rozhodování o přípustnosti dovolání důvodu neaplikovat ustanovení § 238 odst. písm. d) o. s. ř.

Vzhledem k uvedenému Nejvyšší soud dovolání, aniž se zabýval nedostatkem povinného zastoupení dovolatelky (§ 241b odst. 2, věta za středníkem in fine, o. s. ř.), podle § 243c odst. 1 o. s. ř. jako nepřípustné odmítl.

Dohoda oprávněného s povinným, uzavřená před vydáním či po vydání exekučního titulu, jíž se oprávněný zavázal před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) tento svůj záměr povinnému oznámit a projednat s ním důvody tohoto svého záměru, kterou oprávněný porušil, představuje rušivou okolnost při provádění výkonu rozhodnutí (exekuce), pro niž je výkon rozhodnutí (exekuce) nepřipustný (nepřipustná), a je proto dán jiný důvod, pro který nelze rozhodnutí vykonat; takováto dohoda je tedy způsobilá být důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

Nesouhlasí-li povinný s výší pokuty, kterou mu soud uložil v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, nebo s výší další pokuty uložené mu soudem prvního stupně proto, že je nepřiměřená vzhledem k povaze vynucované povinnosti a k jeho poměrům, může tuto námitku uplatnit v odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, případně v odvolání proti usnesení o uložení další pokuty. Přiměřenost uložené pokuty pak odvolací soud posuzuje při přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně o nařízení výkonu rozhodnutí či o uložení další pokuty. Otázka přiměřenosti pokuty uložené povinnému však již není rozhodná z hlediska zastavení výkonu rozhodnutí, a proto se jí soud (a to ani soud odvolací) v tomto v řízení zabývat nemůže.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2014,  
sp. zn. 21 Cdo 4289/2013)

O k r e s n í s o u d v Českých Budějovicích usnesením ze dne 29. 4. 2013 zamítl návrh povinného na zastavení výkonu rozhodnutí, nařízeného usnesením téhož soudu ze dne 20. 9. 2010, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 1. 2011, a rozhodl, že povinný je povinen zaplatit oprávněnému na náhradě nákladů tohoto řízení částku 28 374,10 Kč. Soud prvního stupně dospěl po provedeném dokazování k závěru, že povinný porušuje svůj závazek, k němuž se zavázal v podkladovém „vykonatelném“ usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. 9. 2007, pravomocném dne 8. 10. 2007, jímž byl schválen smír účastníků, podle nějž povinný „neprodává a ani nebude prodávat konečným zákazníkům v České republice žádné výrobky lesní a zahradní techniky zn. Husqvarna, které nespĺňují všechny náležitosti vyplývající z aktuálně platného právního řádu ČR pro distribuci takových výrobků na trhu v České republice“. Pokud pak povinný navrhl zastavení výkonu rozhodnutí z důvodu, že účastníci uzavřeli dne 10. 9. 2007 dohodu, v níž „se zavázali, že před tím, než by kdokoliv z nich podal návrh na nařízení výkonu rozhodnutí týkající se kteréhokoliv výroku usnesení Krajského soudu v Českých Budějovi-

cích vydaného ve věci sp. zn. 13 Cm 507/2005, jímž bude schválen smír, vždy nejprve prokazatelně oznámí tento svůj záměr druhé straně a projedná s druhou stranou důvody tohoto záměru“, avšak oprávněný žádné oznámení neučinil, soud prvního stupně odkázal na závazný právní názor vyslovený v usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 9. 2012, jímž zrušil jeho dřívější usnesení ze dne 25. 6. 2012, podle kterého uvedená dohoda účastníků nemůže být důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí, neboť z ní nevyplývá, že by se jí oprávněný zavázal, že trvale či jen po určitou dobu nebude své právo vymáhat. Soud prvního stupně nepřisvědčil ani námitce povinného, že „výkon rozhodnutí byl nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného, z důvodu, že usnesením soudu o nařízení výkonu rozhodnutí mu byla uložena pokuta v maximální výši 100 000 Kč“. V tomto ohledu poukázal na to, že povinný stejnou námitku neúspěšně uplatnil již v odvolacím řízení proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a že tedy o této námitce už bylo pravomocně rozhodnuto. Uzávěřel, že důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. není dán, a stejně tak není naplněn důvod pro částečné zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 4 o. s. ř., neboť výše uložené pokuty je přiměřená povaze vynucované povinnosti a poměrům povinného.

**K r a j s k ý s o u d** v Českých Budějovicích usnesením ze dne 29. 8. 2013 usnesení soudu prvního stupně ve výroku o věci samé potvrdil, ve výroku o náhradě nákladů řízení je změnil tak, že povinný je povinen zaplatit oprávněnému na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 22 626,70 Kč, a dále povinnému uložil povinnost zaplatit oprávněnému na náhradě nákladů odvolacího řízení 4181,80 Kč. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně a ztotožnil se i s jeho závěrem, že povinný porušil svůj závazek z exekučního titulu, že „nebude prodávat konečným zákazníkům v České republice žádné výrobky lesní a zahradní techniky zn. Husqvarna, které nesplňují všechny náležitosti vyplývající z aktuálně platného právního řádu ČR pro distribuci takových výrobků na trhu v České republice“. Pokud povinný namítal, že zahájení vykonávacího řízení bránila dohoda uzavřená mezi účastníky dne 10. 9. 2007, odvolací soud setrval na svém právním názoru, jenž zaujal již v předchozím zrušujícím usnesení ze dne 20. 9. 2012, a to, že tato dohoda, tak jak byla formulována, nemůže být důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Jestliže se v ní totiž účastníci dohodli, že „prohlašují a zavazují se, a to oba společně, i každý z nich samostatně, že před tím, než by kdokoliv z nich podal návrh na výkon rozhodnutí týkající se kteréhokoliv výroku usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích vydaného ve věci sp. zn. 3 Cm 507/2005, jímž bude schválen smír obsažený ve shora uvedeném společném písemném podání účastníků zmíněného řízení, vždy nejprve prokazatelně oznámí neprodleně svůj záměr druhé straně a projedná s druhou stranou důvody tohoto svého záměru“, nemůže mít porušení

takovéto dohody za následek nemožnost podat návrh na výkon pravomocného a „vykonatelného“ rozhodnutí a není to ani důvodem pro zastavení pravomocně nařízeného výkonu rozhodnutí. Pouze dohoda, ve které by se oprávněný zavázal, že trvale nebo po určitou dobu nebude své právo vyplývající z exekučního titulu uplatňovat, by mohla být důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí. Za situace, kdy se oprávněný nezavázal k tomu, že trvale či jen po určitou dobu nebude své právo vymáhat, ani se takového práva nevzdal, může se výkonu pravomocného rozhodnutí domáhat a takovýto výkon nelze považovat za nepřipustný (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1962/2004). K námitce povinného, že „výkon rozhodnutí měl být (případně) zastaven částečně podle ustanovení § 268 odst. 4 o. s. ř., jelikož byl zjevně nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného“, odvolací soud s odkazem na ustanovení § 351 o. s. ř., podle kterého se vykonávají exekuční tituly ukládající povinnému povinnost k tzv. nezastupitelnému jednání, dovodil, že ustanovení § 268 odst. 4 o. s. ř. nelze při nařízení výkonu rozhodnutí ukládáním pokut použít. Podle ustanovení § 351 o. s. ř. totiž pokuty, které soud stanoví s přihlédnutím k povaze vynucované povinnosti a k poměrům povinného, připadají státu, a nelze tedy uvažovat o uspokojení oprávněného, případně o rozsahu, který stačí k jeho uspokojení, neboť oprávněnému se ničeho nedostává a uložením pokuty povinnému není nijak uspokojen. Výkon rozhodnutí uložením pokuty podle ustanovení § 351 o. s. ř. proto nelze částečně zastavit dle ustanovení § 268 odst. 4 o. s. ř. z důvodu, že byl nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného.

Proti výroku usnesení odvolacího soudu o věci samé podal povinný dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013, namítaje, že (v tomto rozsahu) napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že závisí na vyřešení 1) otázky, při jejímž řešení se odchýlil od ustálené judikatury dovolacího soudu, a to „zda je důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. pouze taková dohoda, v níž se oprávněný výslovně zavazuje, že dočasně či trvale nebude své povinnosti z exekučního titulu vymáhat, nebo postačí i dohoda jiná, pokud takový závazek jednoznačně vyplývá z jejího obsahu a kontextu“, a 2) otázky zda „lze výkon rozhodnutí ukládáním pokut podle § 351 o. s. ř. částečně zastavit postupem předvídaným v § 268 odst. 4 o. s. ř.“, která dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena. V souvislosti s první otázkou dovolatel namítá, že dospěl-li odvolací soud k závěru, podle něž by výkon rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. bylo možno zastavit pouze v případě, pokud by se oprávněný zavázal „trvale či dočasně právo nevymáhat“, „stanovil podmínku“, která nemá oporu v zákoně a která je i v rozporu s výkladem uvedeným v ustálené judikatuře Nejvyššího soudu, zejména v jeho usnesení sp. zn. 20 Cdo 1962/2004. Kromě toho má za to, že



„uvedená podmínka“ byla naplněna, neboť „závazek oprávněného něco vykonat (v daném případě prokazatelně oznámit a projednat) v sobě implicitně obsahuje jeho závazek zdržet se dočasně vymáhání do doby, než vykoná to, k čemu se zavázal“. Pokud jde o druhou otázku, dovolatel nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že v případě výkonu rozhodnutí ukládáním pokut nelze „hovořit“ o uspokojení oprávněného z důvodu, že se mu ničeho nedostává. Namítá, že „celé vykonávací řízení je naopak založeno na tom, že se oprávněnému něčeho dostává“, i když nejde vždy „o hmatatelné plnění“, a dále argumentuje i tím, že ustanovením § 268 odst. 4 o. s. ř. zákonodárce „sleduje ochranu povinného před zbytečně silným zásahem do jeho práv tam, kde postačí zásah slabší“. Podle jeho názoru proto není důvodu, proč „by při aplikaci této obecné zásady měly být činěny rozdíly mezi výkonem rozhodnutí, kdy se oprávněnému dostává hmotného (peněžitého) plnění, a mezi výkonem rozhodnutí, kdy tomu tak není“. Pokud se tedy ukáže, že uložená pokuta byla příliš vysoká, neboť „by povinného dostatečně přinutilo splnit jeho povinnost i uložení nižší pokuty, musí být výkon rozhodnutí částečně (co do části uložené pokuty) zastaven“. Dále dovolatel uvedl, že pakliže v několika jednotlivých případech prodal zboží porušující „známková práva“ oprávněného, učinil tak nevědomky a neúmyslně, přičemž to vzhledem k obchodní politice oprávněného ani neměl možnost zjistit. Navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu, případně též soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomu kterému soudu k dalšímu řízení.

Oprávněný se ztotožnil se závěry odvolacího soudu. Poukázal zejména na to, že dne 27. 4. 2010 podal proti povinnému jako žalovanému u Městského soudu v Praze žalobu na ochranu před porušováním jeho práv z ochranných známek, a to společně s návrhem na nařízení předběžného opatření; z toho dovozuje, že v rámci tohoto nalézací řízení došlo k naplnění dohody účastníků. Dále uvedl, že na rozdíl od situace řešené v rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 20 Cdo 1962/2004 byla dohoda účastníků uzavřena před vydáním exekučního titulu, že její obsah je odlišný a že z ní nevyplývá, že by se jakkoliv zavázal, že nepodá návrh na nařízení výkonu rozhodnutí. Navrhl, aby dovolání povinného bylo zamítnuto.

N e j v y š š í s o u d rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť dovolací řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému výroku usnesení odvolacího soudu o věci samé bylo podáno

oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je pro řešení první dovolatelem nastolené otázky podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné, neboť v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena otázka procesního práva, zda dohoda oprávněného s povinným (uzavřená před nebo po vydání exekučního titulu), jíž se oprávněný zavázal, že před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) tento svůj záměr povinnému oznámí a že s ním projedná důvody tohoto záměru, je takovou okolností, pro niž je nařízený výkon rozhodnutí (exekuce) nepřipustný (nepřípustná), a je proto dán důvod k zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. V rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena ani otázka procesního práva, zda soud v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí zkoumá, zda je přiměřená výše pokuty, která byla povinnému uložena v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 351 o. s. ř. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že i pro řešení této druhé dovolatelem formulované otázky je dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání napadeného výroku usnesení odvolacího soudu o věci samé ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné ve vztahu k první dovolatelem nastíněné otázce; jinak důvodné není.

Právní posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy (práva hmotného i procesního), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

Důvody zastavení výkonu rozhodnutí vypočítává ustanovení § 268 odst. 1 o. s. ř.; pod písmeny a) až g) uvádí důvody relativně konkrétní, pod písmenem h) důvod formulovaný všeobecně, jehož účelem je umožnit, aby výkon rozhodnutí

byl zastaven i v jiných závažných případech, jež pro jejich možnou rozmanitost nelze s úplností předjímat, resp. podrobit konkrétnímu popisu.

Ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. je ustanovením s relativně neurčitou hypotézou. Pravidlem výkladu takové normy je požadavek vymezit z předem neurčené množiny skutečností (kupř. demonstrativním výčtem nebo stanovením obecných kritérií) ty, jejichž pomocí lze obsah hypotézy normy určit; přitom výklad normy, kterou v konkrétní věci podal soud (a tím i jeho právní posouzení věci), je možné mít za nesprávný jen tehdy, lze-li učinit spolehlivý závěr, že to určení hypotézy, k němuž dospěl, z objektivních hledisek (logických nebo věcných) nemůže obstát.

Nauka i soudní praxe jsou jednotné potud, že důvody, pro které je výkon rozhodnutí nepřipustný, se typicky spojují s vadami exekučního titulu (pokud nezpůsobují jeho /materiální/ nevykonatelnost, jež zakládá důvod zastavení výkonu podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.), s pochybeními při nařízení výkonu rozhodnutí, s rušivými okolnostmi při provádění výkonu, případně se specifickým jednáním povinného (srov. též Kurka, V., Drápal, L., Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde Praha, a. s., 2004, strana 387).

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 27. 9. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1508/98, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 2, ročník 2001, pod číslem 28, v usnesení ze dne 22. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1962/2004, na jehož závěry odkázal odvolací soud, a dalších svých rozhodnutích dovodil, že „z povahy věci (včetně logického požadavku srovnatelnosti jednotlivých důvodů zastavení výkonu) musí jít o takové okolnosti, pro které další provádění výkonu je způsobilé založit kolizi s procesními zásadami (byť mohou mít podklad v právu hmotném), na nichž je výkon rozhodnutí (jakožto procesní institut) vybudován (srov. § 268 odst. 1 písm. a/, b/, c/, d/ a f/ o. s. ř.), anebo je protichůdné účelu, který se jím sleduje (§ 261 o. s. ř.), totiž zajistit splnění povinnosti, vyplývající z vykonávaného titulu (srov. § 268 odst. 1 písm. e/ a g/ o. s. ř.). Z toho, že se žádá, aby výkon byl prohlášen za nepřipustný, plyne, že musí jít o okolnosti, které se v uvedených směrech vyznačují odpovídající relevancí, resp. působí intenzivně a v podstatné míře; přirozeným smyslem výkonu totiž je, aby byl proveden, nikoli zastaven. Tomu odpovídá i míra ochrany, jež je poskytována povinnému a která je (osobně) limitována též tím, že dobrovolně nesplnil to, co mu bylo autoritativním výrokem uloženo.“

Judikatura soudů i odborná literatura dále dovodily, že rušivými okolnostmi při provádění výkonu rozhodnutí (exekuce) se rozumí kupříkladu případy, kdy oprávněný odmítne poskytnout součinnost při exekuci odebráním věci podle ustanovení § 345 a násl. o. s. ř., nebo případy, kdy se oprávněný s povinným dohodl, že své právo vyplývající pro něj z exekučního titulu nebude buď po určitou dobu nebo trvale vymáhat výkonem rozhodnutí (exekucí), případně, že se takového práva vzdává.

V již citovaném usnesení ze dne 22. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1962/2004, dále Nejvyšší soud dospěl k závěru, že „i ohledně pohledávky již pravomocně přiznané vykonatelným rozhodnutím lze uzavřít dohodu, jíž si účastníci sjednají, že dluh bude splněn ve splátkách“ a že „takováto dohoda o změně splatnosti stanovené původním titulem je způsobilá být důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.“.

Povinný v daném případě spatřuje důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. v tom, že s oprávněným uzavřel dne 10. 9. 2007 (tedy před vydáním exekučního titulu) písemnou dohodu, v níž se uvádí, že „účastníci prohlašují a zavazují se, a to oba společně, i každý z nich samostatně, že před tím, než by kdokoliv z nich podal návrh na výkon rozhodnutí týkající se kteréhokoliv výroku usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích vydaného ve věci sp. zn. 3 Cm 507/2005, jímž bude schválen smír obsažený ve shora uvedeném společném písemném podání účastníků zmíněného řízení, vždy nejprve prokazatelně oznámí neprodleně svůj záměr druhé straně a projedná s druhou stranou důvody tohoto svého záměru“.

Při úvaze o tom, zda tato dohoda účastníků představuje (či nikoliv) rušivou okolnost při provádění výkonu rozhodnutí (exekuce), je předně třeba vyjít z toho, že vykonávací (exekuční) řízení je ovládáno dispoziční zásadou, tedy, že výkon rozhodnutí (exekuci) lze nařídít jen na návrh oprávněného, a dále ze závěru dovozeného judikaturou soudů i odbornou literaturou, že podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) je využitím možnosti poskytnuté oprávněnému procesním předpisem pro případ, že povinný povinnost uloženou exekučním titulem vydaným v nalézacím řízení nesplní dobrovolně (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2002, sp. zn. 20 Cdo 535/2002, uveřejněné v časopise Soudní judikatura, číslo 4, ročník 2003, pod číslem 67, usnesení ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. 20 Cdo 2445/2005, případně usnesení ze dne 5. 3. 2009, sp. zn. 20 Cdo 3756/2008). Z toho vyplývá obecné pravidlo, že v případě, kdy povinný povinnost uloženou exekučním titulem dobrovolně nesplní, je (jen) na oprávněném, zda návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) podá a kdy tak eventuálně učiní; uzavře-li však oprávněný s povinným dohodu, jíž se zavázal, že své právo vyplývající pro něj z exekučního titulu nebude buď po určitou dobu nebo trvale vymáhat výkonem rozhodnutí (exekucí), případně, že se takového práva vzdává, eventuálně uzavře s povinným dohodu o změně splatnosti (pohledávky) stanovené původním titulem, je oprávněný takovou dohodou vázán a je povinen jednat v souladu s jejím obsahem. Podal-li by návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) v rozporu s ujednáním obsaženým v takové dohodě, byl by výkon rozhodnutí (exekuce) nepřipustný (nepřipustná), což je důvodem pro jeho (její) zastavení podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

Ze stejných zásad je třeba vycházet i v dané věci. Jestliže se oprávněný podle dohody účastníků zavázal před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí

tento svůj záměr povinnému „prokazatelně“ oznámit a projednat s ním důvody tohoto záměru, je ujednáním v této dohodě vázán a tato dohoda tedy musí být oprávněným respektována a dodržena; podal-li by přesto návrh na nařízení výkonu rozhodnutí – aniž by tento svůj závazek z dohody účastníků splnil – učinil by tak předčasně a současně by porušil ujednání v dohodě obsažené (byť tato dohoda byla uzavřena ještě před vydáním exekučního titulu, což ovšem na věci nic nemění). Bylo totiž jen na oprávněném, zda takovou dohodu s povinným uzavře či nikoliv, a pokud tak učinil, jak v řízení bylo zjištěno, bylo na něm, aby před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí své závazky z této dohody splnil.

Dovolací soud proto dospěl k závěru, že (i) dohoda oprávněného s povinným, ať již byla uzavřena před vydáním či po vydání exekučního titulu, již se oprávněný zavázal před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) tento svůj záměr povinnému („prokazatelně“) oznámit a projednat s ním důvody tohoto svého záměru, kterou (by) oprávněný porušil, představuje rušivou okolnost při provádění výkonu rozhodnutí (exekuce), pro niž je výkon rozhodnutí (exekuce) nepřipustný (nepřipustná), a je proto dán jiný důvod (tj. oproti důvodům uvedeným v § 268 odst. 1 písm. a/ až g/ o. s. ř.), pro který nelze rozhodnutí vykonat; takováto dohoda je tedy způsobilá být důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

Z uvedeného vyplývá, že není správný názor odvolacího soudu, podle něž porušení předmětné dohody účastníků ze dne 10. 9. 2007 oprávněným nemůže být v daném případě důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.; dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. tak byl naplněn. Zda ovšem v daném případě oprávněný svůj závazek z této dohody skutečně porušil, nebylo – v důsledku nesprávného právního názoru odvolacího soudu – v řízení zjištěno; je proto na soudu, aby tuto okolnost významnou pro rozhodnutí ve věci objasnil.

Dále dovolatel nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že výkon rozhodnutí prováděný podle ustanovení § 351 o. s. ř. nelze částečně zastavit podle ustanovení § 268 odst. 4 o. s. ř.

Ustanovení § 268 odst. 4 o. s. ř. stanoví, že týká-li se nařízení výkonu rozhodnutí některý z důvodů zastavení jen zčásti nebo byl-li výkon rozhodnutí nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného, bude výkon rozhodnutí zastaven částečně.

Podle ustanovení § 351 odst. 1 o. s. ř. ukládá-li vykonávané rozhodnutí jinou povinnost, uloží soud za porušení této povinnosti povinnému pokutu až do výše 100 000 Kč. Nesplní-li povinný ani poté vykonávané rozhodnutí, ukládá mu soud na návrh oprávněného další přiměřené pokuty, dokud výkon rozhodnutí nebude zastaven. Pokuty připadají státu. Zaplacením pokut se povinný nezprůštuje odpovědnosti za škodu.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že výkon rozhodnutí podle tohoto ustanovení spočívá v tom, že soud v usnesení, jímž nařizuje výkon rozhodnutí, povinnému uloží pokutu až do výše 100 000 Kč. Nesplní-li povinný povinnost z exekučního titulu ani po uložení této pokuty, soud mu na základě každého dalšího návrhu oprávněného, aniž by znovu rozhodoval o nařízení výkonu rozhodnutí, ukládá další pokuty, a to až do té doby, dokud nebude výkon rozhodnutí zastaven, např. proto, že povinný vymáhanou povinnost splnil, nebo proto, že ji neporušil. Výši těchto dalších pokut zákon nestanoví, soudu se jen ukládá, aby šlo o pokuty „přiměřené“. Celková výše pokut není zákonem omezena. Výši pokuty při nařízení výkonu rozhodnutí i při uložení (každé) další pokuty soud stanoví s přihlédnutím k povaze vynuucované povinnosti a k poměrům povinného (aniž by přitom byl vázán návrhem oprávněného). Nesouhlasí-li povinný s výší pokuty, kterou mu soud uložil v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, nebo s výší další pokuty uložené mu soudem prvního stupně proto, že je nepřiměřená vzhledem k povaze vynuucované povinnosti a k jeho poměrům, může tuto námitku uplatnit v odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, případně v odvolání proti usnesení o uložení další pokuty. Přiměřenost uložené pokuty pak odvolací soud posuzuje při přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně o nařízení výkonu rozhodnutí či o uložení další pokuty. Otázka přiměřenosti pokuty uložené povinnému však již není rozhodná z hlediska zastavení výkonu rozhodnutí, a proto se jí soud (a to ani soud odvolací) v tomto řízení zabývat nemůže.

Ze shora uvedeného vyplývá, že dovolání povinného k řešení otázky, „zda lze výkon rozhodnutí ukládáním pokut podle § 351 o. s. ř. částečně zastavit postupem předvídaným v § 268 odst. 4 o. s. ř.“, není důvodné, a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. tudíž naplněn nebyl.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu ve výroku o věci samé není správné v řešení první dovolatelem nastíněné otázky, Nejvyšší soud je v tomto výroku, jakož i v závislých výrociích o náhradě nákladů řízení podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta první, o. s. ř.).

**Výkon rozhodnutí (exekuci) pro peněžité plnění nelze nařídit a provést příkázáním pohledávky, kterou má zaměstnanec vůči zaměstnavateli z titulu cestovních náhrad, na niž zaměstnanci vznikl nárok podle příslušných ustanovení zákoníku práce, způsobem uvedeným v § 312 a násl. o. s. ř. (§ 59 odst. 1 písm. b/ ex. ř.), i když tato pohledávka není výslovně z výkonu rozhodnutí (exekuce) vyloučena (§ 317 až § 319 o. s. ř.).**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2014,  
sp. zn. 21 Cdo 3774/2013)

Okresní soud v Karviné – pobočka v Havířově usnesením ze dne 13. 12. 2010, pravomocným dne 15. 2. 2011, nařídil podle vykonatelného rozhodčího nálezu vydaného rozhodcem JUDr. R. K. dne 15. 3. 2010 k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 37 472,85 Kč s příslušenstvím, pro smluvní pokutu ve výši 21 353,70 Kč, pro náklady předcházejícího řízení ve výši 24 319 Kč, pro náklady oprávněného a pro náklady exekuce, které budou v průběhu řízení stanoveny, exekuci na majetek povinného, jejímž provedením pověřil soudního exekutora JUDr. V. N., Exekutorský úřad B.

Návrhem ze dne 27. 6. 2012, doručeným soudnímu exekutorovi dne 28. 6. 2012, který jej posléze postoupil soudu prvního stupně podle ustanovení § 55 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekutorské činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „exekuční řád“), povinný navrhl částečné zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Návrh odůvodnil tím, že soudní exekutor vydal dne 31. 5. 2012 exekuční příkaz, jímž nařídil provedení exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky – náhrady výdajů při pracovních cestách (dále též jen „cestovní náhrady“), s nímž nesouhlasí, neboť tyto náhrady nejsou příjmem v pravém slova smyslu, tedy plněním, které by zvětšovalo majetek, nýbrž se jedná jen o refundaci výdajů, které povinný musí vydat na to, aby mohl pracovat. V doplnění návrhu ze dne 9. 8. 2012 dále povinný uvedl, že u svého zaměstnavatele AT, s. r. o., ukončil pracovní poměr, protože mu nebyly vyplaceny cestovní náhrady za měsíc červen 2012 v přibližné výši 34 000 Kč, které zaměstnavatel poukázal na účet Exekutorského úřadu B.

O k r e s n í s o u d v Karviné – pobočka v Havířově usnesením ze dne 18. 9. 2012 návrh povinného na částečné zastavení exekuce, nařízené usnesením téhož soudu ze dne 13. 12. 2010, podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. ve vztahu k exekučnímu příkazu vydanému soudním exekutorem JUDr. V. N., Exekutorský úřad B., dne 31. 5. 2012 zamítl. Soud prvního stupně zjistil, že



tímto exekučním příkazem soudní exekutor nařídil provedení exekuce příkazáním jiné peněžité pohledávky – náhrady výdajů při pracovních cestách (jízdni výdaje, jízdni výdaje k návštěvě člena rodiny, výdaje za ubytování, zvýšené stravovací výdaje – stravné, nutné vedlejší výdaje), která náleží povinnému proti plátcí AT, s. r. o. Vycházejí z ustanovení § 52 odst. 1 ex. ř., § 268 odst. 1 písm. h), odst. 4, § 312 odst. 1, § 317 odst. 1 a 2 o. s. ř., dovodil, že výkonem rozhodnutí (exekucí) příkazáním jiné peněžité pohledávky lze postihnout pohledávku, kterou má povinný vůči svému dlužníku (dlužníku povinného), jejímž předmětem je peněžité plnění v jakékoliv měně. Ve smyslu ustanovení § 312 o. s. ř. se jiná peněžítá pohledávka může opírat o soukromoprávní vztahy (o vztahy občanskoprávní, rodinné, pracovní nebo obchodní), může vyplývat ze vztahů veřejnoprávních (daňových, nemocenského pojištění, sociálního zabezpečení a dalších), může mít původ v hmotném právu nebo v právu procesním, může jít o pohledávku vymahatelnou, o pohledávku, o níž bylo příslušným orgánem zahájeno řízení, a podobně (viz Kurka, V., Drápal, L.: Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde Praha 2004). Kromě pohledávek, které nejsou převoditelné na jiného a které proto ani nemohou být příkazány oprávněnému, nepodléhají výkonu rozhodnutí (exekuci) zcela nebo zčásti též pohledávky uvedené v ustanoveních § 317, § 318 a § 319 o. s. ř. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že cestovní náhrady poskytnuté zaměstnanci zaměstnavatelem při cestě mimo pravidelné pracoviště lze postihnout výkonem rozhodnutí (exekucí) ve smyslu ustanovení § 312 o. s. ř., neboť z výkonu rozhodnutí (exekuce) vyloučeny nejsou. Poukaz povinného na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2419/2007 považoval za nepřipadný, jelikož závěry v něm uvedené se vztahují ke srážkám ze mzdy prováděných zaměstnavatelem u zaměstnance na základě dohody mezi nimi, a nelze je vztáhnout na provádění výkonu rozhodnutí či exekuce.

K odvolání povinného K r a j s k ý s o u d v Ostravě usnesením ze dne 26. 6. 2013 usnesení soudu prvního stupně potvrdil, neboť se ztotožnil s jeho závěrem, že důvod k částečnému zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. není dán. Odvolací soud dovodil, že na daný případ lze z ustanovení § 317 až § 319 o. s. ř. aplikovat pouze ustanovení § 317 o. s. ř., jež obsahuje taxativní výčet pohledávek, které výkonu rozhodnutí či exekuci nepodléhají, a že z občanského soudního řádu, exekučního řádu či jiného právního předpisu nevyplývá, že by uvedená pohledávka zaměstnance vůči zaměstnavateli nepodléhala výkonu rozhodnutí či exekuci. Dále poukázal na to, že exekuci lze provést způsoby uvedenými v ustanovení § 59 ex. ř. a že provedení exekuce příkazáním jiné peněžité pohledávky je způsobem odlišným od provedení exekuce srážkami ze mzdy. Skutečnost, že při provádění exekuce srážkami ze mzdy se do čisté mzdy nezapočítává náhrada nákladů spojených s pracovním výkonem při pracovních cestách (§ 277 odst. 2 o. s. ř.), případně, že se za příjmy ze závislé činnosti nepovažuje náhrada cestovních výdajů ve smyslu ustanovení § 6 odst. 7



zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, nemůže být podle odvolacího soudu argumentem pro závěr o nepostižitelnosti pohledávky zaměstnance vůči zaměstnavateli na cestovních náhradách v rámci exekuce prováděné příkázáním jiné peněžité pohledávky. Za správnou proto nepovažoval námitku povinného, že nejsou-li cestovní náhrady plněním (příjmem) ve smyslu zvětšení majetku zaměstnance, ale jen náhradou vynaložených nákladů, není možné cestovní náklady postihnout způsobem uvedeným v ustanovení § 312 o. s. ř. Jiná peněžítá pohledávka ve smyslu tohoto ustanovení totiž nemusí jen zvětšovat majetek povinného (obdobně postižitelná bude i pohledávka z titulu náhrady škody, která je rovněž plněním, jímž se nezvětšuje majetek poškozeného, nýbrž se jen nahrazuje to, o co by bez škodné události nepřišel /výjimka je uvedena v ustanovení § 317 odst. 1 o. s. ř. a týká se škody na budově/).

Proti tomuto usnesení podal povinný dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2013, neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, jelikož nesprávně posoudil povahu cestovních náhrad, a na vyřešení otázek procesního práva, které v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, a to, „zda cestovní náhrady s ohledem na svou povahu podléhají výkonu rozhodnutí (exekuci)“, a v kladném případě, „zda cestovní náhrady podléhají výkonu rozhodnutí (exekuci) příkázáním jiné peněžité pohledávky“. Pokud jde o první otázku, dovolatel opětovně poukazuje na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2419/2007, které jsou podle něj v dané věci plně aplikovatelné, i když se týkají právní úpravy účinné do 31. 12. 2006. Změna této úpravy provedená zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, ve znění pozdějších předpisů, totiž nemůže nic změnit na tom, že cestovní náhrady nadále představují jen náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem. Vyslovuje názor, že ani „současný zákoník práce“ nepočítá s možností postižení cestovních náhrad srážkami ze mzdy, a to nikoliv proto, že by mohly být postiženy jinak, nýbrž proto, že nejde o příjem v pravém slova smyslu. To vyplývá z ustanovení § 145 odst. 2 zák. práce, které mezi jiné příjmy zaměstnance řadí odměnu z dohody, náhradu mzdy nebo platu, odměnu za pracovní pohotovost, odstupné, případně obdobná plnění poskytnutá zaměstnanci v souvislosti se skončením zaměstnání, peněžítá plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním a odměny podle § 224 zák. práce. Tato úprava se pak „odráží“ v ustanovení § 277 odst. 2 o. s. ř., které pro účely srážek ze mzdy „přikazuje“ nezapočítávat do čisté mzdy náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách. Ve vztahu k druhé otázce dovolatel namítá, že odvolací soud nesprávně vyhodnotil vztah mezi výkonem rozhodnutí (exekucí) srážkami ze mzdy a výkonem rozhodnutí (exekucí) příkázáním jiné peněžité pohledávky. Pokud totiž ustanovení občanského soudního

řádu upravující výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky neobsahují ustanovení, které by cestovní náhrady vylučovalo z výkonu rozhodnutí (exekuce), nelze z toho dovodit, že by cestovní náhrady podléhaly výkonu rozhodnutí (exekuci) příkázáním jiné peněžité pohledávky; srážky ze mzdy totiž představují speciální způsob výkonu rozhodnutí (exekuce) příkázáním pohledávky. K dalším argumentům odvolacího soudu dovolatel dále uvedl, že cestovní náhrady nelze srovnávat s pojistným plněním či náhradou škody, že cestovní náhrady nahrazují zůstatek mzdy po provedených srážkách, tedy část mzdy, kterou již exekucí znovu postihnout nelze, a že plným postižením následně náhrady cestovních výdajů by došlo k nepřipustnému exekučnímu postižení „původní mzdy“ (podléhající pouze srážkám) v její již nepostižitelné části nebo toho, co ze mzdy zbylo po provedení srážek. Navrhl, aby dovolací soud změnil napadené usnesení odvolacího soudu tak, že se exekuce v uvedeném rozsahu zastavuje, případně, aby usnesení soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť dovolací řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Dovolatel především shledává přípustnost dovolání v tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2419/2007), jelikož nesprávně posoudil „povahu cestovních náhrad“; v těchto souvislostech poukazuje i na právní úpravu zakotvenou v ustanovení § 145 odst. 2 zák. práce, která podle něj nemůže nic změnit na tom, že cestovní náhrady nadále představují jen náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem.

V rozsudku ze dne 17. 4. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2419/2007, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že „pracovněprávní předpisy v době do 31. 12. 2006 vylučovaly zajištění uspokojení nároku zaměstnavatele dohodou mezi ním a zaměstnancem, jejímž předmětem by byly srážky z cestovních náhrad, na které zaměstnanci vznikl nárok podle zákona č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, ve znění pozdějších předpisů“. V odůvodnění tohoto rozhodnutí se mimo jiné uvádí, že „pracovněprávní předpisy náhrady výdajů při pracovních cestách výslovně vylučují z plnění, která lze považovat za mzdu, a nezahrnují je ani mezi jiné příjmy, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou, zřejmě reflektuje smysl a účel samotných cestovních náhrad. Tím není ohodnocení zaměstnance za vykonanou práci, ani podle své povahy nenahrazují odměnu za práci, nýbrž slouží výhradně k náhradě nákladů spojených s pracovním výkonem, které zaměstnanec vynaložil proto, že byl zaměstnavatelem vyslán na cestu k výkonu práce do jiného místa, než je jeho pravidelné pracoviště (srov. § 2 odst. 1 zákona č. 119/1992 Sb.). Cestovní náhrady tudíž nejsou příjmem v pravém slova smyslu (tedy plněním, o které se zvětšil majetek zaměstnance), ale jde toliko o refundaci výdajů, o nichž se předpokládá, že by je zaměstnanec za běžných okolností (kdyby pracoval na svém pravidelném pracovišti a nebyl vyslán na pracovní cestu) pravděpodobně nevynaložil buď vůbec, nebo jen v menším rozsahu. Patrně z tohoto důvodu (protože cestovní náhrady nepředstavují příjem zaměstnance) zákon nepřipouští provádět z nároku zaměstnance na cestovní náhrady jakékoliv srážky, ani kdyby se na tom účastníci pracovního poměru dohodli“.

Dovolací soud po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání není pro otázku „povahy cestovních náhrad“ podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné, neboť závěry uvedené v citovaném rozsudku Nejvyššího soudu, vydaném v nalézacím řízení, na posouzení dané exekuční věci nedopadají, a nelze tudíž ani dovodit, že by se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Je tomu tak proto, že toto rozhodnutí se zabývá otázkou, zda pracovněprávní předpisy, jež v době do 31. 12. 2006 měly zásadně kogentní povahu, připouštěly či naopak vylučovaly uspokojení nároku zaměstnavatele dohodou mezi ním a zaměstnancem, jejímž předmětem by byly srážky z cestovních náhrad, na které zaměstnanci vznikl nárok podle zákona č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, ve znění pozdějších předpisů. Ve vztahu k vykonávacímu řízení se v něm uvádí jen to, že „také pro účely výkonu rozhodnutí se do čisté mzdy, z níž lze provádět srážky, jmenovitě nezapočítávají částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách (srov. § 277 odst. 2 o. s. ř.)“. Pokud pak dovolatel poukazuje na právní úpravu srážek z příjmu z pracovněprávního vztahu, zakotvenou v hlavě VIII zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, jmenovitě na ustanovení § 145 odst. 2 tohoto zákona, nelze ani z ní při právním

posouzení dané věci vycházet, neboť tato úprava se týká srážek z příjmu zaměstnance pro účely tohoto zákona (srov. odstavec 1 tohoto ustanovení).

Přípustnost dovolání proti napadenému usnesení podle ustanovení § 237 o. s. ř. dovolací soud shledal ve vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to zda způsobem podle ustanovení § 59 odst. 1 písm. b) ex. ř., resp. § 312 a násl. občanského soudního řádu, tedy příkázáním jiné peněžité pohledávky, lze exekuci nařídit a provést postižením cestovních náhrad, na které povinnému (zaměstnanci) vznikl nárok vůči jeho zaměstnavateli.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. může spočívat v tom, že odvolací soud posoudil věc podle právní normy (nejen hmotného práva, ale i práva procesního), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – s ohledem na to, že návrh na nařízení exekuce byl podán dne 1. 12. 2010 – podle občanského soudního řádu a exekučního řádu ve zněních účinných do 31. 12. 2012 (srov. čl. II., bod 1. a čl. IV., bod 1. přechodných ustanovení zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony).

Podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže výkon rozhodnutí je nepřípustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat. Podle odstavce 4 tohoto ustanovení týká-li se nařízeného výkonu rozhodnutí některý z důvodů zastavení jen zčásti nebo byl-li výkon rozhodnutí nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného, bude výkon rozhodnutí zastaven částečně.

Podle ustanovení § 59 odst. 1 ex. ř. exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů, b) příkázáním pohledávky, c) prodejem movitých věcí a nemovitostí, d) prodejem podniku, e) zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech.

Podle ustanovení § 65 ex. ř., nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se na provádění exekuce příkázáním pohledávky přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky.

V posuzované věci bylo zjištěno, že pověřený soudní exekutor vydal dne 31. 5. 2012 exekuční příkaz, jímž nařídil „provedení exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky – náhrady výdajů při pracovních cestách (jízdni výdaje, jízdni výdaje k návštěvě člena rodiny, výdaje za ubytování, zvýšené stravovací výdaje – stravné, nutné vedlejší výdaje), která náleží povinnému proti plátcí AT, s. r. o.

Podle ustanovení § 312 odst. 1 o. s. ř. výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky povinného než pohledávky z účtu u peněžního ústavu nebo

nároku uvedeného v § 299 lze nařídit i v případě, že pohledávka povinného se stane splatnou teprve v budoucnu, jakož i v případě, že povinnému budou dílčí pohledávky z téhož právního důvodu v budoucnu postupně vznikat. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení výkon rozhodnutí postihuje pohledávku povinného do výše pohledávky oprávněného a jejího příslušenství, pro něž byl nařízen.

Jinými peněžitými pohledávkami ve smyslu ustanovení § 312 o. s. ř. zákon rozumí jiné pohledávky, které nejsou výslovně postihovány jinými způsoby výkonu rozhodnutí (exekuce), jimiž jsou přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu podle ustanovení § 303 až § 311 o. s. ř., srážkami ze mzdy a jiných příjmů (§ 276 až 302 o. s. ř.), postižení jiných majetkových práv (§ 320 o. s. ř.), a způsoby podle ustanovení § 334 a § 334a o. s. ř. Výkonem rozhodnutí (exekucí) přikázáním jiné peněžité pohledávky lze postihnout pohledávku, kterou má povinný vůči svému dlužníkovi, jejímž předmětem je peněžité plnění, přičemž tato jiná pohledávka se může opírat o soukromoprávní nebo veřejnoprávní vztahy a může mít svůj původ v hmotném nebo jen procesním právu. Vždy však musí jít o pohledávku existentní, tj. takovou, která existuje ke dni nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce); její splatnost ovšem může nastat i později. Z výkonu rozhodnutí jsou výslovně vyloučeny pohledávky uvedené v ustanoveních § 317 až 319 o. s. ř.

Výkonu rozhodnutí nepodléhají pohledávky náhrady, kterou podle pojistné smlouvy vyplácí pojišťovna, má-li být náhrady použito k novému vybudování nebo k opravě budovy (§ 317 odst. 1 o. s. ř.). Výkonu rozhodnutí dále nepodléhají peněžité dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, z dávek státní sociální podpory příspěvek na bydlení a dávky státní sociální podpory vyplácené podle zvláštního zákona jednorázově (§ 317 odst. 2 o. s. ř.). Ustanovení § 318 a § 319 o. s. ř. pak stanoví rozsah postižení pohledávek podnikatelů a rozsah postižení autorských odměn.

Jak dovodila již shora citovaná judikatura Nejvyššího soudu, na niž povinný v dovolání poukazuje (viz závěry uvedené v rozsudku ze dne 17. 4. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2419/2007, které jsou aplikovatelné i po účinnosti zákoníku práce), smyslem a účelem cestovních náhrad není ohodnocení zaměstnance za vykonanou práci a cestovní náhrady podle své povahy nenahrazují odměnu za práci, nýbrž slouží výhradně k náhradě nákladů spojených s pracovním výkonem, které zaměstnanec vynaložil proto, že byl zaměstnavatelem vyslán na cestu k výkonu práce do jiného místa, než je jeho pravidelné pracoviště. Z tohoto důvodu stanoví ustanovení § 277 odst. 2 o. s. ř. výslovně, že při provádění výkonu rozhodnutí (exekuce) srážkami ze mzdy povinného se do čisté mzdy nezapočítávají částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách.

Taxativní výčet druhů příjmů, které nejsou mzdou a které mohou být postiženy výkonem rozhodnutí (exekucí) srážkami ze mzdy, zavedla novela

občanského soudního řádu provedená zákonem č. 264/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce, v ustanovení § 299 odst. 1 o. s. ř. (k tomu srov. důvodovou zprávu k tomuto zákonu). Jími jsou plat, odměna z dohody o pracovní činnosti, odměna za pracovní nebo služební pohotovost, odměna členů zastupitelstva územních samosprávných celků, dávky státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově, a dále příjmy, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, jimiž jsou a) náhrada mzdy nebo platu, b) nemocenské, c) peněžité pomoci v mateřství, d) důchody, e) stipendia, f) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci, g) odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání, h) peněžité plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním a i) úrazový příplatek, úrazové vyrovnání a úrazová renta. Ustanovení § 299 odst. 1 o. s. ř. tedy dopadá na všechny příjmy, které mají svou povahou pracovníprávní charakter nebo které nahrazují mzdu jako odměnu za práci anebo jsou poskytovány vedle ní.

Z uvedeného vyplývá, že pro pohledávku, kterou má zaměstnanec vůči zaměstnavateli z titulu cestovních náhrad, na niž zaměstnanec vznikl nárok podle příslušných ustanovení zákoníku práce, nelze naříditi ani provést výkon rozhodnutí (exekuci) srážkami ze mzdy povinného, neboť do čisté mzdy se náhrady cestovních výdajů nezapočítávají a nejsou ani zahrnuty v taxativním výčtu uvedeném v ustanovení § 299 odst. 1 o. s. ř.

Dovolateli je třeba přisvědčit v jeho názoru, že nejsou-li cestovní náhrady při výkonu rozhodnutí (exekuci) postižitelné výkonem rozhodnutí (exekuci) srážkami ze mzdy, a neobsahují-li ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky ustanovení, které by cestovní náhrady vylučovalo z výkonu rozhodnutí (exekuce), nelze z toho dovodit, že cestovní náhrady lze postihnout způsobem podle ustanovení § 312 o. s. ř. a násl. (§ 59 odst. 1 písm. b/ ex. ř.) jako tzv. jinou peněžitou pohledávku.

Při úvaze o této námitce povinného je třeba nejprve vyřešit otázku, jaký je vztah mezi ustanovením § 299 odst. 1 o. s. ř. a ustanovením § 312 o. s. ř., která upravují výkon rozhodnutí (exekuci) příkázáním peněžité pohledávky; o tom, že výkon rozhodnutí (exekuce) srážkami ze mzdy je svojí povahou zvláštním druhem exekuce příkázáním pohledávky, kterou se postihuje nárok na mzdu, vznikající povinnému z pracovního nebo obdobného poměru, není žádných pochyb. Jestliže ustanovení § 299 odst. 1 o. s. ř. – jak bylo shora uvedeno – dopadá na všechny příjmy (pohledávky), které mají svou povahou pracovníprávní charakter nebo které nahrazují mzdu jako odměnu za práci anebo jsou poskytovány vedle ní, lze z toho dovodit, že toto ustanovení je ve vztahu speciality k ustanovení § 312 o. s. ř., které upravuje výkon rozhodnutí (exekuci) příkázáním jiné peněžité pohledávky povinného (než pohledávky z účtu u peněžního ústavu nebo nároku uvedeného v § 299 o. s. ř.). Z toho vyplývá, že z příjmů (pohledávek), jež mají

vztah k výkonu práce nebo které nahrazují mzdu jako odměnu za práci anebo jsou poskytovány vedle ní, lze výkonem rozhodnutí (exekucí) postihnout právě a jen ty příjmy (pohledávky), které jsou uvedeny v taxativním výčtu, jenž stanoví ustanovení § 299 odst. 1 o. s. ř.

Dovolací soud proto dospěl k závěru, že exekuci pro peněžitě plnění nelze nařít a provést příkázáním pohledávky, kterou má zaměstnanec vůči zaměstnavateli z titulu cestovních náhrad, na niž zaměstnanec vznikl nárok podle příslušných ustanovení zákoníku práce, způsobem uvedeným v § 312 a násl. o. s. ř. (§ 59 odst. 1 písm. b/ ex. ř.), i když tato pohledávka není výslovně z výkonu rozhodnutí (exekuce) vyloučena (§ 317 až § 319 o. s. ř.).

Vydáním označeného exekučního příkazu ze dne 31. 5. 2012 tak soudní exekutor rozhodl v rozporu s ustanovením § 312 a násl. o. s. ř. (§ 59 odst. 1 písm. b/ ex. ř.), neboť náhrady výdajů při pracovních cestách povinného fakticky postihl jako by se jednalo o srážky ze mzdy (z jiných příjmů), a nikoliv jen o refundaci již vynaložených výdajů, o nichž se předpokládá, že by je zaměstnanec za běžných okolností (kdyby pracoval na svém pravidelném pracovišti a nebyl vyslán na pracovní cestu) pravděpodobně nevynaložil buď vůbec, nebo jen v menším rozsahu (viz závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2419/2007). Protože jiná peněžitá pohledávka musí být v exekučním příkazu označena nejen právním důvodem, ale i její výší, popřípadě splatností, spočívá pochybení soudního exekutora současně v tom, že označený exekuční příkaz sice vydal podle ustanovení § 59 odst. 1 písm. b) ex. ř. (§ 312 a násl. o. s. ř.), avšak po stránce formální fakticky postupoval podle ustanovení § 299 odst. 1 o. s. ř., když náhrady výdajů při pracovních cestách povinného postihl jako opakující se příjem, což je v rozporu se zákonem.

Lze proto uzavřít, že posuzovaném případě je exekuce ze všech shora uvedených důvodů nepřípustná a že proto musí být v tomto rozsahu v každém stadiu řízení zastavena podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. (event. podle odst. 4 tohoto ustanovení zastavena částečně). Dovolací důvod uvedený v ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. tak byl naplněn.

Protože napadené usnesení odvolacího soudu není správné a protože nejsou podmínky pro jeho změnu, Nejvyšší soud je zrušil; vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil Okresnímu soudu v Karviné – pobožce v Havířově k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta první a druhá, o. s. ř.), aniž bylo zapotřebí se zabývat dalšími námitkami v dovolání, neboť se netýkají exekučního řízení.



**Analogická aplikace § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) není možná v případě, kdy poškozený, proti němuž vedené trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu jeho nepřiměřené délky, neměl možnost dosáhnout pro sebe příznivějšího výsledku trestního stíhání tím, že by navrhl jeho pokračování.**

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2014,  
sp. zn. 30 Cdo 3485/2013)

M ě s t s k ý s o u d v Praze napadeným rozsudkem ze dne 19. 6. 2013 potvrdil mezitímní rozsudek O b v o d n í h o s o u d u pro Prahu 2 ze dne 6. 12. 2012, kterým bylo rozhodnuto, že základ žalobního nároku je opodstatněný. Žalobce se podanou žalobou domáhal náhrady služebního příjmu, který mu ušel v důsledku výkonu vazby.

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění, že žalobce byl s účinky od 12. 2. 1999 vzat do vazby, ze které byl propuštěn dne 7. 12. 1999. Trestní stíhání žalobce bylo zahájeno sdělením obvinění ze dne 12. 2. 1999. Obžaloba byla na žalobce podána dne 12. 11. 2001. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 1. 10. 2009 bylo trestní stíhání žalobce zastaveno podle § 223 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve spojení s § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., tedy z důvodu, že tak stanoví vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. V odůvodnění usnesení se uvádí, že trestní stíhání trvá již více než 10 let, aniž by bylo ve věci vydáno meritorní rozhodnutí, a soud s poukazem na čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“), přistoupil k zastavení trestního stíhání, neboť vzniklými průtahy se dostává do střetu právo a povinnost státu na stíhání a potrestání pachatele trestné činnosti s právem obžalovaného na projednání jeho záležitosti v přiměřené lhůtě. Součástí usnesení je i poučení o tom, že proti usnesení lze podat stížnost do tří dnů ode dne jeho oznámení, že toto právo přísluší obžalovaným a státnímu zástupci a že v trestním řízení, které bylo zastaveno z některých důvodů uvedených v § 172 odst. 2 trestního řádu, se pokračuje, prohlásí-li obžalovaný do tří dnů od doby, kdy mu bylo usnesení oznámeno, že na projednání věci trvá (§ 172 odst. 4 tr. ř.). Státní zástupce proti tomuto usnesení podal stížnost, nicméně dne 13. 12. 2010 ji vzal zpět, což Městský soud v Praze vzal usnesením ze dne 27. 12. 2010 na vědomí. Žalobci od 15. 2. 1999 do 7. 12. 1999 nenáležel služební příjem. Za období 1. 1. 1998 – 1. 1. 1999 činila jeho měsíční hrubá mzda 24 608 Kč a měsíční čistá mzda 18 522 Kč. Žalobce uplatnil mimosoudně svůj nárok dne 13. 6. 2011, žalovaná mu odmítla vyhovět.



Soud prvního stupně shledal základ nároku žalobce opodstatněným. Odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu, podle které došlo-li z určitých důvodů (ne- uvedených v § 12 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti /notářský řád/, dále jen „OdpŠk“) k zastavení trestního stíhání, resp. byli obžalovaný obžaloby zproštěn, je třeba vycházet z toho, že čin nespáchal a nemělo proti němu být trestní stíhání zahájeno. Rozhodujícím měřítkem opodstatněnosti trestního stíhání je výsledek trestního řízení. Podle § 11 odst. 3 a § 223 odst. 4 tr. ř. žalobce nemohl proti zastavení řízení nikterak brojit. Na základě výše uvedeného soud prvního stupně uzavřel, že je zde dána příčinná souvislost mezi nezákonným trestním stíháním žalobce, které bylo zastaveno, a vznikem škody.

Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Podle něj je podmínkou vzniku práva na náhradu škody v dané věci takový výsledek trestního řízení, při němž nedojde k odsouzení, respektive k pravomocnému vyslovení viny poškozeného za skutek, v souvislosti s nímž byl vzat do vazby. Těmto podmínkám odpovídá rovněž zastavení trestního stíhání. Účastníci řízení pak netvrdí a v řízení nevyšlo najevo, že by byl naplněn některý z důvodů vylučujících právo na náhradu škody uvedených v § 12 OdpŠk. Odkaz žalované na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2012, sp. zn. 28 Cdo 605/2012 (všechna rozhodnutí Nejvyššího soudu uvedená v tomto rozsudku jsou dostupná na [www.n soud.cz](http://www.n soud.cz)), považoval odvolací soud za nepřipadný, protože v dané věci se jednalo o zánik trestnosti v důsledku uplynutí promlčecí doby za situace, kdy byla vina obžalovaných i všechny znaky trestného činu prokázány. Zda žalobce využil či mohl využít prostředků k prokázání své nevinny, považoval odvolací soud za právně bezvýznamné.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Za judikaturou dovolacího soudu dosud nevyřešenou považuje otázku, zda lze na trestní stíhání nahlížet jako na nezákonné v případě, kdy trestní stíhání bylo zastaveno pouze a jedině z důvodu jeho nepřiměřené délky. Podle žalované má zastavení trestního stíhání v dané věci „amnestijní rysy“ (viz čl. II rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013, č. 1/2003 Sb., o amnestii, které se taktéž týká nepřiměřené délky řízení) a žalobce mohl podle § 11 odst. 3 tr. ř. per analogiam prohlásit, že na projednání trvá (což vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2002, sp. zn. 7 Tz 316/2001), stejně jako v případě amnestie. To však neučinil, ačkoliv byl o tomto svém právu poučen. Interpretace, podle níž by obžalovaný v trestním řízení, které skončilo zastavením z důvodu nepřiměřené délky řízení podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., měl nárok na náhradu škody, zatímco obžalovaný v řízení, které bylo zastaveno proto, že trestný čin byl amnestován, nikoliv, je podle názoru žalované v rozporu s principem rovnosti zakotveným v čl. 1 a 3 odst. 1 Listiny

základních práv a svobod. Jinak řečeno, interpretace směřující k tomu, že např. i z důvodu nepřiměřené délky řízení amnestovaný obžalovaný ztrácí při absenci návrhu na pokračování v řízení nenávratně (možný) status poškozeného, zatímco žalobci „amnestovanému sui generis“ tento status přísluší, aniž by si podáním návrhu na pokračování v řízení byl nucen takřikajíc „komplikovat situaci“ (tj. mj. se vystavit riziku uznání viny), by ve svých důsledcích vedla k nedůvodnému zvýhodnění jedné skupiny trestně stíhaných (poškozených) oproti jiným, k čemuž žalovaná právě pro jejich v zásadě analogické postavení nevidí důvod.

Žalobce se ve svém vyjádření k dovolání ztotožnil se závěry napadeného rozsudku a uvedl, že se proti zastavení svého trestního stíhání v daném případě nemohl nijak bránit. V nyní posuzované věci podle něj nebylo tvrzeno ani prokázáno, že by byl dán některý z důvodů vylučujících právo na náhradu škody.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

### Z o d ů v o d ě n í :

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 (viz čl. II bod 7. zákona č. 404/2012 Sb.).

Dovolání je přípustné, neboť otázka, zda má právo na náhradu škody ten, proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno, neboť tak ve smyslu § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. stanoví vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, konkrétně ten, proti němuž bylo zastaveno trestní stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky, nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena (§ 237 o. s. ř.).

Žalobce se v kompenzačním řízení domáhá náhrady služebního příjmu, který mu ušel v důsledku výkonu vazby.

Podle § 9 odst. 1 OdpŠk má právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě ten, na němž byla vazba vykonána, jestliže bylo proti němu trestní stíhání zastaveno.

Výjimkou jsou případy uvedené v § 12 OdpŠk, podle kterého právo na náhradu škody nemá ten, a) kdo si vazbu, odsouzení nebo uložení ochranného opatření zavinil sám, nebo b) kdo byl zproštěn obžaloby nebo bylo proti němu trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost anebo že trestný čin byl amnestován (odst. 1). Právo na náhradu škody dále nevznikne, pokud a) v řízení nebylo možno pokračovat z důvodů uvedených ve zvláštním předpisu, b) bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno a nastaly účinky zastavení trestního stíhání, c) výrok o zastavení trestního stíhání byl součástí rozhodnutí o narovnání, d) trestní stíhání bylo zastaveno z důvodů uvedených ve zvláštním předpisu (odst. 2).

Důvod, pro který bylo zastaveno trestní stíhání vedené proti žalobci, není výslovně uveden ani v § 12 OdpŠk, ale ani v trestním řádu. Tento důvod zastave-

ní řízení dovodila v některých případech až judikatura, podle níž lze trestní řízení trvající extrémně nepřiměřenou dobu zastavit přímo na základě čl. 6 odst. 1 Úmluvy, eventuálně ve spojení s § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2002, sp. zn. 7 Tz 316/2001, a ze dne 27. 3. 2002, sp. zn. 4 Tz 1/2002). Byť jsou soudy v kompenzačním řízení ohledně důvodu ukončení trestního stíhání rozhodnutím trestního soudu vázány (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2012, sp. zn. II. ÚS 2761/11), je na místě podotknout, že výše uvedený výklad trestního řádu a Úmluvy, který vedl trestní soud k zastavení řízení, je spíše ojedinělý a v judikatuře Nejvyššího i Ústavního soudu překonaný (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 12. 2003, sp. zn. IV. ÚS 487/03, uveřejněné pod č. 26 ve svazku 31 Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2006, sp. zn. I. ÚS 41/03, uveřejněný pod č. 10 ve svazku 40 Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 6 Tdo 227/2013, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2013, sp. zn. 4 Tz 52/2013). Nejvyšší soud nemíni zpochybňovat postup trestního soudu v dané věci, jen poukazuje na to, že zákonodárce s tímto judikaturou dovozeným důvodem zastavení trestního stíhání zjevně nepočítal, a jeho absenci mezi výjimkami z odpovědnosti státu uvedenými v § 12 OdpŠk tak nelze automaticky interpretovat jako záměr s cílem odškodnit bez dalšího všechny osoby, proti nimž bylo trestní stíhání zastaveno právě z tohoto důvodu.

Nejvyšší soud proto při hledání odpovědi na otázku, pro jejíž zodpovězení bylo dovolání přípustněno, v prvé řadě vycházel ze smyslu a systematiky zákona č. 82/1998 Sb. Tento právní předpis přiznává odškodnění tomu, proti němuž vedené trestní stíhání bylo zastaveno se závěrem, že trestně stíhaný se trestného činu nedopustil (typicky, je-li nepochybné, že se skutek nestal, není-li trestným činem nebo není-li prokázáno, že skutek spáchal trestně stíhaný /§ 172 odst. 1 písm. a/ až c/ trestního řádu/). Naopak v případech, kdy je trestní stíhání zastaveno, ovšem s opačným závěrem, tedy že se trestně stíhaný dopustil protiprávního jednání odpovídajícího skutkové podstatě trestného činu (například v případě podmíněného zastavení se k činu doznal /§ 307 odst. 1 písm. a/ tr. ř./, v případě narovnání prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán /§ 309 odst. 1 písm. a/ tr. ř./), je náhrada škody vyloučena § 12 odst. 2 písm. b) a c) OdpŠk. V takových případech by bylo poskytnutí náhrady škody v rozporu s dobrými mravy (srov. důvodovou zprávu k návrhu zákona č. 82/1998 Sb.), respektive obecnými principy spravedlnosti (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2012, sp. zn. 28 Cdo 605/2012, který se od projednávané věci liší právě zjištěním, že v něm vystupující žalobci trestný čin spáchali, což v rozporu s názorem žalované diskvalifikuje použitelnost jeho závěrů v této věci).

Otázkou podstatnou pro nyní posuzovanou věc je, zda zákon č. 82/1998 Sb. (s ohledem na jeho účel a výše uvedené principy) přiznává odškodnění i tomu,

jehož trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu nepřiměřené délky, aniž by byl učiněn závěr o tom, zda daný skutek spáchal či nikoliv.

Blíže principu presumpce nevinny (čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 2 Úmluvy) má jistě interpretace, podle níž by taková osoba měla mít na odškodnění nárok. Nelze však přehlédnout, že takový výklad by v mnoha případech vedl k „odškodnění“ skutečných pachatelů trestných činů, což by odporovalo dobrým mravům i obecnému chápání spravedlnosti. Zřejmé i proto zařadil zákonodárce mezi výjimky z odpovědnosti státu právě takové případy zastavení trestního stíhání, v nichž nebyl učiněn žádný závěr o vině či nevině trestně stíhané osoby – například pokud byl trestný čin amnestován (§ 12 odst. 1 písm. b/ OdpŠk), trestně stíhané osobě byla udělena milost (§ 12 odst. 1 písm. b/ OdpŠk) nebo poškozený vzal zpět svůj souhlas s trestním stíháním (§ 12 odst. 2 písm. a/ OdpŠk). Těmto případům analogicky odpovídá i nyní posuzovaná věc, v níž bylo trestní stíhání žalobce zastaveno, aniž by byl učiněn jakýkoli závěr o jeho vině.

Nepřiznáním odškodnění není v těchto případech podle názoru Nejvyššího soudu zpochybněn princip presumpce nevinny za předpokladu, že trestně stíhanému byla dána možnost domoci se skončení řízení z pro něj příznivějšího důvodu, zejména pokud měl možnost trvat na projednání věci tak, aby dosáhl své plné rehabilitace (v první řadě zprošťujícího rozsudku) a na tomto základě posléze i náhrady škody. Pokud žádným takovým prostředkem osoba, jejíž trestní stíhání bylo zastaveno dříve, než byl učiněn jakýkoli závěr o její vině, nedisponuje, je jí tím zabráněno nejen v dosažení plné rehabilitace, ale v případě jinak dostupné analogické aplikace § 12 odst. 1 písm. b) a odst. 2 OdpŠk též náhrady škody.

Ve výše uvedených případech amnestie, milosti i zpětvzetí souhlasu poškozeného toto právo na pokračování věci trestně stíhaný má (§ 11 odst. 3 /s účinností od 1. 1. 2014 odst. 4/ tr. ř.), může se tedy i v těchto případech domoci náhrady škody, proto jejich začlenění do § 12 odst. 1 písm. b) a odst. 2 OdpŠk není z tohoto pohledu problematické. Například ve věci rozhodnuté rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4239/2007, uveřejněným pod č. 19/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, tak nebyla přiznána náhrada škody odsouzenému, na němž byl vykonán trest propadnutí věci na základě rozhodnutí trestního soudu, které bylo zrušeno, neboť nepožádal o pokračování v trestním stíhání, které bylo z důvodu amnestie zastaveno (dále srov. Vojtek, P.: Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 3. vydání. C.H. Beck, Praha 2012, str. 137).

V nyní posuzované věci zastavil soud trestní stíhání pro jeho nepřípustnost podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., tedy proto, že tak stanoví vyhlášená mezinárodní smlouva (zde Úmluva), kterou je Česká republika vázána. Ustanovení § 11 odst. 3 tr. ř. však v této situaci právo trestně stíhaného na pokračování věci nezaručuje, neboť se výslovně vztahuje pouze na řízení zastavená z důvodu uvedených

v § 11 odstavci 1 písm. a), b) nebo i). Nejvyšší soud nepřehlédl, že podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2002, sp. zn. 7 Tz 316/2001, dle § 11 odst. 3 tr. ř. per analogiam toto právo náleží trestně stíhanému i v případě zastavení řízení pro nepřiměřenou délku, nicméně, jak již bylo uvedeno výše, jedná se o dnes již překonané rozhodnutí, navíc trestní soud žalobce v tomto smyslu nepoučil, ačkoli pokud měl skutečně za to, že toto právo žalobci náleží, poučovací povinnost měl (§ 11 odst. 3, věta druhá, tr. ř.).

Trestní soud v poučení pouze uvedl, že „v trestním řízení, které bylo zastaveno z některých důvodů uvedených v § 172 odst. 2 tr. ř., se pokračuje, prohlásí-li obžalovaný do tří dnů od doby, kdy mu bylo usnesení oznámeno, že na projednání věci trvá (§ 172 odst. 4 tr. ř.)“. Trestní stíhání ovšem nebylo zastaveno z žádného z fakultativních důvodů uvedených v § 172 odst. 2 tr. ř., právo trvat na pokračování věci žalobci tak nemohlo vzniknout ani na základě § 172 odst. 4 tr. ř. Konečně mu nepříslušelo ani právo podat si stížnost proti usnesení o zastavení řízení, neboť tu podle § 223 odst. 4 tr. ř. může podat pouze státní zástupce. Nesprávné poučení o právu stížnost podat nemůže toto právo založit, neboť nikdo nemůže disponovat více právy, než která mu přiznává zákon (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 4. 2012, sp. zn. 4 Tz 18/2012).

Nezbývá tedy než konstatovat, že žalobce nedisponoval v trestním řízení žádným prostředkem, jehož pomocí by se mohl domoci z jeho pohledu příznivějšího výsledku, který by mu vedle plné rehabilitace zároveň otevřel cestu k náhradě škody v důsledku trestního stíhání mu vzniklé. V tomto (z výše uvedených důvodů) klíčovém ohledu se nyní posuzovaná věc liší od případu zastavení trestního stíhání z důvodu amnestie, jehož podobnost jinak správně dovozuje žalovaná. Z toho důvodu nejsou dány podmínky pro analogickou aplikaci § 12 odst. 1 písm. b) OdpŠk na posuzovaný případ.

Nejvyšší soud tedy dovolání žalované podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

**V řízeních o zřízení věcného břemene práva cesty zahájených do 31. 12. 2013, ve kterých soud rozhoduje ve věci po 1. 1. 2014, je nutné rozhodovat podle § 1029 o. z.**

(Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích  
ze dne 28. 2. 2014, sp. zn. 7 Co 296/2014)

O k r e s n í s o u d v Jindřichově Hradci rozsudkem ze dne 6. 11. 2013 vyhověl žalobě žalobců, kteří se domáhali zřízení věcného břemene, které spočívá v právu cesty. Soud prvního stupně zřídil věcné břemeno spočívající v právu chůze, a to na parcele č. 506/5 v k. ú. T., za účelem přístupu do podkroví domu č. p. 15 v H. ulici v T. na st. parcele č. 506/1 v k. ú. T. v rozsahu vyznačeném na geometrickém plánu č. 3353-214/2012 ze dne 22. 11. 2012, a to ve prospěch domu č. p. 15 v H. ulici v T. na st. parcele č. 506/1 v k. ú. T. Soud prvního stupně zřídil věcné břemeno bezúplatně. Žalovaným 1), 2), 3) a 4) uložil zaplatit společně a nerozdílně žalobcům náklady řízení ve výši 6235 Kč a rozhodl, že žalovaným 5) a 6) se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává. Soud prvního stupně vyšel ze skutkových zjištění spočívajících v tom, že žalobci jsou vlastníky domu č. p. 15 na st. parcele č. 506/1 a této stavební parcely v k. ú. T., a to na základě kupní smlouvy ze dne 12. 9. 2012, kterou uzavřeli s P. K. Ten dne 4. 4. 2012 uzavřel s žalovanými (bývalými spoluvlastníky domu č. p. 15 a parcely č. 506 v k. ú. T.) dohodu o zrušení spoluvlastnictví a o vzájemném vypořádání. Na základě této dohody došlo ke zrušení podílového spoluvlastnictví a jeho vypořádání reálným rozdělením. V návaznosti na to vznikla (mimo jiné) samostatná nemovitost, a to dům č. p. 15 na stav. parcele č. 506/1 (nyní ve vlastnictví žalobců). Do této budovy ve vlastnictví žalobců se vstupuje jednak z H. ulice, a to do nebytových prostor, ve kterých se nachází prodejna. Dále se vstupem z průjezdu na levé straně vstupuje do bytu. V domě žalobců se dále nachází podkroví, do kterého se vchází ze schodů, které jsou umístěné na st. parcele č. 506/5 (nádvoří). Tato parcela je v podílovém spoluvlastnictví žalovaných (žalovaní 1 a 2 – 1/4, žalovaný č. 3 – 1/4, žalovaná č. 4 – 1/4, žalovaný 5 – 1/6 a žalovaný č. 6 – 1/12). Soud prvního stupně konstatoval, že při vybudování přístupu do uvedeného podkroví z přízemních nebytových prostor, z průjezdu nebo bytu by došlo k zániku či znehodnocení nebytových prostor, bytu či průjezdu. Dále soud prvního stupně přihlédl i k tomu, že dům žalobců je kulturní památkou a nachází se v městské památkové rezervaci T. Dále přihlédl i ke stanovisku Národního památkového úřadu, který označil za nepřijatelné odstranění stávajícího dřevěného trámového stropu v obytné místnosti v levé části domu (stávající prodejna), které by bylo nutné při budování nového schodiště. V právní rovině

soud prvního stupně postupoval podle § 151o odst. 3 obč. zák. účinného do 31. 12. 2013 a zřídil věcné břemeno ve výše uvedené podobě, a to bezúplatně. Bezúplatnost zřízení věcného břemene soud prvního stupně odůvodnil zavedenou praxí v daných nemovitostech s tím, že žalobce tíží věcné břemeno vázoucí na jejich (výše uvedených) nemovitostech, které je zřízeno ve prospěch původních spoluvlastníků (právo průchodu a průjezdu přes budovu žalobců a přes jejich pozemek, užívání vchodových dveří, přístup k uzávěrům, nadzemním a podzemním instalacím a rozvodům vody, elektřiny a plynu umístěných v průchodu za účelem běžného užívání, údržby a opravy těchto instalací a staveb nových instalací). Soud prvního stupně považoval za podstatné, že toto věcné břemeno, které zatěžuje nemovitost žalobců, bylo zřízeno rovněž bezplatně.

Proti tomuto rozsudku se odvolávají žalovaní č. 1) a 2). Žalovaní nesouhlasí s tím, že je možné aplikovat § 151o odst. 3 obč. zák. Dovozejí, že nelze zřídit věcné břemeno cesty za účelem zpřístupnění části stavby v situaci, kdy vlastník stavby je současně vlastníkem přilehlého pozemku. Žalovaní namítali, že žalobci mají zajištěn přístup do svého domu z průjezdu, který se nachází v tomto domě. Dále namítali, že pokud by došlo ke zřízení věcného břemene, ztratili by možnost vybudovat si přístup na půdu svého domu.

Žalobci navrhli, aby odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil. Zdůrazňovali, že do jejich domu byly vždy tři na sobě nezávislé vstupy (do nebytového prostoru z H. ulice, do nájemního bytu z průchodu v jejich domě a do podkroví z pozemku č. 506/5). Žalobci namítali, že nevybudovali do svého domu nový vstup. Nesouhlasili s tvrzením žalovaných, že při zřízení věcného břemene ztratí možnost vybudovat si přístup na půdu ve svém domě, a dále se zabývali výkladem § 151o odst. 3 obč. zák. Žalobci se vyjádřili opětovně i k náhradě za zřízení věcného břemene. Dovozovali, že za situace, kdy všichni žalovaní mají zřízeno bezúplatně výše uvedené věcné břemeno přes průjezd jejich domu a jedná se v místě o dlouhodobý stav, tak nedochází k újmě na straně žalovaných. Dále se žalobci domnívali, že je možné o žalobě rozhodnout i s ohledem na účinnost nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb. /dále jen „o. z.“).

K r a j s k ý s o u d v Českých Budějovicích rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Odvolání bylo podáno osobami oprávněnými (§ 201 o. s. ř.), je přípustné (§ 202 odst. 2 o. s. ř.) a bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.). Odvolací soud odvolání projednal a napadené rozhodnutí přezkoumal podle § 212 a § 212a o. s. ř. Jednání před odvolacím soudem nebylo třeba nařídit s přihlédnutím k § 214 odst. 2 písm. d) o. s. ř.

Odvolání žalovaných je důvodné.



Odvolací soud při svém rozhodování vychází ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, na která plně odkazuje.

Odvolací soud však považuje za podstatné zdůraznit právní rovinu tohoto sporu. Soud prvního stupně postupoval podle občanského zákoníku účinného do 31. 12. 2013. Ustanovení § 151o odst. 3 obč. zák. umožnilo zřídit věcné břemeno spočívající v právu cesty, pokud vlastník stavby nebyl současně vlastníkem přilehlého pozemku a přístup vlastníka k jeho stavbě nebylo možné zajistit jinak. Věcné břemeno tedy bylo zřizováno přes přilehlý pozemek. Toto ustanovení nezmiňuje náhradu za zřízení věcného břemene, a tak bylo nutné postupovat podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen LPS), podle kterého k omezení vlastnického práva může dojít pouze ve veřejném zájmu, na základě zákona a za náhradu. Zde odvolací soud plně odkazuje na dostupnou literaturu (Komentář obč. zák., druhé vydání 2009, C.H. Beck, Švestka, Spáčil a kol., str. 1051 a násl.) a známou judikaturu ( rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. 22 Cdo 1897/2004, uveřejněn ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 32/2006). Z této literatury i judikatury jednoznačně vyplývá, že věcné břemeno nezbytné cesty mohlo být zřízeno pouze za náhradu. Soud prvního stupně tedy nepostupoval správně, když akceptoval návrh žalobců, kteří se domáhali bezúplatného zřízení věcného břemene. Takovýto závěr neodpovídá tehdy platnému hmotnému právu a zejména zmíněnému čl. 11 odst. 4 ZPS. Závěr o možnosti zřídit věcné břemeno bezúplatně neobstojí ani s poukazem na bezúplatné zřízení předchozího věcného břemene, které zatěžuje nemovitosti žalobců. Soud prvního stupně měl tedy zaujmout odlišný právní názor oproti žalobcům a následně je poučit podle § 118a odst. 2 o. s. ř. Na základě tohoto poučení měli účastníci mít možnost označit rozhodné skutečnosti a důkazy, na základě kterých by soud stanovil výši náhrady za zřízení věcného břemene. Za situace, kdy soud prvního stupně nepostupoval podle § 118a odst. 2 o. s. ř., tak řízení zatížil procesní vadou, která může mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Odvolací soud zde odkazuje na dostupnou literaturu (Velký komentář o. s. ř., 1. vydání 2009, Bureš, Drápal a kol., str. 1868). V rámci odvolacího řízení pak nebylo možné zjednat nápravu. Odvolací soud tedy rozhodnutí soudu prvního stupně podle § 219a odst. 1 písm. a) s přihlédnutím k § 213b odst. 2 o. s. ř. zrušil.

V dalším řízení bude na soudu prvního stupně, aby opětovně posoudil zjištěný skutkový stav s ohledem na skutečnost, že od 1. 1. 2014 je účinný nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.). Nadále již nebude možné postupovat podle § 151o odst. 3 obč. zák. Ve věci bude nutné postupovat podle § 1029 a násl. o. z. Odvolací soud je toho názoru, že nová právní úprava umožňuje zřídit právo nezbytné cesty za účelem zpřístupnění toliko části nemovitosti žalobců (podkroví). Zejména jde o situaci, kdy vybudování nového přístupu do podkroví jejich domu by znamenalo podstatné znehodnocení jejich budovy. Rovněž se



---

jedná o situaci, kdy vybudování jiného vstupu do podkroví by bylo v rozporu se státem garantovanou ochranou památkových objektů, která by bránila vydání příslušného (stavebního) povolení potřebného ke zřízení nového vstupu. Dále bude na soudu prvního stupně, aby posoudil, zda právo nezbytné cesty bude zřízeno jako služebnost (nebo jiným způsobem). Soud prvního stupně se ve smyslu § 1030 o. z. bude muset vypořádat i s výší úplaty za zřízení práva cesty a odčinění eventuální újmy.

Pověří-li valná hromada akciové společnosti představenstvo, aby zvýšilo základní kapitál s tím, že emisní kurs akcií lze splácet i nepeněžitými vklady, posuzuje splnění předpokladů pro zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady podle § 204 odst. 3 obch. zák. až představenstvo při přijímání rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu (§ 210 odst. 2 in fine obch. zák.).

Při rozhodování valné hromady o pověření představenstva podle § 210 obch. zák. se zásadně neuplatní zákaz výkonu hlasovacího práva podle § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák. Důsledkem vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o pověření představenstva ke zvýšení základního kapitálu podle § 210 obch. zák. je nicotnost rozhodnutí představenstva o zvýšení základního kapitálu, přijatých na základě uvedeného pověření.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2014,  
sp. zn. 29 Cdo 3282/2011)

K r a j s k ý s o u d v Brně usnesením ze dne 16. 2. 2010 vyslovil neplatnost usnesení valné hromady společnosti VK, a. s. (dále jen „společnost“), konané dne 9. 6. 2009, přijaté k bodu 7 pořadu jednání, jímž bylo představenstvo společnosti pověřeno, aby v souladu s § 210 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, rozhodlo o zvýšení základního kapitálu společnosti (výrok I.), a rozhodl o nákladech řízení (výroky II. až IV.).

Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

1) Dne 9. 6. 2009 se konala řádná valná hromada společnosti, na níž bylo přítomno 18 akcionářů (mezi něž patřily všechny navrhovatelky), jimiž „vlastněné nebo zastupované“ akcie představovaly 59,81 % základního kapitálu společnosti.

2) Navrhovatelky a) a b) žádaly o vysvětlení, proč není o zvýšení základního kapitálu rozhodováno valnou hromadou, a dále požadovaly popis nepeněžitých vkladů, jakož i objasnění jejich využitelnosti pro společnost.

3) Valná hromada přijala k bodu 7 programu jednání většinou 84,48 % hlasů přítomných akcionářů toto usnesení:

Valná hromada pověřuje představenstvo, aby v souladu s § 210 obch. zák., článkem 9 stanov a tímto pověřením rozhodlo o zvýšení základního kapitálu společnosti upisováním nových akcií s tím, že emisní kurz akcií vydaných při tomto zvýšení lze splácet pouze nepeněžitými vklady. O ocenění nepeněžitého vkladu, kterým bude splacen emisní kurz akcií, rozhodne představenstvo na základě posudku znalce jmenovaného podle ustanovení § 59 odst. 3 obch. zák. a v souladu s Pravidly pro zvyšování základního kapitálu a vydávání akcií společnosti schválenými valnou hromadou. Řádná valná hromada pověřuje předsta-

venstvo zvýšit základní kapitál v souladu s § 210 obch. zák. ode dne 9. 6. 2009 takto: na rok 2009 o 29 milionů. Na zvýšení základního kapitálu dle rozhodnutí představenstva mohou být vydány kmenové listinné akcie na jméno o jmenovité hodnotě 1000 Kč.

4) Navrhovatelky a) a b) podaly protest proti tomu, aby o bodu 7 jednání hlasovalo město K. (akcionář s podílem 46,31 %), které nesmí podle § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák. hlasovat o svém nepeněžitým vkladu.

Na takto ustaveném základě soud prvního stupně, cituje ustanovení § 210, § 204 odst. 3 a § 186c odst. 1 a odst. 2 písm. b) obch. zák., vysvětlil, že zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady je možné, jen je-li to v důležitém zájmu společnosti. Zdůraznil, že v takovém případě představenstvo musí předložit valné hromadě písemnou zprávu, ve které uvede důvody upisování akcií nepeněžitými vklady a odůvodnění výše navrhovaného emisního kursu či způsobu jeho určení. Jinými slovy postup podle § 204 odst. 3 obch. zák. je třeba mít za výjimečný a akceptovatelný pouze v případech vyvolaných důležitým zájmem společnosti.

V projednávané věci měl být základní kapitál zvýšen rozhodnutím představenstva výlučně nepeněžitými vklady, aniž by byl předpokládán nově vkládaný majetek v přípravných dokumentech pro valnou hromadu popsán. Ani z postupu představenstva neplyne, že by postuláty výjimečnosti a důležitého zájmu společnosti byly naplněny. Strohé konstatování v pozvánce na valnou hromadu o tom, že „důvodem pověření představenstva je záměr společnosti rozšiřovat podnikatelské aktivity o další lokality“, neobstojí.

Soud prvního stupně dále dovodil, že zákaz výkonu hlasovacího práva podle § 186c odst. 1 a odst. 2 písm. b) obch. zák. se prosadí i v případě rozhodování o pověření představenstva podle § 210 obch. zák. Mohlo proto dojít k situaci, že některý z přítomných akcionářů v rozporu se zákonem hlasoval o svém nepeněžitým vkladu. Tyto pochybnosti by přitom nevystaly, jestliže by nepeněžitě vklady byly popsány tak, aby bylo zřejmé, jaký konkrétní majetek bude vnášen do společnosti a který z akcionářů nemůže vykonávat hlasovací právo.

Z uvedených důvodů shledal soud prvního stupně napadené usnesení valné hromady neurčitým, neboť z jeho obsahu není patrné, jaké konkrétní nepeněžitě vklady budou na základě pověření představenstva vnášeny.

K odvolání společností změnil **V r c h n í s o u d** v Olomouci usnesením ze dne 29. 9. 2010 rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady zamítl (první výrok) a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (druhý a třetí výrok).

Odvolací soud zdůraznil, že podle § 210 odst. 2 obch. zák. se § 203 až § 209 obch. zák. použijí obdobně až na postup při zvyšování základního kapitálu, nikoli již na pověření představenstva. Ustanovení § 210 obch. zák. dává valné hromadě možnost pověřit představenstvo zvýšením základního kapitálu

s tím, že toto pověření nemusí obsahovat konkrétní výši, o kterou se má základní kapitál zvyšovat, základní kapitál však může být zvýšen maximálně o jednu třetinu dosavadního základního kapitálu a pověření může být uděleno nejdéle na pět let. Představenstvo tedy může rozhodnout o zvýšení vícekrát na základě této pověření.

Obchodní zákoník ani stanovy společnosti výslovně neupravují jako náležitost pověření představenstva ke zvýšení základního kapitálu nepeněžitým vkladem určení konkrétního nepeněžitého vkladu, jímž by mohlo dojít k úpisu akcií emitovaných na základě rozhodnutí představenstva, zákon tudíž specifikaci těchto nepeněžitých vkladů nevyžaduje. O konkrétních nepeněžitých vkladech se proto podle odvolacího soudu při rozhodování o pověření představenstva ke zvýšení základního kapitálu nerozhoduje, protože se zde zákaz výkonu hlasovacích práv ve smyslu § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák. neuplatní. Opačný výklad by byl v rozporu s možností představenstva zvyšovat na základě uděleného pověření základní kapitál vícekrát, v jím stanovené výši.

Ze stejného důvodu se při rozhodování o pověření představenstva nepoužijí ani § 204 odst. 3 a § 59 obch. zák. Uvedená ustanovení se aplikují až v následné fázi zvyšování základního kapitálu rozhodnutím představenstva, jehož soulad se zákonem a stanovami může být následně přezkoumán soudem, jak vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2005, sp. zn. 29 Odo 442/2004, uveřejněného v časopisu Soudní judikatura 10, ročník 2005, pod číslem 162 (které je, stejně jako ostatní dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu). Tím je dostatečně zajištěna účinná ochrana menšinových akcionářů před zneužitím práv většinovým akcionářem při zvyšování základního kapitálu společnosti nepeněžitými vklady.

Samotným vlivem většinového akcionáře na přijetí rozhodnutí o pověření představenstva nedochází ke zneužití většiny na úkor menšiny (§ 56a obch. zák.) či k narušení rovného postavení akcionářů; ochrana akcionářů je zajištěna jinak. Z týchž důvodů odvolací soud neshledal potřebným zkoumat, zda společnost v době přijímání napadeného usnesení valné hromady již věděla o tom, jaké nepeněžitě vklady budou ke zvýšení základního kapitálu použity a kdo je bude upisovat.

Proti usnesení odvolacího soudu podaly všechny navrhovatelky dovolání.

Navrhovatelky a) a b) odkazují co do přípustnosti na § 239 odst. 2 písm. b) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, navrhuje, aby rozhodnutí odvolacího soudu bylo zrušeno a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

V rovině dovolacího důvodu vymezeného v ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. odvolacímu soudu vytýkají nesprávné právní posouzení předpokladů pro pověření představenstva ke zvýšení základního kapitálu, majíce za to, že i na usnesení podle § 210 obch. zák. je zapotřebí aplikovat § 204 odst. 3, § 59

a § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák., neboť jinak by bylo možné označená ustanovení obejít právě postupem podle § 210 obch. zák.

Podle dovolatelek musí mít akcionáři v rámci rozhodování o pověření představenstva možnost posoudit, zda je zvýšení základního kapitálu nepeněžítými vklady v důležitém zájmu společnosti, zda jsou objektivně dány důvody pro zvýšení základního kapitálu a zda navrhovaný majetek, jenž má být pro zvýšení použit, je pro společnost hospodářsky využitelný s ohledem na její předmět podnikání; jde totiž o výjimečný postup a pro společnost zásadní krok. S tím souvisí i nutnost maximální míry objektivity při rozhodování, tedy zejména vyloučení hlasovacího práva akcionáře, o jehož nepeněžitý vklad se jedná.

S ohledem na uvedené je proto dle dovolatelek nutné, aby již pozvánka na valnou hromadu, na níž má být rozhodováno o pověření představenstva podle § 210 obch. zák., stejně jako samotné usnesení valné hromady o pověření, obsahovaly kromě náležitostí uvedených v § 210 obch. zák. také uvedení důležitých zájmů společnosti odůvodňujících zvýšení základního kapitálu nepeněžítými vklady a „popis konkrétního nepeněžitého vkladu co do jeho věcné specifikace včetně popisu jeho hospodářské využitelnosti pro společnost s ohledem na její předmět podnikání, jakož i co do identifikace budoucího vkladatele“.

Navrhovatelka c) opírá přípustnost dovolání o § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a navrhuje, aby rozhodnutí odvolacího soudu bylo zrušeno a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Shodně s navrhovatelkami a) a b) má za to, že při rozhodování o pověření představenstva podle § 210 obch. zák. je třeba obdobně použít i § 203 až 209 obch. zák.

Valné hromadě nebyla předložena zpráva představenstva s uvedením konkrétních důvodů upsání akcií nepeněžitým vkladem, nebyly popsány nepeněžité vklady (ač byly představenstvu společnosti známy) a nebyl zohledněn zákaz výkonu hlasovacího práva podle § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák.

Odvolací soud se nadto nezabýval její námitkou obcházení zákona a neprovedl ani důkaz usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 13. 6. 2009, jímž byl jmenován znalec k ocenění nepeněžitého vkladu pouhé čtyři dny po konání valné hromady, z čehož je zjevné, že představenstvo v době konání valné hromady vědělo, jaký nepeněžitý vklad bude vnášen a kdo je jeho vlastníkem.

Společnost považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné a navrhuje, aby dovolací soud obě dovolání zamítl.

N e j v y š í s o u d rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Dovolání proti měnicímu usnesení odvolacího soudu ve věci samé jsou přípustná podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Nejvyšší soud se – v hranicích právních otázek vymezených dovoláními – nejprve zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný všemi dovolatelkami, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Ustanovení § 210 obch. zák. určuje:

Usnesením valné hromady lze pověřit představenstvo, aby za podmínek určených tímto zákonem a stanovami rozhodlo o zvýšení základního kapitálu upisováním akcií nebo z vlastních zdrojů společnosti s výjimkou nerozděleného zisku, nejvýše však o jednu třetinu dosavadní výše základního kapitálu v době, kdy valná hromada představenstvo zvýšením základního kapitálu pověřila (dále jen „pověření zvýšit základní kapitál“). Pověření představenstva k rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu nahrazuje rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu. Pověření musí určit jmenovitou hodnotu, druh, formu a podobu akcií, které mají být vydány na zvýšení základního kapitálu. Představenstvo může v rámci pověření zvýšit základní kapitál i vícekrát, nepřekročí-li celková částka zvýšení základního kapitálu stanovený limit. Jestliže je představenstvo pověřeno rozhodnout o zvýšení základního kapitálu s tím, že emisní kurs akcií lze splácet nepeněžitými vklady, musí pověření zvýšit základní kapitál obsahovat i určení, který orgán společnosti rozhodne o ocenění nepeněžitého vkladu na základě posudku znalce jmenovaného podle § 59 odst. 3 nebo znalců (odstavec první).

O rozhodnutí představenstva musí být pořízen notářský zápis. Do obchodního rejstříku se zapisuje rozhodnutí představenstva o zvýšení základního kapitálu. Pověření zvýšit základní kapitál se do obchodního rejstříku nezapisuje. Na postup při zvyšování základního kapitálu podle odstavce 1 se jinak použijí obdobně ustanovení § 203 až 209 (odstavec druhý).

Pověření zvýšit základní kapitál je možno udělit na dobu nejdéle pěti roků ode dne, kdy se konala valná hromada, která se usnesla na pověření zvýšit základní kapitál (odstavec třetí).

Vyplývá-li to ze stanov, může valná hromada pověřit představenstvo zvýšením základního kapitálu upisováním akcií zaměstnanci společnosti, zejména může po přijetí rozhodnutí o rozdělení zisku rozhodnout, že podíl zaměstnanců na zisku společnosti lze použít jen ke splacení těchto akcií. Podrobnosti určí stanovy. Ustanovení odstavců 1 až 3 platí obdobně (odstavec čtvrtý).

Valná hromada může podle citovaného ustanovení za stanovených podmínek pověřit představenstvo, aby rozhodlo o zvýšení základního kapitálu; učiní-li tak, získává představenstvo působnost rozhodnout o zvýšení základního kapitálu (srov. i § 202 odst. 1 obch. zák.), a to v mezích určených usnesením valné hromady (zejména co do rozsahu zvýšení a doby trvání pověření, jakož i co do omezení zdrojů využitelných při nominálním zvýšení základního kapitálu). Zákon výslovně předpokládá, že valná hromada může v pověření připustit i splacení emisního kursu akcií nepeněžitými vklady, a současně určuje, že na rozhodová-

ní představenstva o zvýšení základního kapitálu se obdobně užijí § 203 až 209 obch. zák.

Z uvedeného je zřejmé, že pověří-li valná hromada představenstvo ke zvýšení základního kapitálu s tím, že emisní kurs akcií lze splácet i nepeněžitými vklady, posuzuje splnění předpokladů pro zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady podle § 204 odst. 3 obch. zák. až představenstvo při přijímání rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu, a nikoliv valná hromada rozhodující o pověření představenstva podle § 210 obch. zák. Opačný názor (zastávaný dovolatelkami) vychází z nesprávného předpokladu, že již v době přijetí usnesení o pověření představenstva musí být bezpodmínečně známo, kdo a jakými nepeněžitými vklady se bude na upisování akcií podílet. Tak tomu ovšem není. Pověřuje-li valná hromada představenstvo, není jisté, zda a kdy dojde ke zvýšení základního kapitálu, ani nemusí být známo, jakými nepeněžitými vklady bude emisní kurs akcií (rozhodne-li představenstvo o zvýšení základního kapitálu) splácen. Proto se ani při hlasování o pověření představenstva podle § 210 obch. zák. zásadně neuplatní zákaz výkonu hlasovacího práva podle § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák.

Tomu ostatně odpovídá i článek 25 odst. 2 Druhé směrnice Rady ze dne 13. 12. 1976 77/91/EHS o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (jenž byl v českém právním řádu proveden právě ustanovením § 210 obch. zák.), podle kterého mohou obsahovat pověření jiného orgánu společnosti zvýšit základní kapitál již stanovy společnosti. Je zjevné, že při přijímání stanov (resp. schvalování jejich změny) nemusí být jisté, zda a kdy se bude základní kapitál zvyšovat, ani – může-li se tak stát i nepeněžitými vklady – jakými nepeněžitými vklady bude splácen emisní kurs akcií (srov. k tomu s účinností od 4. 12. 2012 článek 29 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/30/EU ze dne 25. 10. 2012 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření, a v českém právním řádu s účinností od 1. 1. 2014 § 514 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích).

Ochrana akcionářů je zajištěna prostřednictvím § 183 a § 131 obch. zák. Jak totiž Nejvyšší soud vysvětlil již v (odvolacím soudem odkazovaném) usnesení sp. zn. 29 Odo 442/2004, rozhoduje-li představenstvo společnosti v přenesené působnosti valné hromady, lze soulad jeho rozhodnutí s právními předpisy (včetně § 204 odst. 3 obch. zák.) a se stanovami společnosti přezkoumat za stejných

podmínek, jako rozhodnutí valné hromady. Potud je tedy právní názor odvolacího soudu správný.

Výše řečené však nevylučuje, aby usnesení o pověření představenstva podle § 210 obch. zák. bylo shledáno (v řízení podle § 183 a § 131 obch. zák.) neplatným pro obcházení zákona (k posuzování platnosti usnesení valné hromady z uvedeného hlediska srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 29 Cdo 773/2007, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 2008, pod číslem 98, anebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3646/2008). Tak by tomu mohlo být zejména tehdy, jestliže by bylo přijímáno v situaci, kdy je dopředu známo, kdo a jakým nepeněžitým vkladem se má podílet na upisování akcií, a základní kapitál má být zvýšen prostřednictvím pověřeného představenstva postupem podle § 210 obch. zák. pouze proto, aby byl obejit zákaz výkonu hlasovacího práva upravený v § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák.

Odvolací soud tudíž pochybil, nepovažoval-li za potřebné zabývat se posouzením platnosti napadeného usnesení valné hromady z tohoto pohledu, v důsledku čehož je jeho právní posouzení neúplné, a proto i nesprávné.

Zbývá dodat, že vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o pověření představenstva podle § 210 obch. zák. se dotkne i rozhodnutí představenstva o zvýšení základního kapitálu, přijatých na základě uděleného pověření. Není-li zde totiž platného usnesení valné hromady o pověření podle § 210 obch. zák., nenáleží rozhodování o zvýšení základního kapitálu do působnosti představenstva a na případná rozhodnutí jím přijatá by bylo nutno pohlížet jako na rozhodnutí nicotná.

Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů napadené usnesení podle § 243b odst. 2, části věty za středníkem, o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).



**Je-li dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu v insolvenční věci zahájené před 1. 1. 2014 vydáno v době od 1. 1. 2014, poměruje se možnost přiměřené aplikace občanského soudního řádu pro dovolací řízení ustanovením § 7 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 1. 2014 a na dané dovolací řízení se přiměřeně aplikují ustanovení občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2014.**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014,  
sen. zn. 29 NSČR 45/2014)

Usnesením ze dne 12. 9. 2013 zastavil **K r a j s k ý s o u d** v Plzni (dále jen „insolvenční soud“) insolvenční řízení zahájené insolvenčním návrhem dlužnice podle § 108 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), pro neuhrazení zálohy na náklady insolvenčního řízení ve výši 7000 Kč.

K odvolání dlužnice **V r c h n í s o u d** v Praze usnesením ze dne 2. 1. 2014 potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

Proti usnesení odvolacího soudu podala dlužnice dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.

**N e j v y š š í s o u d** dovolání odmítl.

#### Z o d ů v o d n ě n í :

Dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu v této insolvenční věci bylo vydáno 2. 1. 2014, takže s přihlédnutím k části první, článku II zákona č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, se možnost přiměřené aplikace občanského soudního řádu pro dovolací řízení poměruje ustanovením § 7 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 1. 2014. Jelikož insolvenční řízení není řízením zahájeným podle občanského soudního řádu, nýbrž podle insolvenčního zákona, neuplatní se v této věci (byť insolvenční řízení bylo zahájeno před 1. 1. 2014) přechodné ustanovení obsažené v části první, článku II zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a na dané dovolací řízení se přiměřeně aplikují ustanovení občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2014 (v aktuálním znění).

Nejvyšší soud pak dovolání dlužnice odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř., když dovolatelka mu (oproti svému mínění) nepředkládá k řešení žádnou otázku hmotného nebo procesního práva, jež by zakládala přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř.

Napadené rozhodnutí je souladné se závěry vyslovenými v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2013, sen. zn. 29 NSČR 39/2013, uveřejněném pod číslem 103/2013 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dostupném i na webových stránkách Nejvyššího soudu).

# INHALT\*)

## Entscheidungen in Strafsachen

Nr. 32 Aus der Bestimmung der § 253 und § 254, Abs. 1 StPO geht hervor, dass das Appellationsgericht in seiner Überprüfungsstätigkeit grundsätzlich daran gebunden ist, welcher Urteilspruch vom Appellanten angefochten wurde und welche Mängel er in dessen Rahmen beanstandet hat. Diese grundsätzliche Abgrenzung (Einschränkung) der Überprüfungsbefugnisse des Appellationsgerichts bezüglich der angefochtenen Urteilsprüche wird jedoch von der Bestimmung des § 254 Abs. 2 StPO entsprechend erweitert, und dies in Fällen, in denen der dem angefochtenen Urteilspruch beanstandete Mangel seinen Ursprung in einem anderen Urteilsspruch hat, der durch die Berufung nicht angefochten wurde. Dann ist das Appellationsgericht verpflichtet, auch diesen (in der Appellation nicht angefochtenen) Urteilsspruch zu überprüfen – unter der Voraussetzung, dass sich der Appellant hätte auch gegen ihn berufen können, auch wenn er dies unterlassen hat. Diese erweiterte Überprüfungspflicht des Appellationsgerichts gemäß § 254 Abs. 2 StPO ist von der Beziehung zwischen dem Ursprung (Ursache) und der Äußerung (Auswirkung) des festgestellten Mangels im angefochtenen Urteilsspruch bedingt, wenn der begründeterweise beanstandete Mangel des angefochtenen Ausspruchs seinen Ursprung in einem anderen, als in dem angefochtenen Urteilsspruch hat. Beide Aussprüche müssen aneinander anknüpfen, deshalb liegt auf der Hand, dass die Feststellung eines Mangels in einem anderen, nicht angefochtenen Urteilsspruch nicht ausreichend ist, ohne dass die erwähnte Verbindung zu dem per Appellation angefochtenen Ausspruch bestehen würde, also ohne dass der begründeterweise beanstandete Mangel des Ausspruchs seinen Ursprung in einem anderen, nicht angefochtenen Ausspruch hat.

Der Strafausspruch knüpft üblicherweise zwar immer an den Schuldspruch an, dies reicht jedoch zur Erfüllung der Bedingungen der Bestimmung des § 254 Abs. 2 StPO nicht aus, denn das Appellationsgericht kann sich und ist nur dann dazu verpflichtet, sich mit einem weiteren, in der Appellation nicht angefochtenen Ausspruch zu befassen, wenn es in solch einem überprüften Ausspruch auch tatsächlich einen beanstandeten Mangel feststellt, der seinen Ursprung in einem anderen, als in dem in der Appellation angefochtenen Ausspruch hat (beispielsweise in einer zu Ungunsten des Angeklagten eingelegten Berufung des Staatsanwaltes wird der Strafausspruch über die Verhängung der Freiheitsstrafe als unangemessen mild angefochten, wobei dieser, vom Appellationsgericht festgestellte Mangel seinen Ursprung in einer vom erstinstanzlichen Gericht angewendeten milderer rechtlichen Qualifizierung hat, die eine strengere Strafe des Freiheitsentzugs begründen würde). Wenn jedoch durch Berufung des Staatsanwalt zu Ungunsten des Angeklagten der Ausspruch zu einer Geldstrafe angefochten wird, die angesichts dessen nicht auferlegt wurde, weil sie angeblich offensichtlich uneinbringlich gewesen wäre oder weil deren Auferlegung im Widerspruch zur Möglichkeit des Geschädigten gewesen wäre, den zuerkannten Schadenersatz zu erwirken und sich das Appellationsgericht mit solch einer Argumentation identifiziert, sind die Voraussetzungen in der Bestimmung des § 254 Abs. 2 StPO zur Aufhebung des Schuldspruchs nicht erfüllt, obschon der Ausspruch über die Schuld des Angeklagten aus dem Grund mangelhaft war, weil eine mildere rechtliche Qualifizierung angewendet wurde.

Nr. 33 Die Handlungseinheit von Straftaten der Verletzung der Rechte zu Markenzeichen und sonstigen Kennzeichnungen gemäß § 268 StGB und des Betrugs gemäß § 209 StGB ist nicht ausgeschlossen.

Nr. 34 Sofern unter Verwendung der Berechtigung durch das Zollamt oder der Zolldirektion gemäß § 41 Abs. 3 Gesetz Nr. 353/2003 Slg., Verbrauchsteuergesetz, in der zum 31. 12. 2012 wirksamen Fassung, zu Zwecken der Kontrolle jedes Betriebsgebäude, jeden Raum oder Ort zu betreten, in dem ausgewählte Erzeugnisse hergestellt, verarbeitet oder gelagert werden, einschließlich solcher Räume, von denen bekannt ist oder begründeterweise angenommen werden darf, dass in ihnen ausgewählte Erzeugnisse hergestellt, verarbeitet oder gelagert

---

\*) Dieser Text wurde in der deutschen Sprache zur Information der Leser des Novatrix Verlags vorbereitet.

werden und dies auch Wohnungen, die zu unternehmerischen Zwecken verwendet werden, im Einklang mit dem Gesetz Handlungen vorgenommen wurden die einer Strafverfolgung vorangehen, dann sind die Ergebnisse dieser Handlungen auch zur Beweisführung im anschließenden Strafverfahren verwendbar.

Die gleichen Schlussfolgerungen gelten auch für weitere Subjekte, die aufgrund des Gesetzes über ähnliche Berechtigungen verfügen, beispielsweise für Angehörige der Polizei (vergl. § 40 Gesetz Nr. 273/2008 Slg., Gesetz über die Polizei der Tsch. Republik, im Wortlaut späterer Vorschriften), Angehörige der Stadtpolizei (vergl. § 16 Gesetz Nr. 553/1991 Slg., über die Stadtpolizei, im Wortlaut späterer Vorschriften) oder Angehörige der Feuerwehr (vergl. § 5 Gesetz Nr. 238/2000 Slg., Feuerwehrgesetz, im Wortlaut späterer Vorschriften).

Für den Fall, das begründeter Verdacht auf die Verübung einer Straftat besteht, dürfen die Bedingungen laut StPO zur Durchführung von Hausdurchsuchungen (§ 82 Abs. 2 und § 83a StPO), Leibbesichtigungen (§ 82 Abs. 3, 4 und § 83b StPO) usw. nicht durch eigenmächtigen Missbrauch der Berechtigung zur Durchführung von Kontrollen oder durch sonstige Ausübung der Befugnisse der entsprechenden Behörde laut Sondergesetz umgangen werden.

- Nr. 35 Unter der ‚Vereitelung einer wichtigen Aufgabe‘ im Sinne des § 330 Abs. 1 StGB ist auch die Verletzung der Pflicht einer befugten Amtsperson zu verstehen, Rechtsdelikte zu erörtern und über diese binnen der gesetzlichen Präklusivfrist zu entscheiden. Wenn daher eine befugte Amtsperson durch ihre Untätigkeit das Erlöschen der Verantwortlichkeit konkreter Personen für solch ein Delikt verursacht, kann sie der strafrechtlichen Verantwortlichkeit für die Straftat der ‚fahrlässigen Vereitelung der Aufgabe einer Amtsperson‘ gemäß § 330 StGB beschuldigt werden.
- No. 36 Nach Annahme einer erlegten Geldsicherheit (Kautio) ist das Gericht bei Fortbestand der Haftgründe, derentwegen die Kautio angenommen wurde, verpflichtet, fortwährend auch die Gründe für deren Fortbestand zu prüfen. Wenn das Gericht gemäß § 73a Abs. 4 StPO nicht rechtzeitig, bei laufender Strafverfolgung und Fortbestand der Haftgründe über den Zufall der Geldsicherheit (Kautio) an den Staat entschieden hat, kann es dies nicht erst dann tun, wenn der Angeklagte rechtskräftig freigesprochen wurde. Wenn zu diesem Zeitpunkt bereits keine Haftgründe mehr bestehen, schließt der Charakter der Geldsicherheit (Kautio) als haftersetzendes Institut einen Beschluss über den Zufall der Geldsicherheit (Kautio) an den Staat aus. An dieser Schlussfolgerung ändert auch der Umstand nichts, dass in solch einem Fall vor Erlöschung der Haftgründe die Voraussetzungen ihres Zufalls an den Staat erfüllt waren (z.B., weil das Verfahren gegen einen Flüchtigen geführt wurde).
- Nr. 37 Eine „Unwahre Angabe“ als Merkmal des Tatbestands des Vergehens der Verleumdung im Sinne des § 184 Abs. 1 StGB ist ein juristischer Begriff, dessen Inhalt und Relevanz das Gericht anhand der getätigten Feststellungen des Sachverhalts bewertet. Deshalb reicht es nicht aus, wenn in dem die Tat beschreibenden Satz des Schuldspruchs lediglich angeführt ist, der Angeklagte habe ‚unwahre Angaben‘ gemacht, ohne dass aus ihm hervorgehen würde, um welche konkreten Äußerungen es dabei ging. Wenn solch eine Angabe in der Tatbestandsfeststellung des Schuldspruchs nicht konkretisiert ist, kann das Gericht deren Charakter im Sinne der Bedingungen zur Beurteilung der Wahrhaftigkeit und Fähigkeit, die Würde des Geschädigten auf erhebliche Weise zu beeinträchtigen, nicht ordentlich beurteilen und die notwendigen Rechtsschlüsse aus ihr ziehen.
- Nr. 38 Das Verbot des Reformatio in peius (§ 259 Abs. 4 StPO) bezieht sich nur auf Berufungsentscheidungen, die ausschließlich zu Gunsten des Angeklagten und mitnichten zu Gunsten sonstiger Personen, z.B. des Geschädigten eingelegt werden. Deshalb hindert das Appellationsgericht nichts daran, aufgrund der Berufung des Geschädigten einen Ausspruch aufzuheben, in dem ihm vom Gericht der ersten Instanz Anspruch auf Schadenersatz zuerkannt wurde und den Geschädigten auf ein Verfahren in zivilrechtlichen Fragen zu verweisen, auch wenn dies eine für den Geschädigten ungünstigere Entscheidung ist.

## **Entscheidungen nach dem Sachen bürgerlichen, Handels- und Verwaltungsrecht**

Nr. 66 Verfahren, die zu einem früheren Zeitpunkt bei einem anderen Gericht eines EU-Mitglieds in Sachen der elterlichen Verantwortung eröffnet wurden und in denen lediglich Maßnahmen im Sinne der Bestimmung des Art. 20 der Verordnung des Rates (EG) Nr. 2201/2003 (Verordnung Brüssel II bis) erteilt werden, bilden kein Hindernis einer ‚anhängigen Sache‘ im Sinne der Bestimmung des Art. 19, Abs. 2 der Verordnung Brüssel II bis k für Verfahren in der Sache der elterlichen Verantwortung, die später an einem tschechischen Gericht eröffnet werden.

Nr. 67 Wenn das Gericht einem Kläger, der vor Gericht eine Klage anhängig gemacht hat, die mit Mängeln behaftet ist, die einer Fortsetzung des Verfahrens im Wege stehen, dessen Antrag auf Bestellung eines Vertreters (§ 30 ZPO) zurückweist, kann es ihn erst dann im Sinne der Bestimmung des § 43 Abs. 1 ZPO per Beschluss dazu auffordern, die Klage zu berichtigen oder zu ergänzen, wenn der Beschluss über die Zurückweisung des Antrags rechtskräftig geworden ist.

Der Teilnehmer an einem zivilrechtlichen Gerichtsverfahren macht im Sinne der Bestimmung des § 138 Abs. 1 ZPO dann sein Recht willkürlich geltend, wenn er seine Prozesshandlungen mitnichten im Interesse seiner subjektiven Rechte, sondern nur böswillig (wohl wissend, dass er seine Rechte damit nicht schützt und auch nicht schützen will) und in der Absicht tätigt, einer anderen Person Schaden oder sonstige Nachteile zuzufügen, oder ggf. dieser zumindest prozessuale Schwierigkeiten zu bereiten. Um eine offensichtlich erfolglose Geltendmachung von Rechten im Sinne der Bestimmung des § 138 Abs. 1 ZPO geht es in der Regel dann, wenn schon aus den Angaben (Behauptungen) des Teilnehmers oder daraus, was dem Gericht aus dem Akteninhalt oder sonstigen Amtstätigkeit oder allgemein bekannt ist ohne Weiteres unbestritten ist, dass der Forderung des Teilnehmers nicht statt gegeben werden kann. Um eine erfolglose Geltendmachung eines (ordentlichen oder außerordentlichen) Rechtsmittels geht es namentlich dann, wenn dieses verspätet, von einer Person, die (subjektiv) nicht berechtigt oder objektiv nicht zulässig ist, oder wenn (unter Berücksichtigung von allem, das dem Gericht bekannt ist) ohne Weiteres unbestritten ist, dass das Rechtsmittel nicht erfolgreich sein kann. Für die Schlussfolgerung, ob es sich um eine willkürliche oder offensichtlich erfolglose Geltendmachung des Rechts im Sinne des § 138 Abs. 1 ZPO handelt, gelten in Verfahren vor erstinstanzlichen Gerichten, in Berufungs- und Appellationsverfahren jeweils immer identische Gesichtspunkte.

Nr. 68 Der Schiedsrichter kann seinen in Verfahren gemäß Gesetz Nr. 216/1994 Slg. (im Wortlaut späterer Vorschriften) gefällten Schiedsspruch der Datenbox derjenigen Teilnehmer zustellen, die das Innenministerium um die Ermöglichung der Zustellung solcher Dokumente gemäß § 18a Gesetz Nr. 300/2008 Slg. (im Wortlaut späterer Vorschriften) ersucht haben.

Nr. 69 Die Bestimmung des § 95 Abs. 2, Satz eins der ZPO lässt nicht zu, dass das Bezirksgericht die Änderung eines Antrags (Klage) zulässt, wenn zur Erörterung und Entscheidung des geänderten Antrags (Klage) (gemäß der Bestimmung zur Regelung der sachlichen Zuständigkeit /Gerichtsstand/, namentlich des § 9 ZPO) in der ersten Instanz das Bezirksgericht sachlich zuständig gewesen wäre; wenn das Gericht die Änderung des Antrags (Klage) dennoch (unrichtigerweise) zulässt, ist es durch diesen Beschluss gebunden (§ 170 Abs. 1 ZPO).

Wenn das Obere Gericht in Vorgehensweise gemäß § 104a, Abs. 2 der ZPO über die sachliche Zuständigkeit (Gerichtsstand) entscheidet, kann die Frage der sachlichen Zuständigkeit nicht einmal dann erneut mit Erfolg gestellt werden, wenn das erstinstanzliche Gericht anschließend die Änderung des Antrags auf die Verfahrenseröffnung (§ 95 ZPO) zulässt, und dies ohne Rücksicht darauf, dass zur Erörterung und Entscheidung des geänderten Antrags (gemäß der Bestimmung zur Regelung der sachlichen Zuständigkeit, namentlich gemäß § 9 ZPO) Gerichte anderer Instanzen sachlich zuständig sind.

Nr. 70 In einer Sache, die den Ausschluss eines Miteigentumsanteils an Immobilien aus der Zwangsvollstreckung zum Gegenstand hat, gilt als Tarifwert der Betrag von 50 000 CZK (§ 9 Abs. 4 Buchst. b/Anwalts tariff).

- Nr. 71 Für bis zum 31. 12. 2013 eröffnete Verfahren zur Vaterschaftsbestimmung wird nach Wirksamkeit von Gesetz Nr. 292/2013 Slg. bis zur Beendigung solch eines Verfahrens Gesetz Nr. 99/1963 Slg. im Wortlaut bis zum 31. 12. 2013 angewendet.
- Nr. 72 Prozessnachfolger eines Teilnehmers, der seine Befähigung, Verfahrensteilnehmer zu sein, erst nach rechtskräftigem Abschluss des Appellationsverfahrens, jedoch binnen des Zeitraums eingeübt hat, in welchem die Frist zur Revisionseinlegung noch nicht verflossen ist, ist ohne Weiteres derjenige Rechtsnachfolger, der die Revision eingelegt hat; eine Entscheidung gemäß § 107 der ZPO wird nicht erlassen.
- Nr. 73 Wenn die Revision gegen eine Entscheidung gerichtet ist, in welcher das Appellationsgericht (ggf. in Zusammenhang mit einer Entscheidung des erstinstanzlichen Gerichts) der Revision einlegenden Person völlig oder teilweise die Befreiung von den Gerichtsgebühren aberkannt hat (§ 138 ZPO), wird keine Gerichtsgebühr aus solch einer Revision gezahlt.
- Nr. 74 Die Bestimmung von § 238 Abs. 1 Buchst. d) der ZPO in der zum 31. 12. 2013 wirksamen Fassung kommt in Fällen zur Anwendung, in denen in dem kraft Revision angefochtenen Ausspruch über das gerichtliche Pfandrecht entschieden wurde, das zur Eintreibung einer Geldleistung angeordnet wurde, die 50 000 CZK nicht überschreitet.
- Nr. 75 Eine vor oder nach Erlassung des Vollstreckungstitels getroffene Vereinbarung des Berechtigten mit dem Pflichtigen, in welcher sich der Berechtigte vor Einbringung des Antrags auf Anordnung der Zwangsvollstreckung (Exekution) verpflichtet hat, dem Pflichtigen seine diesbezügliche Absicht mitzuteilen und mit ihm die Gründe für diese Absicht zu erörtern, die der Berechtigte jedoch gebrochen hat, stellt einen störenden Umstand bei der Ausführung der Zwangsvollstreckung (Exekution) dar, dessentwegen die Zwangsvollstreckung (Exekution) unzulässig ist, deshalb liegt ein anderer Grund vor, für welchen die Vollstreckung nicht ausgeführt werden kann; solch eine Vereinbarung ist daher beschaffen, Grund zur Einstellung der Zwangsvollstreckung (Exekution) gemäß § 268 Abs. 1 Buchst. h) ZPO zu sein.  
Wenn der Pflichtige nicht mit der Höhe der Strafe einverstanden ist, die ihm vom Gericht im Beschluss über die Vollstreckungsanordnung auferlegt wurde, oder ggf. mit der Höhe der Strafe, die ihm vom Gericht der ersten Instanz auferlegt wurde, und zwar deswegen, weil sie ihm angesichts des Charakters der aufgezwungenen Pflicht und hinsichtlich seiner Verhältnisse als unangemessen erscheint, kann er diesen Einspruch in der Berufung gegen den Beschluss über die Vollstreckungsanordnung oder ggf. in der Berufung gegen den Beschluss der Auflegung weiterer Strafen erheben. Die Angemessenheit der auferlegten Strafe beurteilt das Appellationsgericht dann im Rahmen der Überprüfung der Entscheidung des erstinstanzlichen Gerichts über die Vollstreckungsanordnung oder über die Auferlegung weiterer Strafen. Die Frage der Angemessenheit der dem Pflichtigen auferlegten Strafe ist jedoch bereits nicht mehr entscheidend hinsichtlich einer Einstellung der Zwangsvollstreckung, deshalb können sich weder das Gericht (noch das Appellationsgericht) in diesem Verfahren mit ihr befassen.
- Nr. 76 Die Zwangsvollstreckung (Exekution) für Geldleistungen kann nicht durch Zuweisung von Forderungen angeordnet oder durchgeführt werden, die ein Arbeitnehmer gegenüber dem Arbeitgeber kraft Reisevergütungen hat, die ihm laut der entsprechenden Bestimmungen des Arbeitsgesetzbuches auf die in § 312 ff. der ZPO angeführte Weise (§ 59 Abs. 1 Buchst. b/ Zwangsvollstr.-Ordnung) zustehen, auch wenn solch eine Forderung nicht ausdrücklich aus der Zwangsvollstreckung (Exekution) ausgeschlossen ist (§ 317 bis § 319 der ZPO).
- Nr. 77 Eine analoge Anwendung von § 12 Abs. 1 Buchst. b) Gesetz Nr. 82/1998 Slg. (im Wortlaut späterer Vorschriften) ist dann nicht möglich, wenn ein Geschädigter, bei dem das gegen ihn geführte Strafverfahren aufgrund seiner unangemessenen Länge eingestellt wurde, keine Möglichkeit erhalten hat, dadurch ein für sich günstigeres Ergebnis der Strafverfolgung zu erwirken, indem er dessen Fortsetzung beantragt.
- Nr. 78 In bis zum 31. 12. 2013 eröffneten Verfahren über die Errichtung der Dienstbarkeit des Wegerechts, in welchen das Gericht nach dem 1. 1. 2014 in der Sache entscheidet, muss gemäß § 1029 des BGB entschieden werden.

Nr. 79 Wenn die Hauptversammlung einer Aktiengesellschaft den Vorstand damit beauftragt, das Grundkapital zu erhöhen, wobei der Emissionskurs der Aktien auch mittels Sacheinlagen gezahlt werden kann, dann wird die Erfüllung der Voraussetzungen zur Erhöhung des Stammkapitals durch Sacheinlagen gemäß § 204 Abs. 3 des HGB erst durch den Vorstand bei der Beschlussfassung über die Erhöhung des Grundkapitals beurteilt (§ 210 Abs. 2 in fine des HGB).

Bei Beschlüssen der Hauptversammlung über die Ermächtigung des Vorstands gemäß § 210 des HGB wird das Verbot der Ausübung des Stimmrechts gemäß § 186c Abs. 2 Buchst. b) des HGB grundsätzlich nicht angewendet. Die Konsequenz des Votums der Ungültigkeit von Beschlüssen der Hauptversammlung über die Ermächtigung des Vorstands zur Erhöhung des Grundkapitals gemäß § 210 des HGB ist die Nichtigkeit des aufgrund der erwähnten Ermächtigung getroffenen Beschlusses des Vorstands über die Erhöhung des Grundkapitals.

Nr. 80 Wenn eine durch Revision angefochtene Entscheidung des Appellationsgerichts in einer vor dem 1. 1. 2014 eröffneten Insolvenzsache in der Zeit ab dem 1.1.2014 erlassen wird, wird die Möglichkeit einer angemessenen Anwendung der Zivilprozessordnung für Revisionsverfahren kraft der Bestimmung des § 1. 1. 2014 erwogen, für das entsprechende Revisionsverfahren werden dann auf angemessene Weise die Bestimmungen der Zivilprozessordnung in der ab dem 1.1. 2014 wirksamen Fassung angewendet.

## CONTENTS\*)

### **Resolution in Criminal Law Cases**

No. 32 The provisions of Section 253 and 254(1) of the Code of Criminal Procedure imply that, within its review activities, the appellate court is primarily bound by what verdict of the judgement is contested and what defects are reprehended in connection thereto by the appellant. Nonetheless, this initial delimitation and (limitation of) the review authority of the appellate court with respect to the contested verdicts is extended by the provision of Section 254(2) of the Code of Criminal Procedure in situations when the defect reprehended in connection with the contested judgement originates from another verdict not contested by the appeal. In such a case, the appellate court shall review such other verdict (not contested by the appeal) under the precondition that the appellant could have lodged an appeal against it even though the appellant actually had not. This extension of the review obligation of the appellate court under Section 254(2) of the Code of Criminal Procedure is conditioned by the relationship between the origin (cause) and the manifestation of the ascertained defect of the contested verdict of the judgement provided that the reasonably reprehended defect of the contested verdict has its origin in a verdict other than the contested verdict of the judgement. As both verdicts need to be interrelated, this implies that the ascertainment of the defect of another non-contested verdict of the judgement is insufficient if the indicated interrelation with the verdict contested by the appeal is not concurrently established, i.e. that the reasonably reprehended defect of one verdict originates from another non-contested verdict.

Although, in general, the verdict of punishment is always interrelated with the verdict of guilty, this alone is insufficient for the fulfilment of the conditions laid down by the provisions of Section 254(2) of the Code of Criminal Procedure since the appellate court may and is obligated to examine another verdict not contested by an appeal only in cases when the appellate court finds a defect in the verdict subjected to such review, which originates from a verdict other than the verdict contested by the appeal (e.g. in an appeal lodged by the public prosecutor to the disfavour of the defendant, the verdict imposing a sentence of punishment is contested as incommensurately light and this defect ascertained by the appellate court has its origin in the more temperate legal qualification applied by a first-level court, which would justify a more strict sentence of punishment). However, if an appeal lodged by the public prosecutor to the disfavour of the defendant contests a verdict of a money penalty, which has not been imposed due to being apparently irrecoverable or because its imposition would be in conflict with the option of the aggrieved party to attain the awarded damage compensation, and the appellate court identifies itself with these arguments, the conditions set out by the provision of Section 254(2) of the Code of Criminal Procedure for the reversal of the verdict of guilty are not satisfied even if the verdict of the guilt of the accused is defective due to applying more temperate legal qualification.

No. 33 The single-action concurrence of the criminal offences of the infringement of rights to a trademark and other designations pursuant to Section 268 of the Penal Code and of fraud pursuant to Section 209 of the Penal Code is not excluded.

No. 34 When, while exercising the authority of the customs office or the Customs Directorate under Section 41(3) of Act No. 353/2003 Coll., on Consumer Taxes, in the wording effective until December 31, 2012, to enter, for inspection purposes, every operational building, room or site where selected products are produced, processed or stored, as well as premises known or reasonably presumed to serve for the production, processing or storage of selected products, including a dwelling unit used for entrepreneurial purposes, actions were carried out in compliance with the law, which preceded the initiation of criminal prosecution, the results of such actions may be also used within the introduction of evidence in the subsequent criminal proceedings.



The same conclusion applies to other bodies who have a similar authority under the applicable law, e.g. police (cf. Section 40 of Act No. 273/2008 Coll., on the Police of the Czech Republic, as amended), municipal police (cf. Section 16 of Act No. 553/1991 Coll., on Municipal Police, as amended), or firemen (cf. Section 5 of Act No. 238/2000 Coll., on the Fire and Rescue Service, as amended).

Where a reasonable suspicion exists that a criminal offence was committed, the arbitrary exercise of the authority to carry out an inspection or another execution of the authority of the competent body according to a separate law shall not evade the conditions stipulated by the Code of Criminal Procedure for the performance of a domiciliary search (Section 82(1) and Section 83 of the Code of Criminal Procedure), a search of other premises and land (Section 82(2) and Section 83 of the Code of Criminal Procedure), a personal search (Section 82(3), (4) and Section 83b of the Code of Criminal Procedure) etc.

- No. 35 The frustration of an important assignment within the meaning of Section 330(1) of the Penal Code shall also mean a breach of the obligation of an authorised official to examine an administrative offence and to decide on the same within the statutory preclusion period. Therefore, if, as a result of his or her failure to act, the authorised official causes the extinction of the administrative liability of concrete persons for such administrative offence, the official may be found criminally liable for the criminal offence of frustrating the assignment of an official due to negligence in accordance with Section 330 of the Penal Code.
- No. 36 After receiving a deposited bail, the court, throughout the existence of the reasons for custody based on which the bail has been received, shall likewise continuously examine the reasons for the continuance of the same. If the court fails to decide on the devolvement of the bail upon the state in compliance with Section 73a(4) of the Code of Criminal Procedure in a timely fashion while the criminal prosecution is pending and the reasons for custody continue to exist, the court cannot do so only after the lawful acquittance of the accused. When the reasons for custody no longer exist then, the decision on the devolvement of the bail upon the state is excluded by the nature of the bail as an institute replacing custody. The conclusion is by in no way affected by the fact that, in such an event, the conditions for the devolvement of the bail upon the state had been fulfilled before the reasons for custody passed, (e.g. proceedings against an escaped offender were pending).
- No. 37 “False information”, as a sign of the body of the misdemeanour of libel pursuant to Section 184(1) of the Penal Code, is a legal term, the content and meaning of which are assessed by the court based on the ascertained findings of fact. Therefore, it is insufficient if the recital of facts in the verdict of guilty merely states that the accused provided “false information” without specifying the concrete statement. If such information is not concretely specified in the findings of fact in the verdict of guilty, the court can neither duly evaluate the nature thereof in accordance with the requirements on the assessment of the veracity and the ability to significantly jeopardize the reputation of the aggrieved party nor to arrive at the necessary legal conclusions.
- No. 38 The prohibition of *reformatio in peius* (Section 259(4) of the Code of Criminal Procedure) only applies to a decision on an appeal lodged exclusively in favour of the accused and not in favour of other parties, such as the aggrieved. Thus, nothing prevents the appellate court to reverse, based on the appeal of the aggrieved party, the reversal of the verdict whereby a first-level court recognized the aggrieved party’s entitlement to damage compensation and referred the aggrieved party to civil proceedings regardless of the fact that such decision is less favourable to the aggrieved party.

#### **Resolutions in Civil Law, Business Law and Administration Law Cases**

- No. 66 Proceedings relating to matters of parental responsibility brought before a court in another EU member state, in which only measures pursuant to the provisions of Article 20 of Council Regulation (EC) No. 2201/2003 (Brussels II bis) were taken, shall not constitute *lis pendens*

within the meaning of the provision of Article 19(2) of Brussels II bis with respect to proceedings relating to matters of parental responsibility brought before a Czech court at a later date.

- No. 67 When the court dismisses a motion for the appointment of a trustee (Section 30 of the Civil Procedure Code) lodged by the plaintiff who had filed a action with the court the defects of which prevent the resumption of the proceedings, the court may, within the meaning of the provision of Section 43(1) of the Civil Procedure Code, call upon the plaintiff to correct or amend the action only after the legal force of the resolution on the dismissal of the motion. Within the meaning of the provision of Section 138(1) of the Civil Procedure Code, a party to civil court proceedings shall exercise their right arbitrarily if the party carries out procedural actions not in order to protect their subjective rights but maliciously (fully aware that they cannot and do not wish to protect their rights) with the aim to inflict damage or other injury upon someone else, or to at least cause procedural difficulties. As a rule, an apparently unsuccessful exercise of one's right within the meaning of the provision of Section 138(1) of the Civil Procedure Code is a situation when it is clear beyond any doubt from the information (statements) of the party or from what is already known to the court from the court roll or from other official activities or from what is generally known that the party's request cannot be accorded. An apparently unsuccessful exercise of (ordinary or extraordinary) legal remedy namely involves the situation when such remedy is filed in a delayed manner by an individual who is either not (subjectively) authorised to exercise the same or which is objectively inadmissible, and/or if (with regard to all that is known to the court) it is clear beyond any doubt that the remedy cannot be successful. The conclusion on the arbitrary or apparently unsuccessful exercise of one's right within the meaning of the provision of Section 138(1) of the Civil Procedure Code shall always be subjected to the same considerations within proceedings brought before a first-level court, appellate proceedings or appellate review proceedings.
- No. 68 An arbitration award issued within proceedings in accordance with Act No. 216/1994 Coll. (as amended) may be delivered by the arbitrator to the data mailbox of such parties who have requested the Ministry of the Interior to permit the delivery of documents pursuant to Section 18a of Act No. 300/2008 Coll. (as amended).
- No. 69 The provision contained in the first clause of Section 95(2) of the Civil Procedure Code prevents the district court from permitting an amendment of a motion (action) if the hearing of and decision on such amended motion (action) falls within the competence (under the provisions conditioning subject matter jurisdiction, in particular Section 9 of the Civil Procedure Code) of the regional court exercising subject matter jurisdiction at the first level; when the court (incorrectly) permits the amendment of the motion (action) nonetheless, it is bound by its resolution (Section 170(1) of the Civil Procedure Code). Where, by applying the procedure in accordance with Section 104a(2) of the Civil Procedure Code, the high court decides on subject matter jurisdiction, the issue of subject matter jurisdiction cannot be successfully claimed even though a first-level court subsequently permits an amendment of a motion for the initiation of proceedings (Section 95 of the Civil Procedure Code) regardless of whether different level courts exercise subject matter jurisdiction and are competent to hear and decide on the amended motion (under the provisions conditioning subject matter jurisdiction, in particular Section 9 of the Civil Procedure Code).
- No. 70 The tariff value in a case the subject matter of which is the exclusion from distraint of a co-ownership share in property shall be an amount of CZK 50,000 (Section 9, Paragraph (4), Letter (b) of the Lawyer's Tariff).
- No. 71 As regards proceedings concerning the determination of paternity and initiated by or before December 31, 2013, Act No. 99/1963 Coll. in the wording effective until December 31, 2013 shall be applied after the effect of Act No. 292/2013 Coll. until the completion of such proceedings.

- No. 72 The procedural successor of a party who was divested of the eligibility to be a party to proceedings only after the appellate proceedings had been lawfully completed but before the lapse of the period for the filing of an appellate review shall be the legal successor of such party who lodged an appellate review, whereas a decision pursuant to Section 107 of the Civil Procedure Code is not issued.
- No. 73 Where an appellate review is lodged against a resolution whereby an appellate court (in combination with a resolution of a first-level court as the case may be) did not award exemption from court fees, in part or in whole, to the appellant (Section 138 of the Code of Criminal Procedure), the court fee for such appellate review shall not be paid.
- No. 74 The provision of Section 238(1)(d) of the Civil Procedure Code in the wording effective until December 31, 2013 shall be applied also in cases when a verdict contested by an appellate review decided on judicial lien to recover pecuniary performance not exceeding an amount of CZK 50,000.
- No. 75 An agreement concluded between the entitled party and the obligor before or after the issue of an enforcement title, whereby the entitled party had undertaken to inform the obligor of their intent to file a motion for ordering the enforcement of a decision (distrain) prior to filing the same and to discuss the underlying reasons with the obligor and which the entitled party violated, represents a disturbing circumstance in the course of the enforcement a decision (distrain) due to which the same is impermissible, and another reason thus exists which inhibits the enforcement of a decision. Therefore, such an agreement is capable of laying grounds for the cessation of the enforcement of a decision (distrain) in accordance with Section 268(1)(h) of the Civil Procedure Code.  
When the obligor disagrees with the amount of a fine imposed by a court in a resolution ordering the enforcement of a decision or with the amount of an additional fine imposed by a first-level court for being incommensurate with regard to the nature of the enforced obligation and to the obligor's situation, the obligor may present this objection in an appeal lodged against the resolution ordering the enforcement of a decision, or in an appeal against the resolution on the imposition of an additional fine respectively. The commensurateness of the imposed fine shall be considered by the appellate court when reviewing the decision of a first-level court on ordering the enforcement of a decision and/or on imposing an additional fine. However, since the question of the commensurateness of the fine imposed upon the obligor is not relevant with respect to the cessation of the enforcement of a decision, the court (even the appellate court) cannot examine the same within these proceedings.
- No. 76 The enforcement of a decision (distrain) relating to pecuniary performance cannot be ordered and enforced by ordering the settlement of a claim of an employee towards the employer arising from travel allowances which the employee is entitled to in accordance with the applicable provisions of the Labour Code in the manner stipulated by Section 312 et seq. of the Civil Procedure Code (Section 59(1)(b) of the Code of Distrain Procedure) even if such claim is not explicitly excluded from the enforcement of a decision (distrain) (Sections 317 to 319 of the Civil Procedure Code).
- No. 77 The analogous application of Section 12(1)(b) of Act No. 82/1998 Coll. (as amended) is not possible in the case when the aggrieved party, against whom initiated criminal prosecution had been terminated due to incommensurate duration, was unable to achieve a more favourable result of the criminal prosecution for themselves by proposing the resumption thereof.
- No. 78 As regards proceedings concerning the establishment of the right of way easement and initiated by or before December 31, 2013, in which the court decides in the matter after January 1, 2014, the court shall decide in compliance with Section 1029 of the Civil Code.
- No. 79 When the general meeting of a joint-stock company commissions the board of directors to increase the registered capital, whereas the share issue price may be paid up also by means of non-monetary investments, the fulfilment of the preconditions for the increase of the registered capital by non-monetary investments pursuant to Section 204(3) of the Commercial Code

is examined by the board of directors when deciding on the registered capital increase (Section 210(2) in fine of the Commercial Code).

When the general meeting decides on commissioning the board of directors pursuant to Section 210 of the Commercial Code, the prohibition of exercising voting rights under Section 186c(2)(b) of the Commercial Code shall not be applied. The consequence of declaring the resolution of the general meeting on commissioning the board of directors to increase the registered capital in accordance with Section 210 of the Commercial Code void is the nullity of the resolution of the board of directors on the registered capital increase based on such commissioning.

- No. 80 Where a decision of the appellate court contested by an appellate review in relation to an insolvency case initiated before January 1, 2014 was issued in the period after 1 January 2014, the possibility of reasonably applying the Civil Procedure Code for the appellate review proceedings initiated pursuant to Section 7 of the Insolvency Act in the wording effective from January 1, 2014, and the provisions of the Civil Procedure in the wording effective from January 1, 2014 shall be reasonably applied to the particular appellate review proceedings.